



BALVU NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS 2012.-2023.GADAM

I.sējums PASKAIDROJUMA RAKSTS



IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Balvu novada dome

Balvi, 2012.

SATURA RĀDĪTĀJS

TEKSTĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI	5
IEVADS	6
1. IZSTRĀDES NOSACĪJUMI UN PRINCIPI	8
1.1. Institūciju nosacījumi un prasības	8
1.2. Izstrādes process (metodoloģija) un sabiedrības līdzdalības nodrošināšana	9
1.3. Vēsturiskā plānošanas pieredze	13
1.3.1. Balvu pilsētas ģenerālplāns (1984.)	13
1.3.2. Balvu pilsētas teritorijas plānojums (2004.)	15
1.3.3. Balvu pagasta teritorijas plānojums (2005.)	17
1.3.4. Bērzkālnes pagasta teritorijas plānojums (2008.)	20
1.3.5. Bērzpils pagasta teritorijas plānojums (2006.)	21
1.3.6. Briežuciema pagasta teritorijas plānojums (2006.)	23
1.3.7. Krišjāņu pagasta teritorijas plānojums (2006.)	25
1.3.8. Kubulu pagasta teritorijas plānojums (2007.)	27
1.3.9. Lazdulejas pagasta teritorijas plānojums (2008.)	28
1.3.10. Tilžas pagasta teritorijas plānojums (2006.)	30
1.3.11. Vectilžas pagasta teritorijas plānojums (2006.)	32
1.3.12. Vīksnas pagasta teritorijas plānojums (2005.)	35
2. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS, ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI UN IESPĒJAS	37
2.1. Ģeogrāfiskais novietojums	37
2.2. Zemes izmantošanas struktūra	39
2.3. Zemes īpašumu struktūra	40
2.4. Apdzīvojuma struktūra	40
2.5. Iedzīvotāji	54
2.6. Dabas apstākļi un resursi	56
2.6.1. Ģeoloģiskā uzbūve un virsmas raksturojums	56
2.6.2. Klimats	61
2.6.3. Virszemes ūdeņi	61
2.6.4. Pazemes ūdeņi	69
2.6.5. Meliorācija	70
2.6.6. Derīgie izrakteņi	72
2.6.7. Augsnes	72
2.6.8. Meži	73
2.6.9. Purvi	76
2.7. Dabas un kultūras mantojums	78
2.7.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti	78
2.7.2. Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi	83
2.8. Transporta infrastruktūra	92
2.9. Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti	98
2.9.1. Ūdensapgāde	98
2.9.2. Kanalizācija	105
2.9.3. Elektroapgāde	112
2.9.4. Telekomunikācijas	114
2.9.5. Siltumapgāde	116
2.9.6. Ģeodēziskie atbalsta punkti	119
2.10. Kapsētas	119
2.11. Vides situācija	122
2.11.1. Gaisa kvalitāte	122
2.11.2. Ūdeņu kvalitāte	123
2.11.3. Atkritumu apsaimniekošana	126
2.11.4. Potenciāli piesārņotās un degradētās teritorijas	127

2.12. Publiskās apbūves teritorijas	128
2.12.1. Izglītības iestādes	128
2.12.2. Kultūras un sporta iestādes	129
2.12.3. Veselības un sociālās aprūpes iestādes	131
2.13. Civilā aizsardzība, ugunsdrošība un paaugstināta riska objekti	135
3. ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	139
3.1. Teritorijas attīstības mērķi un virzieni	139
3.2. Teritoriālais konteksts	140
3.2.1. Nacionālais konteksts	140
3.2.2. Reģionālais konteksts	145
3.2.3. Kopīgās interešu teritorijas	149
3.3. Teritorijas attīstības risinājumi un pamatojumi	150
3.3.1. Apdzīvojuma struktūra	150
3.3.2. Ceļi un transports	152
3.3.3. Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti	154
3.3.4. Kultūras un dabas mantojums	154
3.3.5. Lauksaimnieciski izmantojamo zemju un mežsaimniecības attīstība	155
3.4. Teritorijas plānotā izmantošana	155
3.4.1. Individuālo dzīvojamo māju apbūves teritorijas (DzI)	156
3.4.2. Daudzdzīvokļu māju apbūves teritorijas (DzD)	156
3.4.3. Darījumu objektu apbūves teritorijas (D)	157
3.4.4. Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves teritorijas (S)	157
3.4.5. Jauktas apbūves teritorijas (J)	157
3.4.6. Ražošanas objektu apbūves teritorijas (R)	157
3.4.7. Lauksaimniecības teritorijas (L)	158
3.4.8. Mežsaimniecības teritorijas (M)	158
3.4.9. Ūdens objektu teritorijas (Ū)	159
3.4.10. Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas (K)	159
3.4.11. Dabas teritorijas (ZD)	160
3.4.12. Rekreatīvas teritorijas (ZR)	160
3.4.13. Kapsētu teritorijas (ZK)	160
3.4.14. Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves teritorijas (T)	160
3.4.15. Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves teritorijas (I)	161
PIELIKUMI	162
1.pielikums. Balvu novada ūdenstilpju raksturojums	163
2.pielikums. Valsts un Valsts nozīmes ūdensnotekas un hidrotehniskās būves Balvu sektorā (uz 14.03.2009.)	165
3.pielikums. Vispārīga informācija par izmantojamām būvmateriālu izejvielu atradnēm Balvu novadā (2010.)	167
4.pielikums. Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa „Lielais Vella akmens” robežu apraksts un shēma	169
5.pielikums. Bērzpils alejas robežu apraksts, koordinātas un shēma	170
6.pielikums. Aizsargājamie dižkoki Balvu novadā	172
7.pielikums. Mikroliegumi Balvu novadā	174
8.pielikums. Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi Balvu novadā	175
9.pielikums. Balvu novada pašvaldības autoceļu saraksts	178
10.pielikums. Balvu novada pašvaldības ielu saraksts	184
11.pielikums. Potenciāli piesārņotās vietas Balvu novadā	189
12.pielikums. Valsts ģeodēziskā tīkla atbalsta punkti Balvu novadā	192

TEMATISKĀS KARTES	
1.karte Balvu novada apdzīvojuma struktūra (M 1:175 000)	53
2.karte Balvu novada pagastu aizsargājamās dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas un objekti (M 1:175 000)	91
3.karte Balvu novada pagastu satiksmes infrastruktūra (M 1:175 000)	95
4.karte Balvu pilsētas satiksmes infrastruktūra (M 1:10 000)	97
5.karte Balvu pilsētas maģistrālās komunikācijas (M 1:3 500)	121
6.karte Balvu pilsētas sociālā infrastruktūra (M 1:10 000)	133
7.karte Balvu novada apdzīvojuma centri un pagastu sociālā infrastruktūra (M 1:175 000)	134
8.karte Balvu pilsētas vides riska teritorijas un objekti (M 1:10 000)	137
9.karte Balvu novada pagastu vides riska teritorijas un objekti (M 1:175 000)	138

TEKSTĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

A	Austrumi
AS	Akciju sabiedrība
D	Dienvidi
DUS	Degvielas uzpildes stacija
ES	Eiropas Savienība
k/s	Kooperatīvā sabiedrība
LĢIA	Valsts aģentūra „Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra”
LVĢMC	Valsts SIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”
MK	Ministru kabinets
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
RAPLM	Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
R	Rietumi
RKP	Robežkontroles punkts
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VKPAI	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
VZD	Valsts zemes dienests
Z	Ziemeļi
z.j.l.	Zem jūras līmeņa
z/s	Zemnieku saimniecība

IEVADS

2009.gada 1.jūlijā tika apstiprināts „Balvu novada pašvaldības nolikums”. Tajā noteikts novada teritoriālais iedalījums, kurā ietilpst Balvu pilsēta, Balvu pagasts, Bērzkālnes pagasts, Bērzpils pagasts, Briežuciema pagasts, Krišjāņu pagasts, Kubulu pagasts, Lazdulejas pagasts, Tilžas pagasts, Vectilžas pagasts un Vīksnas pagasts. Kā Balvu novada pašvaldības administratīvais centrs tiek noteikta Balvu pilsēta.

Pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” (19.05.1994.) 14.panta otrās daļas 1.punktu, 15.panta pirmās daļas 13.un 14.punktiem, un 43.panta pirmās daļas 1.punktu, kuri nosaka, ka, pašvaldībai ir tiesības izstrādāt teritorijas plānojumu un nodrošināt tā administratīvo pārraudzību, kā arī to, ka pašvaldībām ir funkcija saskaņā ar attiecīgās pašvaldības teritorijas plānojumu noteikt zemes izmantošanas un apbūves kārtību un nodrošināt savas administratīvās teritorijas būvniecības procesa tiesiskumu, kā arī to, ka dome ir tiesīga izdot saistošos noteikumus par novada teritorijas apbūvi, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, „Teritorijas plānošanas likuma” (22.05.2002.) 7.panta, sestās daļas 1. un 2.punktiem, kuri nosaka, ka vietējā pašvaldība attiecībā uz teritorijas plānošanu vada, uzrauga un nodrošina attiecīgās pašvaldības teritorijas plānojuma, detaļplānojuma un to grozījumu izstrādi un īstenošanu un apstiprina vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, detaļplānojumus un to grozījumus kā saistošos noteikumus, Balvu novada dome 2011.gada 20.janvāra sēdē pieņem lēmumu Nr.19 „Par Balvu novada teritorijas plānojuma 2012.-2023.gadam izstrādes uzsākšanu” (protokols Nr.1,19.§).

Darba uzdevums Balvu novada teritorijas plānojuma 2012.-2023.gadam izstrādei (Pielikums Nr.1 Balvu novada domes 2011.gada 20.janvāra lēmumam (protokols Nr.1,19.§)) nosaka, ka Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir radīt pamatu ilgstošai, stabilai Balvu novada pašvaldības ekonomiskai attīstībai, nodrošināt atbilstošu dzīves līmeni, izmantojot pašvaldībā esošos resursus, ievērojot tradīcijas, apzinot kultūrvēsturisko mantojumu un veicinot tā saglabāšanu, paredzot teritorijas racionālu izmantošanu un reglamentējot būvniecības kārtību tajā, sabalansējot privātīpašnieku un sabiedrības intereses.

Balvu novada teritorijas plānojums ir izstrādāts 12 gadu periodam un tas sagatavots saskaņā ar „Teritorijas plānošanas likumu” (22.05.2002.) (pēc 01.12.2011. saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu (13.10.2011.)), MK noteikumiem Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (06.10.2009.), kā arī, ievērojot citus saistošos normatīvos aktus.

Balvu novada teritorijas plānojums ir tieši pakārtots Balvu novada attīstības programmā 2011.-2017.gadam noteiktajiem politiskajiem, ekonomiskajiem un sociālajiem mērķiem,

kā arī attīstības virzieniem.

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (06.10.2009.) teritorijas plānojumam ir šādas daļas:

- 1) Paskaidrojuma raksts, kurā dots Balvu novada pašreizējās izmantošanas apraksts, noteikti teritorijas attīstības mērķi un virzieni, kā arī dots plānojuma risinājumu apraksts un pamatojums.
- 2) Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kurā detalizēti noteikti pašvaldības un citu zemes īpašnieku un lietotāju tiesības un pienākumi attiecībā uz zemes gabalu izmantošanu un to saistīto apbūvi.
- 3) Grafiskā daļa, kurā attēlota Balvu novada teritorijas pašreizējā izmantošana un plānotā (atļautā) izmantošana mērogā 1:15000, kā arī Balvu pilsētas un ciemu pašreizējā un plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana mērogā 1:5000. Novada teritorijas plānojums izstrādāts izmantojot LĢIA sagatavotās topogrāfiskās kartes ar mēroga noteiktību 1:10000. Teritorijas plānojuma izstrādāšanā izmantotas arī ortofoto ainas un zemes kadastra plāns. Teritorijas plānojumā tiek noteiktas visa veida aizsargjoslas saskaņā ar Aizsargjoslu likumu. Tā kā kartogrāfiskajā materiālā atbilstoši mēroga noteiktībai (M 1:10000) daudzas aizsargjoslas nav iespējams grafiski parādīt, tad tās aizsargjosla, kuras ir mazākas par 20 metriem nav attēlotas. Tās jāprecizē un jāuzrāda detālplāņos un būvprojektos.
- 4) Pārskats par Balvu novada teritorijas plānojuma izstrādi, kurā apkopota informācija par pašvaldības lēmumiem, sabiedriskās apspriešanas materiāli, institūciju sniegtā informācija, nosacījumi un atzinumi, dažādi ziņojumi un cita informācija, kas izmantota vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma izstrādei.

Balvu novada teritorijas plānojuma izstrādei ir izstrādāts arī Vides pārskats, kas satur informāciju par vides situāciju un tās kvalitāti Balvu novadā.

Teritorijas plānojums izstrādāts Balvu novada domei sadarbojoties ar uzņēmumiem „Baltkonsults” un arhitektu biroju „Nams”.

Pēc teritorijas plānojuma izstrādes, kā pašvaldības saistošie noteikumi ir izdoti grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

1. IZSTRĀDES NOSACĪJUMI UN PRINCIPI

1.1. Institūciju nosacījumi un prasības

Saskaņā ar MK noteikumu Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (06.10.2009.) 13.punktu vietējā pašvaldība pieprasa informāciju un/vai nosacījumus vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma un tā grozījumu izstrādei, kas izriet no attiecīgo nozari reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī atzinumus par izstrādāto vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma un tā grozījumu atbilstību nosacījumiem.

Uzsākot Balvu novada Teritorijas plānojuma izstrādi tika pieprasīti nosacījumi no sekojošām institūcijām:

- 1) Rēzeknes reģionālā Vides pārvaldes;
- 2) Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas;
- 3) VAS Latvijas valsts ceļi Latgales reģiona Balvu rajona nodaļas;
- 4) Veselības ministrijas Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles daļas;
- 5) VZD Vidzeme reģionālā nodaļas;
- 6) AS „Latvenergo”;
- 7) AS „Sadales tīkls”;
- 8) SIA „Latvijas gāze”;
- 9) Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta;
- 10) Latgales plānošanas reģiona;
- 11) Lauku atbalsta dienesta Latgales reģionālā lauksaimniecības pārvaldes;
- 12) Valsts meža dienesta Ziemeļaustrumu virsmežniecības;
- 13) AS „Latvijas valsts meži” Ziemeļlatgales mežsaimniecības;
- 14) Dabas aizsardzības pārvaldes;
- 15) SIA „Lattelecom”;
- 16) SIA „Latvijas Mobilais Telefons”;
- 17) SIA „BITE Latvija”;
- 18) SIA „Tele 2”;
- 19) SIA „IZZI”;
- 20) SIA „Baltcom”;

- 21) SIA „Telecentrs”;
- 22) SIA „Latnet”;
- 23) SIA „QWERTY”.

Uzsākot teritorijas plānojumu izstrādi, tās pašvaldības, kuru administratīvās teritorijas robežojas ar Balvu novada teritoriju (Gulbenes, Alūksnes, Viļakas, Baltinavas, Kārsavas, Rēzeknes, Madonas, Lubānas un Rugāju novadi) par to tika informētas, kā arī noskaidrots to viedoklis un priekšlikumi.

Informācija par institūciju un kaimiņu pašvaldību sniegtajiem nosacījumiem un priekšlikumiem, kā arī to ievērošanu ir apkopota Teritorijas plānojuma IV. sējumā „Pārskats par Balvu novada teritorijas plānojuma izstrādi” (tiks pievienots Teritorijas plānojuma gala redakcijas dokumentācijai).

1.2. Izstrādes process (metodoloģija) un sabiedrības līdzdalības nodrošināšana

Saskaņā ar Darba uzdevumu Balvu novada teritorijas plānojuma 2012.-2023.gadam izstrādei (Pielikums Nr.1 Balvu novada domes 2011.gada 20.janvāra lēmumam (protokols Nr.1,19.§)) Teritorijas plānojuma izstrādes uzdevumi ir:

- 1) izvērtēt novada (pilsētas un pagastu) teritoriju attīstības potenciālu un noteikt tā izmantošanai nepieciešamās prasības un aprobežojumus, radot labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei;
- 2) izvērtēt visu atļauto zemes izmantošanas veidu apbūves teritorijas, lai veicinātu novada ekonomisko attīstību. Noteikt sabiedrisko un darījumu iestāžu apbūves teritorijas, apvienojot sabiedriskās nozīmes apbūves teritorijas un darījumu iestāžu apbūves teritorijas. Noteikt perspektīvās rūpniecības un darījumu iestāžu teritorijas, mazstāvu un daudzstāvu dzīvojamās apbūves zonas. Pārskatīt derīgo izrakteņu ieguves teritorijas. Izvērtēt un iekļaut būvniecībai nelabvēlīgās teritorijas. Papildināt dažādu teritoriju (funkcionālo zonu) atļautās izmantošanas. Paredzēt teritorijas inženierbūvju un objektu, kapsētu, atkritumu saimniecības objektu izvietojumam;
- 3) precizēt novada pagastu teritoriju plānoto (atļauto) izmantošanu un izmantošanas aprobežojumus, ietverot:
 - a) Tilžas ciemu kā otru iespējamo administratīvo centru Balvu novadā;
 - b) kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitātes paaugstināšanu, dabas un kultūras mantojumu saglabāšanu;

- c) administratīvās teritorijas ciemu robežu precīzu noteikšanu gan apraksta veidā, gan atzīmēšanu kartē;
 - d) novada teritorijas apdzīvojuma un apbūves attīstības struktūru;
 - e) prioritāros publiskās infrastruktūras un atsevišķu objektu attīstības virzienus;
 - f) teritorijas, kuras ir nepieciešamas sabiedrībai nozīmīgu funkciju realizācijai;
 - g) teritorijas, kuru turpmākajai attīstībai ir jāizstrādā attīstības priekšlikumi, detaļplānojumi, kā arī apbūves noteikumos noteikt kritērijus attīstības priekšlikumu un detaļplānojumu izstrādei;
 - h) dabas teritoriju un publisko ūdensmalu pieejamības koncepciju, teritorijas plānojumā iekļaujamos nosacījumus;
 - i) ielu un ceļu klasifikāciju, ielu un ceļu kategoriju noteikšanas principus;
 - j) Balvu pilsētas un apdzīvoto vietu ielu sarkano līniju plānus, izmantojot pieejamos topogrāfiskās informācijas datus mērogā 1:500;
 - k) satiksmes organizācijas shēmu un auto novietņu izvietojuma risinājumus;
 - l) velotransporta un gājēju plūsmas izvērtējums un analīze.
- 4) Sagatavot Vides pārskatu.
- 5) Izstrādāt teritorijas plānojuma grafiskos materiālus saskaņā ar likumdošanu.

Lai izstrādātu Balvu novada teritorijas plānojumu, visas darbības projekta ietvaros tika sadalīts vairākās aktivitātēs:

1. aktivitāte. Augstāku līmeņu plānošanas dokumentu prasību izvērtēšana.
2. aktivitāte. Spēkā esošā teritorijas plānojuma prasību un noteikumu izvērtēšana.
3. aktivitāte. Priekšlikumu sagatavošana teritorijas plānotai (atļautajai) izmantošanai un Teritorijas plānojuma 1.redakcijas rakstveida un grafiskās daļas sagatavošana un iesniegšana apstiprināšanai novada domē.
4. aktivitāte. Vides pārskata sagatavošana.
5. aktivitāte. Teritorijas plānojuma 1.redakcijas un Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana.
6. aktivitāte. Teritorijas plānojuma 1.redakcijas pilnveidošana un galīgās redakcijas sagatavošana.

1.aktivitāte. Augstāku līmeņu plānošanas dokumentu prasību izvērtēšana

Šīs aktivitātes ietvaros tika izanalizēti augstāk stāvoši plānošanas dokumenti, īpašu vērību veltot Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2006.-2026. III daļai Teritorijas plānojuma vadlīnijas, kas satur vadlīnijas vietējo pašvaldību teritorijas

plānojumu izstrādei un ir jāievēro, plānojot jebkuru teritoriju Latgales plānošanas reģionā.

Šajā posmā notika konsultācijas ar pašvaldības speciālistiem par teritorijas plānošanas jautājumiem saistībā ar Teritorijas plānošanas koncepcijas ieviešanu Latvijā, kā arī Balvu novada teritorijas plānojuma izstrādes saturu un procedūras jautājumiem.

2.aktivitāte. Spēkā esošā teritorijas plānojuma prasību un noteikumu izvērtēšana

Aktivitātes ietvaros tika izskatīti un izanalizēti spēkā esošie Balvu novada teritoriālo vienību (Balvu pilsēta, Balvu pagasts, Bērzkaines pagasts, Bērzpils pagasts, Briežuciema pagasts, Krišjāņu pagasts, Kubulu pagasts, Lazdulejas pagasts, Tilžas pagasts, Vectilžas pagasts un Vīksnas pagasts) Teritorijas plānojumi, kā arī izvērtēta atbilstība pēc to apstiprināšanas notikušajām izmaiņām tiesību aktos.

Bez spēkā esošajiem teritorijas plānojumiem, papildus tika apzināti arī citi materiāli, lai plānojumā tiktu izmantota aktuālākā pieejamā informācija.

Kartogrāfiskā materiāla izstrādei tika apzināti senāk izstrādātie novada teritorijā ietilpstošo administratīvo vienību plānojumi un iegūta novada un ciemu teritorijas topogrāfiskā karte, ortofotokarte un VZD nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistra informācija.

3.aktivitāte. Priekšlikumu sagatavošana teritorijas plānotai (atļautajai) izmantošanai un Teritorijas plānojuma 1.redakcijas rakstveida un grafiskās daļas sagatavošana un iesniegšana apstiprināšanai novada domē

Atbilstoši normatīvajiem aktiem un to grozījumiem, tika izvērtēti un izstrādāti priekšlikumi teritorijas plānotajai (atļautajai) izmantošanai.

Bez esošo materiālu izpētes, visi novada pagasti un Balvu pilsēta tika apsekota dabā, ar mērķi apzināt un precizēt esošo situāciju un atsevišķu objektu izvietojumu.

Visi no valsts, pašvaldību un privātām institūcijām saņemtie nosacījumi tika apkopoti un apspriesti ar Balvu novada pašvaldības administrācijas speciālistiem. Atbalstāmie priekšlikumi tika iestrādāti Teritorijas plānojumā.

Teritorijas plānojums sastāv no rakstveida daļas (Paskaidrojuma raksts, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, Pārskats par Teritorijas plānojuma izstrādi) un grafiskās daļa.

Teritorijas plānojuma rakstveida daļā I.sējums „Paskaidrojuma raksts” un II.sējums „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” tika izvērtēti un precizēti priekšlikumi attiecībā uz Darba uzdevumā noteiktajiem galvenajiem uzdevumiem.

III.sējumā „Grafiskā daļa” ietilpst kartes, kurās attēlota Balvu novada teritorijas pašreizējā izmantošana un plānotā (atļautā) izmantošana mērogā 1:15000, kā arī Balvu pilsētas un ciemu pašreizējā un plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana mērogā 1:5000.

Izstrādātās Teritorijas plānojuma 1.redakcijas rakstveida un grafiskās daļas tika iesniegtas Balvu novada domes nozīmētajam Teritorijas plānojuma izstrādes vadītājam.

4.aktivitāte. Vides pārskata izstrāde

Teritorijas plānojuma Vides pārskats tika izstrādāts saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998.) un MK noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.).

Sagatavojot Teritorijas plānojuma Vides pārskata projektu, notika konsultācijas ar Vides pārraudzības valsts biroju un institūcijām ar kurām jāsaskaņo Vides pārskats.

5.aktivitāte. Teritorijas plānojuma 1.redakcijas un Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana

Divu nedēļu laikā pēc domes lēmuma pieņemšanas tika sagatavots paziņojums par sabiedrisko apspriešanu, kurš tika publicēts vietējā laikrakstā „Balvu novada ziņas” un laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”, kā arī informācija tika ievietota Balvu novada domes mājas lapā.

Sabiedriskās apspriešana notika saskaņā ar 10.10.2009. MK noteikumiem Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”.

Uzsākot teritorijas plānojuma izstrādi, iedzīvotājiem bija iespēja novada domē iesniegt savus priekšlikumus par teritorijas plānojuma izstrādi. Priekšlikumu un ierosinājumu iesniegšanas termiņš tika noteikts no 2011.gada 7.februāra līdz 2011.gada 6.aprīlim un kopumā tika saņemti 25 fizisku un juridisku personu iesniegumi, kas tika izvērtēti un nepieciešamības gadījumā iestrādāti Teritorijas plānojuma 1.redakcijā. Iedzīvotāju iesniegumi apkopoti IV. sējumā „Pārskats par Balvu novada teritorijas plānojuma izstrādi”.

Paralēli iedzīvotāju iesniegumiem no 2011.gada marta līdz aprīlim tika noorganizēta iedzīvotāju aptauja, kurā tika uzdoti jautājumi par savu īpašumu un novada attīstību. Balvu novada pagastu iedzīvotāji savus priekšlikumus un ieteikumus varēja iesniegt pagastu pārvaldēs un kopumā aptaujā piedalījās 86 respondenti.

6.aktivitāte. Teritorijas plānojuma 1.redakcijas pilnveidošana, galīgās redakcijas sagatavošana un saistošo noteikumu apstiprināšana.

Atbilstoši institūciju atzinumiem un sabiedriskās apspriešanas rezultātiem tika nolemts pilnveidot teritorijas plānojuma 1.redakciju un sagatavot teritorijas plānojuma galīgo redakciju. Pēc labojumu veikšanas, attiecīgās daļas tika izdotas kā saistošie noteikumi.

1.3. Vēsturiskā plānošanas pieredze

1.3.1. Balvu pilsētas ģenerālplāns (1984.)

Balvu pilsētas ģenerālplāns tika izstrādāts 1984.gadā uzņēmumā „LATGIPROGORSTROJ” (vēlāk pārdēvēts par institūtu „Pilsētprojekts”), īstenošanas laiku paredzot līdz 2005.gadam ar starpposmu (t.s. celtniecības pirmo kārtu) līdz 1990.gadam. Plānošanas dokumentā Balvi raksturoti kā rajona nozīmes administratīvais un ražošanas centrs ar noteiktu ietekmes areālu (aglomerāciju). Ģenerālplānā ņemti vērā Latvijas PSR rajonālās plānošanas shēmas projekta risinājumi attiecībā uz cilvēku skaita dinamiku un pilsētā nepieciešamajiem pakalpojumiem.

Ģenerālplāna grafiskās daļas izstrādātas dažādos mērogos: ģenerālplāns - uz topogrāfiskās kartes pamatnes M 1:5000, pilsētas daļas apbūves skice - topogrāfiskā plāna M 1:2000 (izstrādāti 1982.gadā), zonējuma shēma M 1:10000, bet rajona shēma M 1:25000. Plānojumā izmantoti institūta „Pilsētprojekts” ģeoloģiskās izpētes materiāli.

Plānā atzīmēta pilsētas straujā augšana pēc 1. Pasaules kara: no 3000 iedzīvotājiem 1959.gadā līdz 8200 cilvēkiem 1982.gadā. Iedzīvotāju skaita palielināšanās saistīta ar forsēto vietējās rūpniecības attīstību un ar to saistīto iedzīvotāju mehānisko pieaugumu pilsētā. Atzīmēti pilsētas rekreācijas resursi un ieteicamie tūrisma maršruti apkārtnē.

Plānā sniegts reljefa un hidrogrāfijas apraksts, ūdens līmeņa svārstību dinamika, izmaiņas pēc 1966.gadā veiktās upes līmeņa regulēšanas, kad ezeru līmenis tika ievērojami pazemināts. Atzīmēts, ka meliorācijas pasākumi nav devuši gaidītos rezultātus un apkārtnes pārpurvošanās turpinās. Ezeru ūdens ir piesārņots, ezeri ātri aizaug. Klimata raksturojumā sniegtas ziņas par klimatu ietekmējošiem faktoriem un galvenajiem raksturojošiem rādītājiem: tostarp vidējās un galējās temperatūras, sniega segas biezums, veģetācijas periods, grunts sasaluma dziļums un ilgums un citi apstākļi, kas ietekmē būvniecību un saimniecisko darbību teritorijā.

Apakšnodalā „Ģeoloģiskā uzbūve un grunts raksturojums” uzsvērta informācija, kas nozīmīga no teritorijas izmantošanas, īpaši būvniecības viedokļa: ģeoloģiskā struktūra, grunts nestspēja, piemērotība būvniecībai, problēmas šajā jomā. Hidroģeoloģiskie apstākļi raksturoti gan attiecībā uz pazemes ūdeņu izmantošanu, gan teritorijas piemērotību būvniecībai. Atzīmēts, ka gruntsūdens līmenis ir ļoti dažāds un vietām tas atrodas virs pamatu un inženierkomunikāciju izbūves dziļuma. Apakšnodalā par mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem aprakstītas cilvēka darbības rezultātā radītās problēmas: ezeru ūdenslīmeņa pazemināšanās, piesārņojums aizaugšana Bolupes regulēšanas pasākumu dēļ, būvniecības izraisītas virszemes ūdeņu novadīšanas problēmas un teritoriju pārpurvošanās draudi. Bolupes krastu kraujas bez apauguma pakļautas erozijas draudiem.

Pilsētas ekonomiskās attīstības bāze raksturo situāciju ģenerālplāna izstrādāšanas laikā un prognozes, atbilstoši tā laika plānveida ekonomiskās principiem. Apdzīvojuma sistēmā Balvu pilsēta ietverta Gulbenes reģiona sastāvā, tomēr atzīmēts, ka tās ekonomiskās saiknes ar reģiona pilsētām ir visai neizteiktas. Plānojumā, pētot pilsētas ietekmi apkārtnē, aprēķināta svārstmigrācija un tās dinamika nākotnē. Uzskatīts, ka, izlīdzinoties cilvēku skaitam, kas iebrauc pilsētā un izbrauc no pilsētas uz darbu, līdz 2005.gadam tā līdzināsies nullei. Plānojumā paredzēta strādājošo skaita augšana līdz 2005.gadam par apmēram 800 cilvēkiem.

Plānā veikti iedzīvotāju skaita dinamikas, demogrāfiskās slodzes un citu demogrāfisko rādītāju aprēķini plānošanas periodā, prognozējot iedzīvotāju skaita augšanu no 8,2 tūkstošiem līdz 10 tūkstošiem cilvēku. Uz šiem skaitļiem balstās plānojuma aprēķini attiecībā uz nepieciešamo dzīvojamo platību, infrastruktūru, pakalpojumiem, nodarbinātības struktūru un citiem plānojumā risināmiem jautājumiem.

Ģenerālplāna risinājumā dots pilsētas teritorijas raksturojums. Tajā sniegtas ziņas par pilsētas fiziski ģeogrāfiskajām iezīmēm, funkcionālo struktūru, kompozīciju, pilsētainavu un apbūvi, tās vēsturisko attīstību. Kā galvenās neveiksmes pilsētas plānojumā atzīmējams ražošanas teritoriju izvietojums ūdensobjektu tuvumā un tranzītsatiksme caur pilsētas centru. Pilsētas centra plānojuma struktūras analīzē uzsvērts: neskatoties uz to, ka centrs ir visai kompakts, tam trūkst skaidras kompozicionālās uzbūves un sasaistes ar dabas struktūrām pilsētā.

Plānojums paredz palielināt pilsētas teritoriju, lai attīstītu ražošanas zonas Z virzienā un noliktavu teritorijas pilsētas DR daļā (Balvu gaļas kombināta apkārtnē). A pusē pilsētas robeža noteikta pa plānoto apvedceļu un dabisko robežu - Žaugupi. Šīs teritorijas, ko izmanto lauksaimniecībā, noteiktas kā turpmākās dzīvojamās apbūves attīstības rezerve.

Attiecībā par dzīvojamo fondu un mājokļu būvniecību sniegti dati par esošo nodrošinājumu ar dzīvojamo platību pilsētā un dzīvojamo teritoriju izvietojumu pilsētas struktūrā (atsevišķi skatīts komunālais dzīvojamais fonds un individuālās mājas). Novērtēts dzīvojamo māju tehniskais stāvoklis un inženierapgāde kopumā pilsētā un aprēķināta nojaucamo mājokļu platība. Sniegtas jaunbūvējamās platības aplēses sadalot tās pa celtniecības kārtām un norādīts jauno būvniecības teritoriju izvietojums.

Par kultūras, sadzīves un komunālajiem pakalpojumiem sniegta pašreizējās situācijas izvērtējums pakalpojumu nodrošinātības jomā, atbilstoši normām rajona pilsētai, noteikti nepieciešamie jaunbūvējamie objekti un to izvietojums. Ģenerālplānā sniegti arī priekšlikumi pilsētas centra rekonstrukcijai (ēku nojaukšanai, centra papildināšanai ar jauniem būvapjomiem).

Plānā aprakstīta pilsētas zaļo teritoriju struktūra, labiekārtojuma līmenis un šo teritoriju izmantošana. Ģenerālplānā sniegti risinājumi publiskās ārtelpas attīstībai un uzlabošanai (piemēram, Pērkoņu ezera tīrīšana, pludmales ierīkošana, jauna pilsētas parka izveide). Ģenerālplānā zaļās teritorijas skatītas kopējā sistēmā, savstarpējā sasaistē.

Ģenerālplānā ir dots pilsētas funkcionālais un telpiskais risinājums. Ir raksturota pilsētas plānojuma struktūra, atzīmētas arī problēmas (neskaidrie zonējuma principi centra teritorijā un nesaiste ar zaļo teritoriju struktūru, arī tranzītsatiksme caur pilsētas centru). Sadaļā sniegts īss pārskaits par pilsētas telpiskās attīstības un plānošanas vēsturi, par iepriekšējo - 1964.gadā izstrādāto plānojumu un tā realizāciju un noteikti jaunā ģenerālplāna galvenie uzdevumi:

- 1) skaidrs teritorijas zonējums, kas nosaka attīstības iespējas nākotnē;
- 2) esošās pilsētas centra un visu apdzīvotņu teritoriju plānojuma struktūras sakārtošana;
- 3) galveno pilsētas panorāmu un citu kompozicionāli svarīgu vietu arhitektoniski telpiskās kompozīcijas priekšlikumu izstrāde;
- 4) radikāla transporta struktūras pārkārtošana, izslēdzot tranzītu caur pilsētas centru un apdzīvotņu teritorijām.

Balvu pilsētas ģenerālplāns turpmākajos gados tika daļēji īstenots, bet izstrādājot Balvu pilsētas teritorijas plānojumu (2004.), tas tika izmantots tikai kā informatīvs materiāls. Ģenerālplānā tika akcentēti vairāki teritorijas attīstības jautājumi, kas nav zaudējuši aktualitāti un ir risināti, izstrādājot 2004.gadā apstiprināto Balvu pilsētas teritorijas plānojumu:

- 1) sabiedriskā centra funkcionālās organizācijas un telpiskās kompozīcijas pilnveidošana;
- 2) zaļo teritoriju sakārtošana un iekļaušana pilsētas kopējā struktūrā;
- 3) neveiksmīga ražošanas teritoriju un objektu dislokācija vietās, kas piemērotas citām funkcijām (pie ezeriem, pilsētas centrā).

1.3.2. Balvu pilsētas teritorijas plānojums (2004.)

Balvu pilsētas teritorijas plānojums tika izstrādāts 2004.gadā, Balvu pilsētas domei sadarbojoties ar VZD Latgales reģionālo nodaļu un konsultāciju uzņēmumu SIA „Grupa 93”. To kā saistošos noteikumus apstiprināja ar Balvu pilsētas domes 2004.gada 12.novembra saistošajiem noteikumiem Nr. 4/2004.

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir noteikt vispiemērotāko Balvu pilsētas teritorijas izmantošanu un labākos teritorijas organizācijas veidus, kas veicinātu resursu piesaisti pilsētai, saimniecisko aktivitāšu un pozitīva pilsētas tēla attīstību.

Grafiskajā daļā ietilpst kartes „Teritorijas esošā izmantošana” un „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” M 1:2000, tematiskās kartes M 1:5000, kā arī A3 formāta kartoshēmas.

Nacionālā plānojuma sadaļas „Apdzīvojums struktūra” projektā Balvu pilsēta ir ievērtēta kā reģiona nozīmes pilsēta, kas pēc būtības definē pilsēta vietu, lomu un nozīmību Latvijā un Latgales reģionā šodien un arī nākotnē.

Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojuma darba materiālos definētās vadlīnijas Latgales pilsētu attīstībai bija būtiskas un, izvērtējot atbilstību vietējiem apstākļiem un notiekošajiem procesiem, tika ņemtas vērā, nosakot pilsētas teritorijas turpmākās izmantošanas risinājumus.

Balvu pilsētas plānojums izstrādāts ņemot vērā Balvu rajona un Latgales reģiona sociāli ekonomisko situāciju un to ietekmējošos faktorus. Balvu pilsēta noteikta kā nozīmīgākais attīstības centrs Latgales reģiona Z daļā. Turpmākajā attīstībā plānota šī centra lomas saglabāšana, ietverot esošo pakalpojumu saņemšanas iespēju nodrošināšanu un turpmākās attīstības iespējas.

Pilsētas robežās tika paredzēts saglabāt un akcentēt esošo, vēsturiski izveidojušos pilsētas sabiedrisko centru, nosakot īpašu pilsētas sabiedriskā centra teritoriju ar detalizētākām prasībām apbūvei, respektējot esošās kultūrvēsturiskās vērtības. Jaunu apakšcentru veidošana pilsētā netika plānota. Kā prioritāte sabiedriskā centra teritorijas izmantošanā tika ievērtēta pakalpojumu un sabiedriskas nozīmes objektu darbības un attīstības iespēju nodrošināšana.

Balvu pilsētas teritorijas plānojuma daļā „Apbūves noteikumi” ir definētas konkrētas prasības teritoriju labiekārtojumam un inženiertehniskajam nodrošinājumam, pirmkārt, ar mērķi veicināt dzīvojamās apbūves teritoriju kvalitātes paaugstināšanu.

Ņemot vērā no padomju laika mantoto industriāla rakstura teritoriju nodrošinājumu pilsētā, jaunu teritoriju izveide ar ražošanu saistītai saimnieciskai darbībai pilsētā nav nepieciešama un netiek plānota. Galvenā uzmanība pievērsta esošo, salīdzinoši plašo un ekstensīvi izmantoto rūpniecisko zonu pārstrukturizēšanai, veicinot to daudzfunkcionālu izmantošanu (ražošanas un darījumu funkcijām, tehniskās un komunālās saimniecības objektu attīstībai). Lai precīzāk un objektīvāk izvērtētu šo teritoriju turpmākās izmantošanas iespējas, bijušā „Balvu gaļas kombināta” teritorija un Pērkonu ezera D krastam pieguļošās platības ietvertas prioritāro detālplānojumu teritoriju skaitā.

Balvu pilsētas teritorijas plānojumā teritorijas komercpakalpojumu attīstībai izdalītas saistībā ar esošo darījumu objektu izvietojumu. Jaunas teritorijas plānotas, pirmkārt, novērtējot esošo teritoriju paplašināšanās iespējas un transportģeogrāfisko novietojumu, kā arī pieejamību.

Izvērtējot Balvu pilsētas esošo struktūru un pilsētas attīstības tendences, esošo zaļo zonu īpatsvars vērtējams kā optimāls. Teritorijas plānojumā tiek paredzēts saglabāt esošos apstādījumus un dabas teritorijas, uzlabojot to kvalitāti un labiekārtojumu. Īpaši uzmanība pievērsta ezeru piekrastes pieejamības un labiekārtojuma līmeņa paaugstināšanai.

Sabiedriskā transporta pieejamība Balvu pilsētā vērtējama kā optimāla un turpmākajā pilsētas attīstībā ir paredzēts saglabāt esošo sabiedriskā transporta struktūru.

Respektējot esošo kultūrvēsturisko mantojumu, Balvu pilsētā noteikta sabiedriskā centra teritorija, tās ietveros definējot konkrēto kultūras pieminekļu individuālo aizsardzības zonu risinājumus un nosakot īpašas prasības citu kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu aizsardzībai un mazpilsētas raksturīgā tēla saglabāšanai.

Balvu pilsētas teritorijas plānojuma sadaļas „Apbūves noteikumi” ietvaros izstrādāts priekšlikumu kopums sabiedriskās telpas kvalitātes uzlabošanai, ietverot vienota stila sabiedriskā transporta pieturvietu, informācijas stendu, norādes un māju numerācijas zīmju, apgaismes objektu un pilsētas identifikācijas zīmju risinājumus.

Kā prioritārie attīstības virzieni plānojumā noteikti:

- 1) uzņēmējdarbības attīstība un investīciju piesaistei labvēlīgas vides veidošana;
- 2) pilsētas infrastruktūras un komunikāciju attīstība;
- 3) kvalitatīvas pilsētvides veidošana;
- 4) izglītības un izglītošanas kvalitātes nodrošināšana un paaugstināšana kā neatņemama cilvēkresursu attīstības sastāvdaļa.

1.3.3. Balvu pagasta teritorijas plānojums (2005.)

Balvu pagasta teritorijas plānojuma izstrāde tika uzsākta 2004.gadā, Balvu pagasta padomei sadarbojoties ar konsultāciju uzņēmumu SIA „Grupa 93”. To kā saistošos noteikumus apstiprināja ar Balvu pagasta padomes 2005.gada 21.februāra saistošajiem noteikumiem „Balvu pagasta teritorijas plānojuma grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir noteikt vispiemērotāko pagasta teritorijas izmantošanu un labākos veidus, kas veicinātu saimniecisko aktivitāšu attīstību pagasta

teritorijā, ievērojot likumdošanā noteiktos nosacījumus, pašvaldības, uzņēmēju, zemes īpašnieku vietējo iedzīvotāju, un lietotāju intereses.

Teritorijas plānojuma grafiskā daļa veidota mērogā 1:10000, LKS-92 sistēmā, analoga un digitālā veidā.

Plānojumā tiek noteikts, ka ņemot vērā lauksaimniecības zemju zemo auglību u.c. aspektus, nav pamata noteikt ierobežojumus lauksaimniecības zemju izmantošanai citiem mērķiem, līdz ar to Balvu pagastā netiek ierobežotas zemju transformēšanas iespējas dīķsaimniecību izveidei, apmežošanai, apbūvei, cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām.

Mežu resursi ir nozīmīgākais Balvu pagasta teritorijas resurss un ekonomisko aktivitāšu pamats – to izmantošanā pašvaldība nenosaka papildus nosacījumus esošajiem meža nozares likumdošanā ietvertajiem nosacījumiem, iespēju robežās veicinot uzņēmējdarbības attīstību koksnes pārstrādē, kas rada lielāku pievienoto vērtību, kā arī mežu atjaunošanu.

Plānojumā ir secināts, ka Balvu pilsētas tuvums ir viens no galvenajiem faktoriem, kas pamato teritorijas turpmākās izmantošanas risinājumus: ņemot vērā nekustamā īpašuma tirgus attīstības tendences u.c. aspektus, Balvu pagasta teritorijai galvenokārt ir iespējas attīstīties kā „dzīves vietai” un „atpūtas vietai nedēļas nogalēm”.

Ņemot vērā infrastruktūras pieejamību (iespējas pieslēgties centralizētai ūdensapgādei un kanalizācijai u.c.), apbūves attīstībai kā piemērotākās Balvu pagastā tiek vērtētas piepilsētas teritorijas (Centra muiža u.c.) – dzīvojamai un darījuma rakstura apbūvei. Tūrisma un rekreācijas objektu attīstība saistāma ar tādu pakalpojumu piedāvājumu, kā makšķerēšana, atpūta pie ūdens, telšu vietas, atpūta lauku mājā, kā arī kalnu slēpošana (Pilskalnā).

Ņemot vērā, ka strauja būvniecības attīstība tuvākajos gados nav prognozējama, detalizētāks dzīvojamo teritoriju sadalījums (savrupmāju, mazstāvu vai daudzdzīvokļu apbūves apbūve) izvērtējams turpmākās plānošanas gaitā, konkrēto detālplānojumu izstrādes ietvaros. Lēmumi par detālplānojumu izstrādes nepieciešamību tiek pieņemti izvērtējot konkrēto nekustamo īpašumu sadalīšanas/apvienošanas un apbūves priekšlikumus.

Pagasta teritorijā tiek atbalstīta jaunas apbūves attīstība, vienlaicīgi respektējot lauku apbūves raksturu un nepieļaujot nepārdomātu īpašumu sadrumstalošanu: savrupmāju tipa apbūvei tiek noteikta minimālā nesadalāmā jaunveidojamā zemes vienības platību (0,3 ha) un uz vienas zemes vienības atļaujot būvēt ne vairāk par vienu savrupmāju ar saimniecības ēkām vai viensētu. Cita rakstura apbūvei minimālās jaunveidojamās zemes vienības platības tiek noteiktas atbilstoši funkcionālai izmantošanai.

Ņemot vērā esošo apdzīvojuma blīvumu pagasta teritorijā, iedzīvotāju skaita izmaiņas, pakalpojumu pieejamību un sasniedzamību Balvu pilsētā, Balvu pagasta teritorijā nav pamata rezervēt jaunas plašas teritorijas vienfunkcionālai izmantošanai - sabiedrisko objektu apbūvei.

Teritorijas jaukta rakstura izmantošanai – darījumu, tehnisko objektu apbūves attīstībai, pirmkārt tiek ievērtētas galveno ceļu un to krustojumu apkārtnē. Ņemot vērā muitas funkciju iespējamo atjaunošanos RKP „Vientuļi”, prognozējams transporta kustības intensitātes pieaugums, kā arī pieprasījums pēc tehniska un darījumu rakstura objektu apbūves teritorijām autoceļa Balvi – Vīksna – RKP „Vientuļi” apkārtnē.

Saimnieciska rakstura objektu daudzums, nodrošinājums ar komunikācijām un piekļūšanas iespējas, esošā ekstensīvā izmantošana raksturo teritoriju pietiekamību ar ražošanu saistītu aktivitāšu attīstībai. Ražošanas aktivitātēm Balvu pagastā primāri izmantojamas esošo padomju laika saimniecisko objektu (darbnīcas, fermas) teritorijas, tās nepieciešamības gadījumā rekonstruējot un paplašinot. Esošo saimnieciska rakstura objektu paplašināšana nav atļauta virszemes ūdensobjektu aizsargjoslā, kā arī Naudaskalna ciema teritorijā. Jaunu šāda rakstura objektu izbūve aizsargjoslā atļauta, pamatojot ar detālplānojumu.

Naudaskalna ciema novietojums 5 minūšu attālumā no Balvu pilsētas, esošo pakalpojumu saņemšanas iespējas pamato Naudaskalna kā vietējās nozīmes apdzīvotās vietas saglabāšanos, neprognozējot tā būtisku izaugsmi un nozīmības pieaugšanu.

Infrastruktūras attīstības jomā tiek plānota esošās infrastruktūras saglabāšana un uzturēšana finansiālo iespēju robežās. Teritorija ir optimāli nodrošināta ar energo un ūdens resursiem. Nepastāv ierobežojumi elektroenerģijas izmantošanas apjomu palielināšanai, kā arī jaunu pieslēgumu izveidei. Būtiskākie ieguldījumi inženiertehniskās apgādes jomā ir nepieciešami ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas jomas sakārtošanai un modernizācijai Naudaskalna ciemā, kā arī centralizēto inženierkomunikāciju izbūvei, attīstoties apbūvei piepilsētā. Inženiertehnisko tīklu turpmākās attīstības konkrētie risinājumi tiek definēti tehnisko projektu izstrādes ietvaros.

Valsts ceļu, kā arī pašvaldības ceļu attīstības jomā Balvu pagasta teritorijā nav plānotas krasas izmaiņas – pieejamā finansējuma ietvaros tiek paredzēts uzturēt esošo ceļu tīklu darbspējīgā līmenī.

Plānojumā kā stratēģiskie mērķi tiek noteikti:

- 1) iedzīvotāju labklājība;
- 2) labvēlīga vide uzņēmējdarbībai un investīcijām;

- 3) iedzīvotāju vajadzībām piemērota dzīves vide, kas attīstās saskaņā un mijiedarbībā ar kultūru un apkārtējo vidi.

1.3.4. Bērzkalnes pagasta teritorijas plānojums (2008.)

Bērzkalnes pagasta teritorijas plānojuma izstrāde tika uzsākta 2006.gadā, Bērzkalnes pagasta padomei sadarbojoties ar konsultāciju uzņēmumu SIA „Grupa 93”. To kā saistošos noteikumus apstiprināja ar Bērzkalnes pagasta padomes 2008.gada 26. marta saistošajiem noteikumiem Nr.8.

Bērzkalnes pagasta teritorijas plānojums kopā ar 2003.gadā izstrādāto un teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros aktualizēto Bērzkalnes pagasta attīstības programmu veidoja Bērzkalnes pagasta attīstības plānu.

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir noteikt vispiemērotāko Bērzkalnes pagasta teritorijas izmantošanu, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības un pašvaldības, vietējo iedzīvotāju, zemes īpašnieku un lietotāju intereses, lai:

- 1) veidotu pievilcīgu dzīves un uzņēmējdarbības vidi Bērzkalnes pagastā;
- 2) izmantotu priekšnoteikumus Bērzkalnes pagasta attīstībai;
- 3) radītu tiesisku pamatu vides piesārņojuma problēmu risināšanai un nodrošinātu vides kvalitātes mērķu sasniegšanu.

Teritorijas plānojumā kā nozīmīgākie attīstības priekšnoteikumi tiek noteikti:

- 1) atrašanās Balvu pilsētas ietekmes teritorijā;
- 2) Balvu rajona kontekstā izdevīgs novietojums;
- 3) nodrošinājums ar inženierinfrastruktūru;
- 4) dabas potenciāls.

Bērzkalnes pagasta teritorijā neatrodas nacionālas nozīmes īpaši vērtīgās lauksaimniecības zemes.

Plānojumā norādīts, ka valsts nozīmes māla atradnes „Kuprava” atradne skar pagastu Z daļā, nelielā teritorijā. Perspektīvās ieguves vietām nepieciešami papildus ģeoloģiskie pētījumi, līdz ar to perspektīvās ieguves vietas nav attēlotas kartē. Plānojums atļauj bez plānojuma grozījumiem meža un lauksaimniecības zemes transformēt derīgo atradņu teritorijās pēc ģeoloģiskās izpētes.

Atbilstoši valsts teritorijas apdzīvojuma struktūras noteikumu projektā noteiktajai kārtībai, Bērzkalnes ciems ir vietējās nozīmes centrs, kas nodrošina tuvākās apkārtnes iedzīvotājiem ikdienā nepieciešamo pakalpojumu minimumu.

Bērzkalnes pagasta teritorijas plānojumā tiek iekļautas Latgales plānošanas reģiona un Balvu rajona teritorijas plānojuma vadlīnijas.

Meži Bērzkalnes ciemā noteikti kā dabas teritorija bez apbūves iespējām. Minimālā jaunas zemes vienības platība – 2 ha. Maksimālā apbūvei transformējamā platība ir 30% no zemes gabala platības, maksimālais apbūves blīvums – 30% no transformētās platības, maksimālais ēku augstums – 9 metri, maksimālais stāvu skaits – 2.

Lauksaimniecības zemēs minimālā jaunveidojamā zemes vienības platība noteikta – 1 ha. Lauksaimniecības zemēs pie Bērzkalnes ciema un Gulbene – Balvi – Viļaka - Krievijas robeža autoceļa plānotas lauku apbūves teritorijas, kas nozīme, ka atļauta to dalīšana gabalos ne mazāk kā 0,5 ha un dzīvojamās, sabiedrisko un darījumu objektu apbūve.

Plānojumā kā blīvi apdzīvotās vietas noteikti līdzšinējie ciemi Bērzkalne un Rubeņi. Jaunas blīva rakstura dzīvojamās apbūves teritorijas plānotas tikai ciemu teritorijās. Bērzkalnes ciemā pamatā plānota dzīvojamā funkcija, sabiedriskie un darījumu objekti. Minimālā platība ciemu teritorijās ģimeņu māju dzīvojamai apbūvei ir noteikta 0,3 ha. Ražošanas teritorija ciema AD daļā nav iekļauta ciema robežās. To atdala meža puduris. Citās vietās ražošanas un tehnisko objektu apbūves teritorijas noteiktas vietās, kur jau pašlaik atrodas vai iepriekš ir bijuši ražošanas objekti. Rubeņu ciemā plānota pamatā tikai dzīvojamā funkcija.

Lauku apbūves teritorijās, kas izdalītas ap Bērzkalnes ciemu un gar „Gulbene-Balvi-Viļaka-Krievijas robeža (Vientuļi)” autoceļu, minimālais zemes gabalu lielums ir 1 ha. Infrastruktūras nodrošinājums pēc iespējas izmantojams no Bērzkalnes ciema, vai veidojams no jauna.

1.3.5. Bērzpils pagasta teritorijas plānojums (2006.)

Bērzpils teritorijas plānojuma izstrādāšana tika uzsākta 2005.gadā, Bērzpils padomei sadarbojoties ar konsultāciju uzņēmumu „Grupa 93”. To kā saistošos noteikumus apstiprināja ar Bērzpils pagasta padomes 2006.gada 23.novembra saistošajiem noteikumiem Nr.8.

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir noteikt vispiemērotāko teritorijas izmantošanu un labākos veidus, kas veicinātu saimnieciskās darbības attīstību pagasta teritorijā, ievērojot likumdošanā noteiktos nosacījumus, pašvaldības, uzņēmēju, vietējo iedzīvotāju, zemes īpašnieku un lietotāju intereses.

Teritorijas plānojumā ir attēlots nacionālas nozīmes polderis – Dziļāunes polderis. Nacionālā plānojuma sadaļas „Apdzīvojuma struktūra” darba versijā minētās nostādnes ir ņemtas vērā definējot pagasta apdzīvojuma struktūras attīstību.

Izstrādājot plānojumu ņemtas vērā Latgales reģiona teritorijas plānojuma nostādnes. Saskaņā ar to reģiona mērogā tiks respektētas un saglabātas visas Latgales ainaviskās, kultūras, arhitektūras un pilsētvides vērtības. Saskaņā ar Latgales reģiona teritorijas plānojumu - reģiona plānojums atbalsta lauku apdzīvoto attīstību un paredz, ka nākotnē tiem būs vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centru loma. Ciemi darbosies kā papildus centri ar ierobežotu funkciju skaitu. Tie būs apkārtējo lauku teritoriju atbalsta punkti. Tur koncentrēsies arī ekonomiskās aktivitātes un dažādi pakalpojumi.

Bērzpils pagasta teritorijas plānojuma izstrādāts pirms Balvu rajona teritorijas plānojuma spēkā stāšanās. Balvu rajona plānojums Bērzpils pagastu izvirza kā vienu no rajona R zonas centriem, bet Bērzpils tiek izdalīta kā rajona nozīmes apdzīvota vieta.

Teritorijas plānojumā, ņemot vērā iedzīvotāju izvietojumu, inženiertehnisko nodrošinājumu, tiek noteikta viena blīva, apdzīvotas vietas kritējiem atbilstoša apdzīvotā vieta - Bērzpils ciems un tā robežas. Tiek noteikts, ka Bērzpils ciems arī turpmākos 12 gadus saglabās savu nozīmi kā galvenā pakalpojumu sniegšanas un saņemšanas centrs.

Jaunu blīvas apbūves teritoriju veidošanās Bērzpils pagastā netiek prognozēta. Veidojoties pieprasījumam, jaunas blīvas apbūves teritorijas tiek paredzētas Bērzpils ciemā, bet viensētas pārējā pagasta teritorijā.

Plānojumā ir ievērtētas jaunu tūrisma un rekreācijas teritoriju veidošanās iespējas pie Ičas upes, Bērzpils ciema tuvumā un saistībā ar Lubānas mitrāju kompleksu.

Jaunās ražošanas teritorijas plānots attīstīt izvērtējot bijušo saimniecisko objektu izmantošanas iespējas, tādējādi veicinot šo teritoriju revitalizāciju.

Lauksaimniecībā izmantojamām zemēm netiek ierobežotas zemju transformēšanas iespējas citos izmantošanas veidos (apbūvei, dīkšsaimniecību izveidei, apmežošanai), cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām un nemazina apkārtējo nekustamo īpašumu vērtību, transformēšanu veicot likumdošanā noteiktajā kārtībā. Bērzpils pagastā netiek noteikta minimālā nesadalāmā zemes vienības plātība, respektējot vēsturiski izveidojušos zemju dalījumu.

Mežu resursu izmantošanā pašvaldība nenosaka papildus nosacījumus esošajiem meža nozares likumdošanā ietvertajiem nosacījumiem.

Bērzpils pagastā ir izdalītas applūšanas riska teritorijas gar Ičas upi no sūkņu stacijas līdz pat Višķuļi ciemam.

Kā prioritārie attīstības virzieni plānojumā tiek noteikti:

- 1) labiekārtotas dzīves vides attīstība ikvienam sabiedrības loceklim;

- 2) tehniskās infrastruktūras attīstība un pašvaldības atbalsts dažādu jautājumu risināšanā (ceļu un ielu seguma atjaunošana, pasākumi ūdensapgādes, kanalizācijas, siltumapgādes un atkritumu saimniecības attīstīšanai);
- 3) apkalpes un sociālās infrastruktūras attīstības veicināšana, pašvaldības atbalsts izglītības, medicīnas, kultūras un sporta iestādēm; atpūtas un brīvā laika pavadīšanas iespējas, tirdzniecība, sadzīves pakalpojumu pieejamība;
- 4) lielo un spēcīgo lauksaimniecības uzņēmumu attīstība;
- 5) tūrisma nozares attīstība, atbalsts tūrisma nozares uzņēmējiem.

1.3.6. Briežuciema pagasta teritorijas plānojums (2006.)

Briežuciema pagasta Teritorijas plānojuma izstrāde tika veikta konsultējoties ar valsts institūciju speciālistiem un plānošanas jomā strādājošiem konsultantiem (konsultāciju uzņēmums „Grupa 93”). To kā saistošos noteikumus apstiprināja ar Briežuciema pagasta padomes 2006.gada 13.janvāra saistošajiem noteikumiem Nr.1.

Briežuciema pagasta teritorijas novietojums un sociāli ekonomiskās situācijas attīstības tendences nosaka nepieciešamību teritorijas plānojumā ietvert saimnieciskās aktivitātes veicinošus nosacījumus un nodrošināt teritorijas daudzfunkcionālas izmantošanas iespējas, t.sk. zemes transformēšanas iespējas, cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvu prasībām un nemazina blakusesošo nekustamo īpašumu vērtību.

Teritorijas plānojumā netiek noteikti ierobežojumi attiecībā uz īpašumu apvienošanu vai sadalīšanu, teritorijas izmantošanai lauksaimnieciskiem, mežsaimnieciskiem mērķiem, kā arī dzīvojamās un pakalpojumu sfēras objektu apbūvei, tūrisma jomas aktivitātēm.

Ņemot vērā apbūves blīvumu, inženiertehnisko nodrošinājumu, pakalpojumu pieejamību un ekonomiskās aktivitātes, kā blīvi apdzīvota vieta ar robežām plānojumā tie ievērtēts esošais administratīvais centrs – Briežuciems. Pagasta teritorijā tuvākajos 12 gados nav pamata prognozēt nepieciešamību pēc jaunām plašām blīva rakstura apbūves teritorijām (jauni dzīvojamie ciemati u.tml.). Mājokļu sektora attīstībā visdrīzāk prognozējama esošo viensētu atjaunošana/rekonstrukcija un paplašināšana. Ja nākotnē parādās interese par daudzstāvu daudzdzīvokļu māju būvēšanu, šādas iespējas netiek liegtas, vietas izvēli pamatojot detālplānojuma izstrādes ietvaros.

Pagasta teritorijā nav nacionālās nozīmes lauksaimniecības zemju kritērijiem atbilstošu teritoriju un polderu. Lauksaimniecībā izmantojamām zemēm netiek ierobežota zemju sadalīšana/apvienošana, kā arī transformēšanas iespējas citos izmantošanas veidos (apbūvei, t.sk. infrastruktūras objektu (ceļu, inženiertehnisko būvju), dīkšsaimniecību

izveidei, apmežošanai). Plānojumā ir izdalītas meliorētās zemes, koplietošanas un valsts ūdensnotekas ar mērķi saglabāt meliorācijas būves.

Mežu resursu izmantošanā pašvaldība nenosaka papildus nosacījumus esošajiem meža nozares likumdošanā ietvertajiem nosacījumiem. Meži izmantojami saskaņā ar individuālajiem mežierīcības plāniem. Līdzīgi kā attiecībā uz lauksaimniecības zemēm, teritorijas plānojumā netiek liegta iespēja meža transformēšanai apbūvei, tūrisma vai rekreācijas objekta izveidei, dīķu ierīkošanai, ceļa vai cita infrastruktūras objekta izbūvei.

Ar ražošanu saistītu objektu attīstībai Briežuciema pagastā primāri izmantojamas esošās padomju laika saimniecisko objektu (darbnīcas, fermas) teritorijas, tās nepieciešamības gadījumā rekonstruējot un paplašinot. To pamato esošo saimnieciska rakstura objektu daudzums, izmantošanas intensitāte, nodrošinājums ar komunikācijām (elektrība, ūdens), piekļūšanas iespējas. Tās teritorijas, kas atrodas neizdevīgākā novietojumā – attālu no valsts autoceļiem un ir sliktākā tehniskā stāvoklī, ir ievērtētas kā ainavu degradējoši objektu skaitā un paredzētas rekultivēšanai. Ražošanas teritoriju paplašināšana nav paredzēta Briežuciema robežās. Jaunu industriāla rakstura teritoriju attīstība ārpus plānojumā norādītajām jauktas ražošanas un tehniskās apbūves teritorijām ir pieļaujama, ievērojot attālumu līdz esošai dzīvojamai un sabiedriskā rakstura apbūvei, veicot sākotnējās ietekmes uz vidi novērtējumu.

Briežuciema ciema novietojums, esošās pakalpojumu saņemšanas iespējas pamato to kā vietējās nozīmes pakalpojumu saņemšanas vietas saglabāšanu arī turpmāk - teritorijas plānojumā sabiedriskiem mērķiem tiek saglabātās esošās skolas apkārtnes teritorija sabiedriskai funkcijai. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka ņemot vērā Baltinavas tuvumu, pirmās nepieciešamība pakalpojumu pieejamība (kā veselības aprūpe, pamatzglītība) nākotnē ir kaimiņu pašvaldībām kopīgi izvērtējams jautājums.

Jaunu pakalpojumu un komercrakstura objektu, t.sk. tūrisma jomas objektu izveide ir iespējama visā pagasta teritorijā. Ņemot vērā ceļa „Viļaka – Kārsava” kā reģiona nozīmes autoceļa plānoto attīstību, kā potenciālākā teritorijas daļa saistībā ar transportapkalpes rakstura objektu izveidi tiek vērtēta Cērpenes krustojuma apkārtnē.

Pagasta teritorijā nav nozīmīgu dabisku rekreācijas resursu, taču teritorijā netiek ierobežotas tūrisma pakalpojumu attīstības iespējas (dīksaimniecību izveide, atpūtas māju un atpūtas vietu iekārtošana, aktīvās atpūtas pakalpojumu piedāvājumu attīstīšana). Plānotas aktivitātes saimniecībās „Pīlādži” un „Papardes”.

Esošais ceļu tīkls vērtējams kā optimāls Briežuciema pagasta teritorijas apkalpošanai. Valsts autoceļu jomā būtiskas izmaiņas netiek plānotas – paredzēta ceļu uzturēšana darbspējīgā līmenī, atbilstoši finansējumam. Kā būtiska nepieciešamība teritorijas attīstībai plānojumā tiek ievērtēta valsts autoceļu Baltinava – Briežuciems, Ausala –

Breksene noasfaltēšana. Satiksmes un gājēju kustības drošības uzlabošanai nepieciešamie pasākumi Briežuciemā precizējami turpmākās plānošanas gaitā.

Infrastruktūras attīstības jomā tiek plānota esošās infrastruktūras saglabāšana, uzturēšana un modernizācija finansiālo iespēju robežās. Teritorija ir optimāli nodrošināta ar energo un ūdens resursiem. Nepastāv ierobežojumi elektroenerģijas izmantošanas apjomu palielināšanai, kā arī jaunu pieslēgumu izveidei. Būtiskākie ieguldījumi inženiertehniskās apgādes jomā ir nepieciešami ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas jomas sakārtošanai un modernizācijai Briežuciema ciemā. Inženiertehnisko komunikāciju turpmākās attīstības risinājumi definējami konkrēto tehnisko projektu izstrādes ietvaros.

Briežuciema pagastā ir paredzēts turpināt esošo smilts/grants karjeru izstrādi. Plānojumā netiek ierobežota jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu izveide citās lauksaimnieciskajās, mežsaimnieciskajās vai purvu teritorijās. Jaunu karjeru teritoriju izveide atļauta likumdošanā noteiktajā kārtībā.

Kā stratēģiskie attīstības mērķi tiek noteikti:

- 1) lauku nodarbju dažādošanas iespējas;
- 2) daudzfunkcionāla teritorijas izmantošana;
- 3) kvalitatīvas infrastruktūras nodrošinājums (ceļi, sakari, ūdensapgādes infrastruktūra);
- 4) Ziemeļlatgales lauku ainavas saglabāšana.

1.3.7. Krišjāņu pagasta teritorijas plānojums (2006.)

Krišjāņu pagasta teritorijas plānojuma pirmā redakcija tika izstrādāta 2006.gadā, Krišjāņu pagasta padomei sadarbojoties ar konsultāciju uzņēmumu SIA „Grupa 93”. To kā saistošos noteikumus apstiprināja ar Krišjāņu pagasta padomes 2006.gada 28.decembra saistošajiem noteikumiem Nr.4.

Kā Teritorijas plānojuma izstrādes mērķi ir noteikti: noteikt vispiemērotāko teritoriju izmantošanu, līdzsvarojot zemes īpašnieku vēlmis attīstīt nekustamos īpašumus ar kopējām sabiedrības interesēm un vides kvalitāti.

Kā teritorijas attīstības priekšnoteikumi plānojumā tiek noteikti:

- 1) ainaviski gleznains apvidus ar bagātu dabas mantojumu, kas iekļaujas Latgales tūrisma piedāvājumā;
- 2) mežu un lauksaimniecības zemju jaukta izmantošana;
- 3) kultūrvēsturiskais mantojums;
- 4) aktīva sabiedriskā dzīve;

- 5) tiek saglabāta un attīstīta Krišjāņu ciema komunālā un sociālā infrastruktūra (ūdenssaimniecība, ceļi, sociālās iestādes: skola, bibliotēka, tautas nams, interneta punkts).

Atbilstoši valsts teritorijas apdzīvojuma struktūras noteikumu projektā noteiktajai kārtībai, Krišjāņu ciems ir vietējās nozīmes centrs, kas nodrošina tuvākās apkārtnes iedzīvotājiem ikdienā nepieciešamo pakalpojumu minimumu.

Krišjāņu ciems Latgales reģiona apdzīvojuma struktūrā iekļauts kā „pārējās apdzīvotās vietas”, kuru attīstība reģiona plānojumā netiek prognozēta, lai gan Latgales reģiona teritorijas plānojums (2006.-2026.) atbalsta šo pārējo lauku apdzīvoto attīstību un paredz, ka nākotnē tiem būs vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centru loma, piedāvājot daudzveidīgāku pakalpojumu klāstu, tie darbosies kā nozīmīgs pilsētu – lauku partnerības posms.

Krišjāņu pagasts telpiski tuvāks Tilžai, kas reģiona plānojumā definēta kā novadu nozīmes centrs. No reģiona nozīmes pilsētām Krišjāņu pagasta teritorija atrodas Balvu pilsētas ietekmes areālā.

Ņemot vērā Balvu rajona teritorijas plānojuma prasības, Krišjāņu pagasta teritorijas plānojumā iestrādāti vairāki būtiski aspekti.

Kā ciema teritorija noteikts Krišjāņu ciems un tam ir vietējā centra statuss, saglabājot esošos pakalpojumus. Ciema apbūvē nav ievērota rajona plānojumā noteiktā prasība jaunveidojamās zemes vienības nesadalīt sīkāk par 0,3 ha (noteikta 0,2 ha). Lai arī zemes vienības ir robežās no 0,2 – 0,5 ha Krišjāņu ciemā, lielu zemes vienību noteikšana sadārdzinās komunikāciju izbūvi.

Plānojumā tiek izdalītas mozaīkveida ainavas ar viensētu apbūvi (lauksaimniecības zemēm minimālā nesadalāmā zemes vienības platība noteikta 1 ha, meža zemēm 2 ha).

Jaunas blīvi apbūvētas teritorijas paredzētas tikai Krišjāņu ciemā.

Krišjāņu pagastā atrodas rajona nozīmes mežu teritorijas, tās ir valsts mežu zemes. Ievērota Balvu rajona plānojuma prasība par apbūves blīvuma ierobežojumiem no meža zemēm transformētajās zemes vienībās. Netiek noteiktas prasības Krišjāņu ciemā un tā tiešā apkārtnē mežus saglabāt tikai rekreatīviem mērķiem, pamatojoties uz to, ka mežu īpatsvars ir augsts un „ieskauj” ciemu. Netiek noteikta prasība, ka mežu puduri, kas mazāki par 1 ha, tiek saglabāti mozaīkveida ainavai un nav izcērtami kailcirtē, pamatojoties uz to, ka ainavai Krišjāņu pagastā ir izteikti vietēja nozīme. Pārējās prasības plānojumā ir iekļautas.

1.3.8. Kubulu pagasta teritorijas plānojums (2007.)

Kubulu pagasta Teritorijas plānojuma izstrādei tika izveidota darba grupa, kuras uzdevums, sadarbojoties ar Kubulu pagasta padomes struktūrvienībām, inženierkomunikāciju un citiem dienestiem, bija koordinēt un realizēt plānojuma izstrādāšanu saskaņā ar apstiprināto darba uzdevumu. Teritorijas plānojumu kā saistošos noteikumus apstiprināja ar Kubulu pagasta padomes 2007.gada 24.maija saistošajiem noteikumiem Nr.4.

Iezīmējot jaunas robežu tika izveidots Kubulu ciems, kurā iekļautas pilnīgi vai daļēji sekojošas teritorijas: apdzīvota vieta stacija Balvi, Kurnas, Fabrikas, Druvenieku ciemi.

Plānojumā tiek atbalstīta jaunas apbūves attīstība, vienlaicīgi respektējot Latgales lauku apbūves raksturu un nepieļaujot nepārdomātu īpašumu sadrumstalošanu, nosakot minimālo nesadalāmo jaunveidojamas zemes vienības platību (0,3 ha) un iespēju uz vienas zemes vienības būvēt ne vairāk par vienu savrupmāju/viensētu ar saimniecības ēkām vai viensētu.

Kurnas, Druvenieku ciemu un apdzīvotās vietas Stacija Balvi novietojums, pakalpojumu saņemšanas iespējas pamato kā nozīmīgākā vietējā aktivitāšu centra saglabāšanu un attīstību arī turpmākos 12 gadus.

Jaunu, atrautu no esošo blīva rakstura apdzīvoto vietu (ciemu) izveide Kubulu pagastā turpmākajos 12 gados netiek plānota. Nepieciešamības gadījumā jaunu blīvas apbūves teritoriju attīstība ir iespējama, nodrošinot sasaisti ar esošajām apbūves teritorijām, nodrošinot nepieciešamo infrastruktūru, konkrētos risinājumus definējot detālplānojumā.

Plānojumā paredzēts saglabāt esošos izglītības, kultūras un sociālās infrastruktūras objektus un tiem zemes reformas gaitā piešķirtās teritorijas līdzšinējai izmantošanai. Nozīmīgāko jaunveidojamu infrastruktūras objektu skaitā ciema teritorijā plānojumā tiek ievērtēti: sporta un atpūtas laukuma izveide, bērnu rotaļu laukuma izveide pie daudzdzīvokļu mājām, sadzīves pakalpojumu centra (apavu darbnīca, veļas mazgātava, frizētava u.tml.) un jaunas estrādes izbūve, sociālās aprūpes centra izveidošana, ietverot pakalpojumu papildināšanu.

Plānojumā paredzētas teritorijas labiekārtotām peldvietām pie Balvu un Pērkonu ezeriem, kā arī izveidot divas ūdenstilpnes Kubulu ciemā, atbilstošu peldvietas prasībām.

Ar ražošanu saistītu objektu attīstībai Kubulu pagastā primāri izmantojamas esošās padomju laika saimniecisko objektu (darbnīcas, fermas) teritorijas, tās nepieciešamības gadījumā reģenerējot un paplašinot. Jaunu industriāla rakstura teritoriju attīstība ārpus plānojumā norādītajām jauktas ražošanas un tehniskās apbūves teritorijām ir

pieļaujama, to pamatojot detālplānojumā un veicot sākotnējās ietekmes uz vidi novērtējumu.

Lauksamniecībā izmantojamām zemēm netiek ierobežotas zemju transformēšanas iespējas citos izmantošanas veidos (apbūvei, dīķsaimniecību izveidei, apmežošanai), cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām un nemazina apkārtējo nekustamo īpašumu vērtību, transformēšanu veicot likumdošanā noteiktajā kārtībā.

Mežu resursu izmantošanā pašvaldība nenosaka papildus nosacījumus esošajiem meža nozares likumdošanā ietvertajiem nosacījumiem.

Satiksmes un gājēju kustības drošības uzlabošanai ir paredzēti pasākumi Kurnas ciema un apdzīvotas vietas Balvu stacija teritorijā, izbūvējot ielu apgaismojumu, velo un gājēju ceļņus, labiekārtojot autobusu pieturvietas apkārtni un uzlabojot ceļa šķērsošanas iespējas. Tuvākajā nākotnē ir paredzēts izbūvēt gājēju ietvi un rekonstruēt ceļa segumu Balvu ielas posmā.

Plānojumā ir paredzēta notekūdeņu un kanalizācijas tīklu atjaunošana un jaunu pieslēgumu izveidošana, šiem mērķiem izmantojot arī esošās tīklu trases un teritorijas. Kopumā ūdenssaimniecības modernizācijas projekta rezultātā Kurnas ciemā tiks rekonstruētā esošā artēziskā aka, izbūvēta ūdens atdzelžošanas stacija, esošo Kurnas un Balvu stacijas ūdensapgādes sistēmu tīklu apvienošana, jaunas NAI celtniecība, jaunas kanalizācijas stacijas izbūve. Kubulu kanalizācijas sūkņu stacijas darbība būs pilnībā automatizētas. Centralizētai ūdensapgādei un notekūdeņu attīrīšanai tiks pieslēgti Kalna ielas privātmāju iedzīvotāji.

Kā applūstošās teritorijas plānojumā ir parādītas Sitas upes palienes plāvas.

Kubulu pagasta teritorijas plānojuma galvenie mērķi:

- 1) nodrošināt Kubulu pagasta teritorijas racionālu izmantošanu, kas veicinātu līdzsvarotu ekonomisko attīstību un saglabātu vidi atbilstoši valsts ilgtermiņa prioritātēm un Kubulu pagasta attīstības programmai;
- 2) nodrošināt kvalitatīvu dzīves vidi cilvēkam un sabiedrībai kopumā;
- 3) garantēt zemes īpašnieku un lietotāju tiesības izmantot un attīstīt savu īpašumu un lietošanā nodoto zemi saskaņā ar teritorijas plānojuma nosacījumiem;
- 4) nodrošināt iespēju sabiedrībai iegūt informāciju, izteikt savu viedokli un piedalīties teritorijas plānošanas izstrādāšanas un ieviešanas procesā.

1.3.9. Lazdulejas pagasta teritorijas plānojums (2008.)

Lazdulejas pagasta teritorijas plānojums tika apstiprināts ar Lazdulejas pagasta padomes 2008.gada 28.maija saistošajiem noteikumiem Nr.5.

Saskaņā ar Latgales reģiona telpisko struktūrplānu, Lazdulejas pagasta teritorija līdzīgi kā lielākā daļa Balvu rajona ir ievērtēta Latgales reģiona mežsaimnieciski nozīmīgajā daļā. Nacionālās un reģionālās nozīmes plānotie infrastruktūras attīstības projekti Lazdulejas pagastu tiešā veidā neskar.

Nemot vērā apbūves blīvu, inženiertehnisko nodrošinājumu, pakalpojumu pieejamību un ekonomiskās aktivitātes, kā blīvi apdzīvota vieta ar robežām plānojumā tiek ievērtēts Egluciema ciems. Egluciema novietojums, pakalpojumu saņemšanas iespējas pamato to kā nozīmīgākā vietējā aktivitāšu centra saglabāšanu un attīstību arī turpmākos 12 gadus.

Jaunu, atrauti no esošo blīva rakstura apdzīvoto vietu (ciemu) izveide Lazdulejas pagastā turpmākajos 12 gados netiek plānota. Nepieciešamības gadījumā jaunu blīvas apbūves teritoriju attīstība ir iespējama, nodrošinot sasaisti ar esošajām apbūves teritorijām, nodrošinot nepieciešamo infrastruktūru, konkrētos risinājumus definējot detaļplānojumā.

Pagasta teritorijā tiek atbalstīta jaunas apbūves attīstība, vienlaicīgi respektējot Latgales lauku apbūves raksturu un nepieļaujot nepārdomātu īpašumu sadrumstalošanu, nosakot minimālo nesadalāmo jaunveidojamas zemes vienības platību (0,3 ha) un iespēju uz vienas zemes vienības būvēt ne vairāk par vienu savrupmāju/viensētu ar saimniecības ēkām vai viensētu.

Turpmākās plānošanas gaitā ir paredzēta papildus izpēte kūdras un smilts/grants resursu novērtēšanai. Karjeru teritoriju izveide atļauta likumdošanā noteiktajā kārtībā.

Pašvaldības teritorijā nav rūpnieciska rakstura vai citādu veida objektu ar būtisku ietekmi uz vides kvalitāti. Saimnieciskās aktivitātes pamatā ir saistītas ar lauksaimniecību un mežizstrādi. Ar ražošanu saistītu objektu attīstībai Lazdulejas pagastā primāri izmantojamas esošās padomju laika saimniecisko objektu (darbnīcas, fermas) teritorijas, tās nepieciešamības gadījumā reģenerējot un paplašinot. Ražošanas teritoriju paplašināšana nav paredzēta Lazdulejas ciema robežās. Jaunu industriāla rakstura teritoriju attīstība ārpus plānojumā norādītajām jauktas ražošanas un tehniskās apbūves teritorijām ir pieļaujama, to pamatojot detaļplānojumā un veicot sākotnējās ietekmes uz vidi novērtējumu.

Pagasta teritorijā nav nacionālās nozīmes lauksaimniecības zemju kritērijiem atbilstošu teritoriju. Lauksaimniecībā izmantojamām zemēm netiek ierobežotas zemju transformēšanas iespējas citos izmantošanas veidos (apbūvei, dīkšsaimniecību izveidei, apmežošanai), cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām un nemazina apkārtējo nekustamo īpašumu vērtību, transformēšanu veicot likumdošanā noteiktajā kārtībā.

Inženiertehniskās infrastruktūras attīstības jomā tiek plānota esošās infrastruktūras saglabāšana, uzturēšana un modernizācija finansiālo iespēju robežās. Teritorija ir

optimāli nodrošināta ar energo un ūdens resursiem. Nepastāv ierobežojumi elektroenerģijas izmantošanas apjomu palielināšanai, kā arī jaunu pieslēgumu izveidei. Būtiskākie ieguldījumi inženiertehniskās apgādes jomā ir plānoti ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas jomas sakārtošanai un modernizācijai Egluciema ciemā. Inženiertehnisko komunikāciju turpmākās attīstības konkrētie risinājumi tiek definēti turpmākās plānošanas gaitā, tehnisko projektu izstrādes ietvaros.

Satiksmes un gājēju kustības drošības uzlabošanai ir paredzēti pasākumi Egluciema ciema teritorijā, izbūvējot ielu apgaismojumu, gājēju celiņus, labiekārtojot autobusu pieturvietas apkārtni un uzlabojot ceļa šķērsošanas iespējas.

Plānojumā ir paredzēta notekūdeņu, kanalizācijas tīklu un NAI rekonstrukcija, šiem mērķiem izmantojot esošās tīklu trases un teritorijas. Kopumā ūdenssaimniecības modernizācijas projekta rezultātā Egluciema ciemā tiks rekonstruēta artēziskā aka, kā arī uzbūvētas jaunas NAI.

1.3.10. Tilžas pagasta teritorijas plānojums (2006.)

Tilžas pagasta teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta 2004.gadā, Tilžas pagasta padomei izveidojot izstrādes plānojuma darba grupu 12 cilvēku sastāvā. To kā saistošos noteikumus apstiprināja ar Tilžas pagasta padomes 2006.gada 29.septembra saistošajiem noteikumiem Nr.10.

Attiecībā uz Tilžas pagastu Latgales attīstības plānā nav norādīti īpaši pasākumi vai projektu piemēri. Reģionālais ceļš „Austrumu stīga” Tilžas pagasta teritoriju neskar.

Par Tilžas pagasta stratēģiskajām prioritātēm izvirzītas:

- 1) tūrisma attīstība;
- 2) lauksaimnieciskās produkcijas ražošana un pārstrāde, koncentrējoties uz pakalpojumu sniegšanu;
- 3) amatniecības, galdniecības attīstība;
- 4) apkalpojošā sfēra (ēdnīcas, veikali, viesnīcas);
- 5) valsts ugunsdzēsības posteņa izveide;
- 6) nelauksaimnieciskā ražošana, bioloģiskā saimniekošana;
- 7) pašvaldības ceļu sakārtošana;
- 8) ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošana;
- 9) neatliekamās medicīniskās palīdzības posteņa izveide.

Arī Balvu rajona teritorijas plānojums paredz Tilžai kalpot kā vietējam attīstības centram. Ņemot vērā esošās ekonomiskās aktivitātes un demogrāfiskos procesus, ciemata strauja izaugsme iedzīvotāju skaita un teritorijas apbūves attīstības ziņā netiek prognozēta. Pamatojoties uz esošās apbūves raksturu, komunikāciju pieejamību u.c. aspektiem, ciemata plānotās (atļautās) izmantošanas zonējuma ir ietverti sekojoši risinājumi:

- 1) sabiedriskiem mērķiem esošajās robežās tiek paredzēts saglabāt abas skolas, pagasta padomes pirmsskolas izglītības iestādes teritoriju, četras baznīcas, ugunsdzēsēju depo, mežniecību, doktorātu;
- 2) jaunu jaukta rakstura un sabiedrisko darījumu objektu apbūves attīstībai tiek ieteikta centrā esošo veikalu apkārtnē, vecās vidusskolas ēkas apkārtnē, auto pieturas un pieminekļa apkārtnē, publiskās pirts apkārtnē, vienlaicīgi ievērojot atsevišķas teritorijas daļas labiekārtotas zaļās zonas izveidei;
- 3) plānotā vienkārtu dzīvojamo māju apbūve paredzēta gar ceļa malām uz luterāņu baznīcu, kā arī uz luterāņu draudzes zemes un arī vēl pretī pareizticīgo baznīcai;
- 4) labiekārtotas zaļās zonas teritorijas bez apbūves paredzētas gar Tilžas upes malu uz vidusskolu līdz stadionam, Tilžas internātpamatskolas laukums, skolotāju dzīvojamās mājas pagalmi, teritorija no Studenta mājām līdz Klitončikam;
- 5) jaunu teritoriju izveide ar ražošanu saistītai apbūvei ir paredzēta k/s „Arājs” piederošajā laukumā.

Tilžas pagasta teritorijas novietojums - tālu no visiem rūpnieciskajiem centriem, teritoriju nešķērso neviena svarīga automaģistrāle vai dzelzceļa līnija, kā arī šodienas sociāli ekonomiskā situācija Latgalē nosaka nepieciešamību teritorijas plānojumā ietvert saimnieciskās aktivitātes veicinošus nosacījumus, kas varētu nodrošināt teritorijas daudzfunkcionālas izmantošanas iespējas.

Tilžas pagastā lauksaimniecībā izmantojamām zemēm ir visaugstākais rādītājs visā Balvu rajonā (61% no visas pagasta kopplatības). Tas tikai apstiprina lauksaimnieciskās produkcijas ražošanas tālākās attīstības virzību, ietverot intensīvu bioloģiskās lauksaimniecības attīstību. Līdz ar to kā galvenā Tilžas pagasta teritorijas attīstības prioritāte tiek noteikta tradicionālā lauksaimniecība. Kā apakšprioritātes tiek noteiktas: tūrisms, bioloģiskā lauksaimniecība, netradicionālā lauksaimniecība, nelielu lauksaimniecības produktu pārstrādes cehu izveidošana, lauksaimniecības zemju apmežošana. Lauksaimniecībā izmantojamām zemēm netiek ierobežotas zemju transformēšanas iespējas citos izmantošanas veidos (apbūvei, dīķsaimniecību izveidei, apmežošanai), cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām un nemazina blakus esošo nekustamo īpašumu vērtību.

Mežu resursu izmantošanā pašvaldība nenosaka papildus nosacījumus esošajiem meža nozares likumdošanā ietvertajiem nosacījumiem.

Pagasta teritorijas bagātība ir divi ezeri, kas paver zināmas iespējas tūrisma attīstībai, nepieļaujot ainavas degradāciju. Kā potenciāla rekreācijas teritorija plānojumā ir atzīmēta zeme pie Tilžas upes aiz Krasta ielas, saskaņā ar zemes īpašnieka priekšlikumiem (z/s „Pauguri”).

Pagasta teritorijā tiek atbalstīta jaunas apbūves attīstība, nepieļaujot nepārdomātu īpašumu sadrumstalošanu, nosakot minimālo nesadalāmo jaunveidojamās zemes vienības platību (0,3 ha) un iespēju uz vienas zemes vienības būvēt ne vairāk kā vienu viensētu ar saimniecības ēkām vai bez tām.

Pagasta teritorijā turpmākajos 12 gados netiek paredzēta jaunu blīva rakstura apbūves teritoriju izveide (jauni dzīvojamie ciemati). Mājokļu sektora attīstībai kā piemērotākais apbūves veids Tilžas pagastā tiek noteikta viensētu jeb savrupmāju tipa apbūve. Blīvi apdzīvoto vietu statusā (ar ciema robežām) tiek noteikts Tilžas ciems. Tilžas ciema atrašanās vieta, pakalpojumu saņemšanas iespējas pamato Tilžas ciema kā nozīmīgākā vietējā aktivitāšu centra saglabāšanu un attīstību arī turpmākajos 12 gados.

Ar ražošanu saistītu objektu attīstībai Tilžas pagastā primāri izmantojamas esošās padomju laika saimniecisko objektu teritorijas (mehāniskās darbnīcas, fermas, kaltes), tās nepieciešamības gadījumā rekonstruējot un paplašinot. Jaunu ražošanas objektu izveidei plānojumā ir paredzēta k/s „Arājs” piederošā teritorija aiz darbnīcām.

Kā potenciālas ražošanas teritorijas plānojumā atzīmētas z/s „Pauguri” teritorija Meteos, z/s „Lapenieki” teritorija, kalšu teritorija, teritorija pie katlu mājas un vecās pienotavas, mehāniskās darbnīcas.

Esošais ceļu tīkls Tilžas pagastā nodrošina teritorijas apkalpošanu. Galvenā uzmanība veltāma esošā ceļu tīkla uzturēšanai un saglabāšanai.

Inženiertehniskās infrastruktūras attīstības jomā tiek paredzēta esošās infrastruktūras saglabāšana, uzturēšana un modernizācija finansiālo iespēju robežās. Tilžas pagasta teritorija ir optimāli nodrošināta ar sakariem, energo un ūdens resursiem. Nepastāv ierobežojumi elektroenerģijas izmantošanas apjomu palielināšanai, kā arī jaunu pieslēgumu izveidei. Būtiskākie ieguldījumi inženiertehniskās apgādes jomā ir nepieciešami ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas jomas sakārtošanai un modernizācijai Tilžas ciemā.

1.3.11. Vectilžas pagasta teritorijas plānojums (2006.)

Vectilžas pagasta teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta 2004.gadā, Vectilžas pagasta padomei sadarbojoties ar konsultāciju uzņēmumu SIA „Grupa 93”. To kā saistošos

noteikumus apstiprināja ar Vectilžas pagasta padomes 2006.gada 25.janvāra saistošajiem noteikumiem Nr.2.

Saskaņā ar esošajiem reģiona līmeņa plānošanas dokumentiem (Latgales reģiona telpiskais struktūrplāns), Vectilžas pagasta teritorija, līdzīgi kā lielākā daļa Balvu rajona, ir ievērtēta Latgales reģiona mežsaimnieciski nozīmīgajā daļā. Kopumā nacionālās un reģionālās nozīmes plānotie infrastruktūras attīstības projekti Vectilžas pagastu tiešā veidā neskar.

Tuvākās pilsētas - Balvi (32 km), Alūksne (64 km), Gulbene (60 km) ir līdzīgas kapacitātes mazpilsētas un straujas izmaiņas to attīstībā, kas varētu būtiski ietekmēt apkārtējo teritoriju ekonomisko situāciju tuvākajos gados neprognozējās.

Novietojums Krievijas pierobežā (attālums līdz RKP „Vientuļi” ~ 50 km) līdzīgi kā pārējai Balvu rajona teritorijai, pateicoties nesakārtotām starpvalstu robežattiecībām, nedod papildus priekšrocības, salīdzinot ar citām teritorijām Latvijā.

Teritorijas transportģeogrāfiskais novietojums, nenozīmīgie dabas, cilvēku u.c. resursi ir būtiskākais uzņēmējdarbības, kā arī nekustamā īpašuma tirgus attīstību ierobežojošs faktors:

- 1) lauksaimniecības zemju auglība nav augsta (vidēji 32 balles) un produkcijas noieta tirgi ir salīdzinoši tālu, līdz ar to saimnieciskā darbība lauksaimniecības produkcijas ražošanā ir sarežģītāka kā citos Latvijas reģionos;
- 2) teritorija pārsvarā ir līdzena, bez izteiksmīgām ainavām un ūdens virsmām; pagasts nav bagāts ar kultūrvēsturiski nozīmīgiem vai citādi interesantiem apskates objektiem, kas veicinātu tūristu pieplūdumu teritorijai;
- 3) iedzīvotāju skaits (580 pastāvīgie iedzīvotāji), tā izmaiņu tendences (pēdējos 6 gados samazinājums par - 4,2%), zemā maksātspēja nedod pietiekamu nodrošinājumu pakalpojumu sfēras attīstībai;
- 4) 1/4 daļu pagasta teritorijas aizņem purvu platības ar īpaši aizsargājamas dabas teritorijas (t.sk. *Natura 2000* vietas) statusu, kas papildus ierobežo saimnieciskās darbības dažādošanas iespējas.

Iedzīvotāju skaita pieaugums, straujš investīciju pieplūdums un teritoriju pieprasījums būvniecības attīstībai Vectilžas pagasta teritorijā tuvākajos gados netiek prognozēts.

Vectilžas pagasta teritorijas novietojums Latvijas nomalē, Ziemeļlatgalē, šodienas sociāli ekonomiskā situācija nosaka nepieciešamību teritorijas plānojumā ietvert saimnieciskās aktivitātes veicinošus nosacījumus un nodrošināt teritorijas daudzfunkcionālas izmantošanas iespējas.

Kā būtiskākais teritorijas turpmākās izmantošanas risinājumu izstrādes pamatprincips ir izvirzīts neierobežot nekustamo īpašumu attīšanas iespējas (t.sk. zemes transformēšanu citos izmantošanas veidos), cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām un nemazina apkārtējo nekustamo īpašumu vērtību, vienlaicīgi veicināt Ziemeļlatgales lauku ainavas saglabāšanu ekonomiskās aktivitātes teritorijā.

Ņemot vērā apbūves blīvu, inženiertehnisko nodrošinājumu, pakalpojumu pieejamību un ekonomiskās aktivitātes, kā blīvi apdzīvota vieta ar robežām plānojumā tiek ievērtēts viens - Vectilžas ciems.

Pagasta teritorijā netiek ierobežota jaunas dzīvojamās apbūves attīstība, vienlaicīgi uzmanība tiek pievērsta Latgales lauku ainavas raksturu saglabāšanai, nepieļaujot nepārdomātu īpašumu sadrumstalošanu, nosakot minimālo nesadalāmo jaunveidojamās zemes vienības platību (0,3 ha) un iespēju uz vienas zemes vienības būvēt ne vairāk par vienu savrupmāju ar saimniecības ēkām vai viensētu.

Vectilžas ciema novietojums, pakalpojumu saņemšanas iespējas pamato Vectilžas ciema kā nozīmīgākā vietējā aktivitāšu centra saglabāšanu un attīstību arī turpmākos 12 gadus.

Jaunu blīvas apbūves teritoriju izveide atrauti no esošajām apdzīvotajām vietām (Vectilžas, Sudarbes) Vectilžas pagastā turpmākajos 12 gados netiek plānota. Nepieciešamības gadījumā jaunu blīvas apbūves teritoriju attīstība ir iespējama, izbūvējot nepieciešamo infrastruktūru, konkrētos risinājumus definējot detālplānojumā.

Ņemot vērā Sudarbes salīdzinoši izdevīgāko transportģeogrāfisko novietojumu, Tilžas ceļa apkārtnē ierezervēta aktīvai saimnieciskai darbībai (darījumu, tehniska rakstura apbūvei).

Vectilžas ezers un Ranguču dīķi ir nozīmīgs Vectilžas pagasta teritorijas rekreatīvais resurss. Ūdeņus un to apkārtni paredzēts izmantot tūrisma un atpūtas vajadzībām. Līdz šim pagasta teritorijā nav bijušas izveidotas labiekārtotas peldvietas. Peldvietas vajadzībām ir plānots turpināt iekārtot Vectilžas ezera un Ranguču dīķu piekrasti.

Pašvaldības teritorijā nav rūpnieciska rakstura vai citādu veida objektu ar būtisku ietekmi uz vides kvalitāti. Saimnieciskās aktivitātes pamatā ir saistītas ar lauksaimniecību un mežizstrādi.

Ar ražošanu saistītu objektu attīstībai Vectilžas pagastā primāri izmantojamās esošās padomju laika saimniecisko objektu (darbnīcas, fermas) teritorijas, tās nepieciešamības gadījumā reģenerējot un paplašinot. Jaunu ražošanas teritoriju izveide nav paredzēta Vectilžas ciema robežās. Jaunu industriāla rakstura teritoriju attīstība ārpus plānojuma norādītajām jauktas ražošanas un tehniskās apbūves teritorijām ir pieļaujama, to pamatojot detālplānojumā.

Būtiskākie ieguldījumi inženiertehniskās apgādes jomā ir plānoti ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas jomas sakārtošanai un modernizācijai Vectilžas ciemā.

1.3.12. Vīksnas pagasta teritorijas plānojums (2005.)

Vīksnas pagasta teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta 2004.gadā Vīksnas pagasta padomei sadarbojoties ar konsultāciju uzņēmumu SIA „Grupa 93”. To kā saistošos noteikumus apstiprināja ar Vīksnas pagasta padomes 2005.gada 7.marta saistošajiem noteikumiem „Vīksnas pagasta teritorijas plānojums”.

Saskaņā ar Latgales reģiona telpisko struktūrplānu, Vīksnas pagasta teritorija līdzīgi kā lielākā daļa Balvu rajona ir ievērtēta Latgales reģiona mežsaimnieciski nozīmīgajā daļā. Nacionālas nozīmes plānotie infrastruktūras attīstības projekti Vīksnas pagastu neskar. No reģiona nozīmes infrastruktūras attīstības projektiem teritoriju skar ceļu infrastruktūras attīstības projekts „Austrumu stīga”, kā ietvaros paredzēts rekonstruēt un noasfaltēt ceļa posmu Kuprava – Makšina – Zaiceva.

Plānojumā konstatēts, ka iedzīvotāju skaita samazināšanās tendence saglabājas - mirušo skaits pārsniedz dzimušo skaitu, uz pastāvīgu dzīvi uz citām teritorijām izbraukušo skaits dominē par ieobraukušo skaitu, tāpēc arī turpmāko 12 gadu laiku būtisks iedzīvotāju skaita pieaugums teritorijā nav sagaidāms.

Visplašākās iespējas izmantošanai tiek piedāvātas lauksaimniecībā izmantojamām zemēm - netiek ierobežotas zemju transformēšanas iespējas citos izmantošanas veidos (apbūvei, dīķsaimniecību izveidei, apmežošanai), cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām un nemazina apkārtējo nekustamo īpašumu vērtību.

Kā nenoliedzama pagasta teritorijas vērtība ir atzīstami ezeri un ūdensteces, tāpēc plānojumā tiek noteikta īpaša pagasta attīstībai nozīmīga zona (ainaviski augstvērtīgās teritorijas), nosakot specifiskākus izmantošanas nosacījumus. Īpašo nosacījumu mērķis – esošā apbūves blīvuma un izteiksmīgu skatu punktu uz ezeru virsmu saglabāšana, ainavas degradācijas nepieļaušana, īpašumu nepamatotas sadrumstalošanas ierobežošana. Ezeru apkārtni atļauts izmantot tūrisma un atpūtas objektu attīstībai. Lai saglabātu laukiem raksturīgo ainavu, jaunveidojamiem zemes īpašumiem pieļaujamā minimālā platība tiek noteikta 0,5 ha. Kā potenciālas Tūrisma un rekreācijas teritorijas plānojumā ir atzīmētas teritorijas pie Lielā un Mazā Sprogu ezeriem, Derdziņu ezeriem, Bolupes.

Pagasta teritorijā tiek atbalstīta jaunas apbūves attīstība, vienlaicīgi respektējot Latgales lauku apbūves raksturu un nepieļaujot nepārdomātu īpašumu sadrumstalošanu, nosakot minimālo nesadalāmo jaunveidojamas zemes vienības platību (0,3 ha) un iespēju uz

vienas zemes vienības būvēt ne vairāk par vienu savrupmāju/viensētu ar saimniecības ēkām vai viensētu.

Pagasta teritorijā tuvākajos 12 gados netiek paredzēta jaunu blīva rakstura apbūves teritoriju izveide (jauni dzīvojamie ciemati u.tml.). Mājokļu sektora attīstībai kā piemērotākais apbūves veids Vīksnas pagastā tiek ievērtēta viensētu/savrupmāju tipa apbūve. Blīvi apdzīvoto vietu statusā (ar ciemu robežām) tiek noteikts Vīksnas un Makšīnavas ciemi.

Ar ražošanu saistītu objektu attīstībai Vīksnas pagastā primāri izmantojamas esošās padomju laiku saimniecisko objektu (darbnīcas, fermas) teritorijas, tās nepieciešamības gadījumā rekonstruējot un paplašinot. To pamato esošo saimnieciska rakstura objektu daudzums, izmantošanas intensitāte, nodrošinājums ar komunikācijām (elektrība, ūdens), piekļūšanas iespējas.

Kā potenciālas attīstības teritorijas plānojuma atzīmētas bijušā cūku kompleksa teritorija Čāgās, teritorijas Sprogās (mehāniskās darbnīcas, Sprogu ferma), mehānisko darbnīcu un z/s „Zaļbirzes” teritorijas Makšīnavā, bijusī ferma Oknupē, bijušās fermas apkārtnes teritorija Kačupē.

Vīksnas ciema novietojums, pakalpojumu saņemšanas iespējas pamato Vīksnas ciema kā nozīmīgākā vietējā aktivitāšu centra saglabāšanu un attīstību arī turpmākos 12 gadus.

2. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS, ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI UN IESPĒJAS

2.1. Ģeogrāfiskais novietojums

Balvu novads atrodas Latvijas A daļā, Latgales plānošanas reģiona Z daļā (1.attēls) un robežojas ar 9 novadiem: Gulbenes, Alūksnes, Viļakas, Baltinavas, Kārsavas, Rēzeknes, Madonas, Lubānas un Rugāju. Balvu novads izvietojies netālu no Krievijas robežas (Balvu pilsēta 35 km, bet novada tālākais A punkts 5 km attālumā), kas vienlaicīgi ir arī ES austrumu robeža.



Attēls Nr.1. Balvu novada novietojums Latvijā un Latgales plānošanas reģionā

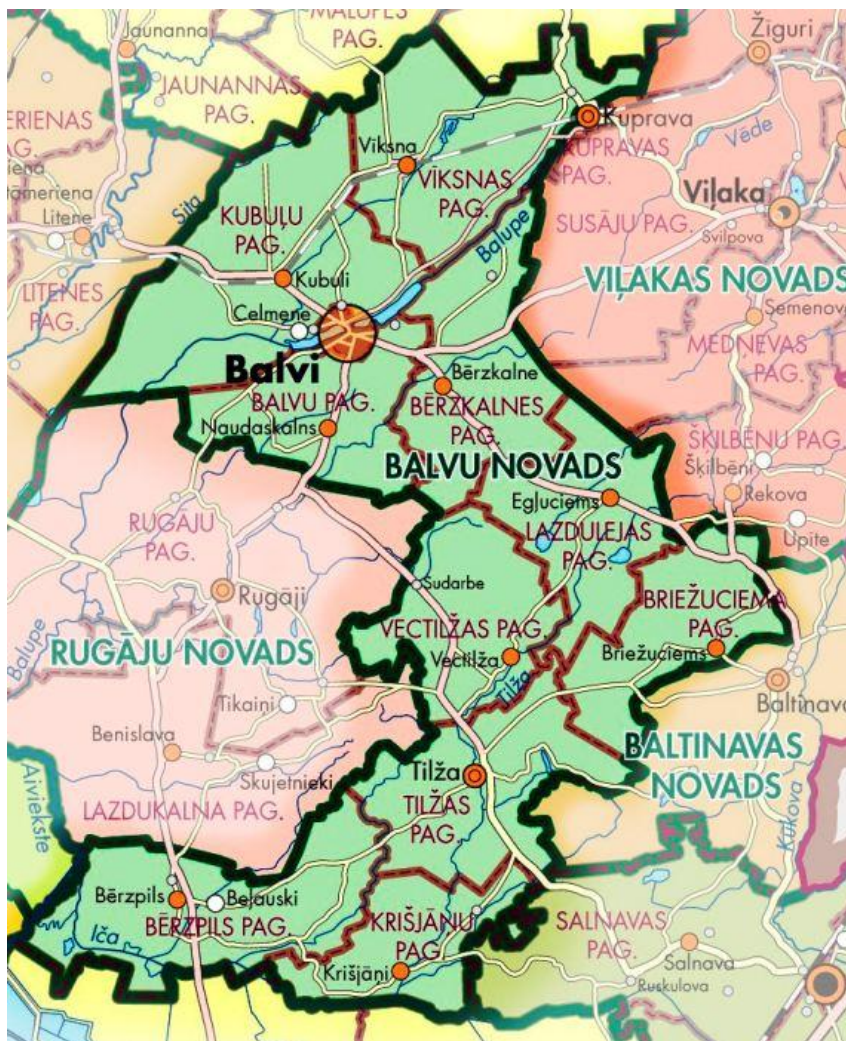
Novada transportģeogrāfiskais novietojums ierobežo preču un pakalpojumu noieta iespējas, mazina nekustamā īpašuma tirgus vērtību, investoru un uzņēmumu intereses. Savukārt novietojums Latvijas nomalē nosaka nepieciešamību pilsētai un novadam veidot zināmā mērā pašpietiekamu sistēmu, jo citas saiknes (gan ar lielākajiem Latgales reģiona centriem, gan galvaspilsētu Rīgu) ir relatīvi nepietiekamas.

Novada administratīvais centrs ir Balvu pilsēta, kas atrodas nomaļus no galvenajām valsts transporta maģistrālēm un tālu no nozīmīgiem attīstības centriem (Rīga - 220 km, Rēzekne - 78 km). Savukārt tuvākie centri (Alūksne - 47 km, Gulbene - 38 km) ir līdzīgas kapacitātes pilsētas, bet bez nozīmīga attīstības potenciāla. Neskatoties uz to Balvu pilsēta ir reģiona nozīmes centrs un tās loma ievērojami palielināsies, attīstot ciešākas saites ar Alūksni un Gulbeni, visām trim pilsētām kopā pildot nacionālas nozīmes centra

lomu ar atbilstoša līmeņa pakalpojumiem un funkcijām. Balvu pilsēta iekļaujas Latgales reģiona austrumu pilsētu tīklā, ko sasaista „Austrumu stīga” – perspektīvais nacionālas nozīmes transporta koridors, kas palīdzēs stiprināt pilsētas lomu saskaņā ar tās potenciālu un uzlabos sociāli ekonomisko situāciju austrumu pierobežā.

Saskaņā ar „Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu” (18.12.2008.) administratīvā teritorija ir Latvijas teritoriālā iedalījuma vienība, kurā pašvaldība savas kompetences ietvaros realizē pārvaldi. Latvijas Republiku iedala šādās administratīvajās teritorijās: apriņķos, republikas pilsētās un novados.

Balvu novads izveidots 2009.gadā administratīvi teritoriālās reformas ietvaros. Saskaņā ar „Balvu novada pašvaldības nolikumu” (01.07.2009.) ir noteikts, ka Balvu novada teritoriālajā iedalījumā ietilpst Balvu pilsēta, Balvu pagasts, Bērzkālnes pagasts, Bērzpils pagasts, Briežuciema pagasts, Krišjāņu pagasts, Kubulu pagasts, Lazdulejas pagasts, Tilžas pagasts, Vectilžas pagasts un Vīksnas pagasts (2.attēls).



Attēls Nr.2. Balvu novada administratīvais iedalījums. Avots: RAPLM

Kopējā Balvu novada platība ir 1044,47 km² un tajā dzīvo 15505 iedzīvotāji (01.01.2011.). Lielākās apdzīvotās vietas ir Balvu pilsēta (7897 iedzīvotāji), kā arī Kubulu ciems (727 iedzīvotāji) un Tilžas ciems (662 iedzīvotāji). Apdzīvotības blīvums Balvu novadā (14,8 iedzīvotāji/km²) ir mazāks par vidējo rādītāju Latvijā (34,6 iedzīvotāji/km²).

2.2. Zemes izmantošanas struktūra

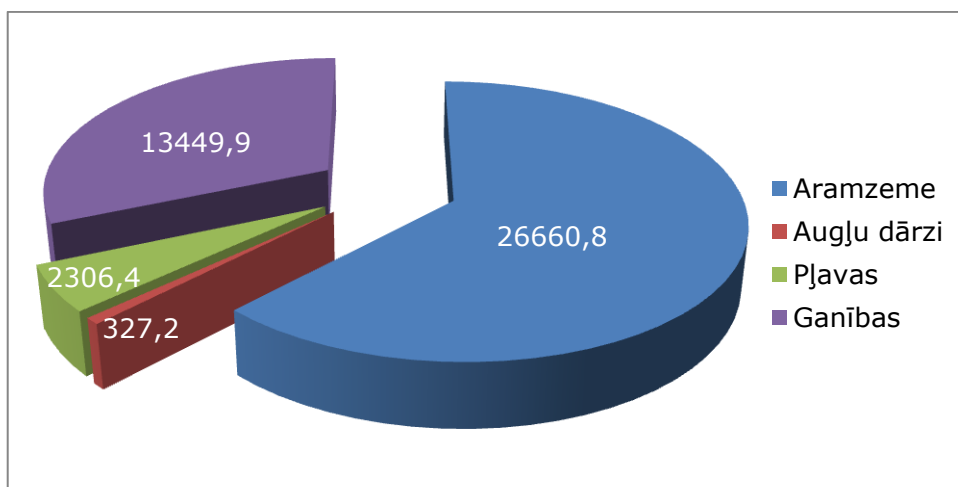
Pēc platības lielākās teritorijas Balvu novadā veido lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kas kopumā aizņem 41,1% no visas novada teritorijas. Meži aizņem 37,2% no novada teritorijas, savukārt purvi 9,9% no visas teritorijas. Balvu novada sadalījums pa zemes lietošanas veidiem uz 2011.gada sākumu dots 1.tabulā.

Tabula Nr.1. Zemes sadalījums pa zemes lietošanas veidiem Balvu novadā (01.01.2011.)

Avots: VZD

Zemes lietošanas veids	ha	%
Lauksaimniecībā izmantojamā zeme	42744,3	41,1
Mežs	38686,3	37,2
Krūmājs	5198,1	5,0
Purvs	10251,4	9,9
Zeme zem ūdeņiem	2427,3	2,3
Zeme zem zivju dīķiem	3,4	0,0
Zeme zem ēkām un pagalmiem	1246,7	1,2
Zeme zem ceļiem	1657,9	1,6
Pārējās zemes	1733,4	1,7
Kopā	103948,8	100

No lauksaimniecībā izmantojamās zemes lielākais īpatsvars ir aramzemēm, kas aizņem 62,4% no visas novada teritorijas, ganības aizņem 31,5%, pļavas 5,4%, bet augļu dārzi tikai 0,8%. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes sadalījums pa hektāriem Balvu novadā uz 01.01.2011. parādīts 3.attēlā.



Attēls Nr.3. Lauksaimniecībā izmantojamo zemju sadalījums (ha) Balvu novadā (01.01.2011.) Avots: VZD

2.3. Zemes īpašumu struktūra

Zemes sadalījums pa nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupām (pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķa) un pa zemes lietošanas veidiem Balvu novadā ir dots 2.tabulā.

Tabula Nr.2. Zemes sadalījums pa nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupām Balvu novadā (01.01.2011.) Avots: VZD

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa	Kopplatība (ha)						
	1*	2*	3*	4*	5*	6*	7*
Lauksaimniecības zeme	68011,5	3328,8	3751,2	0,2	476,4	32,4	0,0
Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu	6079,5	147,3	141,2	18858,9	102,6	0,0	0,0
Ūdens objektu zeme	25,1	0,0	109,4	0,0	39,8	4,3	417,7
Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	206,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	28,6	2,8	33,8	0,0	0,2	0,0	0,0
Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme	223,2	25,0	38,4	0,4	2,7	1,5	0,0
Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	62,6	0,1	14,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Komerccarbības objektu apbūves zeme	41,0	0,0	2,7	0,0	0,0	0,1	0,0
Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme	128,4	6,5	81,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Ražošanas objektu apbūves zeme	123,8	0,1	10,0	0,0	0,0	0,5	0,0
Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme	18,1	0,3	495,1	781,1	0,0	0,1	0,0
Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	6,5	0,0	23,4	61,7	0,0	1,3	0,0
Nekustamā īpašuma lietošanas mērķis nav norādīts	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kopā	74954,6	3510,9	4701,4	19702,3	621,7	40,2	417,7

* 1 - Zemes īpašumi, 2 - Zemes lietojumi, 3 - Pašvaldībai piekritīgā zeme, 4 - Valstij piekritīgā zeme, 5 - Zeme zemes reformas pabeigšanai, 6 - Rezerves zemes fonda zeme, 7 - Zeme zem publiskajiem ūdeņiem

2.4. Apdzīvojuma struktūra

Valsts, reģiona vai pašvaldības apdzīvojums ir iedzīvotāju dzīves vietu sadalījums tās teritorijā un vienlaikus arī šo dzīves vietu organizācija teritoriālā sistēmā. Apdzīvojumu raksturo apdzīvoto vietu un iedzīvotāju skaits teritorijā, kā arī tajā esošo apdzīvoto vietu

tips un starp tām pastāvošo saikņu intensitāte un veidi. Ja teritorijas apdzīvojumu veido dažāda lieluma un tipa apdzīvotās vietas, kuru teritoriālo izvietojumu un funkcionālo lomu raksturo zināma sakārtotība, var runāt par apdzīvoto vietu tīklu.

Apdzīvojuma sistēmas veido, lai nodrošinātu līdzvērtīgas ekonomiskās attīstības iespējas visā teritorijā un vienlīdz labvēlīgus sadzīves un darba apstākļus visu apdzīvoto vietu iedzīvotājiem, novēršot vai būtiski izlīdzinot teritoriju izvietojuma un apdzīvoto vietu veida (tipa) noteikto iespēju nevienlīdzību.

Saskaņā ar „Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu” (18.12.2008.) apdzīvotā vieta ir teritorija, kurā dzīvo cilvēki, ir izveidoti materiālie priekšnoteikumi tās apdzīvošanai un kurai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā piešķirts attiecīgais apdzīvotās vietas statuss.

Latvijas Republikā ir šādas apdzīvotās vietas: pilsētas, ciemi un viensētas.

Pilsētas statusu var piešķirt apdzīvotajām vietām, kuras ir kultūras un komercdarbības centri ar attīstītu inženierinfrastruktūru un ielu tīklu un kurās ir ne mazāk par 2000 pastāvīgo iedzīvotāju.

Ciema statusu piešķir un atceļ novada dome, pamatojoties uz vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, kurā ir noteikta ciema robeža un pamatota ciema izveides nepieciešamība. Lēmumu par ciema statusa piešķiršanu vai atcelšanu novada pašvaldība piecu darbdienu laikā pēc tā parakstīšanas nosūta VZD. Ciema statusu var piešķirt tādai novada teritorijas daļai, kurā ir vai tiek plānota koncentrēta apbūve, pastāvīgi dzīvo cilvēki un ir izveidota attiecīga infrastruktūra.

Viensēta ir savrupa viena dzīvojamā ēka vai savrupas vairākas dzīvojamās ēkas, kā arī ar šo ēku vai ēkām funkcionāli saistītās saimniecības ēkas teritorijā, kur zemi primāri izmanto lauksaimniecības vai mežsaimniecības vajadzībām. Viensētas statusu piešķir pašvaldības dome, apstiprinot viensētai nosaukumu.

Līdz ar to Balvu novada apdzīvojuma struktūru veido pilsēta, ciemi un viensētas. Ņemot vērā „Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu” (18.12.2008.) un Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2006.-2026. III daļai Teritorijas plānojuma vadlīnijas, Balvu novadā tiek noteiktas šādas apdzīvotās vietas: Balvu pilsēta, 12 ciemi (Bērzkalne, Bērzpils, Briežuciems, Egluciems, Krišjāņi, Kubuli, Naudaskalns, Rubeņi, Tilža, Vectilža Verpuļeva un Vīksna) un viensētas. Balvu novada pilsētas un ciemu raksturojums dots 3.tabulā.

Tabula Nr.3. Apdzīvoto vietu raksturojums Balvu novadā (01.01.2011.) Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde; LĢIA Vietvārdu datubāze

Administratīvā vienība/ciemi	Attālums (km) līdz novada centram	Iedzīvotāju skaits	Platība (km ²)	Iedzīvotāju blīvums (iedz./km ²)
Balvu pilsēta		7897	5,08	1554,5
Balvu pagasts		776	82,64	9,4
Naudaskalns	6	231		
Verpuļeva	2	104		
Bērzkalnes pagasts		579	102,75	5,6
Bērzkalne	6	240		
Rubeņi	11	50		
Bērzpils pagasts		874	127,69	6,8
Bērzpils	38	189		
Briežuciema pagasts		638	83,55	7,6
Briežuciems	31	102		
Krišjāņu pagasts		441	71,18	6,2
Krišjāņi	46	156		
Kubulu pagasts		1556	167,19	9,3
Kubuli	5	727		
Lazdulejas pagasts		360	87,17	4,1
Egluciems	18	129		
Tilžas pagasts		1134	104,41	10,9
Tilža	31	662		
Vecilžas pagasts		486	90,86	5,3
Vecilža	27	187		
Vīksnas pagasts		764	121,95	6,3
Vīksna	12	238		
Kopā		15505	1044,47	14,8

Dabas apstākļu atšķirības un teritorijas vēsturiskā attīstība ir noteikusi krasi atšķirīgu apdzīvotības blīvumu novada teritorijā un tas mainās no 4-6 iedzīvotājiem/km² Lazdulejas, Vectilžas un Bērzkalnes pagastos līdz 9-11 iedzīvotājiem/km² Balvu, Kubulu un Tilžas pagastos.

Lielākais iedzīvotāju skaits Balvu novadā ir koncentrējies Balvu pilsētā, kur dzīvo 7897, jeb puse no visiem novada iedzīvotājiem. Novadā nav vairāku līdzvērtīgu centru, līdz ar to Balvu pilsēta ir vienīgais spēcīgāk attīstītais centrs, kurš sasniedzams no visām administratīvajām vienībām. Tā kā Balvu pilsēta ir bijušā rajona centrs, tajā ir pieejami arī valsts iestāžu, banku, apdrošināšanas u.c. pakalpojumi, tādēļ novada pagastu iedzīvotāji izmanto Balvu pilsētā esošo infrastruktūru. Arī darbaspēka migrācija galvenokārt vērojama Balvu pilsētas virzienā.

Balvu novada teritorijas konfigurācija, raugoties no lielākā pakalpojumu sniedzēja un novada centra - Balvu pilsētas sasniedzamības viedokļa, vērtējama neviennozīmīgi. Balvu novada teritorija ir izstiepta starp citām kaimiņu pašvaldībām. Lai no atsevišķiem pagastiem varētu nokļūt novada centrā, ir jāšķērso cita novada teritorija.

Pagastu centri atrodas līdz pat 46 km attālumā no Balvu pilsētas. Ceļu infrastruktūra visām pašvaldībām ir radiāla, kas veidota ar centrāli uz Balvu pilsētu, taču atsevišķi ceļi šobrīd ir sliktā stāvoklī. Arī pagastu savstarpējie savienojošie ceļi ir sliktā stāvoklī.

Lauku teritorijā lielākās apdzīvotās vietas ir saistītas ar vēsturiskajiem centriem (Tilža) un padomju laika jaunveidotajiem ciematiem (Kubuli). Pārējos ciemos dzīvo mazāk par 300 iedzīvotājiem. Līdz ar to pilsēta un ciemi būtu tās apdzīvotās vietas, kurās būtu nepieciešams saglabāt un pilnveidot pakalpojumu sniegšanas vietas, nodrošināt centralizētu ūdensapgādi un kanalizāciju, kā arī uzlabot citus inženiertehniskās apgādes tīklus un objektus.

Naudaskalns (Balvu pagasts)

Naudaskalns atrodas 6 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 231 iedzīvotāji. Asfaltētais ceļš nodrošina labu satiksmi un ērtu nokļūšanu līdz novada centram. Balvi ir darba vieta daudziem iedzīvotājiem, pilsētas pakalpojumu klāsts ir ievērojami plašāks, tāpēc ciemā nav nepieciešamības tos dublēt. Naudaskalna ciemam ir izteikti lineāra, asimetriska telpiskā struktūra, kuras noteicošais elements ir galvenā ass – autoceļš P47 Balvi-Kapūne. Ciema apbūve izvietota gar ceļu, kas vienlaicīgi ir arī negatīvs faktors, jo ceļš sašķel ciemu divās vāji saistītās daļās, lielākā ciema daļa atrodas ceļa R pusē, bet sabiedriskie objekti atrodas ciema Z daļā. Autotransporta kustība uz ceļa ir visai aktīva, bet reljefa pacēlums apgrūtina redzamību un pasliktina situāciju no satiksmes drošības viedokļa. Ciema dzīvojamā apbūvē dominē savrupmājas. Lielākā dzīvojamās apbūves teritorija atrodas ciema D daļā. Lielākā daļa ēku ir tipveida vienkārtīga un pusotra stāva savrupmājas (arī t.s. „Līvānu” tipa mājas). Pie pašas ciema D robežas ir uzbūvēta vienkārtīga daudzdzīvokļu ēka. Neliela savrupmāju tipa apbūves teritorija atrodas ciema Z daļā, otrpus autoceļam. Starp abām ciema daļām izvietojusies ražošanas teritorija. Apbūves struktūra ir visai „irdena” un nevienmērīga. Ciems ir pagasta administratīvais centrs, kurā atrodas pagasta pārvaldes ēka, Tautas nams, kultūras un sporta centrs, bibliotēka, pasta nodaļa un veikals. Ciemā ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija, ir nepieciešama NAI rekonstrukcija. Centralizēta siltumapgāde nav pieejama.

Verpuļeva (Balvu pagasts)

Verpuļeva atrodas 2 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 104 iedzīvotāji. Tas ir mazdārziņu masīvs, kur sākotnēji tika celtas nelielas koka dārza mājiņas vai nelielas vasarnīcas. Sakarā ar zemju privatizāciju, kooperatīvu sabiedrību zemi bija iespējams iegūt īpašumā un līdz ar to pārbūvēt esošās vasarnīcas par dzīvojamām mājām vai uzbūvēt tās no jauna. Ciemā neatrodas sociālie, sporta vai kultūras objekti un tajā nav pieejami centralizēti ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli.

Bērzkalne (Bērzkalnes pagasts)

Bērzkalne atrodas 6 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 240 iedzīvotāji. Ciems izvietojies gar autoceļu P46 Dubļeva-Cērpene. Bērzkalnes ciemā ir četras daudzdzīvokļu mājas ar 18, 8, 12 un 18 (kopā 56) dzīvokļiem, bet pārsvarā ciema dzīvojamā apbūvē dominē savrupmājas. Lielas ražošanas teritorijas ciema teritorijā nav izvietotas, tās atrodas ārpus ciema, pārsvarā tā A daļā. Ciems ir pagasta administratīvais centrs, sabiedriskā zona koncertēta ciema D daļā, bērnudārza telpās, kurā atrodas pagasta pārvalde, Bērzkalnes pirmsskolas izglītības iestāde un bibliotēka. Ciemā atrodas arī pasta nodaļa, brīvdabas estrāde un veikals. Bērzkalnē ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija. Attīrīšanas iekārtas nedarbojas bioloģiskās attīrīšanas režīmā. Centralizēta siltumapgāde nav pieejama.

Rubeņi (Bērzkalnes pagasts)

Rubeņi atrodas 11 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 50 iedzīvotāji. Ciema saistība ar pagasta administratīvo centru ir maza, biežāka kustība notiek uz Balvu pilsētu. Rubeņu ciemā ir viena daudzdzīvokļu māja ar 8 dzīvokļiem un vairākas nelielas (līdz 100 m² platībā) privātas vienkārtas vai pusotru stāva mājas, kuras celtas 20.gadsimta 60-tajos gados. Ciema daudzdzīvokļu mājā atrodas veikals. Rubeņos paredzēta jauna saietu nama būvniecība. Ciemā ir daļēji nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija. Centralizēta siltumapgāde nav pieejama.

Bērzpils (Bērzpils pagasts)

Bērzpils atrodas 38 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 189 iedzīvotāji. Tas novietojies autoceļa P36 Rēzekne-Gulbene kreisajā malā. Bērzpils ir padomju laikos mākslīgi izveidots ciems - veidojies 20.gadsimta 80-tajos gados. Apbūves izvietojumu nosaka autoceļa P36 atrašanās uz A no Bērzpils ciema. Ciema apbūve ir raksturojama kā kompakta, to, galvenokārt, veido daudzdzīvokļu ēkas, kā arī individuālās dzīvojamās ēkas. Bērzpils ciemā ir izteikta lineārā ass – Dārza iela, ap kuru ir izvietotas lielākā daļa no apbūves. Visblīvāk apbūve ir koncentrēta uz Dārza ielas, pašvaldības ēkas tuvumā, kur atrodas arī lielākā daļa no darījumu un sabiedriskā rakstura apbūves teritorijām. Dzīvojamo sektoru veido viengimeņu un divgimeņu ēku apbūve un daudzdzīvokļu ēku apbūve. Mazstāvu apbūvi galvenokārt veido „Līvānu” tipa ēkas. Citas savrupmājas, lielākoties ir būvētas pagājušā gadsimta 30-tajos gados. Sazarotu ielu tīklu veido Līvānu un Bērzpils ielas ar vienu šķērsielu, kas veido piebraucamās ielas pie „Līvānu” tipa mājām. Daudzdzīvokļu ēku apbūvi veido 4 daudzdzīvokļu ēkas, kas izvietotas kompaktā grupā ciema centrā, blakus vidusskolai. Ēkas ir 2 un 3 stāvu. Blakus daudzdzīvokļu ēkām atrodas mazdārziņi, ko izmanto daudzdzīvokļu ēku iedzīvotāji. Ražošanas teritoriju Bērzpils ciemā ir maz, jo šeit nav izvietoti bijušie padomju laika saimniecības objekti. Ciems ir pagasta administratīvais centrs, kurā atrodas pagasta pārvaldes ēka, vidusskola,

pirmsskolas izglītības iestāde, sporta nams, Saieta nams, bibliotēka, pasta nodaļa, brīvdabas estrāde, divi veikali un aptieka, kā arī pieejama ģimenes ārsta prakse. Ciemā ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija, paredzēta jaunu NAI izbūve. Centralizēta siltumapgāde nav pieejama.

Briežuciems (Briežuciema pagasts)

Briežuciems atrodas 31 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 102 iedzīvotāji. Vēsturiski šī teritorijas daļa ir tikusi saukta par Grūšjovu. Ciems izvietojies autoceļa V480 Aususala-Breksene un V468 Briežuciems-Baltinava krustojuma apkārtnē, 4 km attālumā no Baltinavas. Ciema apbūves raksturs atspoguļo 70.gadu padomju saimniecību perspektīvo ciematu apbūves stilu: ciemata centrā izveidota kompakta trīsstāvu daudzdzīvokļu māju grupa. Uz Z no daudzdzīvokļu mājām ir izbūvētas 10 „Līvānu” tipa viengimeņu māju ar saimniecības ēkām grupa, atsevišķas individuālās ģimeņu mājas abpus valsts autoceļam, savrupmāju grupa pie Grūšļevas strauta. Ciems ir pagasta administratīvais centrs, kurā atrodas pagasta pārvaldes ēka, pamatskola, Tautas nams, bibliotēka, pasta nodaļa, feldšeru punkts un veikals. Ciemā ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija, NAI darbojas bioloģiskās attīrīšanas režīmā. Centralizēta siltumapgāde nav pieejama.

Krišjāņi (Krišjāņu pagasts)

Krišjāņi atrodas 46 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 156 iedzīvotāji. Ciems atrodas pašā Balvu novada D daļā, samērā neizdevīgā vietā attiecībā pret lielākajiem ceļiem un citām apdzīvotām vietām, attālums līdz tuvākajam asfaltētajam ceļam P36 Rēzekne-Gulbene ir 15 km, bet līdz P48 Kārsava-Tilža-Dubļukalns – 10 km. Ciems ir pagasta administratīvais centrs, kurā atrodas pagasta pārvalde, Bērzpils vidusskolas Krišjāņu filiāle, Tautas nams, bibliotēka, pasta nodaļa, feldšeru punkts un veikals. Ciemā ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija, NAI nedarbojas kā bioloģiskās attīrīšanas iekārtas, bet attīra notekūdeņus caur filtrācijas laukiem. Centralizēta siltumapgāde nav pieejama.

Kubuli (Kubulu pagasts)

Kubuli atrodas 5 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 727 iedzīvotāji. Autoceļš P35 Gulbene-Balvi-Viljaka-Krievijas robeža (Vientuļi) to sadala divās daļās. Kubulu ciemu veido Druvenieku, Fabriku, Meirānu, Kurnas un Stacijas Balvi ciemi, kas saplūstot veido pagasta administratīvo centru. Pagasta centrs ar kompaktu individuālo māju grupu un dažām daudzdzīvokļu mājām, kuras visas uzbūvētas 20.gadsimta 60-tajos un 80-tajos gados. Ciems ir pagasta administratīvais centrs, kurā atrodas pagasta pārvaldes ēka, Stacijas pamatskola, pirmsskolas izglītības iestāde, Kultūras nams, sporta halle, bibliotēka un feldšeru punkts. Kubulos atrodas aptieka, divi veikali, kafejnīca un

degvielas uzpildes stacija. Ciemā ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija, tikai samērā šauram patērētāju lokam. Centralizēta siltumapgāde nav pieejama.

Egluciems (Lazdulejas pagasts)

Egluciems atrodas 18 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 129 iedzīvotāji. Ciems atrodas pie autoceļa P46 Dubļeva-Cērpene un tam ir izteikti lineāra telpiskā struktūra, kuras noteicošais elements ir galvenā ass – autoceļš. Ciema apbūve vēsturiski veidojusies gar ceļu, kas pilda arī ciema galvenās ielas funkciju. Asfaltētais ceļš nodrošina labus sakarus ar Balvu pilsētu, kas ciema iedzīvotājiem ir galvenā periodisko pakalpojumu sniegšanas vieta. Dzīvojamā apbūvē dominē viengimeņu dzīvojamo māju apbūve. Lielākā dzīvojamās apbūves teritorija atrodas ciema centrālajā daļā. Lielākā daļa ēku ir tipveida vienstāva un pusotra stāva savrupmājas. Apbūves struktūra, attālinoties no kompaktā centra, ir visai „irdena” un nevienmērīga – starp kompaktāk pabūvētiem kvartāliem ir samērā lielas neapbūvētas teritorijas. Ražošanas sektors Egluciemā savulaik veidots piemērotās vietās – ciema nomalēs, pietekami attālu no sabiedriskās un dzīvojamās apbūves. Ciema administratīvais un sabiedriskais centrs ir kompakts – tas izvietojies visai nelielā zonā abpus galvenajai ielai. Ciems ir pagasta administratīvais centrs, kurā atrodas pagasta pārvalde, bibliotēka, pasta nodaļa un feldšeru punkts. Ciemā ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija. Centralizēta siltumapgāde nav pieejama.

Tilža (Tilžas pagasts)

Tilža atrodas 31 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 662 iedzīvotāji. Apdzīvotā vieta (agrāk Kokoreva) izveidojās ap 1909.gadu, kad Ruskolovas muižas īpašnieks atdalīja muižas zemi 15 hektārus, sadalot tos ap 200 apbūves gabalos. 1925.gadā Kokorevai tika piešķirts biezi apdzīvotas vietas (ciema) statuss, bet 1926.gadā Kokoreva tika pārsaukta pēc Tilžas upes nosaukuma par Tilžu. Ciems atrodas pie autoceļa P48 Kārsava-Tilža-Dubļukalns. Padomju laikā, kad pastāvēja padomju saimniecība „Tilža”, izveidojās salīdzinoši blīva apdzīvotuma struktūra pagasta centrā Tilžā ar tai nepieciešamo infrastruktūru. Ciems ir pagasta administratīvais centrs, kurā atrodas pagasta pārvalde, vidusskola, internātpamatskola, bērnudārzs, pasta nodaļa, kultūras nams, brīvdabas estrāde, bibliotēka, Tilžas novada muzejs, Nodarbinātības valsts aģentūras Balvu filiāles Tilžas sektors, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta postenis, vairāki veikali, kafejnīca, aptieka un ģimenes ārsta prakse. Tilžā atrodas četri dievnami (pareizticīgo, katoļu, luterāņu, baptistu). Ciemā ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija. Centralizēta siltumapgāde Tilžas ciemā ir nodrošināta atsevišķās daudzdzīvokļu mājās.

Vectilža (Vecilžas pagasts)

Vecilža atrodas 27 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 187 iedzīvotāji. Ciema pievilcību raksturo novietojums Vectilžas ezera tuvumā, savukārt attiecībā pret asfaltētajiem ceļiem un citām apdzīvotām vietām, tā novietojums vērtējams kā neizdevīgs – attālums līdz tuvākajam asfaltētajam ceļam P48 Kārsava-Tilža-Dubļukalns – 5 km, P46 Dubļeva-Cērpene – 11 km. Vectilža ir tipiska padomju laika jaunveidotas apdzīvotās vietas – Vectilža (savulaik kolhoza „Sarkanais partizāns” administratīvais centrs) ar 70.gadiem raksturīgo tipveida viengimeņu dzīvojamo māju grupām, dažām daudzdzīvokļu mājām un salīdzinoši plašām ražošanas sektora teritorijām tiešā ciemata tuvumā. Vectilžas ciema būvvidi raksturo divas kompaktas tipveida viengimeņu dzīvojamo māju grupas ciema Z daļā, izvietotas abpus reģionālajam autoceļam V465 Auziņi – Dukuļeva, tipveida bērnudārza ēka un sporta zāle ciema centrālajā daļā, divas daudzdzīvokļu mājas ciema D daļā. Ciems ir pagasta administratīvais centrs, kurā atrodas pagasta pārvaldes ēka, Tilžas vidusskolas Vectilžas filiāle, Sporta un atpūtas centrs, bibliotēka, pasta nodaļa, feldšeru punkts un veikals. Ciemā ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija. Centralizēta siltumapgāde nav pieejama.

Vīksna (Vīksnas pagasts)

Vīksna atrodas 12 km attālumā no Balvu pilsētas un tajā dzīvo 238 iedzīvotāji. Ciemam ir raksturīga izteikti lineāra struktūra, apbūve ir izveidojusies abpus bijušās dzelzceļa līnijas un diviem tam paralēliem ceļiem. Ciema attīstība un iedzīvotāju nodarbinātība savulaik ir bijusi cieši saistīta ar dzelzceļa funkcionēšanu, jo tas šķērsoja ciemu DR – ZA virzienā, sadalot apdzīvoto vietu divās daļās. Vecākā apbūves daļa ir veidojusies pie Vīksnas – Mālupe ceļa, ietver baznīcu, skolu un atsevišķas viestāvu dzīvojamās mājas ar saimniecības ēkām starp tām. Salīdzinoši blīvāk apbūvēta ir ciema daļa uz D no dzelzceļa („Līvānu” tipa viengimeņu apbūve ciema R daļā, divu trīsstāvu daudzdzīvokļu māju grupa blakus bērnudārza ēkai, trīs trīsstāvu mājas un blakusesošās viengimeņu mājas centrālajā daļā) ir veidojusies pamatā 60-70.gados. Kā pozitīvs ciema apbūves struktūras aspekts atzīmējams tas, ka saimnieciska rakstura objekti atrodas ārpus ciema un ciema teritorijā atrodas tikai dzīvojamā un sabiedriskā rakstura objekti. Ciems ir pagasta administratīvais centrs, kurā atrodas pagasta pārvaldes ēka, Stacijas pamatskolas Vīksnas filiālē, Saieta nams, bibliotēka un feldšeru punkts. Ciemā ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija. Centralizēta siltumapgāde nav pieejama.

Veidojot apdzīvojuma struktūru ir ņemts vērā, ka Balvu novadam raksturīga tikai Ziemeļlatgalei piemītošs apdzīvojuma raksturs, kur savrupas viensētas mijas ar sādžas tipa skrajciemiem. Līdzīgi ka citās Latgales lauku teritorijās, ciemu nosaukumi pēc būtības apzīmē pagastu daļas un raksturo teritorijas vēsturisko apdzīvojumu, taču

atbilstoši apbūves blīvumam, iedzīvotāju skaitam, sociālās infrastruktūras un pakalpojumu pieejamībai, situācija ir stipri atšķirīga, nereti ciemu nosaukumi ir saglabāti, kaut arī tajos reāli vairs nedzīvo neviens vai ļoti maz iedzīvotāji. Teritorijas plānojuma Teritorijas plānojuma III.sējumā „Grafiskā daļa” ir attēloti šo teritoriju nosaukumi, taču tām nav iezīmētas robežas un noteikts ciema statuss (grafiskajā daļā attēlota kā apdzīvota vieta (bez ciema statusa)).

Balvu novada teritorijas plānojumā, izvērtējot Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumā 2006.-2026. noteiktās Latgales apdzīvoto vietu attīstības iespējas, tika izvērtētas Balvu novada apdzīvoto vietu spējas veikt noteiktas funkcijas policentriskā struktūrā.

Reģiona teritorijas plānojumā ir apskatīti nacionālas nozīmes centri (pilsētas), reģionālas nozīmes centri (pilsētas), novadu nozīmes centri (pilsētas un ciemi), vietējas nozīmes centri (ciemi), lokālie centri un pārējās apdzīvotās vietas.

Atkarībā no apdzīvojamā centru potenciāla un piederības kādam no šiem līmeņiem, tajos tiks komplektētas ieteicamās ekonomiskās aktivitātes. Lai nodrošinātu optimālāko efektu, tiks ņemta vērā katra centra specifiskā loma. Reģiona saskaņotas un līdzsvarotas attīstības priekšnoteikums ir šo dažāda līmeņu centru sadarbība vienotā urbānajā tīklā.

Balvu novadā tiek noteikti šādi apdzīvojumu centra līmeņi:

1. Reģionālas nozīmes centrs (Balvi)

Novada administratīvais centrs ir nozīmīgs kultūras un ražošanas centrs ar attīstītu sociālo infrastruktūru, pakalpojumiem un sabiedriskajām iestādēm. Tās potenciāls ievērojami pārsniedz pārējo reģiona mazo pilsētu potenciālu. Nākotnē pilsēta turpinās attīstīties kā reģionālas nozīmes ekonomiskais un administratīvais centrs, kur tiks koncentrēti pakalpojumi un dažādas ekonomiskās aktivitātes. Pilsēta būs kā noieta tirgus apkārtējo mazpilsētu un lauku centru precēm un pakalpojumiem. Papildus vispārēji definētajai lomai pilsētai tiks uzsvērtas tās specifika, ko nosaka izvietojums, sasniedzamība un resursi.

Reģionālas nozīmes centrā līdztekus novada nozīmes centrā, vietējas nozīmes centros un pārējās apdzīvotās vietās noteiktajam jābūt:

- ģimnāzijai,
- mūzikas vai mākslas skolai,
- profesionālās izglītības ieguves iespējām,
- pieaugušo izglītības ieguves iespējām,
- lokālajai daudzprofilu slimnīcai,

- poliklīnikai,
- bankai,
- apdrošināšanas iestādēm,
- tirgum,
- publiskai zaļajai zonai – parkiem, apstādījumiem,
- nacionālas nozīmes autoceļu apvedceļam,
- vietējiem masu medijiem (laikraksts, radio, TV),
- sporta bāzei (stadions, peldbaseins u.c.),
- iekšējam sabiedriskajam transportam,
- dažādiem informācijas centriem (izglītības, tūrisma, uzņēmējdarbības atbalsta u.c.),
- brīvām teritorijām mājokļu, infrastruktūras, pakalpojumu un ražošanas attīstībai,
- vismaz šādām valsts institūcijām un pārstāvjiem:
 - ✓ VID un nodokļu administrēšanai,
 - ✓ tiesai,
 - ✓ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei,
 - ✓ Ceļu satiksmes drošības direkcijas filiālei,
 - ✓ Sociālās apdrošināšanas aģentūras filiālei,
 - ✓ Nodarbinātības Valsts dienesta filiālei,
 - ✓ Zemesgrāmatu nodaļai,
 - ✓ Zemes dienestam,
 - ✓ Veterinārajai pārvaldei,
 - ✓ Vides pārvaldei,
 - ✓ prokuratūrai,
 - ✓ Lauku atbalsta dienesta reģionālajai pārvaldei,
 - ✓ Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības inspektoriem un Kultūras ministrijas Valsts galvenajam kultūras inspektoram,
 - ✓ Valsts aģentūras „Sabiedrības veselības aģentūra” filiālei.

2. Novada nozīmes centrs (Tilža)

Ciemam ir izteiktas pilsētvides iezīmes un tas ir nozīmīgs pakalpojumu centrs apkārtējām teritorijām. Nākotnē tam būs nozīmīga loma lauku dzīvotspējas saglabāšanā, apkalpojot tuvākos lauku centrus un mazākas apdzīvotās vietas. Turpmāk šo centru funkcijas jāpastiprina, koncentrējot tajā novada nozīmes centra pakalpojumus un dažādas iestādes. Novadu nozīmes centros arī turpmāk jānodrošina iespēja iegūt vidējo izglītību, primāros veselības aprūpes pakalpojumus un aptiekas, jāattīsta daudzveidīgi kultūras, sadzīves, finanšu pakalpojumi. Papildus vispārēji definētai lomai novadu nozīmes centram būs vēl sava specifiska loma.

Novada nozīmes centrā līdztekus vietējas nozīmes centros un pārējās apdzīvotās vietās noteiktajam jābūt:

- vispārējās vidējās izglītības iestādei ar sporta bāzi,
- bērnudārzam vai citai pirmsskolas izglītības iestādei,
- interešu izglītības ieguves iespējai (mūzikas, mākslas, sporta skolai),
- lokālai daudzprofilu vai specializētai slimnīcai vai primārās veselības aprūpes iestādei,
- sociālās aprūpes dienestam,
- pieejamiem ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumiem,
- ielu apgaismojumam,
- publiskas tirdzniecības vietai,
- VUGD postenim,
- Policijas iecirknim,
- finanšu pakalpojumiem (bankas filiālei vai bankomātam),
- naktsmītnēm (viesnīcai, motelim u. tml.),
- sabiedriskās ēdināšanas iestādei (kafejnīcai, bistro u. tml.),
- Tūrisma informācijas centram (TIC),
- būvvaldei,
- kultūras (tautas) namam,
- centralizētai ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas sistēmai,
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta atbalsta vietai.

3. Vietējas nozīmes centri (Naudaskalns, Bērzkalne, Bērzpils, Briežuciems, Krišjāņi, Kubuli, Egluciems, Vectilža, Vīksna)

Tie ir ciemi, kuru funkcijas un apkalpes zonas nozīmīgas vairākām pašvaldībām.

Vietējas nozīmes centros jābūt:

- vietējās pašvaldības administratīvajiem pakalpojumiem,
- bērnudārzam vai iespējai izglītības iestādēs nodrošināt 5–6 gadus vecu bērnu apmācību,
- pamatskolai vai nodrošināt transportu bērnu nogādāšanai uz tuvāko skolu,
- bibliotēkai,
- publiski pieejamam interneta punktam,
- pirmās nepieciešamības pārtikas un rūpniecības preču veikalam,
- ģimenes ārsta prakses vietai,
- pieejamiem neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumiem,
- centralizētai ūdensapgādes, notekūdeņu attīrīšanas sistēmai,
- melnā seguma ceļam līdz novada nozīmes centram vai reģionālas, nacionālas nozīmes autoceļam,
- publiski pieejamām atpūtas teritorijām (estrāde, parks u.c.),
- sabiedriskajam transportam ar pieturvietu,
- pieejamiem sociālā darbinieka, policijas iecirkņa inspektora, lauksaimniecības konsultanta pakalpojumiem,
- pasta nodaļai,
- aptiekai,
- teritorijai, kas paredzēta ražošanas objektu attīstībai.

4. Pārējās apdzīvotās vietas (Verpuļeva Rubeņi)

Tie ir ciemi kam nākotnē būs vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centru loma. Piedāvājot daudzveidīgāku pakalpojumu klāstu, tie darbosies kā nozīmīgs pilsētu un lauku partnerības posms.

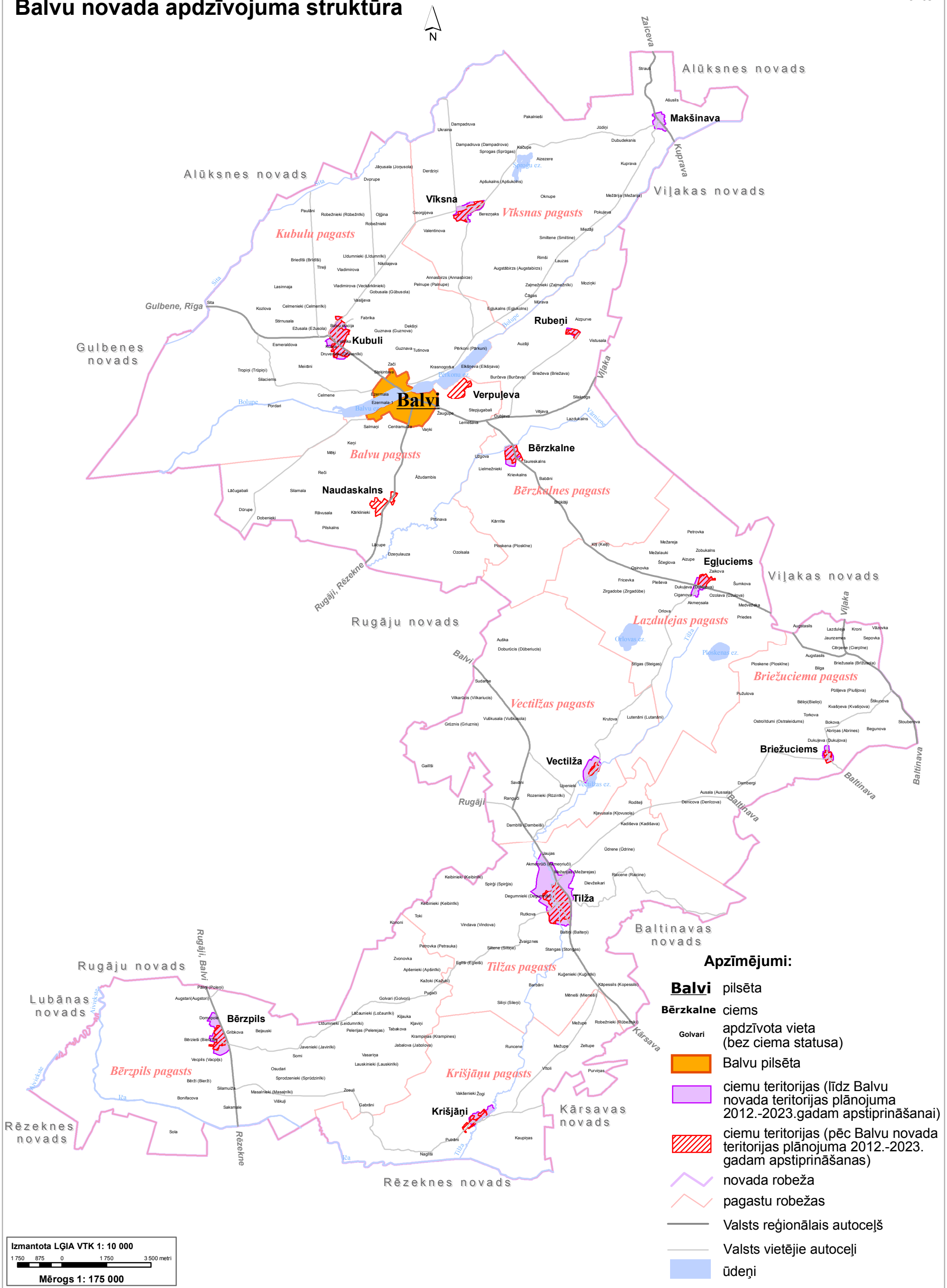
Pārējām apdzīvotajām vietām jānodrošina:

- kvalitatīvi telekomunikāciju pakalpojumi – fiksētie vai mobilā telefona sakari un pieeja internetam,
- sabiedriskais transports izglītības iestāžu un darbavietu sasniegšanai,

- pārtikas un pirmās nepieciešamības preces,
- ūdensapgādes un notekūdeņu kanalizācijas sistēma,
- pietiekama energoapgādes jauda.

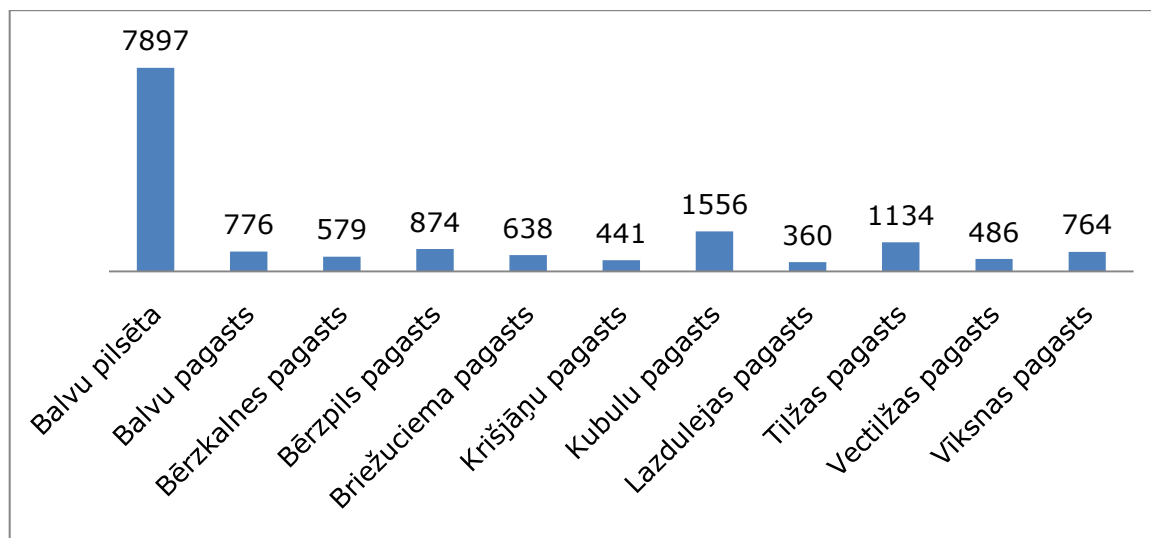
Balvu novada apdzīvojuma struktūra

1.karte



2.5. Iedzīvotāji

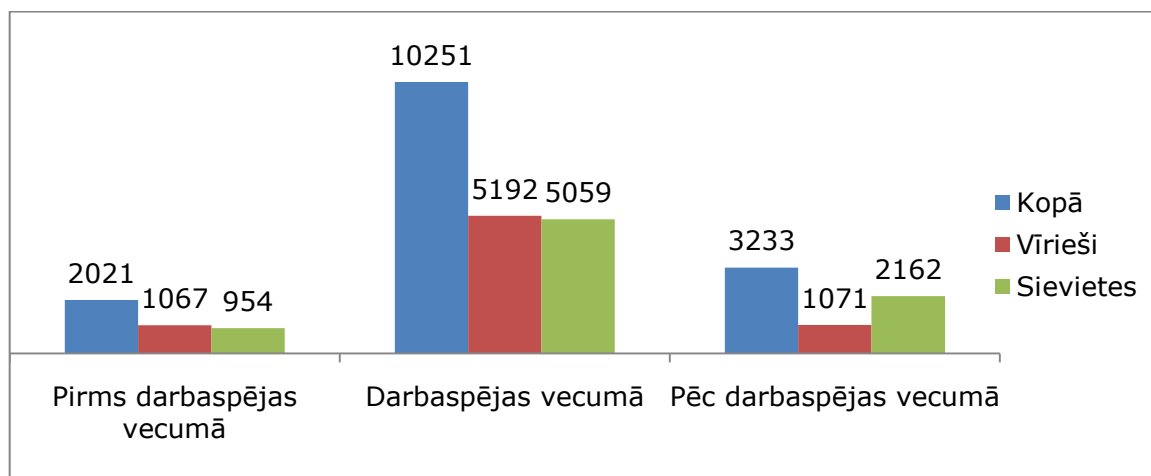
Pēc Pilsonības migrācijas lietu pārvaldes datiem uz 01.01.2011. Balvu novadā dzīvoja 15505 iedzīvotāji (4.attēls), no kuriem 8175 jeb 52,7% ir sievietes un 7330 jeb 47,3% vīrieši. Šāda iedzīvotāju dzimuma struktūra raksturīga visai Latvijai un to noteic galvenokārt sieviešu lielākais mūža ilgums.



Attēls Nr.4. Iedzīvotāju skaits Balvu novadā (01.01.2011.). Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Vidējais iedzīvotāju blīvums Balvu novadā ir 14,8 iedzīvotāji/km², kas ir augstāks nekā citās novada kaimiņu pašvaldībās.

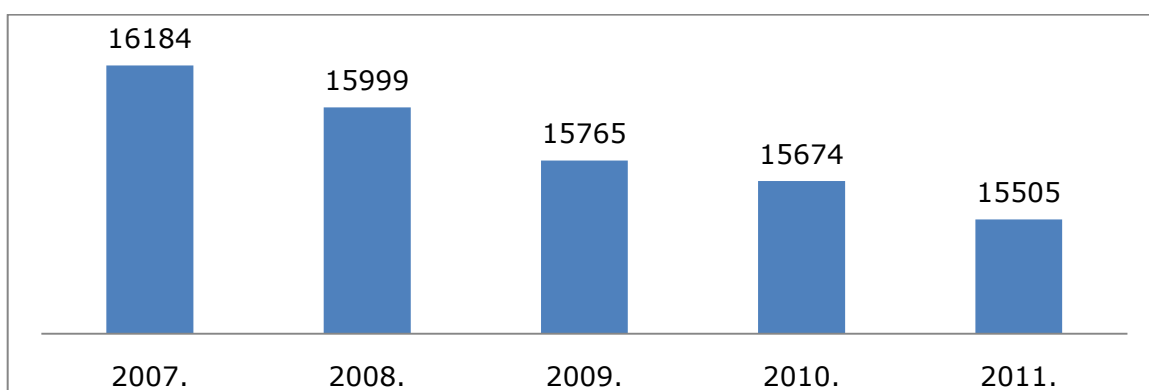
Iedzīvotāju vecuma struktūra Balvu novadā uz 01.01.2011. ir sekojoša: darbaspējas vecumā ir 10251 iedzīvotāji, jeb 66,1% no iedzīvotāju kopskaita, pēc darbaspējas vecumā ir 3233 iedzīvotāji jeb 20,8% no iedzīvotāju kopskaita un pirms darbaspējas vecumā ir 2021 iedzīvotāji jeb 13,1% no iedzīvotāju kopskaita (5.attēls).



Attēls Nr.5. Iedzīvotāju vecuma struktūra Balvu novadā (01.01.2011.). Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Balvu novada vecuma struktūras rādītāji kopumā ir tuvi Latgales un Latvijas vidējiem rādītājiem, taču, līdzīgi kā visā Latvijā, samazinās jauno cilvēku īpatsvars. Pēdējos gados augstāks darbaspējas vecuma cilvēku īpatsvars skaidrojams ar pensijas vecuma palielināšanu.

Iedzīvotāju skaita izmaiņas novadā ir atkarīga gan no mehāniskās kustības (veidojas iedzīvotājiem atstājot novada teritoriju, vai arī iedzīvotājiem no citām vietām pārceļoties uz dzīvi novadā), gan no dabiskās kustības (novadā dzimušajiem un mirušajiem iedzīvotājiem). Kā redzams no 6.attēla, tad pēdējo gadu laikā kopējais iedzīvotāju skaits novadā ir tikai samazinājies. Kopš 2007.gada iedzīvotāju skaits novadā ir samazinājies par 4,2%, taču šāda tendence ir novērojama arī Latvijā kopumā.



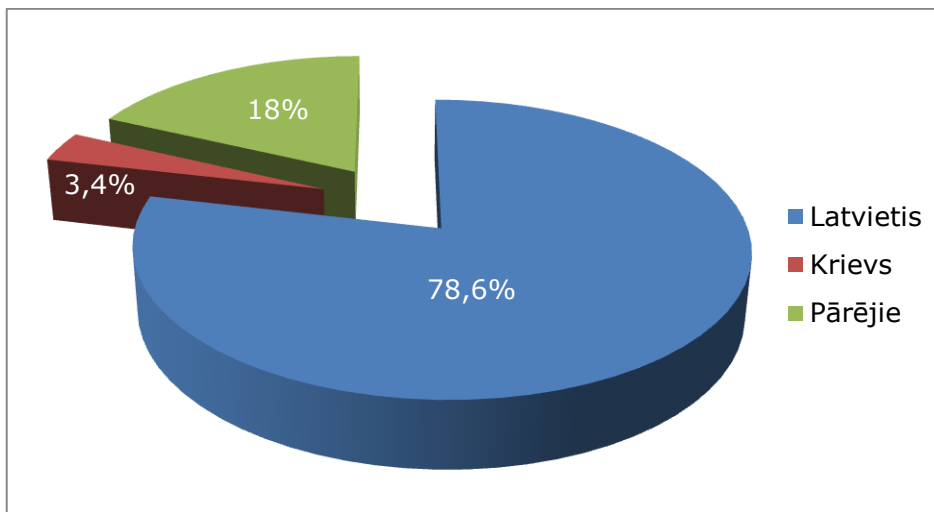
**Attēls Nr.6. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Balvu novadā 2007.-2011. (uz gada sākumu).
Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde. Dati par 2009.gadu uz 01.07.09.**

Iedzīvotāju skaita svārstības notiek, galvenokārt, iedzīvotāju mehāniskās kustības rezultātā, jo dabiskais pieaugums novadā ir negatīvs, t.i. mirstība pārsniedz dzimstību. Iedzīvotāju skaita dabīgā pieauguma dinamika parādīta 7.attēlā.



Attēls Nr.7. Balvu novada iedzīvotāju skaita dabīgā kustība 2000.-2010. Avots: Centrālā statistikas pārvalde

Etniskais sastāvs Balvu novadā ir samērā daudzveidīgs (8.attēls). Lielāko daļu sastāda latviešu tautības pārstāvji (78,6% no visiem iedzīvotājiem), otra lielākā pārstāvētā tautība ir krievi (3,4%), savukārt pārējās tautības sastāda 18% no visiem novada iedzīvotājiem.



Attēls Nr.8. Iedzīvotāju nacionālais sastāvs (%) Balvu novadā (01.01.2011.) Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

2.6. Dabas apstākļi un resursi

2.6.1. Ģeoloģiskā uzbūve un virsmas raksturojums

Balvu novada teritorijas fiziski ģeogrāfiskās īpatnības nosaka teritorijas novietojums Austrumlatvijas zemienes ZA daļā, Daugavas un Veļikajas upju baseinu ūdensšķirtnē. No Balvu novada DR virzienā atrodas Lubānas līdzenums, bet austrumos Mudavas (Veļikajas) zemīene.

Novada teritorijas lielākā daļa ietilpst Adzeles pacēlumā. Tas ir lēzens, Z–D virzienā orientēts reljefa paaugstinājums starp Alūksnes un Latgales augstieni. Pacēluma paaugstinātās daļas aizņem viļņots morēnas līdzenums, ko veido dažus metrus augstas, lēzenas, pārsvarā DA un D virzienā izstieptu pauguriņu sistēmas ar nedaudz augstāku līdzīgi orientētu valņveida pauguru izlocītām virknēm. Morēnas līdzenumi mijas ar plašiem, pārsvarā DR un D virzienā orientētiem pazeminājumiem. Tie pārklāti ar 2 – 4 m biezu smalkgraudainu un aleirītisku smilti vai aleirītu. Pazeminājumu ievērojamu daļu aizņem purvi. Pārsvarā līdzenais reljefs nosaka sliktu ūdens noteci, kas vērtējama kā būtiskākā problēma no teritorijas izmantošanas viedokļa.

Adzeles pacēluma pamatā atrodas lēzens 20 – 30 m augsts devona iežu virsas paaugstinājums. To nedaudz saposmo sekli ielejveida iegrauzumi. Kvartāra nogulumu biezums reti pārsniedz 10 – 15 m. Tie galvenokārt sastāv no pēdējās, Latvijas ledus

laikmeta morēnas - samērā irdenas sarkanbrūnas vai brūnas mālsmilts ar palielinātu smilts, grants un oļu saturu un devona iežu atrauteņiem. Reljefa pazeminājumos morēnu pārklāj limnoglaciālie nogulumi - pārsvarā aleirītiska un smalkgraudaina smilts. Fluvioglaciālie nogulumi saistīti ar vaļņveida reljefa formām.

Atsevišķas teritorijas novada D ietilpst Lubānas līdzenumā, kas ietver bijušā Lubānas baseina zemāko terasi, kuras virsa atrodas 93 - 95 m augstumā virs jūras līmeņa. Pirms hidrotehnisko būvju ierīkošanas šo terasi katastrofālu plūdu laikā bieži pārklāja Lubānā ietekošo upju palu ūdeņi. Teritoriju aizņem lieli purvu masīvi, kurus atdala seklas un plašas upju ielejas.

Novada A teritorijas daļēji iestiepjas Mudavas zemienes Abrenes nolaidenumā.

Tāpat kā visā Latvijā, arī Balvu novadā ģeoloģisko griezumus veido divi pamatelementi - kristāliskais pamatklintājs un nogulumiežu sega.

Kristāliskā pamatklintāja virsma novada teritorijā ieguļ 940 - 960 m z.j.l. Z daļā un 850 - 900 m z.j.l. D daļā. Tajā sastopami augšējā arhaja ieži biotīta hiperstēna un biotīta gneisogranīti, migmatīti un čarnokīti. Pamatklintāja iežu vecums un savstarpējā saguluma apstākļi ir vēl nepietiekami izpētīti.

Nogulumiežos, sākot no senākajiem, visdziļāk iegulošajiem iežiem, ir konstatēti venda, kembrija, ordovika, silūra, devona un kvartāra perioda nogulumi. Nogulumiežu segas kopējais biezums sasniedz 1050 - 1070 m Z un 1000 - 950 m D.

Venda nogulumus veido kvarca smilšakmeņi, pelēki, raibi aleirolīti, māli un gravelīti. Nogulumu biezums 70 - 90 m, to virsējā daļā sastopamas dēdēšanas garozas pazīmes.

Kembrija nogulumu apakšējā daļā ieguļ zilganpelēki māli ar retiem aleirolītu vai smilšakmens starpslāņiem. Virs tiem vietām veidojusies dēdēšanas garoza, kurā māli ir stipri kaolinizēti. Kembrija slāņkopas augšdaļā sastopami balti kvarca smilšakmeņi. Kopējais kembrija nogulumu biezums 80 - 100 m.

Ordovika nogulumi pārklāj kembrija slāņkopu. Nogulumus veido sarkanbrūni, zaļganpelēki, pelēki kaļķakmeņi, merģeļi, pelēki, tumšpelēki māli, melni argilīti. Slāņkopas vidusdaļā un augšdaļā var sastapt organogēnus, detrīta, biomorfus un mālainus kaļķakmeņus ar merģeļa starpslāņiem un lēcām, kā arī zaļganpelēkus karbonātiskus mālus. Ordovika nogulumu kopējais biezums ir 180 - 200 m Z daļā un 230 - 250 m D daļā, to virsma ieguļ 560 - 580 m z.j.l. Z un 450 - 480 m z.j.l. D daļā.

Silūra nogulumi ir tumšpelēki, zaļganpelēki merģeļi, pikaini, mālaini kaļķakmeņi, karbonātiski māli. Iespējams, ka virsējā šo nogulumu daļa vēlākā laikposmā noskalota un nav saglabājusies pilns griezumus. Kopējais silūra nogulumu biezums pagasta teritorijā ir ap 180 - 200 m Z un 150 - 180 m D.

Devona slāņkopa ir visapjomīgākā nogulumiežu segā, tās kopējais biezums sasniedz 400 – 520 m. Devona iežiem ir liela nozīme kā nogulumiem, kas veido zemkvartāra virsmu un tie ir nozīmīgs ūdensapgādes avots visā reģionā. Šīs ģeoloģiskās sistēmas nogulumi veidojušies dažāda dziļuma un ūdens sāļuma jūras baseinā, tam periodiski paliekot seklākam (regresējot) vai dziļākam (transgresējot).

D daļā devona griezumā aizsāk *Rēzeknes* svītas nogulumi. Tie ir gaišpelēki smalkgraudaini smilšakmeņi, zaļganpelēki domerīti (dolomītmerģeļi), aleirītiski māli, māli un gravelīti, kuru kopējais biezums ir 20 – 30 m.

Virs šiem iežiem uzguļ *Pērnavas* svītas nogulumi. Tos veido gaišpelēki, dzeltenīgi smilšakmeņi, pelēki un sarkanbrūni aleirolīti, aleirītiski māli, svītas pamatnē – konglomerāti, bet augšdaļā vietām sastop dzeltenīgus dolomītus. Pērnavas svītas nogulumu kopējais biezums ir ap 30 m Z un ap 50 m D. To virsma atrodas aptuveni pie absolūtā augstuma atzīmes mīnus 330 m.

Pērnavas svītu pārsedz *Narvas* svītas nogulumi. Tos veido pelēki, zaļganpelēki domerīti, dolomītiski māli, pelēki, mālaini dolomīti, ģipši. Slāņkopas kopējais biezums 90 – 100 m Z un ap 150 – 170 m D, tās virsma iegūļ 230 – 240 m z.j.l. Z un 180 – 200 m z.j.l. D daļā.

Virs Narvas svītas atrodas devona terīgēno ūdenscaurlaidīgo iežu komplekss. To aizsāk *Arukīlas* svītas gaiši sarkanbrūni smalkgraudaini smilšakmeņi, sarkanbrūni, retāk – zaļganpelēki vai raibi, aleirītiski māli, māli, aleirolīti. Svītas nogulumu biezums ir 30 – 40 m.

Arī augstāk iegulošajā *Burtnieku* svītā sastopami sarkanbrūni vai dzeltenbrūni vizlaini smilšakmeņi, sarkanbrūni un raibi, retāk – zaļganpelēki, aleirolīti, aleirītiski māli, māli. Svītas nogulumu biezums 50 – 70 m.

Virs Burtnieku svītas iegulošo *Gaujas* svītu veido dzeltenpelēki smilšakmeņi, sarkanbrūni, gaisi zaļganpelēki, raibi aleirolīti, māli, aleirītiski māli. Svītas biezums 60 – 80 m Z un 80 – 100 m D.

Terīgēno slāņkopu noslēdz *Amatas* svītas dzeltenpelēki smilšakmeņi, sarkanbrūni aleirolīti un māli. Amatas svītas biezums 20 – 30 m, tās virsma iegūļ pie absolūtā augstuma atzīmēm mīnus 10 – mīnus 15 m Z un 0 - + 5 m D.

Augstāk ģeoloģiskajā griezumā sastopami *Pļaviņu* svītas nogulumi dolomīti, domerīti, bet dažkārt kaļķakmeņi un merģeļi. Augstāk iegulošo *Salaspils* svītu veido ģipši un dolomīti. Vietām vērojamas iežu sastāva izmaiņas – dolomītus un domerītus aizstāj dolomitizēti kaļķakmeņi un merģeļi. Jāatzīmē, ka Bērzpils pagasta teritorijā Salaspils svītā nav sastopami ģipši. Kopējais abu svītu nogulumu biezums ir ap 60 m.

Salaspils svītu pārsedz *Daugavas* svītas nogulumu. Tos veido dolomitizēti kaļķakmeņi, domerīti, merģeļi, karbonātiski māli. Svītas nogulumu biezums ir 11 – 35 m, bet tās virsma iegul 65 – 75 m virs jūras līmeņa.

Lielākajā novada teritorijas daļā Devona griezumā noslēdz *Katlešu* svītas sarkanbrūni un raibi māli, mālaini aleirolīti ar smilšakmeņu un domerītu starpslāņiem. Katlešu svītas nogulumu biezums sasniedz 11 – 35 m un tās virsma iegul pie + 80 - + 110 m absolūtā augstuma atzīmēm.

Novada Z daļā augšējā daļa ir pārstāvēta arī ar Ogres svītas iežiem, kas, piemēram, izplatīti visā Balvu pilsētas teritorijā. Nogulumu pārstāvēti ar dažādiem iežiem – dolomītiem, dolomītmerģeļiem, merģeļiem, māliem, aleirolītiem, smilšakmeņiem. Nogulumu biezums mainās vidēji no 20 līdz 30 m.

Kvartāra nogulumi

Kvartāra periodā Latvijas teritoriju vairākkārt klājuši kontinentālie segledāji, noārdot un pārveidojot agrāk izveidojušās reljefa formas un nogulumus, kā arī radot jaunus. Nogulumu un reljefu veidojošo procesu raksturu, kvartāra segas ģeoloģisko uzbūvi, kā arī mūsdienu reljefa daudzveidību ievērojami ietekmēja ledāja, īpaši pēdējā, glaciodynamiskā darbība, tā atkāpšanās procesu raksturs un intensitāte.

Novada teritorijā kvartāra nogulumi pārklāj erodēto, ledāja pārveidoto, augšdevona Katlešu svītas iežu virsmu, kuras raksturīgākās īpatnības daļēji atspoguļojas arī mūsdienu reljefā. Latvijas ledus laikmeta un tam sekojošā holocēna perioda nogulumi veido pašreizējās reljefa formas. Ledāja, tā kušanas ūdeņu, upju un purvu nogulumu biezums reti pārsniedz 20 m. Agrāko ledus laikmetu nogulumi pagastā nav konstatēti. Šie starpslāņi ir nabadzīgi ar ūdeni.

Latvijas svītas glacigēnie (ledāja) nogulumi atsedzas zemes virspusē gandrīz visā novada teritorijā. Pārsvārā te vērojama sarkanbrūna vai brūna morēnas mālsmilts. Glacigēnos nogulumus pārsvārā veido brūna un sarkanbrūna morēnas mālsmilts, kurā bieži sastopami dažāda sastāva starpkārtas un ieslēgumi. Morēnas biezums var sasniegt 10 – 20 m. Morēnā dažkārt sastopamas dažāda sastāva starpkārtas un ieslēgumi. Morēna pārsvārā veido lēzeni viļņotu līdzenumu, kur atsevišķu pauguru relatīvais augstums ir 3 – 5 m.

Latvijas svītas fluvioglaciālie (ledāja kušanas ūdeņu straumju) nogulumi novada teritorijā veido atsevišķas lēzenas vaļņveida reljefa formas. To sastāvā dominē dažādgraudaina smilts, bieži ar grants un oļu piemaisījumu vai starpkārtām. Nogulumu biezums pauguros var sasniegt 5, iespējams, pat 10 m.

Limnoglaciālo (ledāja kušanas ūdeņu baseinu) Latvijas svītas nogulumu veidošanās saistīta ar bijušajiem sprostezeriem ledāja malas zonā. Nogulumu, kurus veido māls vai

smalkgraudaina smilts, bieži vien ar aleirīta un aleirītiskas smilts starpkārtām, biežums reti pārsniedz 3 – 5 m. Lubāna līdzenumā limnoglaciālie nogulumi – māls, aleirīti un aleirītiska smilts iegul zem vēlākā laikposmā nogulsnešiem ezeru nogulumiem.

Holocēnā veidojušies aluviālie un purvu nogulumi. Aluviālie (upju) nogulumi novada teritorijā izplatīti nelielo upju ielejās un gultnēs. Tos veido dažādgraudaina smilts, aleirīts, vietām sastopamas arī smalkas grants starpkārtas. Aluviālo nogulumu biežums reti pārsniedz 1 – 2 m.

Vairākos novada ezeros izplatīti *limniskie* nogulumi, kas veidojušies jau pēclēdus laikposmā – holocēnā. Tos veido sapropelis, dūņas, smalka smilts, aleirīts, retāk saldūdens kaļķieži. Sapropelis konstatēts arī vairākos purvos zem kūdras. Nogulumi uzguļ uz glaciģēnajiem nogulumiem un to biežums ir no dažiem decimetriem līdz 8 metriem.

Salīdzinoši lielas platības aizņem *purvu* nogulumi. Novada teritorijā sastopamas gan augstā, gan pārejas, gan zemā tipa purvi, kuros kūdras biežums sasniedz 5 – 6 m.

Zemkvartāra iežu virsmas, kvartāra nogulumu uzbūves un šo nogulumu veidotā reljefa raksturs, kā arī pašreizējo ģeoloģisko procesu norises īpatnības ļauj izdalīt ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko apstākļu ziņā samērā viendabīgas teritorijas – glaciomorfoģenētiskos kompleksus. Katrai no šīm teritoriālajām vienībām ir raksturīgs savs reljefa formu kopums un specifiskas ģeoloģiskās uzbūves īpatnības, kas lielā mērā nosaka pārējo dabas apstākļu iezīmes.

Līdzenuma apstākļi vērtējami kā pozitīvs faktors būvniecības attīstībai, savukārt kā apgrūtināši apstākļi jāatzīmē augstais gruntsūdeņu līmenis un apgrūtinātā virsūdeņu notece.

Balvu pilsētas inženierģeoloģisko apstākļu ziņā, lielākā pilsētas teritorijas daļa ir piemērota būvniecībai: reljefs ir viegli viļņots līdzenums, morēnu gruntis ir pilnībā piemērotas kā dabiskais pamatojums. Gruntsūdens līmeņi atbilst smilts un mālsmilts lēcām, kas atrodas morēnā dažādos dziļumos. Pamatā nav nepieciešama teritorijas inženierģeoloģiskā sagatavošana. Nepieciešama būvbedru aizsardzība pret ūdens pieplūšanu un būvju pazemes daļu hidroizolācija. Kā būvniecības mazāk piemērotas vietas atzīmējamās teritorijas pilsētas D, centrālajā un pašā Z daļā: reljefs - viegli viļņots, gruntis ir ar dažādu litoloģisko sastāvu un nestspēju. Gruntsūdens līmenis 0 līdz 2 m dziļumā. Teritorijas inženiersagatavošanai nepieciešami meliorācijas pasākumi. Atsevišķās vietās vajadzīgs mākslīgs pamatojums zem pamatiem. Kā būvniecībai nelabvēlīgu grunts apstākļu teritorijas atzīmējamās nelielas teritorijas ezeru un Bolupes krastos, kā arī stāvās kraujas ar gravām pilsētas D daļā.

2.6.2. Klimats

Balvu novada klimatu nosaka tā atrašanās vieta Latvijas A daļā. Tā kā tas izvietojies Lubānas zemienes un Latgales augstienes klimatiskajā rajonā, tad klimats šeit ir mēreni kontinentāls ar Latvijas apstākļiem palielinātu kontinentalitātes iezīmi. Balvu novadu tāpat kā Latgales reģionu raksturo liela dabas un klimatisko apstākļu daudzveidība, kas to atšķir no citiem Latvijas reģioniem. Salīdzinājumā ar Latvijas piekrastes rajoniem šeit ir krasākas temperatūras svārstības, ziemas ir aukstākas, vasaras siltākas, bet bez sala periods īsāks par 3 - 4 nedēļām. To veicina teritorijas novietojums, atklātībā pret ZA un A vējiem, relatīvi zemāks reljefs, kā arī novietojums Vidzemes un Alūksnes augstieņu aizsegā.

Klimatiskajiem laika apstākļiem raksturīga ilgstoši pazemināta gaisa temperatūra, ziemas mēnešos un samazināts nokrišņu daudzums vasaras mēnešos ar paaugstinātu gaisa temperatūru jūlija mēnesī. Gada vidējā temperatūra ir aptuveni 4,8 °C. Siltākais mēnesis ir jūlijs, kad vidējā temperatūra ir aptuveni 17 °C, bet aukstākais mēnesis ir janvāris ar temperatūru aptuveni -7 līdz -9 °C.

Novadā raksturīga noturīga ziema ar 25 - 35 cm biezu sniega segu, kas vietām var sasniegt 50 - 60 cm. Sniega sega saglabājas apmēram 110 - 130 dienas, taču ar lielām novirzēm siltās un augstās ziemās.

Vidējais nokrišņu daudzums ir 550 - 650 mm gadā, visvairāk jūnijā, jūlijā un augustā. Vismazākais nokrišņu daudzums ir janvārī un februārī. Apmēram 20 - 25% nokrišņu izkrīt sniega veidā.

Aktīvo temperatūru summa sastāda no 1850 - 1900 °C, savukārt bezsala periods vidēji ilgst 130 - 140 dienas. Augsnes sasalums parasti sākas no 10.decembra, bet pilnīga augsnes atkušana no 15.aprīļa. Augsne pie 0 °C sasalst vidēji 29 cm, bet maksimāli līdz apmēram 80 cm.

Valdošo vēju virziens, tāpat kā visā Latvijas teritorijā ir DR, D un R vēji. Tie valdošie ir arī ziemā un rudenī, vasarās samazinās D vēju ietekme, savukārt pavasaros raksturīgi ir aukstie Z un ZA vēji. Vidējais vēja ātrums ir 3,5 m/sekundē, bet dienas ar stipriem vējiem (>15 m/sekundē) ir maz.

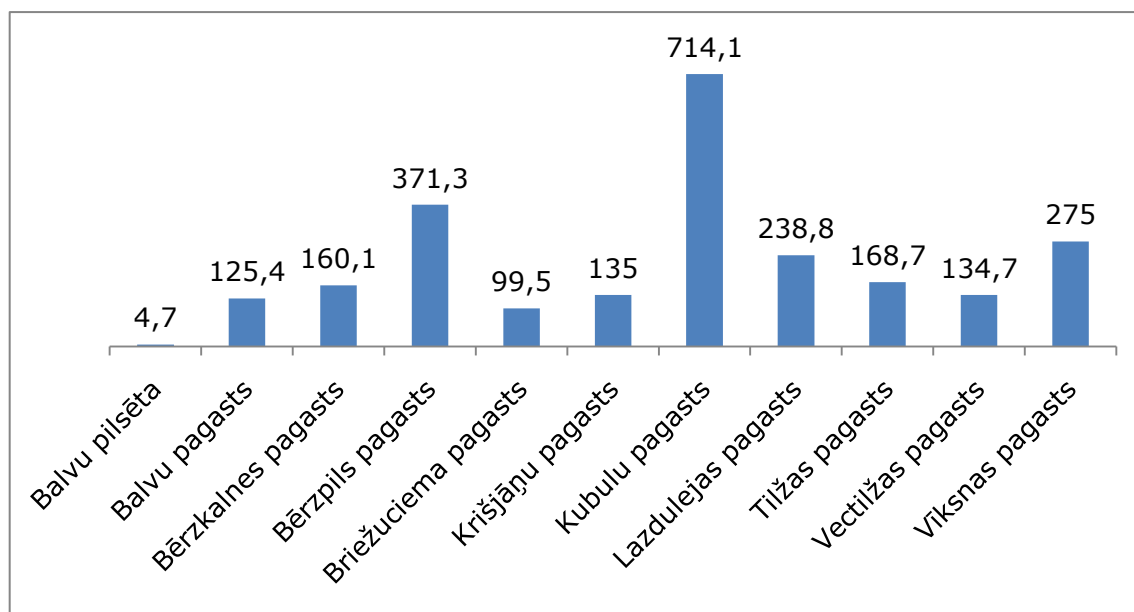
2.6.3. Virszemes ūdeņi

Balvu novadā zeme zem ūdeņiem (t.sk. zem zivju dīķiem) aizņem 2430,7 ha jeb 2,3% no novada kopplatības un tas ietilpst Daugavas baseina apgabalā (9.attēls).



Attēls Nr.9. Balvu novada novietojums Daugavas baseina apgabalā. Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.gadam

Pēc platības visvairāk zemes zem ūdeņiem atrodas Kubulu, Bērzpils un Vīksnas pagastos. Vispārīgs zemes zem ūdeņiem sadalījums pēc platības Balvu novadā attēlots 10.attēlā.



Attēls Nr.10. Zemes zem ūdeņiem platības (ha) Balvu novadā (01.01.2011.). Avots: VZD

Lai precīzi novērtētu ūdeņu ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti, lai izvirzītu prasības to vēlamajam stāvoklim un izlemtu, kā tos racionāli aizsargāt un apsaimniekot, ir izdalīti virszemes ūdensobjekti – dabisko apstākļu un slodžu ziņā vienveidīgi upju vai jūras piekrastes ūdeņu posmi vai ezeri. Lielākā daļa Balvu novada upju ietilpst Bolupes, un Ičas, bet mazākā Pededzes un Kokavas ūdensobjektu teritorijās.

Vispārīga informācija par Balvu novada ūdenstecēm, kuras ir garākas par 10 km, apkopota 4.tabulā.

Tabula Nr.4. Balvu novada ūdensteču raksturojums

Upes nosaukums	Kopgarums (km)	Sateces baseina laukums (km ²)	Aizsargjosla (m)
Aiviekste	114	9160	300
Bolupe	82	936	100
Iča	68	1060	100
Vārniena	50	370,8	100
Sita	41	175,4	100
Tilža	40	239	100
Keiba	28	94	100
Kurna	26	56	100
Dzirla	23	33,1	50
Teterupe	23		50
Sudarbe	22	110	50
Paukle	20		50
Dūkšupe	16	61	50
Karnīte	14	45,4	50
Dvorupe	14		50
Skujatne	13	27	50
Raicine	13		50
Dūrupe	12		50
Sucene	11		50
Dobupe	10	18,3	50
Dziļāune	10	26,6	50

Lielākā daļa novadu šķērsojošās upes ir potamāla tipa upes ar izteikti lēnu tecējumu. Tās ir līdzenuma upes, no kurām liela daļa ir regulētas, meliorācijas gaitā gan padziļinātas, gan taisnotas. Tas ir izjaucis šo ūdensteču dabisko hidroloģisko režīmu un nenodrošina to bioloģisko attīrīšanos.

Aiviekste ir lielākā Daugavas pieteka Latvijas teritorijā. Tās garums ir 114 km, sateces baseins 9160 km², gada notece 1,81 km, kritums 23 m (0,2 m/km). Aiviekste ir Balvu un Lubānas novadu robežupe, kas tek pa Bērzpils pagasta teritoriju. Aiviekste iztek no Lubāna. Sākumā tek pa Lubāna līdzenumu ZA virzienā. Augštecē līdz Lubānai Aiviekstei ir ļoti mazs kritums, šajā posmā ieplūst trīs lielākās, ūdeņiem bagātākās pietekas - Iča, Bolupe, un Pededze. Nelielais gultnes šķērsgriezums un ļoti niecīgais garenslīpums augštecē pavasara palu periodā, kad upju ūdens pieplūde 2 - 4 reizes pārsniedz noteci, rada lielus applūdumus. Līdz Lubāna iedambēšanai 1984.gadā, Aiviekstes augštecē novēroja hidroloģiski retu parādību – Ičas, Bolupes ūdeņi un daļa Pededzes ūdeņu palu kāpjošajā fāzē tecēja nevis pa Aivieksti uz leju, bet atpakaļ uz Lubānu. Kad ezers bija

piepildīts, sākās Lubāna klānu applūšana. Ūdeņiem bagātos pavasaros ezers un applūdušie klāni veidoja kopīgu ūdenstilpni 600 km² platību, t.i. vismaz 6 reizes lielāku par Lubānu tā dabiskajos krastos. Lai palielinātu Aiviekstes caurplūdumu un samazinātu applūšanu, 1926. - 1938.gadā upes gultne 78 km garumā no ezera līdz Kujas ietekai tika regulēta – padziļināta un iztaisnota. Pēc regulēšanas upes gultne šajā posmā saīsinājās līdz 72 km. Pēc Lubāna iedambēšanas, Aiviekstes iztekā ūdens režīmu regulē ar slūžām.

Saskaņā ar MK 2002.gada 12.marta noteikumiem Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, Aiviekste visā garumā ir noteikta par prioritārajiem karpveidīgo zivju ūdeņiem.

Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” I Pielikumu (28.01.1937.) Aiviekste ir noteikta kā publiska upe, savukārt III Pielikums nosaka, ka visā upes garumā zvejas tiesības pieder vienīgi valstij.

Bolupe (dēvēta arī Balvupe, Balupe, lejtecē no Vārniena ietekas - Pērdeja) ir Aiviekstes labā krasta pieteka. Upe savieno Balvu un Pērkona ezerus vienotā sistēmā, tās kopgarums ir 82 km, baseina platība 936 km². Gada notece 0,21 km³. Kritums 17 m (0,21 m/km). Bolupe sākas Adzeles pacēlumā, tālāk ar nelielu kritumu tek pa pārpurvotu, pārmitru apvidu no Lubāna līdzenuma ZA daļas uz Lubāna klāniem. Bolupe ir lēna tecējuma upe ar lēzeniem, pārsvarā aizaugušiem krastiem, tās pietekas ir daudzkārt regulētas, taisnotas un pārraktas. Upē ir izteikta karpveidīgo biota, kurā biežāk sastopamās zivis ir plauži, līdakas, raudas, asari, ruduļi.

Saskaņā ar MK 2002.gada 12.marta noteikumiem Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, Bolupe visā garumā ir noteikta par prioritārajiem karpveidīgo zivju ūdeņiem.

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” Bolupe ir noteikta kā virszemes ūdensobjekts, kurā pastāv risks nesasniegt ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā.

Bolupes krastā Balvu pilsētas teritorijā ir ierīkota labiekārtota peldvieta un atpūtas vieta.

Iča ir Aiviekstes labā krasta pieteka, tās garums 71 km, sateces baseins 1060 km², gada vidējā notece 0,23 km³, bet kritums 57 m jeb 0,8 m/km. Iča iztek no Pirtnieku ezera (Burzavas paugurainē). Bērzpils pagastā Iča ietek no DA un gar pagasta D robežu tek R virzienā gandrīz nepārtraukti līdz Paukles ietekai. Tālāk Lubāna līdzenumā upe Bērzpils pagasta teritorijas robežās pagriežas uz ZR gar Bērzpils purva R malu. Vidustecē un lejtecē, kas ir Bērzpils pagasta teritorijā, upes ieleja ir plaša, maz izteikta. Pa ceļam uzņem ūdeņus no labā krasta pietekām – Keiba (28 km), Paukle (20 km) un Dziļāune (10 km). Laika posmā no 1937.gada 1967.gadam ir gandrīz pilnīgi regulēta upe visā pagasta

teritorijā, upei kritums šajā posmā ir $< 0,3$ m/km. Šeit Ičas upes virsplatums ir ap 20 m, dibena platums 1,5 - 2,5 m. Ičas upes pieguļošās platības šajā posmā pārsvarā nosusinātas.

Vārniena ir 50 km gara, Bolupes kreisā krasta pieteka, kuras baseina kopplatība ir 370,8 km². Upe regulēta 18,7 km garā posmā 1964.gadā. Neregulētajā posmā tai raksturīgi izteiksmīgi meandru krasti. Pēc upes bioloģiskās kvalitātes tā atbilst vidēji piesārņotas upes statusam.

Sita ir Pededzes kreisā krasta pieteka. Upes garums 41 km, sateces baseina platība 175,4 km², kritums 34 m. Upe sākas pie Siguldas purva D malas, satekot grāvjiem. Tek pa Adzeles pacēlumā uz DR. Pededzē ietek vairākus km augšpus Mugurupes ietekas.

Tilža ir viena no lielākajām Ičas labā krasta pietekām, tās garums ir 40 km, bet baseina platība 239 km². Tilžas baseins atrodas Adzeles pacēlumā. Tās augštece un lejtecē posmi ir regulēti. Tilžas lejtecē ir bijušas Krišjāņu ūdensdzirnavas. Tilžas lielākās pietekas ir Vakša (7 km), Raicine (13 km) un Dūkšupe.

Keiba ir Ičas labā krasta pieteka. Upes kopējais garums 28 km, kritums 25 m, jeb 0,9 m/km. Tā tek tuvu Bērzpils pagasta D robežai, augšpus pietekai Siltenei lielā posmā ir Bērzpils un Krišjāņu pagastu, tālāk Bērzpils - Tilžas pagastu robežupe. Bērzpils pagasta teritorijā upe visā garumā vismaz vienreiz regulēta. Pagasta teritorijā no labās puses ietek pieteka Skujatne, kas visus baseina ūdeņus savāc turpat pagasta teritorijā.

Kurna ir Bolupes labā krasta pieteka, tās garums 26 km, sateces baseins 56 km². Upe iztek no Jūdiņu mežezerie, kas atrodas Z no Rekavas purva. Augštecē tek caur Sprogu ezeru, 13 km garā posmā līdz Kubuliem regulēta. Lejpus Kubuliem līkumo pa ieleju. Ietek Bolupē 1,5 km lejpus Balvu ezeram.

Dzirla (Ģirla) ir Sitas kreisā krasta pieteka, tās garums 23 km, sateces baseins 33,1 km², kritums 25 m. Iztek pārpurvotā mežā 2 km uz R no Sprogu ezera. Augštecē regulēta, vidustecē tek DR virzienā pa viegli paugurotu reljefu, šķērsojot nelielus purviņus un pārpurvotas pļavas. Šajā posmā Dzirla stipri līkumota, krasti apauguši.

Sudarbe ir Vārnienes upes kreisā pieteka, sākas Orlovas purvā, kopējais garums 22 km, baseina platība 110 km², gada notece 0,021 km³, kritums 26 m (1,2 m/km). Vectilžas pagasta teritorijā tā tek pagasta Z daļā, aptuveni 5 km garumā.

Paukle ir Ičas labā krasta pieteka. Garums 20 km, bet kritums 20 m, jeb 1 m/km. Sākas Lazdukalna pagasta teritorijā, tek gandrīz visu laiku uz DR. Upei ir šaurs sateces baseins, jo ir iespiesta starp Skujatni un Dziļjauni. Gandrīz visā garumā upe ir regulēta.

Pārējās novada teritorijā tekošās upes ir īsākas par 20 km.

Ūdensteces nav piemērotas rūpnieciskai nozvejai, kā arī to rekreatīvais potenciāls (izmantošana laivošanai, makšķerēšanai, peldvietu izveidei) bez papildus ieguldījumiem to labiekārtošanā ir zems. Vienlaicīgi nenoliedzama ir to nozīmība kā ainavu veidojošam elementiem.

Balvu novada teritorijā nav izbūvētas un nedarbojas neviena hidroelektrostacija.

Balvu novada ūdenstilpes ir uzstādinātās ūdenskrātuves un raktie dīķi. Vispārīga informācija par Balvu novada mākslīgajām ūdenstilpēm dota 1.pielikumā.

Lielākās novada ūdenskrātuves ir Pērkonu un Balvu ezeri, kas atrodas Kubulu pagastā, bet robežojas ar Balvu pilsētu, kā arī ar Balvu un Bērzkalnes pagastiem.

Pērkonu ezera platība ir 229,6 ha, vidējais dziļums 1,3 m, bet maksimālais - 2,3 m. Ezera maksimālais garums ir 4,69 km, bet maksimālais platums - 0,7 km. Dūņu slānis ezerā pārsniedz 3 m. Ezera krasti ir lēzeni un vietām slīpi. Pērkonu ezerā ietek 3 upes - Bolupe, Pelnupe un Žaugupe. Ezera kopējais aizaugums ir ap 50%. Tajā ir sastopamas karūsas, līdakas, asari un raudas. Ezera dabiskais līmenis Bolupes regulēšanu dēļ ir pazemināts par apmēram 1,5 m. Gar ezera Z daļu iet ceļš V490 Balvi – Kuprava. Ezera krastā DR atrodas Balvu pilsēta, bet ZA apdzīvota vieta Pērkonī. Gar ezera krastiem ir izvietojušās viensētas – lauku mājas. Pie ezera ir piebraukšanas iespējas. Ezera piekraste netiek intensīvi izmantota. Piekļūšana tam vairākās vietās pilsētas perifērijā ir problemātiska, toties centrālajā daļā, pie Bolupes ir izveidota labiekārtota atpūtas vieta. Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” I Pielikumu (28.01.1937.) Pērkonu ezeram ir noteikts publiskā ezera statuss.

Balvu ezera platība ir 167,8 ha, vidējais dziļums 2,2 m, maksimālais dziļums 3,9 m. Ezera maksimālais garums ir 3,2 km, bet maksimālais platums - 0,7 km. Sakarā ar Bolupes regulēšanu ūdens līmenis ezerā pazemināts. Arī Balvu ezeram ir publiskā ezera statuss. Gar ezeru ved ceļš P35 Gulbene-Balvi-Vījaka- Krievijas robeža (Vientuļi). Ezera krastā atrodas Balvu pilsēta un apdzīvota vieta Celmene. Gar ezera krastiem ir izvietojušās viensētas – lauku mājas. Pie ezera ir piebraukšanas iespējas. Līdzīgi kā Pērkonu ezers, arī Balvu ezers ir dūņains, dūņu slānis tajā ir 0,5 - 3 m. Ezera krasti ir lēzeni un vietām purvaini, kopējais aizaugums sastāda 7%, tajā aug niedres, meldri, ežgalvītes, kosas, lēpes, mazlēpes, spirodelas, plakanās un skaujošās glīvenes, ūdensrozes, elši, elodejas. Ezerā sastopamas līdakas, raudas, karūsas, līņi un plauži. Pie Balvu ezera atrodas divas labiekārtotas peldvietas un atpūtas vietas (peldvieta „Ezermala 1” un peldvieta „Ezermala 2”). Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” I Pielikumu (28.01.1937.) Balvu ezeram ir noteikts publiskā ezera statuss.

Balvu un Pērkonu ezeros ir sapropelis, tā vidējais slāņa biezums attiecīgi ir 4 un 4,8 m.

Abi ezeri un Bolupe ir nozīmīgs Balvu pilsētas vides, tēla un plānojuma struktūras elements. Balvu pilsēta būtiski ietekmē ezeru un upes ekoloģisko kvalitāti, jo tajās iekļūst piesārņojošās vielas gan no punktveida avotiem (Balvu pilsētas NAI), gan arī no difūzajiem avotiem (notece no uzņēmumu teritorijām; no individuālā sektora, kurš nav pieslēgts kanalizācijas sistēmai; no mazdārziņiem un lauksaimniecības zemēm). Augstāks piesārņojuma līmenis ir Balvu ezerā, jo te ieplūst kanalizācijas notekūdeņi, vēl ir jūtama arī ezera tiešā piekrastē savulaik darbojošos ražošanas uzņēmumu („Balvu gaļas kombināts” u.c.) ietekme

Orlovas ezera platība ir 82 ha un tas atrodas dabas lieguma „Orlovas (Ērgļu) purvs” teritorijā (skatīt sadaļu 2.7.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti). Ezera vidējais dziļums ir 0,8 m, bet maksimālais dziļums 1 m. Krasti ir grūti pieejami, purvaini, ezera pamats – dūņains (dūņu slānis sastāda 0,3 – 3 m). Ezers ir stipri aizaudzis. Piebraucamā ceļa nav. Līdz ceļam Dubjeva – Cērpene attālums ir 4 km. Līdz tuvākajam ceļam Auziņi – Dukuļeva - 1 km. Mazi zivju resursi, sastopamās zivju sugas – līdaka, rauda, asaris, ķīsis un karūsa. Ligzdo pīles. Ezeru apdraud ūdens ziedēšana.

Ploskenas ezera platība ir 68,2 ha. Krasti ir lēzeni, ezera pamats – dūņains (dūņu un sapropeļa sastāvs slānis līdz 3 m). Zivju resursi ir nelieli. Sastopamās zivju sugas – līdaka, rauda, asaris, ķīsis un karūsa. Ligzdo pīles. Ezeru apdraud ūdens ziedēšana. Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” II Pielikumu (28.01.1937.) Ploskenas ezers pieder pie ezeriem, kuros zvejas tiesības pieder valstij.

Sprogu ezers pēc hidroloģiskā režīma tas ir caurteces ezers. Tā platība ir 55,9 ha, vidējais dziļums 1,8 m - 7,4 m, krasta līnijas garums 5,7 km, maksimālais garums 1,3 km, maksimālais platums 0,7 km. 1968.gadā ezera līmenis ir pazemināts par aptuveni 1,5 m, regulēta no ezera iztekošā upe Kurna. Dūņas veido līdz 2,5 m biezu slāni. Krasta slīpums ir lēzens. Apkārtne dominē meliorētas lauksaimniecības zemes. Publiskā statusa ezers, zvejas tiesības pieder valstij. Sprogu ezers vērtējams ar visaugstāko rekreatīvo potenciālu, ko nosaka ezera ūdens kvalitāte, pieejamība, apkārtnes ainaviskums. Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” II Pielikumu (28.01.1937.) Sprogu ezers pieder pie ezeriem, kuros zvejas tiesības pieder valstij.

Vēju ezera platība ir 26,8 ha un tas atrodas daļēji purvā, daļēji mežā. Ezera krasti ir lēzeni. Netiek izmantots rekreācijā, jo ir grūti pieejams.

Raices ezers aizņem 21 ha, bet tas ir ļoti sekls (0,5 – 2m). Ezera gultni klāj bieza dūņu kārtā. 90.gados šinī ezerā bijā plānots veikt izpēti darbus un iegūt sapropeli, taču šī iecere palika nerealizēta. Tas varētu ieinteresēt kādu no uzņēmējiem vai investoriem un šo plānu būtu iespējams realizēt vēl šobrīd. Sapropeli varētu pielietot augsnes mēslošanai, bet atsevišķos gadījumos arī dziedniecībā.

Lielais Pokuļevas ezers atrodas ceļa V490 Balvi – Kuprava malā. Tā platība ir 21,3 ha, pēc hidroloģiskā režīma klasificējas kā caurtekošs ezers, dziļuma starpība no 0,7-1,1 m, krasta līnijas garums ir 1,4 km. Ūdens līmenis ir pazemināts, apvadot Bolupi ezeram apkārt. Ezera krasti ir lēzeni, dūņu slānis sasniedz 1,1 m, virsūdens apaugums sastāda ~30%, kopējais apaugums ~50%. Ezerā sastopamas karūsas, līdakas, raudas. Ezeram ir publiskā ezera statuss, zvejas tiesības pieder valstij. Ezers ir salīdzinoši ērti sasniedzams, taču ezera aizaugšanas procesu dēļ, tā rekreatīvais potenciāls ir ievērojami zemāks, salīdzinot ar Sprogu ezeru. Ezera pieejamības un izmantošanas iespējas saistāmas sapropeļa izstrādi un atbilstošu ezera piekrastes labiekārtošanu. Saskaņā ar likumu „Civillikums. Pielikumi” II Pielikumu (28.01.1937.) Lielais Pokuļevas ezers pieder pie ezeriem, kuros zvejas tiesības pieder valstij.

Vectilžas ezers (caurteces ezers ar ūdens spoguļa platība 19,2 ha) atrodas Vectilžas pagasta centrālajā daļā, tā krastā savulaik izbūvēts Vectilžas ciems. Ezera izmantošanas priekšrocības nosaka salīdzinoši labs novietojums, taču līdzīgi kā citiem ezeriem, krasti ir grūti pieejami, purvaini, ezera pamats – dūņains (dūņu slānis sastāda 0,3 – 3 m), dziļums 0,9 – 1,5 m, zivju resursi ir nelieli. Ezera R un Z daļā ir izveidotas pieejas vietas. Tilžas upītei savulaik ir izbūvēts apvedkanāls ap ezeru, līdz ar to ir mākslīgi mainīts ezera līmenis, kas ir negatīvi ietekmējis meliorācijas sistēmu darbību apkārtējā teritorijā, veicinājis krastu pārpurvošanos, ezera aizaugšanas procesu attīstību.

Grūžņu ezera platība ir 12,5 ha. Tas ir DA – ZA virzienā orientēts, līdz 0,8 km garš, un 0,2 km plats beznoteces ezers. Vidējais dziļums 3,1 m, lielākais – 7 m. Ūdeņos mīt līdakas, karūsas, asari un raudas. Gultni klāj 0,5 – 2,1 m biezs dūņu slānis. Krasti zemi. Augi – grīšļi, kosas, niedres, lēpes. Ezeru ieskauj meži un sūnu purvi. Tuvākās augstākās vietas atrodas ezera DA pusē.

Pārējās novada ūdenstilpes ir samērā mazas un to saimnieciskā nozīmība un rekreatīvais potenciāls ir nebūtisks.

Rekreatīviem mērķiem (atpūtai pie ūdens un makšķerēšanai) ir izmantojama Naudaskalna ciemā (Balvu pagastā) mākslīgi izveidotā ūdens krātuve un ūdenskrātuve Eglūciemā (Lazdulejas pagastā), kā arī daudzas citas mazākas ūdenskrātuves.

Derdziņu ezers ir salīdzinoši neliels ezers (3,5 ha), kas atrodas Vīksnas pagasta ZR daļā, salīdzinoši nomaļus no apdzīvotām vietām. Ezera apkārtnē nav ūdens kvalitāti ietekmējošu saimniecisko objektu. Ainavisks un labi piekļūstams ir ezera Z, ZA krasts, kas perspektīvē varētu tikt attīstīts tūrisma un rekreācijas mērķiem.

Balvu novada teritorijā kā applūstošās teritorijas ir iezīmētas (attēlotas Teritorijas plānojuma III.sējumā „Grafiskā daļa”) teritorijas ap Balvu ezeru, Vārnienes un Tilžas upēm.

2.6.4. Pazemes ūdeņi

Balvu novada teritorija ietilpst Baltijas artēziskajā baseinā, kas ir ūdeni saturošu un ūdeni vāji caurlaidīgu slāņkopu mija. Litoloģiski viendabīgie ūdens saturošie slāņi, kurus vienu no otra atdala ūdeni vāji caurlaidīgi slāņi (sprostslāņi), veido ūdens horizontus. Blakus iegulošie un hidrauliski saistītie ūdens horizonti tiek apvienoti ūdens horizontu kompleksos.

Pēc ūdens apmaiņas intensitātes un tā ķīmiskā sastāva, artēziskā baseina griezumā izdala trīs hidroģeoloģiskas zonas: aktīvas ūdens apmaiņas jeb saldūdeņu zonu, palēninātas ūdens apmaiņas jeb sāļūdeņu zonu un ļoti lēnas ūdens apmaiņas („stagnanto”) jeb sālsūdeņu zonu. Par robežu starp šīm zonām tiek pieņemti visā Latvijā izplatītie un bieži Narvas un ordovika – silura ūdens sprostslāņi. Vertikālā ūdens apmaiņa starp dažādām zonām ir ļoti apgrūtināta un var notikt tikai tektonisko lūzumu zonās.

Nozīmīgākā novadam ir aktīvas ūdens apmaiņas (saldūdeņu) zona, kas aptver kvartāra un pirmskvartāra ūdens horizontus līdz Narvas sprostslānim. Tajā ietilpst gan gruntsūdeņi gan artēziskie ūdeņi.

Gruntsūdeņi izplatīti dažādas ģenēzes kvartāra nogulumu, kuru biezums reti pārsniedz 20 m, augšējā daļā. To ieguluma dziļums svārstās no 0,1 m purvos līdz 5 un vairāk metriem pauguru virsotnēs, bet parasti tas ir 2 – 3 m dziļumā. Novada teritorijas lielākā daļā nogulumu virskārtu veido morēnas smilšmāls un mālsmilts. Šajos iecirkņos sastopami tikai sporādiskie gruntsūdeņi (smilts lēcās) un to resursi ir niecīgi. Fluvioglaciālās smilts un smilts – grants izplatības rajonos, gruntsūdeņu resursi ir salīdzinoši vairāk, bet tie iegul lielākā dziļumā.

Artēziskie ūdeņi ir izplatīti pirmskvartāra nogulumos. Tie aizpilda smilšaino nogulumu poras, kā arī karbonātisko iežu plaisas un kavernas. Pirmais no zemes virsmas ūdens horizontu komplekss, kas izplatīts visā Balvu novadā un jebkurā tā vietā raksturojas ar ievērojamiem resursiem, ir Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu komplekss. Ūdeni satur plaisainie dolomitizētie kaļķakmeņi un merģeļi. Vairums urbumu novada teritorijā ierīkoti uz Daugavas horizontu. Jāatzīmē, ka Daugavas horizonts ir nosacīti vāji aizsargāts pret piesārņošanu, jo ir salīdzinoši neliels to pārsedzošo kvartāra, kā arī Katlešu svītas mālaino nogulumu biezums. Katlešu – Ogres ūdens horizontam, lai gan tas atsedzas tieši zem kvartāra nogulumiem, ūdensapgādē ir mazāka nozīme. Tas skaidrojams, ka tā biezums ir salīdzinoši niecīgs.

Balvu pilsētā iedzīvotāju ūdens apgāde tiek nodrošināta no Gaujas - Amatas horizonta, kā arī no Arukilas - Burtnieku horizonta.

Pie dzeramajiem pazemes ūdeņiem pieskaita pazemes saldūdeņus ar hlorīdu un sulfātu koncentrāciju zemāku par 250 mg/l, permangināta oksidējamību zemāku par 5 mg O₂/l, neatkarīgi no dzelzs koncentrācijas. Tāds ir pazemes ūdens raksturojums, kura dabiskais sastāvs ir maksimāli tuvs „Dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma prasībām”.

Gruntsūdeņiem un artēziskiem saldūdeņiem ir līdzīgs ķīmiskais sastāvs, bet tiem piemīt dažādas ūdens kvalitatīvās īpatnības. Sakarā ar gruntsūdeņu īso aprites ciklu zemes dziļēs, parasti ir mazāk mineralizēti un mīksti. Nelielā dziļumā ieguļojajās, labi filtrējošās smiltīs sastopami gruntsūdeņi ar mineralizāciju 0,06 – 0,15 g/l un cietību 0,5 – 2 mmol/l. Dzelzs koncentrācija šādos ūdeņos ir zemāka par 0,2 mg/l. Jāatzīmē, ka gruntsūdeņu resursi ir niecīgi un tos var izmantot individuālo māju ūdensapgādei ierīkojot grodu akas.

Gruntsūdeņu kvalitāte ir ļoti mainīga gan teritorijā, gan laikā. Bieži gruntsūdeņu kvalitāte neatbilst dzeramā ūdens prasībām paaugstinātās organisko skābju koncentrācijas dēļ, kas piedod ūdenim dzeltenu nokrāsu. Sliktākas kvalitātes gruntsūdeņi sastopami purvainās teritorijās (krāsainība līdz 200 PCU, amonjaks līdz 3 mg/l, dzelzs līdz 10 mg/l). Turklāt jāatzīmē, ka gruntsūdeņi nav aizsargāti no virszemes piesārņojuma.

Artēziskiem ūdeņiem, salīdzinot ar gruntsūdeņiem, ir raksturīga augstāka mineralizācija un cietība – visos horizontos attiecīgi vidēji tā ir ap 0,3 g/l un 6 mmol/l. Artēzisko saldūdeņu kvalitāte var neatbilst dzeramā ūdens prasībām tikai pēc dzelzs satura (norma 0,2 mg/l). Artēziskie ūdeņi, salīdzinot ar gruntsūdeņiem, ir daudz labāk aizsargāti un virszemes piesārņojuma pazīmes tajos sastopamas ļoti reti.

Augsta dzelzs koncentrācija ūdenī ir tipiska problēma, kas neļauj izmantot to ūdensapgādē bez attīrīšanas. Tā ir maz atkarīga no ūdeni saturošiem iežiem un mainās plašā intervālā - 0,15 – 2,5 mg/l, visbiežāk 0,2 – 0,6 mg/l. Kopumā dzelzs satura problēmai ir vispārējs raksturs. Tā kā artēziskajos ūdeņos dzelzs pārsvarā sastopama divvērtīga jona formā, ūdens atdzelžošana ir veicama ar vienkāršu un lētu metožu palīdzību.

Dzeramā ūdens nodrošinājums pilsētas un visa novada vajadzībām vērtējams kā pietiekams. Sakarā ar salīdzinoši niecīgu pazemes ūdeņu resursu izmantošanas pakāpi šobrīd pazemes ūdeņu resursu aizsargāšana no izsīkšanas novada teritorijā nav aktuāla.

2.6.5. Meliorācija

Balvu novadā 2011.gada sākumā lauksaimniecībā izmantojamās zemes aizņēma 42744,3 ha, jeb 41,1% no kopējās teritorijas platības. Kopumā novadā no visām lauksaimniecībā izmantojamām zemēm 65,6% ir meliorētas.

Saskaņā ar Zemkopības ministrijas nekustamo īpašumu Vidzemes reģiona nodaļas datiem par meliorēto zemju stāvokli, 2010.gada 1.janvārī Balvu novadā meliorētās

lauksaimniecībā izmantojamās zemes kopumā aizņēma 56642 ha, no kuriem 54534,7 ha bija ar drenāžu, bet 2106,9 ha ar vaļējiem grāvjiem (5.tabula).

Tabula Nr.5. Meliorēto zemju stāvoklis Balvu novadā (uz 01.01.2010.). Avots: Zemkopības ministrijas nekustamo īpašumu Vidzemes reģiona nodaļa

Nr. p.k.	Pagasts	Meliorēta lauksaimniecībā izmantojamā zeme (ha)			Meliorācijas sistēmas nodotas (ha)		Platība, kurā nepieciešama meliorācijas sistēmu remonts un rekonstrukcija (ha)
		Kopā	Tajā skaitā		īpašumā	atlikums	
			ar drenāžu	ar vaļējiem grāvjiem			
1.	Bērzkalnes	2127	2072,4	54,6	1696	431	540
2.	Bērzpils	3757,2	3123,3	633,9	2617	1140	990
3.	Briežuciema	2715,4	2703,1	12,3	2156	559	360
4.	Balvu	2872,8	2804,2	68,6	2012	861	360
5.	Kubulu	3521,1	3253,5	267,6	2474	1047	358
6.	Krišjāņu	1983,2	1947,7	35,5	1111	872	860
7.	Lazdulejas	2060,1	2048,1	12	1086	974	518
8.	Tilžas	3775,7	3749,8	25,9	2265	1511	740
9.	Vectilžas	2150,3	2135,6	14,7	1257	893	416
10.	Vīksnas	3075	2991,4	83,6	1817	1258	298
KOPĀ		28037,8	26829,1	1208,7	18491	9547	5440

Kopumā Balvu novadā atrodas valsts nozīmes ūdensnotekas 706,5 km garumā. Valsts un Valsts nozīmes ūdensnoteku un hidrotehnisko būvju raksturojums Balvu sektorā (uz 14.03.2009.) dots 2.pielikumā.

Balvu novada Bērzpils pagasta teritorijā pie Ičas un Dziļjaunes atrodas Dziļjaunes polderis 1280 ha platībā. Tas tika uzbūvēts lauksaimniecības platību aizsardzībai no applūšanas, taču ir izjaucis dabīgo noteču hidroloģisko režīmu.

Zemes reformas laikā līdz ar zemes īpašumu atgriešanu tā īpašniekiem īpašumā tika nodotas arī meliorācijas sistēmas. Rezultātā meliorācijas objektos vienotai meliorācijas sistēmai ir vairāki īpašnieki/valdītāji, kuru atšķirīgā attieksme pret meliorācijas sistēmu ekspluatēšanu reizēm rada problēmas meliorācijas sistēmu normālai funkcionēšanai.

Par meliorācijas būvju un ierīču saglabāšanu un uzturēšanu darba kārtībā būtu jā rūpējas meliorēto lauksaimniecības zemju īpašniekiem vai lietotājiem. Saskaņā ar datiem uz 2010.gada 1.janvāri, Balvu novadā 5440 ha (19,4%) meliorētajām zemēm un 751,3 km ūdensnotekām bija nepieciešams remonts vai rekonstrukcija (5.tabula).

Valējo ūdensteču normatīvais (vidējais ūdensteces aizsērēšanas laiks līdz drenu kolektoru izteku līmenim) pārtīrīšanas periods ir 10 gadi (8 – 12 gadi). Zemju meliorācijas pašreizējais stāvoklis Balvu novadā ir apmierinošs.

2.6.6. Derīgie izrakteņi

Saskaņā ar Valsts SIA „LVGMC” izstrādāto Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras un dziedniecības dūņu) krājuma bilanci uz 2010.gadu, Balvu novadā tika izmantotas 6 derīgo izrakteņu atradnes (6.tabula).

Tabula Nr.6. Izmantojamo derīgo izrakteņu atradņu saraksts Balvu novadā (2010.).
Avots: Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras un dziedniecības dūņu) krājuma
balance par 2010.gadu (Valsts SIA „LVGMC”).

N.p.k.	Derīgais izraktenis	Atradnes nosaukums	Pagasts	Nr.bilancē
1.	Smilts-grants	Ašusils 2	Vīksnas	5
2.	Smilts	Āpšinieci	Kubulu	11
3.	Smilts	Bebrīņi	Bērzkalnes	12
4.	Smilts-grants un smilts	Augstasils II	Briežuciema	20
5.	Smilts-grants un smilts	Deviņzieda kalns	Krišjāņu	21
6.	Smilts-grants un smilts	Rubuļeva	Bērzkalnes	22
7.	Kūdra	Naudiševas purvs	Balvu	10

Vispārīga informācija par 2010.gadā izmantojamām būvmateriālu izejvielu atradnēm dota 3.pielikumā.

Izmantojamās smilts un smilts-grants atradnēs būvsmilts krājumi ir nozīmīgi un nodrošina pašvaldības un privāto ceļu apsaimniekotāju vajadzības. Tas pats attiecināms uz būvsmilts pieejamību celtniecības vajadzībām. Dažādos laika posmos Balvu novada pagastos ir veikta vairāku derīgo izrakteņu atradņu izpēte, taču to izmantošana vai nu nav notikusi, vai arī to krākumi ir izsmelti un tās nav izmantojamas.

Kūdra Balvu novadā sastopama samērā bieži, tomēr tās lielākoties ir nelielas iegulas vai arī kūdras izmantojamais slānis nepārsniedz 1 m biezumu, pie tam vairāki nozīmīgāki purvi atrodas valsts aizsardzībā kā dabas liegumi vai īpaši aizsargājamās teritorijas (skatīt sadaļu 2.7.1. „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti”). Rūpnieciskām vajadzībām kūdras izstrāde šobrīd notiek Naudiševas (Naudaskalna) purvā Balvu pagasta teritorijā. Kā plānotā derīgo izrakteņu ieguves teritorija tiek noteikta Lutinānu purva kūdras atradne (kūdras fonda Nr.4099) Briežuciema un Lazdulejas pagastu teritorijā (kadastra Nr.38520030125, 38660050115) un Peikstulnīcas – Salas purva kūdras atradne (kūdras fonda Nr.4988) Krišjāņu pagasta teritorijā (kadastra Nr.38560050044).

2.6.7. Augsnes

Balvu novada teritorijai raksturīgas uz nabadzīgiem pārskalotas smilts cilmiežiem veidojušās augsnes. Pārsvarā izplatītas vidēji un stipri podzolētās velēnu podzolaugsnis, tipiskās podzolaugsnis, vietām arī purvu un podzolētās gleja augsnes.

Tā kā augsnes reljefs ir izteikti līdzens ar pazeminājumiem, tad vietām nokrišņu daudzums sekmē ūdens sastrēgumu rašanos un pārpurvošanas procesus.

Novada teritorijā ir samēra zema augsnes auglība, aramzemei tā mainās no 19 - 33 ballēm, t.i. par 16 - 18% zemāk nekā vidēji Latvijā, līdz ar to Balvu novadā saskaņā ar MK noteikumiem Nr.977 „Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām” (12.10.2010.) nav noteiktas nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas.

Balvu novadā augsnes vērtējamās kā vidēji vērtīgas, līdz ar to augstu ražu iegūšanai nepieciešami lieli kapitālieguldījumi. Novada teritorijā lauksaimniecībā izmantojamo zemju augšņu relatīvi zemā un vidējā kvalitāte bez intensīvas mēslošanas un kalpošanas līdzekļu izmantošanas, nedod iespējas iegūt augstas ražas. Augsnes ir piemērotas zālāju un graudaugu audzēšanai, tāpēc ievērojamas lauksaimniecības zemes platības netiek apstrādātas un pilnībā apsaimniekotas, tās aizaug ar krūmiem un nezālēm.

2.6.8. Meži

Mežs ir ekosistēma visās tās attīstības stadijās, kur galvenais organiskās masas ražotājs ir koki, kuru augstums konkrētajā vietā var sasniegt vismaz piecus metrus un kuru pašreizējā vai potenciālā vainaga projekcija ir vismaz 20 procentu no mežaudzes aizņemtās platības.

Meža zeme ir zeme, uz kuras ir mežs, zeme zem meža infrastruktūras objektiem, kā arī mežā ietilpstošie un tam piegulošie pārplūstošie klajumi, purvi un lauces.

Pēc VZD datiem Balvu novadā uz 01.01.2011. meži aizņēma 38686,3 ha teritorijas, kas sastāda 37,2% no visas novada kopplatības.

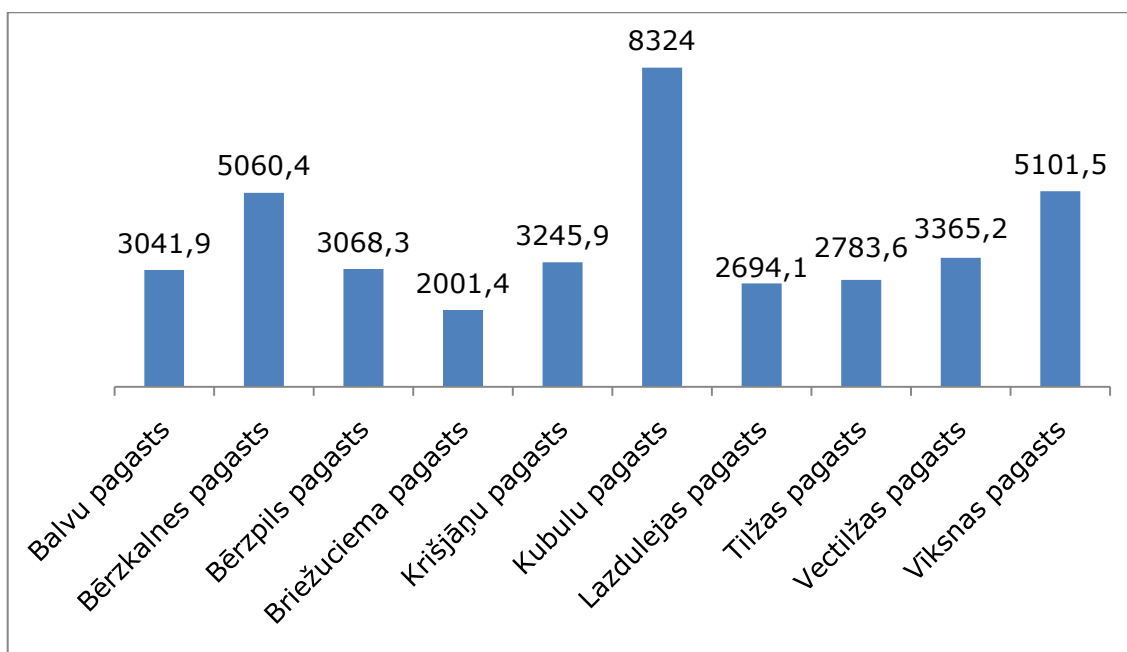
Savukārt pēc Valsts meža dienesta datiem uz 2011.gada 13.martu Balvu novadā meži aizņēma 38367,87 ha meža zemes (7.tabula).

Tabula Nr.7. Platību sadalījums (ha) meža zemes kategorijās Balvu novadā (13.03.2011.). Avots: Meža statistika 2010.gads. Valsts meža dienesta dati.

Meža iedalījums	Meži	Purvi	Lauces	Pārplūstoši klajumi	Meža zeme ar infrastruktūras objektiem	Kopā
Privāti	25993,87	1007,0	129,4	4,9	8,51	27143,68
Valsts	12086,4	8362,2	76,7	10,3	396,8	20932,4
Pašvaldības	287,6	195,7	2,7	0	0	486
Kopā	38367,87	9564,9	208,8	15,2	405,31	48562,08

Pēc Valsts meža dienesta datiem uz 13.03.2011. 55,9% meža zemju platības piederēja privātpašniekiem, valsts īpašumā atradās 43,1%, savukārt pašvaldības īpašumā bija tikai 1% no visām novada meža zemēm.

Lielākās vienlaidus meža platības (11.attēls) atrodas Kubulu, Vīksnas un Bērzkālnes pagastos, kur meži aizņem vairāk kā 5000 ha.



Attēls Nr.11. Meža platības (ha) Balvu novadā (01.01.2011.). Avots: VZD

Valdošā koku suga ir tā, kurai mežaudzē ir vislielākā koksnes krāja. Balvu novadā dominējošie ir mīkstie lapu koki, kas aizņem 60,5% no visām mežaudžu platībām, pēc tam seko skuju koki, kas aizņem 39,4% no visām platībām (8.tabula).

**Tabula Nr.8. Valdošo koku sugu sadalījums pēc platības (ha) Balvu novadā (2010.) .
Avots: Meža statistika 2010.gads. Valsts meža dienesta dati.**

Suga	Platība	%
Priede	11292,73	31,4
Egle	2883,06	8,0
Bērzs	13013,65	36,2
Melnalksnis	2688,47	7,5
Apse	2687,33	7,5
Baltalksnis	3204,14	8,9
Liepa	6,2	0,0
Citi mīkstie lapu koki	156,29	0,4
Ozols	4,9	0,0
Osis	24,3	0,1
Citi cietie lapu koki	6,3	0,0
Skuju koki kopā	14175,79	39,4
Mīkstie lapu koki kopā	21756,08	60,5
Cietie lapu koki kopā	35,5	0,1
Visas sugas kopā	35967,37	100

Meža augšanas apstākļu tips ir mežaudžu sistematizācijas vienība. Mežaudzes sistematizē pēc mežaudzes augsnes un mitruma apstākļiem, uzbūves, atjaunošanās gaitas un produktivitātes. Viena meža augšanas apstākļu tipa mežaudzēs piemēro vienveidīgus meža apsaimniekošanas principus. Balvu novadā dominē mežaudzes uz sausām minerālaugsnēm, kas aizņem trešo daļu (32,9%) no visām mežaudzēm. Šādi augsnes apstākļi norāda par salīdzinoši labām meža apsaimniekošanas iespējām un mazākiem

kapitālieguldījumiem meža infrastruktūrā. Pārējās lielākās platības sastāda mežaudzes uz nosusinātām minerālaugsnēm (22,7%) un mežaudzes uz slapjām minerālaugsnēm (18,7%). Tas rada nepieciešamību, ievērojot ekoloģiskās intereses un ekonomisko pamatojumu, plānot atšķirīgu pārmitro mežu un arī nosusināto mežu apsaimniekošanu, kas attiecas ne tikai infrastruktūras izveidi vai atjaunošanu, bet arī uz meža apsaimniekošanas modeļu izvēli.

Tabula Nr.9. Mežaudžu sadalījums meža augšanas apstākļu tipos Balvu novadā (2010.).

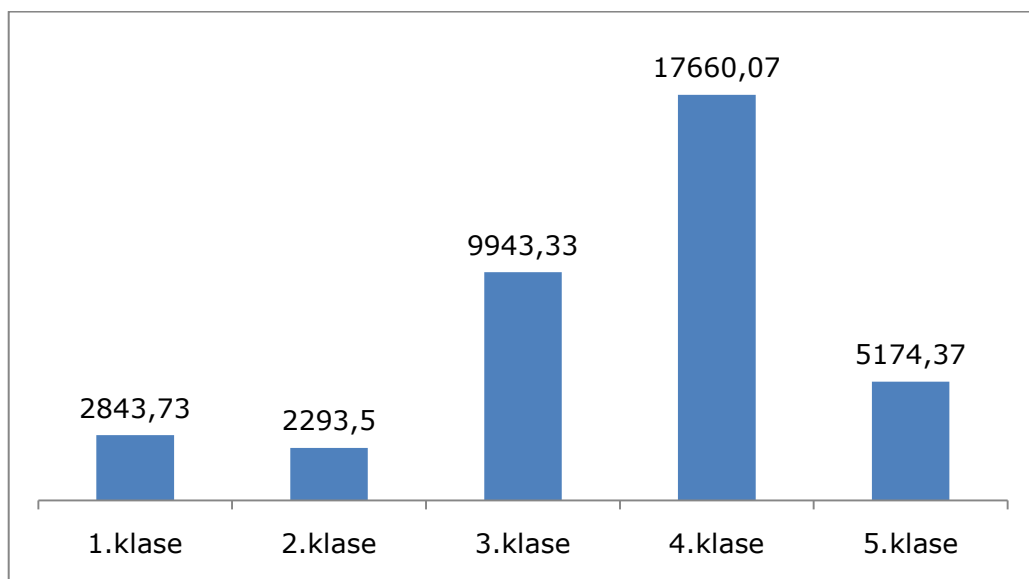
Avots: Meža statistika 2010.gads. Valsts meža dienesta dati.

Meža augšanas apstākļu tips	Platība (ha)	Platība (%)
Mežaudzes uz sausām minerālaugsnēm		
Sils	74,5	0,2
Mētrājs	962,7	2,7
Lāns	1328,1	3,7
Damaksnis	4085,76	11,4
Vēris	5053,09	14
Gārša	315,6	0,9
Kopā	11819,75	32,9
Mežaudzes uz slapjām minerālaugsnēm		
Grīnis	2,8	0
Slapjais mētrājs	704	2
Slapjais damaksnis	2430,47	6,8
Slapjais vēris	3399,1	9,5
Slapjā gārša	149,7	0,4
Kopā	6686,07	18,7
Mežaudzes uz slapjām kūdras augsnēm		
Purvājs	1473,83	4,1
Niedrājs	2319,8	6,4
Dumbrājs	1431,69	4
Liekņa	18,2	0,1
Kopā	5243,52	14,6
Mežaudzes uz nosusinātām minerālaugsnēm		
Viršu ārenis	19,4	0,1
Mētru ārenis	871,8	2,4
Šaurlapu ārenis	3145,57	8,7
Platlapju ārenis	4136,33	11,5
Kopā	8173,1	22,7
Mežaudzes uz nosusinātām kūdras augsnēm		
Viršu kūdrenis	378,8	1,1
Mētru kūdrenis	562,6	1,6
Šaurlapu kūdrenis	1985,13	5,5
Platlapju kūdrenis	1118,4	3,1
Kopā	4044,93	11,3
Pavisam kopā	35967,37	100

Meža ugunsbīstamība ir atkarīga no meža augšanas apstākļu tipa, meža vecuma, koku sugas, zemsegas, paaugas, pameža un pielūžņojuma. Mežus pēc to ugunsbīstamības iedala piecās klasēs (12.attēls).

Saskaņā ar 2009.gada datiem vairāk kā puse (62,2%) no mežiem iekļauti 4. un 5. klasē, kurām ugunsbīstamība ir zema vai ļoti zema. No visām mežu platībām 26,2% iekļautas

3. klasē ar vidēju ugunsbīstamību un tikai 13,5% mežiem ir noteikta paaugstināta vai augsta ugunsbīstamība (1. un 2. klase).



Attēls Nr.12. Meža zemes platību (ha) sadalījums ugunsbīstamības klasēs Balvu novada mežos. Avots: Meža statistika 2010.gads. Valsts meža dienesta dati.

1. un 2. klases meži ir sevišķi ugunsbīstami un prasa speciālu uzmanību organizējot mežu apsardzību pret ugunsgrēkiem, īpaši pavasara un vasaras sezonās. Šajos mežos ir vislielākā degamība vai aizdegšanās iespēja, kas atkarīga no mežu apmeklētības, pilsētu, apdzīvotu vietu, dzelzceļu un ceļu tuvumā.

Ceļu tīkla biezība meža zemju platībās ir kopumā apmierinoša. Valsts meža teritorijā meža ceļu remontu un būvi organizē AS „Latvijas valsts meži”, citu īpašnieku mežos dažkārt rodas sarežģījumi par meža ceļa uzturēšanu, kas galvenokārt saistīts ar vairāku meža apsaimniekotāju esamību vienā teritorijā, kas savukārt rada savstarpēju nesaskaņotību par ceļa uzturēšanu kārtībā.

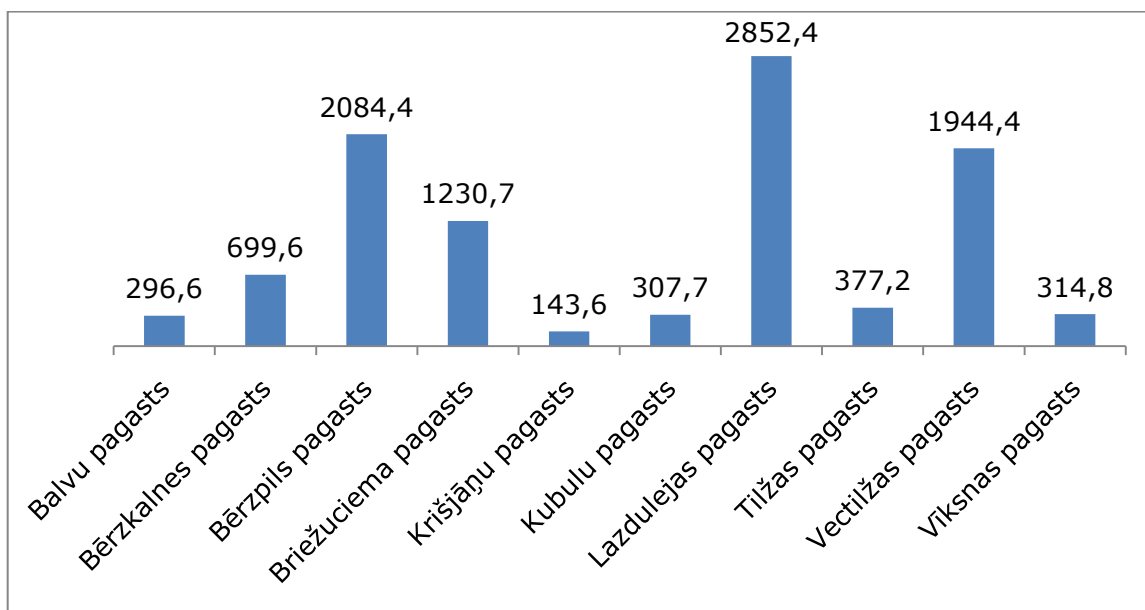
Informācija par meža ceļiem dota sadaļā 2.8. „Transporta infrastruktūra”.

2.6.9. Purvi

Ekosistēmā purvi darbojas kā ūdens akumulators - sevī uzkrājot ūdeni, tie ietekmē tuvākās apkārtnes klimatu un ūdens režīmu. Purvi attīra piesārņotos lietus un virszemes ūdeņus, arī mitrāji darbojas kā dabiskās attīrīšanas iekārtas piesārņojuma gadījumos.

Kopumā Balvu novadā purvu teritorijas aizņem 10251,4 ha, jeb 9,9% no visas novada teritorijas (13.attēls). Lielākās purvu teritorijas ir izvietojušās novada centrālajā daļā, kur, piemēram, Lazdulejas pagastā tie aizņem 31,6%, Vectilžas pagastā 21,5%, bet Briežuciema pagastā 15% no visas teritorijas. Purvi šeit veido samērā vienlaidus

masīvus. Savukārt novada DR daļā lielākās purvu platības atrodas Bērzpils pagastā, kur tie aizņem 17% no visas teritorijas.



Attēls Nr.13. Purvu platības (ha) Balvu novadā (01.01.2011.). Avots: VZD

Jāņem gan vērā, ka daļa no novadā esošajiem purviem atrodas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju robežās. Dabas liegumu teritorijās ir ieļauti Bērzpils purvs, Salas purvs, Orlovas (Ērgļu) purvs, Mūrnieku (Lielais) purvs, kā arī Stompaku purvi (skatīt sadaļu 2.7.1. „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti”).

Bērzpils purva kopējā platība ir 1984 ha. Tā lielākā daļa atrodas Bērzpils pagasta teritorijā un tas ietilpst dabas liegumā „Lubāna mitrājs”. Bērzpils purvā lielāko platību aizņem augstā tipa kūdras iegula, kurā dominē sfagnu un spilvu–sfagnu kūdra. Vairāku 100 ha lielas platības Bērzpils purva malā aizņem zemā tipa kūdra.

Salas purvs tikai mazā platībā iestiepjas Balvu novadā un tajā atrodas tikai zemā tipa kūdras iegula. Ietilpst dabas lieguma „Lubāna mitrājs” teritorijā (skatīt sadaļu 2.7.1. „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti”).

Orlovas (Ērgļu) purvs tiek vērtēts kā izcilas nozīmes augstais purvs un purvaini meži ar nelieliem pārejas purva fragmentiem. Platība 2701 ha. Purvā ir vairāki biotopi: mitrāji, kūdras purvi, ūdenstilpes un meži. Kopumā tas ir akačains, apaugumā vērojamas retas priedītes un vairākas sausas ar mežu apaugušas saliņas. Ietilpst dabas lieguma „Orlovas (Ērgļu) purvs” teritorijā (skatīt sadaļu 2.7.1. „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti”).

Stompaku un Mūrnieku (Lielais) purvi pieder pārejas un augstajiem jeb ombrotrofajiem purviem, pie kam Mūrnieku purva lielāko daļu veido klajš, samērā līdzens augstais purvs. Purvos mīt daudz organismu grupas, kuru pastāvēšana ir tieši atkarīgas no purviem,

īpaši, no lieliem purviem. Teritorijai raksturīgi augstie purvi ar ārkausa kasandru. Purvus ietver purvains priežu mežs, kā arī lapkoku un jauktu koku meži. Purva salās uz minerālaugsnes atrodas vecas priežu un apšu audzes. Lielu daļu no Stompaku purva aizņem pārejas purvs – to veido spilves, andromedas, niedres, pūkaugļu grīslis, šeihcērija, trejlapu puplaksis. Visi purvi, kas meža inventarizācijas datus ir novērtēti kā zāļu purvi, ir pārejas tipa purvi. Tajos sastopamas bagātīgas mellenāju kārkla audzes. Mūrnieku purvs ir labākā kondīcijā nekā Stompaku purvs. Tajā klaji laukumi mijās ar priedi apaugušiem laukumiem, taču šis aizaugums nav tik biezs. Taču, ja netiks likvidēta meliorācijas sistēma, arī šim purvam draud aizaugšana. Par to daļēji liecina arī akači, kuros vairs nav ūdens (tie ir aizvilkušies ar sfagniem). Abi purvi ietilpst dabas lieguma „Stompaku purvi” teritorijā (skatīt sadaļu 2.7.1. „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti”).

Nemot vērā šo teritoriju ES mēroga īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) statusu, purvi nav izmantojami aktīvai saimnieciskajai darbībai (kūdras ieguvei dzērveņu audzēšanai u.c.), kā arī to tiešā apkārtnē nav pieļaujamas darbības, kas varētu izmainīt purvu hidroloģiskos apstākļus un kaitētu apzinātajām dabas vērtībām.

Atšķirībā no citiem Balvu novada teritorijās esošajiem purviem, Naudiševas (Naudaskalna), Lutanānu un Blauzgovas purvi nav īpaši aizsargājamo dabas teritoriju skaitā, līdz ar to ir salīdzinoši lielākas iespējas šī dabas resursa saimnieciskai izmantošanai (kūdras ieguvei, dzērveņu audzēšanai u.tml.).

Rūpnieciskām vajadzībām kūdras izstrāde un dzērveņu audzēšana šobrīd notiek 260 ha lielajā Naudiševas (Naudaskalna) purvā Balvu pagasta teritorijā (skatīt sadaļu 2.6.6. „Derīgie izrakteņi”).

Lutanānu purva kopējā platība ir 829 ha. Kūdras slāņa vidējais dziļums sastāda 3,8 m, bet lielākais 5,8 m. Kopējie kūdras krājumi visā purva teritorijā tiek lēsti ~ 27,4 mlj.m³, no kuriem rūpnieciski izmantojumi 15,8 mlj.m³. Līdz 2 m dziļumam kūdra tiek raksturota kā maz sadalījusies, dziļāk vidēji un labi sadalījusies. 70-80.gados Lutanānu purvā Briežuciema pagasta teritorijā tika iegūta pakaišu frēzkūdra ~ 100 ha platībā. Kopš 90.gadu sākuma kūdras izstrāde nenotiek, bet ieguves vieta nav rekultivēta.

Blauzgovas purva platība ir 216,7 ha un tā lielākā daļa atrodas Briežuciema pagastā.

Pārējā novada teritorijā esošās purvu teritorijas neaizņem tik lielas platības.

2.7. Dabas un kultūras mantojums

2.7.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti

Balvu novada teritorijā atrodas vairākas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju: šeit atrodas 4

dabas liegumi (visi noteikti kā Natura 2000 teritorijas), viens aizsargājamais ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis, viena aleja, 15 dižkoki, 18 mikroliegumi, kā arī viens vietējās nozīmes dabas parks.

Dabas liegums „Lubāna mitrājs” daļēji atrodas Balvu novada Bērzpils un Krišjāņu pagastu teritorijās. Liegums dibināts 2009.gadā, tā kopējā platība ir 51632 ha un tas iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju *Natura 2000* sarakstā.

Dabas liegumā ir apvienoti 12 jau esoši dabas liegumi (Bērzpils purvs, Īdiņu purvs, Īdeņas un Kvapānu dīķi, Lagažas - Šnitku purvs, Lubānas ieplakas, Lubānas un Sūļagala purvs, Pārabaine, Pededzes lejtece, Salas purvs, Tīrumnieku purvs, Seldžu ozolu audze un Audīles mežs), papildus iekļaujot Lubāna ezeru un bioloģiski vērtīgas ezeram pieguļošas teritorijas.

Dabas liegums „Lubāna mitrājs” izveidots, lai nodrošinātu Latvijas lielākā iekšzemes mitrāju kompleksa vienotu aizsardzību. Tas ir unikāls Eiropas un pasaules nozīmes dabas komplekss ar izcilu nozīmi daudzu īpaši aizsargājamo sugu populāciju un biotopu saglabāšanai. Lubāns un zivju dīķi ir viena no svarīgākajām caurceļojošo ūdensputnu atpūtas un barošanās vietām valstī, kā arī viena no piecām labākajām ligzdošanas vietām 29 Eiropas īpaši aizsargājamām putnu sugām – mazajam ērglim, jūras ērglim, mazajam gulbim, ziemeļu gulbim, griezei, ķikutam u.c., tajā sastopamas vairākas pasaulē apdraudētas putnu sugas – ķikuts, grieze, jūras ērglis, zivju ērglis. Kopumā teritorijā novērotas 224 putnu sugas, no tām 185 šeit ligzdo.

Latvijas lielākais ezers – Lubāns ir biotopa dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju atradne, kurā sastopami mazlēpe *Hydrocharis morsus-ranae*, skaujošā glīvene *Potamogeton perfoliatus*, spožā glīvene *Potamogeton lucens*, u.c. Lubāna mitrāja kompleksā ietilpst arī daudz aizsargājamu biotopu - upju palieņu pļavas, neskarti augstie purvi, purvaini meži, neskarti augstie purvi, boreālie (ziemeļu) meži, melnalkšņu staigāji un parkveida pļavas u.c.

Dabas aizsardzības plāns nav izstrādāts visam liegumam, bet tikai atsevišķām tā daļām. Visā dabas liegumā ir spēkā MK noteikumi Nr.135 Dabas lieguma „Lubāna mitrājs” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (spēkā esošs no 12.03.2009.), kas nosaka lieguma iedalījumu sekojošās funkcionālajās zonās:

- 1) regulējamā režīma zona;
- 2) dabas lieguma zona;
- 3) dabas parka zona;
- 4) neitrālā zona.

Dabas lieguma „Orlovas (Ērgļu) purvs” atrodas Balvu novada Lazdulejas un Vectilžas pagastu teritorijās. Liegums dibināts 1977.gadā, tā kopējā platība ir 2791 ha un tas iekļauts *Natura 2000* sarakstā.

Lielākā dabas vērtības tajā ir izcilas nozīmes augstais purvs un purvaini meži, nelieli pārejas purva fragmenti, kā arī distrofs ezers - Orlovas ezers.

Orlovas purva teritorijā sastopamas daudzas aizsargājamas putnu sugas mazais ērglis, brūnkakla gārgale, sējas zoss, garkaklis, platknābis, jūras ērglis, pļavu lija, rubenis, mednis, dzērve, dzeltenais tārtiņš, melnā puskuitala, lietuvainis, pļavas tilbīte, purva tilbīte, kajaks, trīspirkstu dzenis u.c. Purva teritorija ir atpūtas un nakšņošanas vieta caurceļojošām zosīm. Dažreiz vasarā un rudenī purvā nelielā skaitā novērotas nakšņojam dzērves. Orlovas purvā ligzdo mazais ērglis, kuitala, dzeltenais tārtiņš un dzērve. Sastopama arī reta tauriņu suga zirgskābeņu zilenītis.

Aizsargājamajās teritorijas ZA daļā atrodas Orlovas ezers– sekls, stipri aizaudzis un ar zemiem, staigiem krastiem, to ieskauj samērā šaura mežu josla. Orlovas ezera vidējais dziļums ir tikai 0,8 – 1 metri. Tur mīt vairākas zivju sugas: karūsas, raudas, asari un kiši. Ezers atrodas Lazdulejas administratīvajā teritorijā un apkārt tam galvenokārt lauksaimniecības zemes.

Dabas aizsardzības plāns un Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi nav izstrādāti.

Dabas liegums „Stompaku purvi” atrodas Balvu novada Lazdulejas un Bērzkalnes pagastu teritorijās, kā arī Viļakas novada Susāju un Medņevas pagastu teritorijās. Liegums dibināts 1977.gadā, tā kopējā platība ir 3885 ha un tas iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju *Natura 2000* sarakstā.

Stompaku purvs ir liels purvu masīvs Daugavas un Veļikajas baseina ūdensšķirtnē. Purva R daļā sākas Vārnienes upīte un tās pieteka Sūcene. No purva Z iztek Vēdas upe (Vāda, Vjada).

Dabas liegums izveidots, lai nodrošinātu aizsardzību Latvijas un ES nozīmes īpaši aizsargājamiem purvu un mežu biotopiem (tais skaitā neskarti augstie purvi, pārejas purvi un slīkšņas, purvaini meži) un īpaši aizsargājamām sugām, īpaši putnu sugām (tai skaitā mednis, bikšainais apogs, trīspirkstu dzenis, baltmugurdzenis). Stompaki ir nozīmīga teritorija augsto purvu aizsardzībai. Purvus ietver pārmitri skujkoku meži, vietām lapu koku un jaukto koku meži. Lielākā purva daļa pieder augsto jeb sūnu purvu tipam, tomēr lielas platības tajā aizņem arī pārejas purvs, kurā tipiskas sugas ir spilves, niedres, andromedas, trejlapu puplaksis, pūkaugļu grīslis un šeihcērija. Vairāk kā 90 ha lielu platību aizņem dzērvenāji. Interesantas ir vairākas vecām apsēm, priedēm un bērziem apaugušas purva salas. Purvā aug bagātīgas mellenāju kārkla audzes. Stompaku

purvos ligzdo Eiropas nozīmes aizsargājamās putnu sugas, melnais stārķis, ķīķis, klinšu ērglis, čūskērglis, mazais ērglis, purva piekūns un garastes pūce.

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts 2005.gadā, savukārt Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi izdoti kā MK noteikumiem Nr.1315 Dabas lieguma „Stompaku purvi” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (spēkā esošs no 09.12.2009.).

Dabas liegums „Sitas un Pededzes paliene” dibināts 2004.gadā, tā kopējā platība ir 870 ha. Lielākā daļa dabas lieguma atrodas Gulbenes novada Litenes pagasts, bet maza daļa iestiepjas arī Balvu novada Kubulu pagastā.

Pededzes un Sitas ielejās pie šo upju satekas atrodams plašas dabisku un nepārveidotu palienu pļavu platības ar vecupēm un ozolu grupām. Teritorijā konstatēti tādi Latvijā reti biotopi kā parkveida pļavas un jaukti ozolu, gobu, ošu meži upju krastos. Sastopamas vairāk kā 18 dzīvnieku sugas, kas minētas ES Putnu un Biotopu direktīvu pielikumos. Izcila putnu aizsardzības teritorija. Teritorijā sastopamas 3 globālā mērogā apdraudētas putnu sugas: jūras ērglis, grieze un ķīkuts.

Dabas aizsardzības plāns liegumam izstrādāts laika periodam no 2005.gada līdz 2015.gadam, savukārt Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi izdoti kā MK noteikumiem Nr.168 Dabas lieguma „Sitas un Pededzes paliene” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (spēkā esošs no 10.03.2007.).

Lielais Vella akmens atrodas Balvu novada Bērzkalnes pagastā (4.pielikums) un tas ir noteikts kā aizsargājamais ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis.

Kultakmens virszemes tilpumu ir 45 m³, augstums 1,9 m, garums 8,3 m, platums 7 m un apkārtmērs 24,1 m. tam ir klaipveida forma un tas ir granoaplīts.

Saskaņā ar MK noteikumi Nr.888 „Noteikumi par aizsargājamām alejām” (22.11.2005.) Balvu novada Bērzpils pagasta teritorijā atrodas dabas piemineklis - **Bērzpils aleja** (5.pielikums).

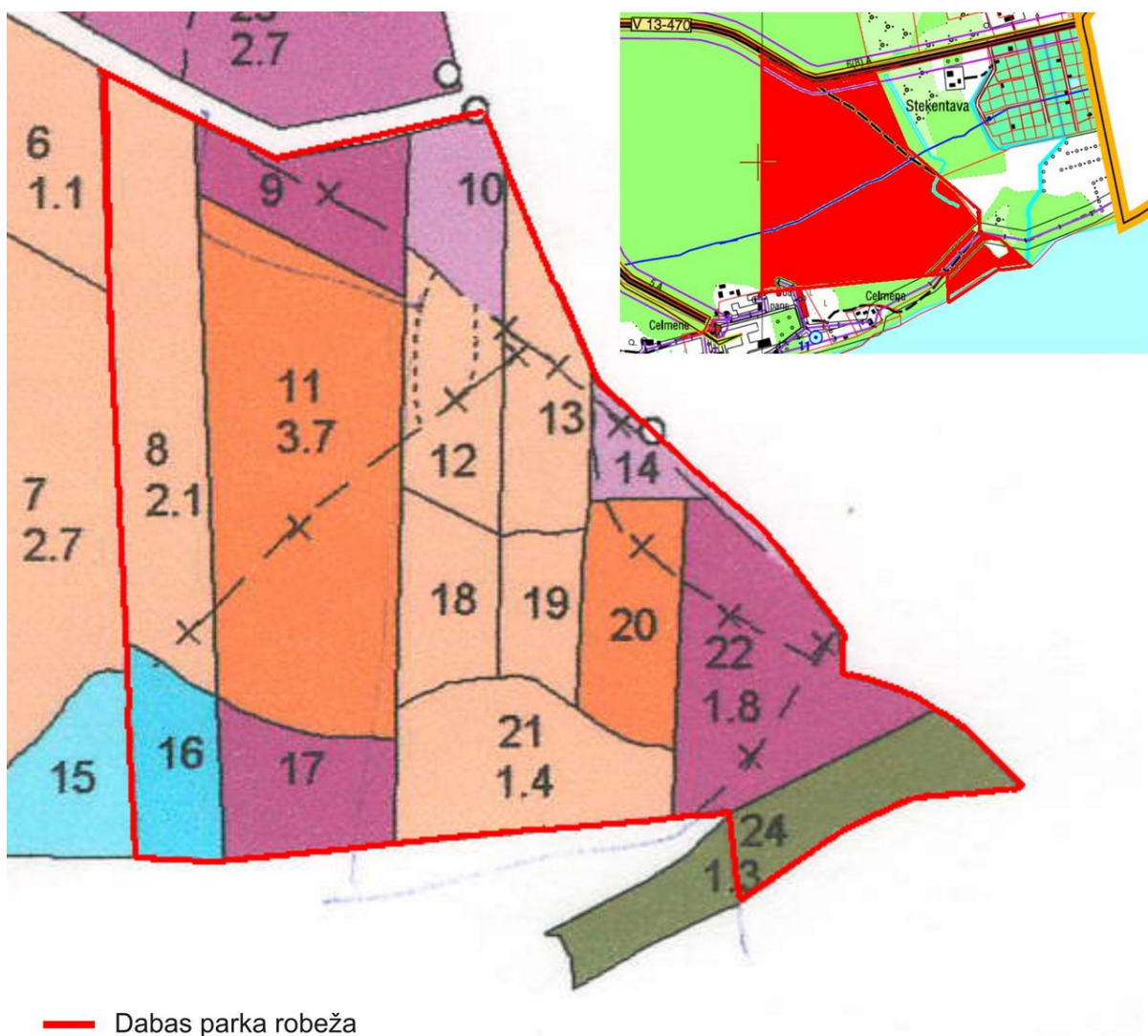
Balvu novadā atrodas 15 **dižkoki** (6.pielikums). 10 metru rādiusā ap aizsargājamiem kokiem (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas) saskaņā ar MK noteikumiem Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (16.03.2010.) aizliegta virkne darbību.

Bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus, sugu un biotopu aizsardzības, apsaimniekošanas un uzraudzības regulēšanu, kā arī īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtības regulēšanai Latvijā spēkā ir „Sugu un biotopu aizsardzības likums” (16.03.2000.). Saskaņā ar šo likumu īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzībai valsts meža dienests izdala mikroliegumus

meža zemēs. Sugu un biotopu aizsardzība ir populāciju un biotopu saglabāšanai vai atjaunošanai optimālā stāvoklī nepieciešamais pasākumu kopums.

Balvu novadā atrodas 18 **mikroliegumi** (7.pielikums) ar kopējo platību 669,8 ha. No tiem 10 atrodas Bērzkalnes pagastā, 3 Kubulu pagastā, 2 Lazdulejas pagastā un pa vienam Vīksnas, Krišjāņu un Vectilžas pagastos. Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas kārtību nosaka MK noteikumi Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” (30.01.2001.). Trīs no mikroliegumiem atrodas dabas liegumu teritorijās un tajos papildus iepriekš MK noteikumos noteiktajām tiesību normām piemērojamas normas, kas noteiktas īpaši aizsargājamai dabas teritorijai.

Balvu novada Kubulu pagasta teritorijā atrodas **vietējās nozīmes dabas parks „Vecais parks”** (kadastra numurs 3858 006 0183), kura kopējā platība ir 10 ha (14.attēls).



Attēls Nr.14. Vietējās nozīmes dabas parka „Vecais parks” shēma un novietojums. Avots: Balvu novada dome, Valsts meža dienests

2.7.2. Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi

Balvu novada kultūras pieminekļu saraksts veidots saskaņā ar Valsts kultūrvēsturisko pieminekļu sarakstu, kas apstiprināts ar Kultūras ministrijas rīkojumu Nr.128 „Par valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu” (29.10.1998.) un to vispārīgais raksturojums dots 8.pielikumā.

Balvu pilsēta

Balvu katoļu baznīca (2832) - pirmā katoļu baznīca Balvos tikusi uzcelta ap 1765.gadu un tā bijusi darināta no koka. Tagadējais dievnams būvēts 19.gs. beigās. Baznīca saista ne tikai ar savu ievērojamo mūžu, bet arī ar ļoti īpatnējo arhitektonisko veidolu. Prāvests Šimanovskis, ar kura gādību tika uzsākta celtniecība, uz laiku esot aizbraucis no Balviem, bet, kad atgriezies, baznīca bijusi jau uzbūvēta pēc pareizticīgo parauga – tikai ar vidējo kupolu. Divi torņi baznīcas priekšā piebūvēti vēlāk. Torņa nišā apbedīts tās pāvests M.Šimanovskis.

Balvu luterāņu baznīca (2833) - baznīcas pamatakmens iesvētīts 1914.gadā. Uzsākot īstas mūra baznīcas celtniecību, katrs draudzes loceklis apņēmās maksāt zināmu summu un katrs saimnieks piegādāt noteiktu daudzumu laukakmeņu. Darbu vadību uzņēmās toreizējais mācītājs Kārlis Irbe. Baznīcas zvans, kurš sver 530 kg, izliets Vācijā. Baznīcā atrodas vairāki kultūrvēsturiski nozīmīgi lietišķās un tēlotājmākslas darbi, kā piemēram, J.Strazdiņa altārglezna.

Balvu muižas apbūve (2834) - Balvu muiža ir nozīmīgākais objekts kultūras pieminekļu vidū Balvu pilsētā. Muižas pils atrodas pilsētas R daļā, Balvu ezera tuvumā. Muižas apbūve lielākoties veidojusies 18. un 19.gadsimtā, lielākā daļa saimniecības mūra ēku un pienotava celtas 19.gs. beigās Otto fon Tranzē laikā. Muižas pils celta 1760.gadā, savu pēdējo izskatu tā ieguvusi 19.gs. otrajā pusē. Pēc 1920.gada uguns postījumiem ēka atjaunota vienkāršotā veidā, tādējādi zaudējot daudz no sākotnējā izskata. Par ēkas senatnīgumu liecina neparastais ēkas sienu biezums un velves pagrabstāvā, kā arī puslokā uz āru no fasādes izvirzītais zāles korpus.

Klēts (2835) - Balvu muižas klēts celta no 1870. līdz 1880.gadam. Tā izmantota visdažādākajiem mērķiem - gan kā cietums vācu okupācijas laikā, gan kā karaspēka mītne, gan kā tautas nams, gan kā karavīru virtuve. Ēkas būvaprums un fasāžu arhitektoniskais risinājums ir raksturīgs 19.gs. muižas ēku būvniecības paraugam ar ampīra iezīmēm. Pašlaik ēkā atrodas Balvu novada muzejs.

Balvu pagasts

Pilskalns (242) - atrodas Pilskalnā, pie Sarkaņu mājām. Pilskalnu pirmo reizi zinātniskajā literatūrā 1928.gadā minējis E. Brastiņš, uzskatot to par pileni. Pilskalns

apkārtnē ir labi saredzams, tā plakums nedaudz pagarināts DR-ZA virzienā, izmēri 35x20 m. Pilskalnam D pusē pieslejas cits dabīgs paaugstinājums - domājamā priekšpils vieta, kura gandrīz pilnīgi norakta grantī. Grantsbedres daļā pret pilskalnu, iespējams priekšpils pašā galā ir pelēcīgi melns kultūras slānis. Pilskalnam apkārt vērojamas divas neizteiksmīgas terases. Plakums apaudzis ar priedēm. Gar tā malām aug krūmi. Latvijas Vēstures muzeja Arheoloģijas nodaļā atrodams P. Ļubkāna 1936.gada ziņojums par to, ka pie pilskalna esošajās grantsbedrēs arī vērojams kultūras slānis. 1947.gadā pilskalnu apsekojis K. Rozītis. 1949.gadā K. Sarkans ziņojis muzejam, ka pie pilskalna esošo aku tīrot, atrasta sena nauda. 1962.gadā pilskalnu apsekojis arheologs O. Poļakovs, kurš norādījis, ka pilskalnā nesen uzcelts trigonometriskais tornis un pie tā esošā priekšpils vieta gandrīz pilnībā norakta. Līdzīgas ziņas 1964.gadā sniedzis arī arheologs J. Graudonis. 1978.gadā pilskalnu apsekojis un fotografējis J.Urtāns, kurš vēlreiz norādījis, ka pilskalns pieskaitāms īstiem nocietinājumiem un ka to nav iespējams datēt, jo trūkst materiāla. Pilskalns nozīmīgs Austrumlatvijas dzīvesvietu pētniecībā.

Cepures kalns - kulta vieta (241) - atrodas Pilskalnās. Cepures kalnu kā senu kulta vietu aprakstījis arheologs K. Rozītis savā 1947.gada ziņojumā un J. Graudonis 1962.gadā. Cepures kalnā ierīkota Pilskalnu ciema kapsēta. Pats kalns ir iegareni apaļš, izstiepts ZZA-DDR virzienā. Kalnam ir dīvainas regulāras formas, bet mākslīgā apdarinājuma pazīmes nav saskatāmas. Kalna mugura ir kumpa bez izlīdzinājumiem. Kapsētas smiltīs kalna augšējā daļā vērojami pelēkas zemes iestarpinājumi. Vietu 1978.gadā apmeklējis un fotografējis arheologs J. Urtāns.

Lācupes viduslaiku kapsēta (Kara kapi) (240) - atrodas Lācupē, pie Bisenieku mājām uz A no ceļa P47 Balvi-Kapūne, ap 100 m no tās. Starp ceļu un senkapu kalniņu ir zema pļava - purviņš. Arī otrpus senkapiem ir purviņš. Senkapu paugurs ir izstiepts Z-D virzienā, ap 70 m garš, 30 m plats un 3 m augsts. Kalniņa Z daļā aizaugušas grantsbedres. Pārējā kalniņa daļā aug atsevišķi bērzi un priedītes. Paplašinot un būvējot ceļu, šajā vietā uzrakti cilvēku kauli.

Bērzkalnes pagasts

Mežariju senkapi (Kara kapi) (244) - atrodas 250 m uz ZR no Mežariju kapsētas. Seši uzkalniņi, vienā rindā, kas orientēti ZA-DR virzienā. Visu uzkalniņu diametrs ap 10-12 m, augstums ap 1 m. Visi sapostīti ar aizaugušām senām rakuma bedrēm.

Mozīņu senkapi (Kara kapi) (243) - kapsēta esot no tiem laikiem, kad Pēteris I ar zviedriem karoja. Pie Miežāju kapsētas apglabāti vieni, Mozīņkos otri karotāji.

Silakroga viduslaiku kapsēta (245) - kalns savā laikā stipri norakts. Kalna galā esot bijis akmens, zem kura bijusi nauda. Akmens vēl esot saglabājies, bet iegruvis tam apkārt apraktajā bedrē.

Bērzpils pagasts

Berzīnes pilskalns (Starij Zamok) (246) – pilskalns paceļas Paukles upītes labajā krastā un tas pazīstams jau no 19.gs. otrās puses. Visā pilskalna teritorijā ierīkota kapsēta (1894.), līdz ar to kultūras slānis stipri nopostīts. Rokot kapus atrastas senlietas, atrastas mūra velves. Teikas vēsta, ka kalnā esot nogrimusi baznīca, cietoksnis, krustnešu pils un tml. Kalna augstums 15 m, platums 75x25 m.

Ičas apmetne (250) - atrodas Ičas upes lejasgalā (apmēram 40 km uz D no Balviem) Nozīmīgākā neolīta apmetne Latvijā ir viena no senākajām apmetnēm Austrumlatvijā. Tā bijusi apdzīvota jau neolīta laikā (no 3. līdz 1. gt. pr. Kr.). Apmetne atklāta bagarējot Ičas upi. 20.gs. 30-to un 60-to gadu arheoloģiskajos izrakumos te iegūts ~1000 akmens un krama priekšmetu, 3000 kaulu un raga, kā arī 48 dzintara priekšmeti, daudz māla trauku lauskas un celtnu palieku. Šajos izrakumos tika noskaidrots, ka Ičas apmetne pat daudz labāk iekonservējusi vēlā neolīta perioda ēku paliekas ar medību un iedzīves rīkiem, kur atklātas arī tam laikam atbilstošas cilvēku apbedījumu vietas. Iegūts arī pirmatnējās mākslas paraugs – stilizēts cilvēka sejas atveidojums kaulā. Ir norādes arī par bronzas laikmetam piederošas keramikas fragmentu atradumiem virs vēlā neolīta slāņa. Tātad Ičas apmetne pagaidām ir vienīgais līdz šim zināmais ilgstošas neolīta apdzīvotības objekts ne vien Lubāna ezera mitrājā, bet visā Latvijas teritorijā.

Upesgala apmetne (251) - atrodas Ičas vecupes labajā krastā Upesgala līcī. Pirmie arheoloģiskie izrakumi te tika sākti 20.gs 60-to gadu sākumā. Pirmo reizi Latvijas arheoloģijas vēsturē tika atklātas plānā ieapaļas stāvkoku konstrukcijas celtnes paliekas, kas datējamas ar vidējo neolītu. Apmetnes iedzīvotāji turpat paglabājuši savus mirušos: vienu no tiem atklāja ēkas Z daļā, aiz tās sienas.

Beļausku senkapi (253) - atrodas Beļauskā, pie bijušās Beļausku fermas. 20.gs. 70-to gadu sākumā, kad sāka būvēt šo fermu, tika uzrakti cilvēku kauli. Senlietas nav atrastas. Kalniņš ar buldozeru tika nostumts tālāk, kur sākas mežs. A-R virzienā ir neliels kalniņš ap 50 m garš un 30 m plats. Pašā kalniņā gan kauli nav atrasti, vismaz ziņu par to trūkst.

Bēržu kapu kapliča (2840) - 19.gs.1.p. celtā, ar dēļiem apšūta guļbūve, kas ir gracioza koka celtniecības piemiņa atrodas Bēržu kapos. Šobrīd pieminekļis ir sliktā tehniskā stāvoklī un tam nepieciešama restaurācijas.

Saksmāles kapu kapliča (2842) - statņos celtā šķautņu guļbūvīte atrodas Saksmāles kapos.

Vārenes kalns - senkapi (252) - atrodas Bērzpils centrā. Viduslaiku (17.-18.gs.) apbedījumi, atrastas monētas, senlietas. Kalna virsējās daļas, kur atrodas senkapi, to izmēri 40x20 m. Iespējams, ka apbedījumi atrodas arī kalna nogāzēs.

Bērzpils katoļu baznīca (2838) - atrodas pauguru virsotnē, tāpēc labi redzama no liela attāluma. Celta 1852.gadā. Baznīca ir veidota kā askētiskā trīsposmu ēka. Tās lielās, gludās balto sienu plaknes lieliski kontrastē ar slaiko torņu apjomiem. Šobrīd baznīca ir labā tehniskā stāvoklī, taču ir nepieciešama fasādes atjaunošana. Blakus baznīcai atrodas mācītājmāja, kas ir ļoti sliktā stāvoklī un nav apdzīvota.

Bērzpils skola (2839) - atrodas Bērzpils ciema centrā. Ēkā atrodas Bērzpils vidusskolas telpas. Ēka celta 1938.gadā un izceļas ar savdabīgu arhitektūras stilu.

Bonifacovas muižas kungu māja (2841) - celta 19.gs. vidū un tā ir ar izteismīgu fasādes risinājumu, bet askētisku apjomu. Nelielajai sarkano ķieģeļu ēkai piemīt lakoniska apjoma forma, vienkāršs ķieģeļu kārtotumā veidots fasāžu dekoratīvais ietērps, vienmērīgs logailu ritms, aiz kura slēpts plānojums. Bonifacovas kungu mājas projektētājs ir atsacījies no muižu arhitektūrā vispārpieņemtiem un atzītiem arhitektoniski mākslinieciskās kompozīcijas paņēmieniem. Ēkas plānojums ir atbilstošs fasādēm un apjomam - vienkāršs un funkcionāli pārdomāts. Šajā ēkā savus pēdējos gadus dzīvojis un strādājis ievērojamais Latgales vēstures pētnieks Gustavs Manteifels. 20.gs. 80-to gadu sākumā ēkā tika ierīkoti dzīvokļi. Var uzskatīt, ka tāpēc šī ēka vēl joprojām ir pieņemamā tehniskā stāvoklī.

Domopoles senkapi (Kara kapi) (247) - atrodas Domopolē. Senkapu vieta atrodas ceļa P36 Rēzekne-Gulbene kreisajā pusē. Kādreiz uz senkapu kalniņa auguši kociņi, tagad - apstrādāts lauks. Pieminēklis ir gandrīz pilnīgi iznīcināts. Šobrīd zeme senkapu teritorijā tiek apstrādāta un izmantota lauksaimniecības vajadzībām.

Golvaru viduslaiku kapsēta (248) - atrodas pie Golvaru kapiem. Attālums no senkapiem līdz ceļam apmēram 70 m (uz Z no lielceļa), attālums no Golvaru kapsētas ap 250 m R virzienā. Kapu kalns apaudzis eglēm, ovāls, kukuļveidīgs. Izmēri 30x40 m, augstums pret pļavu ap 3-4 m.

Gribkovas viduslaiku kapsēta (Kapu kalniņš) (249) - atrodas ap 2 km uz A no ceļa P36 Rēzekne-Gulbene Pāliņos. Uzkalniņš 50x100 m, pagarināts A-R virzienā, augstums 1,5-2 m.

Bonifacovas senkapi (Priežu saliņa) (254) - atrodas netālu no Bonifacovas, Ičas upes labajā krastā, netālu no Paukles upītes ietekas Ičā. Tas bijis neuzkrītošs, sauss smilšu pakalns, ko no visām pusēm ieskāvušas zemas pļavas. Pavasaros un rudenos (pirms meliorācijas 20.gs. 60-70.gados), Ičai un Pauklei pārplūstot, pakalniņš ar senkapiem pacēlies virs ūdens un pārvērties saliņā. Tamdēļ arī vietējie iedzīvotāji to kopš seniem laikiem iesaukuši par Priežu saliņu, jo tas apaudzis priedēm. Izrakumi šeit notikuši 1897., 1916. un 1924.gadā.

Salas senkapi (Mēra kapi) (255) - atrodas Salā, ceļa labajā pusē, ejot no Ičas upes tilta. Tie ir izvietoti trīsstūrveida paugurā, kura izmēri ap 50x30 m. Senkapu teritorija ilgstoši arta un to A daļā ņemta smiltis, tādējādi kapi daļēji sapostīti. Senkapu kopējā platība ap 0,1 ha. 1962.gadā senkapus apsekojis O. Poļakovs, 1978.gadā tos apsekojis un fotografējis J. Urtāns, kurš no vietējiem iedzīvotājiem uzzinājis, ka pirms 2.pasaules kara šeit atrasti cilvēku kauli un senlietas. Senkapi ir nozīmīgi Austrumlatvijas vēlā dzelzs laikmeta apbedīšanas tradīciju pētniecībā.

Salas zemnieku - zvejnieku sētu grupa - Salas ciems (2843) – zvejnieku sētu grupu veido vairākas (~10) koka dzīvojamās ēkas, kas celtas 19.gs. beigās, 20.gs. sākumā. Celtas zvejnieku vajadzībām, kas nodarbojās ar zveju Ičas upē. Šobrīd lielākoties ēku stāvokli ir slikts un kritisks. Daudzas ēkas ir nepadzīvotas.

Krišjāņu pagasts

Putrānu kapu kapliča (2853) - laukakmeņu mūris kalķu javā, koka guļbūve, no abām pusēm apšūta ar horizontāliem dēļiem. Masīva viengabala dzega, jumta smailē- krusts. Kapličas abās pusēs krucifiksi.

Krišjāņu senkapi (Kara kapi) (260) - kapi atrodas kalnā starp Tilžas un Vakšas upēm, Ičas ielejas stāvkrasta malā. Kalns izstiepts A-R virzienā. No Krišjāņu centra senkapi atrodas uz DDA apmēram 0,5 km attālumā.

Kubulu pagasts

Rijnieku senkapi (Kara kapi) (263) - atrodas Pērkonu ezera krastā ap 50 m no ZA krastmalas. Senkapu uzkalniņa R malā ir veca kapsēta. Uzkalniņa lielums ap 40x20 m, augstums - 1,5 m. Virspusē vairāki lieli akmeņi. 1964.gadā šajos senkapos notika izrakumi S. Laula un J. Graudoņa vadībā. Tika izpētīta uzkalniņa R daļa 380 m² lielā platībā. Konstatēti 19 apbedījumi akmens šķirstos un 5 vēlākā laika skeletapbedījumi. Akmens šķirstu izmēri no 1,5 – 2,2 m gari, no 0,4 – 1 m plati. Tie rūpīgi veidoti no liela izmēra akmeņiem, kuru starpas aizpildītas ar mazākiem akmentiņiem. Ne kalcinētu, ne satrūdējušu kaulu paliekas šķirstos nav atrastas. Trūka arī kapu inventāra. Apbedījumu veids, kā arī atsevišķās gludās un tekstilās keramikas lauskas ļāva senkapus datēt ar 1.g.t.p.m.ē. beigām. Četri vēlākie skeletkapi un savruppatradumi datējami ar 13.-14.gs, viens - ar 17.gs. Senkapi nozīmīgi Austrumlatvijas agro metālu perioda apbedīšanas tradīciju, kā arī vietējo iedzīvotāju apbedīšanas rituāla izpētei laikā pēc kristietības ienākšanas.

Kara kapi - senkapi (261) - atrodas 8 km uz ZR no Balviem Pērkonu ezera ZR krastā, uz D no Pērkoniem. Kapu lauks ir smilšains uzkalns ap 15-20 m diametrā, augstums no 1,5-2 m. 1940.gadā šeit notikuši izrakumi K. Oša vadībā, kas atklājis vairākus kapus.

Pērkones Zvirbuļu senkapi (262) – senkapu uzkalns, kurā situēts akmens krāvums, atrodas Bolupes labajā krastā 40 m no tā un uz DA no Zvirbuļu mājām 400 m attālumā. Senkapi situēti kādas ZA-DR virzienā izstieptas purva saliņas ZA galā. Uzkalns ir neliels, apmēram 15 m diametrā. Tā malās atrodas divi akmeņi, bet centrālā daļa sarakāta. Uzkalniņā bijuši akmeņu četrstūri, bet tie pazuduši.

Tilžas pagasts

Jaunlemesnieku senkapi (Kara kapi) (298) – senkapu kalniņš ir garens, izstiepts DA-ZR virzienā, apmēram 40 m garš, ap 30 m plats un ap 2 m augsts. Senkapi nozīmīgi Austrumlatvijas apbedīšanas tradīciju pētniecībā.

Donikavas senkapi (Kara kapi) (296) - atrodas Donikavā (Deņicavā) ceļa V460 Tilža-Baltinava labajā pusē. Kalniņš apaudzis ar retām priedēm un citiem kokiem. Tā garums ap 70 m un platums ap 50 m. Nav ziņu, ka te būtu atrastas senlietas. Tas virs apkārtnes paceļas par 4-5 m augstāk. Zemes sastāvs - smilts. Ap kapu kalnu apkārt ir zemas pļavas, bet tālāk sākas meži. Kādreiz lielais Donikavas ciems ir palicis gandrīz bez iedzīvotājiem, jo atrodas lielos mežu masīvos un satiksme ir apgrūtināta.

Tilžas katoļu baznīca (2867) - baznīcu cēla 1922.gadā Bēržu prāvesta Jēkaba Kindzuļa un vikāra Aloiza Kalves (Kovaļova) vadībā. 1925.gada 20.jūnijā draudzi apmeklēja Rīgas arhibīskaps Antonijs Springovičs un jaunuzcelto baznīcu iesvētīja. Tilžas Romas katoļu baznīca ir koka celtnē ar diviem smailiem torņiem, 24 m gara un 14 m plata, ap 10 m augsta, uz akmens pamata. Griesti koka, velvē veidoti un balstās uz 4 koka pīlāriem. Pie ieejas ir priekštelpas, uz tām balstās koka telpas un torņu smagums. Ir trīs koka altāri ar prāvesta K.Kangara gleznotām gleznām. 1935.gadā baznīca ieguva savu lielo zvanu, kuru izgatavoja Liepājā, bet 1940.gadā baznīcai tika iegādātas ērģeles.

Tilžas (Kokorevas) luterāņu baznīca (2865) - 1920.gadā tika nodibināta atsevišķa Kokorevas (vēlāk Tilžas) draudze. 1926.gada oktobrī prāvests K.Irbe iesvētīja jaunās baznīcas pamatakmeni. Tajā pašā rudenī visai baznīcai iemūrēja pamatu. Baznīcu iesvētīja arhibīskaps Teodors Grīnbergs 1930.gada 12.oktobrī.

Tilžas draudzes skola, vēlāk pareizticīgo baznīca (2866) - Tilžas pareizticīgo baznīca celta pēc 1895.gada projekta. Sākumā tā bijusi baznīcas skolas ēka, bet tā kā šajā apvidū bijis daudz pareizticīgo, tad ar Tēva Pjotra Lapina iniciatīvu par Sinodes līdzekļiem tika piebūvēta baznīca. Tā bija 10 m gara, 8 m plata un 3 m augsta. Baznīca iesvētīta 1896.gada 8.decembrī.

Tilžas vecais luterāņu draudzes nams (2868) - pirms 1.pasaules kara Kokorevas draudze bija apvienota ar Strūžānu - Stirnienes draudzi, un tika dēvēta par Ruskulovas daļu. Sākot ar 19.gs vidu, bet it sevišķi pēc poļu sacelšanās 1863.gadā te sāka ieceļot daudz luterticīgo latviešu no Vidzemes. Dievkalpojumi notika lielākajās mājās, rijās, piedarbos.

Bija nepieciešamība pēc skolas un lūgšanu nama vietējiem. Toreizējais Ruskulovas muižas īpašnieks Otto fon Levenšteins uzdāvāja Ruskulovas luterticīgajiem 15 ha lielu zemes gabalu. 1908.gadā iesāka celt skolu, kuru izdevās pabeigt tikai pēc 3 gadiem. Skolas ēkā notika arī dievkalpojumi.

Vecilības pagasts

Ezersalas senkapi (299) - atrodas pie Ezersalām Kozupurvā (Stampāņu) purvā ap 1 km no Jugānu mājām purvainā mežā. Ir bijuši 9 uzkalniņi ap 8 - 9 m diametrā un ap 1 m augsti. Visi uzkalniņi sapostīti. Latvijas vēstures muzeja Arheoloģijas nodaļā glabājas ziņas, kuras 1926.gadā sniedzis K. Elksnis par to, ka Stampāņu purvā esošos „kara kapus” postot Tilžas skolas skolotāji un skolēni, kuri šeit rokot senlietas. 1927.gadā J. Brunovskis arī ziņojis, ka uzkalniņi stipri sarakti. 1932.gadā J. Cīrulis nodevis toreizējai pieminēkļu valdei senlietas, kas atrastas kara kapos Gaitlazdas silā, kas, acīm redzot, identi ar Ezersalas senkapiem. 1978.gadā senkapus apsekojis arheologs J. Urtāns. Spriežot pēc senkapos atrastajiem atsevišķajiem savrupatradumiem, tajos vēlajā dzelzs laikmetā apglabāti latgaļi. Tie nozīmīgi vēlā dzelzs laikmeta apbedīšanas tradīciju pētniecībā Austrumlatvijā.

Vīksnas pagasts

Miezāju senkapi (Kara kapi) (307) - atrodas blakus Miezāju kapsētai. Miezāju senkapu aizsardzības zonas ietver 100x70 m. Teritorijā 20 gs. sākumā, 1931.-32.gadā ir atrasti cilvēku kauli, monētas, senlietas. Senkapi ir apsekoti vairākkārtīgi (1962., 1964., 1978.gados), t.sk. pēdējās apsekošanas laikā ir atrasts bronzas puslodes veida zvaniņš, kas ir ļoti nozīmīga arheoloģiska vērtība.

Derdziņu senkapi (305) - atrodas pie Andžu mājām. Vietu pārbaudījis J. Graudonis un 1978.gadā apsekojis arheologs J. Urtāns. Viņam ziņas sniegusi vietējā iedzīvotāja Milda Andža, kura stāstījusi, ka kapus par kara kapiem saucot no „laika gala”. Viņas vīra tēva tēvs tur esot uzracis koka paliekas. Par senkapiem tiek saukts tīrums uz ZAA no Derdziņu kapsētas, starp kapiem un meža puduri, attālumā no kapsētas ap 100 m. Vieta meliorēta, bet veicot meliorāciju nekas neesot atrasts.

Kačupes senkapi (Bābu kalns) (306) - atrodas pie Puntuļu mājām pretī Kačupes kapsētai otrpus šaurumam, kas savieno abas Sprogu ezera daļas. Tautā tos sauc par Bābu kalnu. Pēc arheologa J. Urtāna vietējo iedzīvotāju aptaujas noskaidrots, it kā kalniņā esot pakārušās divas „bābas”, kuras turpat arī apraktas, tāpēc kalniņam tāds nosaukums. Par senlietu atradumiem konkrētu ziņu nav. Kādreiz kalniņš bijis skaists, apaļš, tagad tas sapostīts un pārrakts, apaudzis ar krūmiem un priedītēm. Kalniņa diametrs ap 50 m.

Aizezeres senkapi (303) - atrodas Aizezerē, pie Abakuku mājām, kur pēc Latvijas Vēstures muzeja ziņām atrastas senlietas. Šīs vietas apsekojuši arheologi J. Urtāns

(1978.) un A. Tora (1996). Ir ziņas, ka senlietas atrastas, rokot Vīksnas - Kupravas lielceļa grāvi. Paralēli ceļam ap 100 m no tā tek strautiņš, kurš kartēs apzīmēts ar nosaukumu „Makšinovka”. Starp ceļu un strautiņu ir nolaidena nogāze un senkapi ir šajā nogāzē.

Kauguru kalns - pilskalns (304) - atrodas 1 km uz DR no Makšinavas un 2 km uz ZR no Kupravas, Makšinavas upītes labajā krastā. Pilskalns paceļas virs upītes ~11 m augstumā. DR pusē pilskalna plakums ir atdalīts ar aptuveni 20 m garu un 2 m augstu valni, kura priekšā ir ap 6 m plats un 2 m dziļš pārrakums. Pilskalns apzināts 1928.gadā, senlietas u.c. atradumi nav atrasti, tāpēc tā datējums nav precizēts

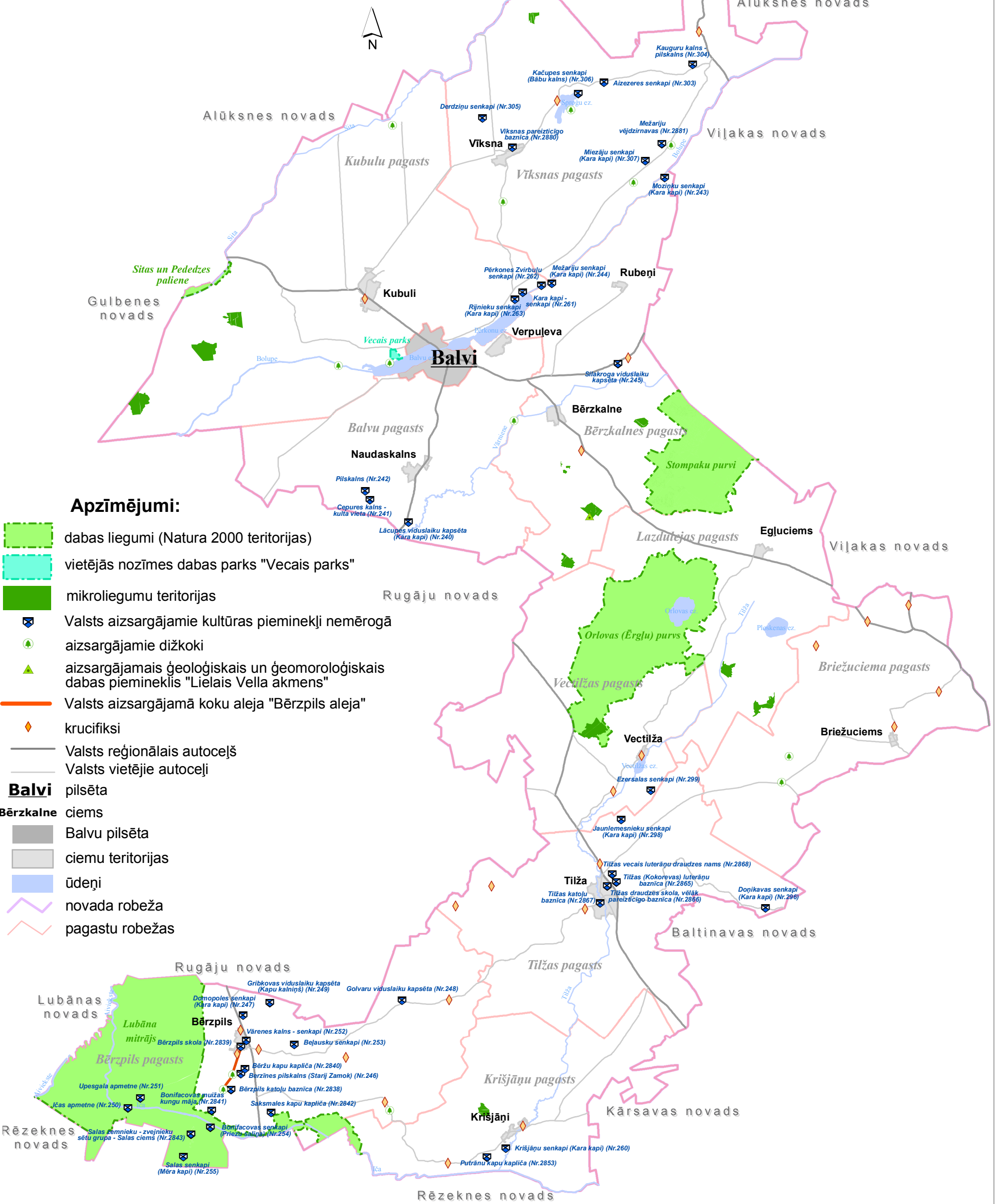
Mežariju vējdzirnavas (2881) - atrodas Vīksnas - Kupravas ceļa kreisajā malā. Būve celta 19.gs. beigās kā holandiešu tipa vējdzirnavas ar četriem stāviem. Patlaban no dzirnavām ir saglabāties tikai mūra korpuss. Korpusa augstums ir 10 m, iekšējais diametrs ir 9,7 m. Dzirnavas ir celtas no mūra un laukakmens, izmantota kaļķu java. Kā liecina vēsturiskās ziņas, dzirnavu īpašnieks G. Brands ir bijis turīgs skolotājs, dzirnavas ir bijušas iznomātas, rentnieki ir bieži mainījušies. 1923.gadā, īpašniekam aizbraucot uz ārzemēm, dzirnavu darbība ir pārtraukta. Būve ir daļēji cietusi otrā pasaules kara laikos, padomju laikos nav atjaunota, t.sk. pilnībā ir nojaukti dzirnavu spārni.

Vīksnas pareizticīgo baznīca (2880) - atrodas Vīksnas ciema Z daļā. Baznīca ir celta no koka, tās pamatus ielika 1912.gada 30.jūnijā. Jau nākamā gada rudenī bija uzbūvēta 12,80 m gara, 4,5 m plata un 4,35 m augsta baznīca, kā arī skola. Baznīcu iesvētīja 1916.gada 5.jūnijā svētā kņaza Vladimira godam. 1925.-1926.gadā baznīcas ārpusi apšuva ar koka dēļiem, nokrāsoja. Baznīcas izbūves nepieciešamību savulaik noteica šajā pusē ieceļojošo pareizticīgo intereses, t.sk. arī mūsdienās pagasta teritorijā pareizticīgo īpatsvars sastāda vairāk kā 50% iedzīvotāju. Lai arī fasāde ir necila un neizteiksmīga, tās interjers joprojām ir krāšņs un apmeklētāju interesi piesaistošs.

Teritorijas plānojuma III.sējumā „Grafiskā daļa” tiek attēloti tie nekustamie kultūrvēsturiskie (arheoloģijas, vēstures, arhitektūras pieminekļi), kuru aizsardzību ietekmē ar teritorijas plānojuma palīdzību, līdz ar to mākslas pieminekļi III.sējumā „Grafiskā daļa” netiek attēloti.

Balvu novada pagastu aizsargājamās dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas un objekti

2.karte



2.8. Transporta infrastruktūra

Autoceļš ir kompleksa inženierbūve ārpus pilsētas robežām, kas izmantojama transportlīdzekļu satiksmei ar noteikto ātrumu, normatīvos paredzētajām slodzēm un gabarītiem.

Autoceļu kompleksā ietilpst: zemes klātne, ceļa braucamā daļa, mākslīgās būves (tilti, ceļu pārvadi, tuneli, estakādes, caurtekas, ūdens novadīšanas ietaises, atbalsta sienas u.c.), ceļu inženierbūves (autobusu pieturvietas un paviljoni, paātrinājuma joslas, transportlīdzekļu stāvvietas, pasažieru atpūtas laukumi, sniega aizsarglētas, apstādījumi, veloceliņi un ietves, ceļu sakaru un apgaismojuma līnijas), satiksmes organizācijas tehniskie līdzekļi (ceļa zīmes, luksofori, signālstabiņi, aizsargbarjeras, vertikālais un horizontālais marķējums u.c.).

Autoceļu kompleksā ietilpst arī gaisa telpa un zemes dzīles ceļu zemes nodalījuma joslā, ciktāl tas nepieciešams transportlīdzekļu satiksmei un ceļa elementu izmantošanai un aizsardzībai.

Balvu novada teritoriju šķērso 7 valsts reģionālie autoceļi (novadu administratīvos centrus savieno savā starpā vai ar republikas pilsētām vai galvaspilsētu, vai ar galvenajiem vai reģionālajiem autoceļiem vai savā starpā republikas pilsētās) un 21 valsts vietējie autoceļi (novada administratīvos centrus savieno ar novada pilsētām, novada apdzīvotām teritorijām, kurās atrodas pagastu pārvaldes, ciemiem vai citiem valsts autoceļiem vai savā starpā atsevišķu novadu administratīvos centrus). Kopējais valsts autoceļu raksturojums Balvu novadā dots 10.tabulā.

Tabula Nr.10. Valsts autoceļi Balvu novadā. Avots: VAS „Latvijas Valsts ceļi”

N.p.k.	Autoceļa šifrs	Autoceļa nosaukums	Zemes nodalījuma josla (m)	Aizsargjosla (m) no autoceļa ass	Apbūves līnija (m) no ceļa ass
1.	P35	Gulbene-Balvi-Viljaka- Krievijas robeža (Vientuļi)	22	60	30
2.	P36	Rēzekne-Gulbene	22	60	30
3.	P42	Viljaka-Zaiceva- Krievijas robeža	19-22	60	30
4.	P45	Viljaka-Kārsava	19-22	60	30
5.	P46	Dubjeva-Cērpene	22	60	30
6.	P47	Balvi-Kapūne	22	60	30
7.	P48	Kārsava-Tilža-Dubļukalns	22	60	30
8.	V454	Pērkoni-Vīksna-Mālupe	19	30	30
9.	V456	Vīksna-Gobusala	19	30	30
10.	V460	Tilža-Baltinava	19	30	30

11.	V461	Tilža-Pazlauka	19	30	30
12.	V462	Kāpessils-Krišjāņi	19	30	30
13.	V463	Pāliņi-Gailīši	19	30	30
14.	V465	Auziņi-Dukuļeva	19	30	30
15.	V466	Balvi-Teteri- Upatneki	19	30	30
16.	V467	Pievedceļš Kupravai	19	30	30
17.	V468	Briežuciems- Baltinava	19	30	30
18.	V469	Kubuli-Paulāni	19	30	30
19.	V470	Balvi-Celmene- Sita	19	30	30
20.	V471	Dubļeva-Moziņķi	19	30	30
21.	V480	Aususala- Breksene	19	30	30
22.	V482	Vectilža-Sudarbe	19	30	30
23.	V486	Pievedceļš Tilžai	19	30	30
24.	V487	Pievedceļš Balvu stacijai	19	30	30
25.	V488	Rugāji-Ranguči	19-22	30	30
26.	V489	Tilža-Bērzpils	19	30	30
27.	V490	Balvi-Kuprava	22	30	30
28.	V492	Kubuli-Dvorupe	19	30	30

Apzinoties perspektīvā pieejamos finanšu līdzekļus un valsts autoceļu tīklā risināmo problēmu kopējo apjomu, Satiksmes ministrija neplāno tuvāko 10 gadu laikā izbūvēt jaunus autoceļu posmus un mezglus Balvu novada teritorijā. Saskaņā ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” informāciju novada teritorijā iespējama tikai esošo valsts autoceļu rekonstrukcija vai remonts to zemes nodalījuma joslu robežās.

Latgales reģiona plānojums atbalsta Vidzemes reģiona plānojumā izvirzīto koncepciju par autoceļa P35 Gulbene-Balvi-Viljaka-Vientuļi-(Pitalova) tālāku attīstību kā starpreģionālas nozīmes ceļu un RKP „Vientuļi” lomas palielināšanu, nosakot to kā turpmākas izpētes projektu, lai varētu pamatot šim ceļam nacionālas nozīmes ceļa statusa piešķiršanu. Šī ceļa attīstība ievērojami paaugstinās visu Ziemeļu pilsētu tīkla potenciālu un pastiprinās Balvu pilsētas lomu. Nākotnē paredzēts pastiprināt šī autoceļa nozīmi, attīstot to kā starptautisku maģistrāli ar RKP un muitas punktu Vientuļos. Attīstoties muitas darbībai uz RKP „Vientuļi”, varētu aktualizēties jautājums par apvedceļa izbūves nepieciešamību ap Balvu pilsētu, līdz ar to Teritorijas plānojuma II.sējumā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” un III.sējumā „Grafiskā daļa” šī teritorija tiek rezervēta kā turpmākās izpētes teritorija.

Pašvaldības autoceļi galvenokārt savieno pagastu apdzīvotās vietas savā starpā, kā arī ar augstākas klases valsts autoceļiem. To kopējais garums sasniedz 389,289 km, no kuriem 4,818 km, jeb tikai 1,2% ir ar asfaltbetona segumu un 384,471 km ar grants segumu (9.pielikums).

Teritorijas plānojuma II.sējumā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” un III.sējumā „Grafiskā daļa” autoceļiem ir noteiktas ceļu aizsargjoslas.

Kopumā uz pašvaldības autoceļiem atrodas 29 tilti ar kopējo garumu 445,8 m.

Mežu ceļi galvenokārt savieno mežu nogabalus ar pašvaldības vai valsts ceļiem valsts zemēs. Visi mežu ceļi nodoti AS „Latvijas valsts meži” valdījumā. Meža ceļi ir ar grants vai grants segumu, un to uzturēšanai tiek izdalīts finansējums AS „Latvijas valsts meži” apsaimniekošanas plāna ietvaros. Balvu novada teritorijā regulāri pēdējos gados tiek veikta atsevišķu meža ceļu rekonstrukcija.

Saskaņā ar AS „Latvijas valsts meži” stratēģiju meža ceļu infrastruktūras attīstība tiks plānota tā, lai vidējais pie vešanas attālums līdz ceļam no meža nogabala nepārsniegtu 800 m. Daļā no meža teritorijas samērā labā stāvoklī ir dabīgās brauktuves.

Balvu novada teritoriju nešķērso dzelzceļš. Līdz 2000.gadam Kubulu un Vīksnas pagastus šķērsoja dzelzceļa līnija Ieriķi-Abrene. Pēdējais vilciens līnijā aizgāja 2001.gadā, bet 2009.gada beigās sliežu klājumu demontēja. Teritorijas plānojuma III.sējumā „Grafiskā daļa” šī teritorija ir iezīmēta kā transporta teritorija un izmantojama īslaicīgu būvju ierīkošanai, piemēram, veloceliņam ar grants segumu, tūrisma taku izveidošanai.

Balvu pagasta teritorijā atrodas lidlauks pie Naudaskalna ciema. Tas ir pašvaldības īpašums un tiek izmantots mazajā aviācijā.

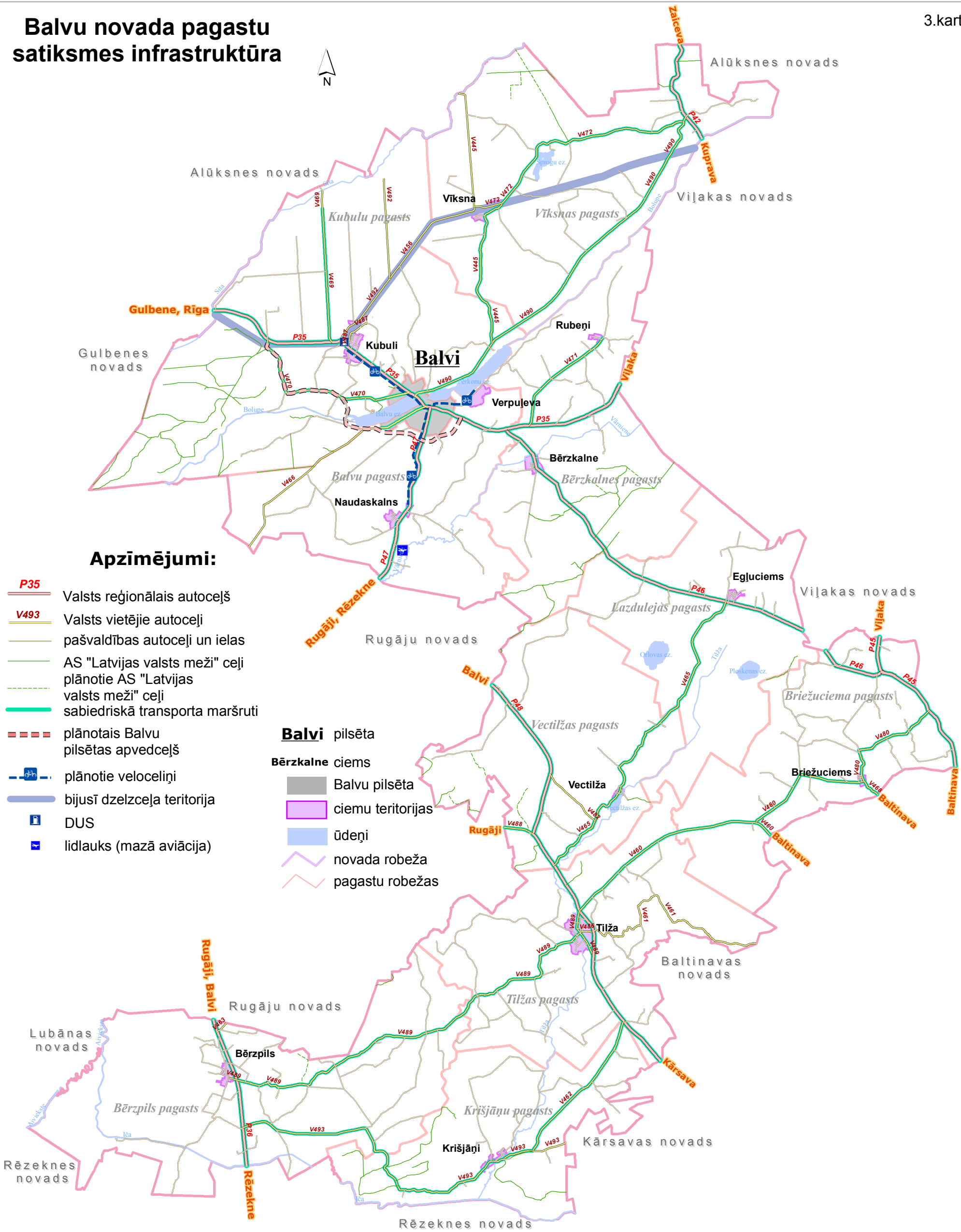
Balvu pilsētā ir atjaunota autoosta, nodrošināta pasažieru satiksme uz Rīgu, Gulbeni, Alūksni, Rēzekni un tuvākajiem lauku centriem, tomēr apkārtējo teritoriju sasniedzamību nepieciešams uzlabot.

Balvu novadā atrodas 5 DUS, no kurām viena atrodas Kubulos un četras Balvu pilsētā.

Balvu novada teritoriju nešķērso maģistrālie naftas vai gāzes vadi. Ņemot vērā esošo sociāli ekonomisko situāciju, tuvākajos gados gāzes vada izbūve Balvu novada teritorijā nav plānota, taču, pie pozitīvāka ekonomikas attīstības scenārija, lielāko apdzīvoto vietu centru, jo īpaši Balvu gazifikācija ir iespējama. Saskaņā ar AS „Latvijas gāze” informāciju Balvu novada teritorijai gāzes apgāde teorētiski iespējama no augstā spiediena gāzesvadiem ar spiedienu virs 1,6 MPa (maģistrālie gāzesvadi) Rīga – Pleskava DN 700 mm un Izborska – IPGK DN 700 mm.

Balvu novada pagastu satiksmes infrastruktūra

3.karte



Iela ir transportlīdzekļu satiksmei paredzēta inženierbūve pilsētas teritorijā. Ielu norobežo vertikālas plaknes, kuras sauc par tās sarkanajām līnijām. Telpā starp ielas sarkanām līnijām, atkarībā no ielas nozīmes, atrodas ielas kompleksa elementi – brauktuve, tilti, caurtekas, ūdens novadīšanas ietaises, ietves, ceļu apgaismojuma un sakaru līnijas, apstādījumi. Kopējais Balvu novada ielu raksturojums dots 10.pielikumā.

Teritorijas plānojuma II.sējumā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” un III.sējumā „Grafiskā daļa” ielām Balvu pilsētā un ciemos ir noteiktas sarkanās līnijas, kuru lielumi doti II.sējumā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

Ap 90% no visām novada pašvaldību ielām ir nepieciešama seguma rekonstrukcija un/vai remonts. Apmēram 60% ielu nepieciešams uzlabot un/vai uzstādīt apgaismojumu. Nepieciešami arī ceļmalu kopšanas pasākumi. Valsts finansējums pašvaldības ceļiem ir pietiekams tikai ceļu uzturēšanai un tekošajiem remontdarbiem.

Ar katru gadu Balvu pilsētā palielinās autotransporta skaits, pilsētā ir krustojumi, kuros veidojas bīstamas situācijas. Lai varētu nodrošināt drošu gājēju un transporta kustību, ir veikti vairāki satiksmes drošības uzlabojumi, tomēr jāturpina transporta sistēmas optimizācijas pasākumi pilsētā.

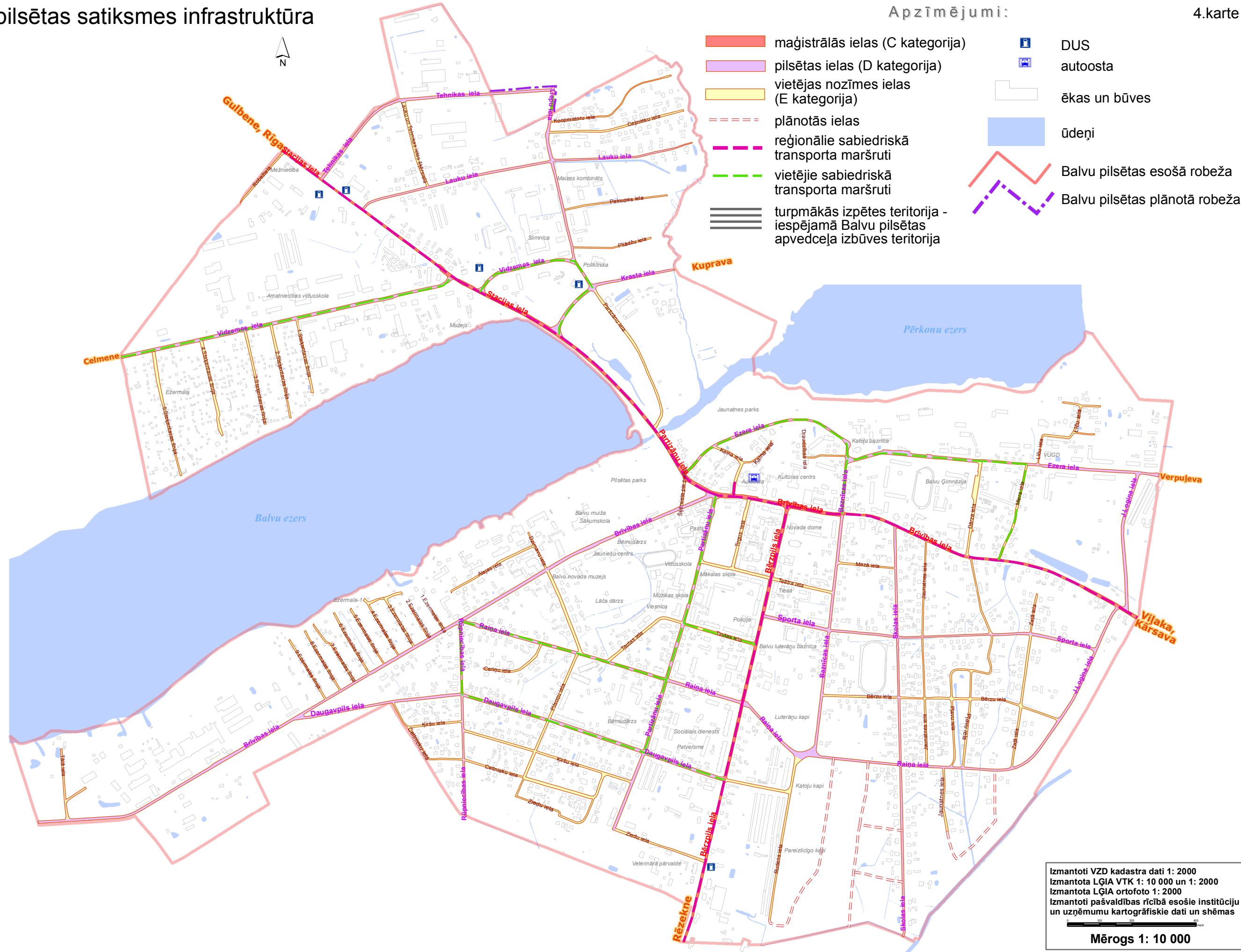
Ar autotransporta skaita pieaugumu parādās arī auto novietošanas problēmas. Ņemot vērā pilsētas salīdzinoši nelielos attālumus, iespējams pārvietoties kājām, taču daudzviet gājēju ietvju kvalitāte ir neapmierinoša. Pilsētā nav ierīkots neviens celiņš, pa kuru pārvietoties velosipēdistiem. Velosipēdistiem pārvietojoties pa ielām, tiek apdraudēta satiksmes drošība, savukārt, braucot pa ietvēm, velosipēdisti un gājēji apdraud viens otra drošību.

Vairumā Balvu pilsētas ielu asfaltbetona segums ir atjaunots no 2000.-2008.gadam. Tomēr atsevišķās ielās asfaltbetona segums ir slikts (Raiņa iela, Daugavpils iela, Sporta iela, Dārza iela, Pilsoņu iela), bet ir arī ielas bez asfaltbetona seguma.

Pilsētas attīstības interesēs paredzami ielu infrastruktūras un satiksmes drošības uzlabojumi. Uzlabots ielu kvalitatīvais stāvoklis veicinās uzņēmējdarbības un tūrisma attīstību, paaugstinās dzīves kvalitāti.

Teritorijas plānojumā kā ceļa posmi, kur nepieciešama velosipēdu celiņu izbūve noteikti: Kubuli - Balvi, Naudaskalns - Balvi, Bērzkalne - Balvi, Verpuļeva - Balvi.

Balvu pilsētas satiksmes infrastruktūra



2.9. Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti

2.9.1. Ūdensapgāde

Dzeramā ūdens apgādei Balvu novada teritorijā izmanto pazemes ūdeņus, pamatā - Daugavas ūdens horizonta ūdeņus. Ņemot vērā nelielo apdzīvojuma blīvumu un saimniecisko aktivitāšu raksturu, kopējais pazemes ūdeņu patēriņš novada teritorijā vērtējams kā neliels. Lielākais pazemes ūdeņu apjoms tiek izmantots Balvu pilsētas un lielāko apdzīvoto vietu centralizētai dzeramā ūdens apgādei. Pārējā novada teritorijā dzeramā ūdens ieguvei pamatā tiek izmantotas grodu akas. Līdzīgi kā citās Ziemeļlatgales teritorijās, dzeramā ūdens kvalitātes problemātiku raksturo paaugstināts dzelzs saturs, kas risināts uzstādot jaunas ūdens atdzelžošanas iekārtas.

Vispārīga informācija par ūdens urbumiem, kas tiek izmantoti centralizētai ūdensapgādei dota 11.tabulā.

Tabula Nr.11. Balvu novada centralizēto ūdensapgādes urbumu raksturojums

Urbuma Nr. Datu bāzē „Urbumi”	Atrašanās vieta	Ierīkošanas gads	Dziļums (m)	Ūdens horizonts
Balvu pilsēta				
14479	Balvi, Partizānu iela 68	2009.	240	Gaujas – Amatas
14500	Balvi, Partizānu iela 68	2009.	240	Gaujas – Amatas
14509	Balvi, Partizānu iela 68	2009.	240	Gaujas – Amatas
Balvu pagasts				
14150	Naudaskalns	1966.	52	D ₃ dg
Bērzkalnes pagasts				
14149	Bērzkalne	1965.	39,5	D ₃ kt+og
14148	Rubeņi, „Alejas”	1965.	67	D ₃ dg
Bērzpils pagasts				
7266	Bērzpils	1989.	40	D ₃ dg
Briežuciema pagasts				
22259	Cērpene, „Lazdulejas ferma”	1965.	50	D ₃ dg
14147	Briežuciems	1966.	45	D ₃ dg
Krišjāņu pagasts				
14474	Krišjāņi	Nav zināms	35	D ₃ dg
Kubulu pagasts				
13172	Kubuli	1967.	64	D ₃ dg
14384	Kubuli, Kalna iela 11	1965.	25	D ₃ dg
7770	Kubuli, Skolas iela	2000.	76,5	D ₃ dg
8295	Pansionāts „Balvi”	1972.	55	D ₃ dg
Lazdulejas pagasts				
24960	Egluciems	2009.	69	D ₃ dg

Tilžas pagasts				
14168	Tilža, Raiņa iela 15 a	1990.	65	D ₃ dg
14165	Tilža	1974.	66	D ₃ dg
14162	Tilža	1982.	45	D ₃ dg
23256		1963.	55	D ₃ dg
14166	Tilža	1966.	49	D ₃ dg
Vecilžas pagasts				
25550	Vecilža, Sporta iela 2	2008.	53	D ₃ pl-dg
Vīksnas pagasts				
13944	Vīksna	1966.	71	D ₃ dg

Balvu pilsēta

Balvu pilsētā ir izveidota viena centralizēta ūdensvada sistēma agrāko divu vietā. Pēc atdzelžošanas stacijas otrā pacēluma sūkņu stacijas izbūves netiek izmantoti ūdenstorņi „Centra” rajonā ar 500 m³ rezervuāru un „Stekentavā” ar 100 m³ rezervuāru.

Dzeramais ūdens tiek iegūts no Gaujas – Amatas horizonta, 240 m dziļumā. Noslēgtais līgumu skaits ar fiziskām personām - 2690, ar juridiskām personām - 145. Ūdensapgādes urbumi atrodas ražošanas un tehnisko objektu apbūves teritorijā. Iegūtais ūdens tiek izmantots gan kā dzeramais ūdens, gan ražošanas procesiem. Tiek veikta daudzpakāpju ūdens ieguves un izlietošanas uzskaitē. Plūsmas mērītāji ir artēziskajās akās, dzīvojamo māju ievada mezglos un dzīvokļos.

Centralizētai ūdensapgādei izmanto 3 urbumus (14479, 14500, 14509). Balvu pilsētas centralizēto ūdensvadu tīklu garums ir 20,41 km

Valsts investīciju programmas 800+ projekta „Balvu pilsētas ūdenssaimniecības attīstība” ietvaros laika posmā no 1998. līdz 2004.gadam tika veikta ārējo tīklu skatakās esošās armatūras, ugunsdzēsības hidrantu un atgaisošanas vārstu nomaiņa, ārējo ūdensvada jaunu posmu izbūve, ūdenstorņu rekonstrukcija, jaunu artēzisko aku izbūve, artēzisko aku un ūdenstorņu automatizācija, sešu kanalizācijas sūkņu staciju rekonstrukcija un vienas jaunas izbūve, jauna spiedvada un dīķera izbūve pāri upei Bolupe.

2008.gadā tika uzsākts valsts investīciju projekts „Balvu ūdenssaimniecības attīstība II kārtā”. Projekts ietvēra divu objektu būvniecību: „Ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu atjaunošana un paplašināšana Balvos” un „Dzeramā ūdens atdzelžošanas stacijas būvniecība Balvos”.

Objekta „Ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu atjaunošana un paplašināšana Balvos” ietvaros tika veikta ūdensvada izbūve 5589,5 m garumā (izbūvēts ūdensvads pa Raiņa ielu, Sporta ielu, Jaunatnes ielu un Brīvības ielu, veikts sacilpojums starp Balvu pilsētas centra daļu un Stekentavu), saimnieciski-fekālās kanalizācijas izbūve 3579,5 m garumā un vienas kanalizācijas sūkņu stacijas izbūve.

Objekta „Dzeramā ūdens atdzelžošanas stacijas būvniecība Balvos” tika izurbti 3 jauni artēziskie urbumi, tamponēti 12 artēziskie urbumi, izbūvēts pazemes tīrā ūdens

uzglabāšanas rezervuārs, izbūvēta otrā pacēluma sūkņu stacija un izskaloti esošie ūdensvada tīkli 10,5 km garumā.

2009.gadā Partizāņu ielā tika uzbūvēta ūdens atdzelžošanas stacija.

Balvu pagasts

Naudaskalna ciema ūdensapgādes urbums (14150.) izurbts 1966.gadā, tā dziļums 52 m, tas ierīkots augšdevona Daugavas (D_{3dg}) ūdens horizontā un tas tiek izmantos centralizētai ūdensapgādei.

Lielākais ūdens patēriņš ir Naudaskalna ciemā, kur ūdensvada kopgarums ir 1346 m, esošā jauda 0,151 tūkst. m^3/dnn , faktiskais noslogojums 0,036 tūkst. m^3/dnn .

Naudaskalna ciema ūdens apgādi izmanto ciema iedzīvotāji laistīšanai un lopu dzirdināšanai, kā arī kūdras pārstrādes uzņēmums SIA „Balvi Flora”.

Centralizētus ūdens apgādes sistēmas pakalpojumus izmantoja 38 mājsaimniecības un kopumā to izmanto apmēram 260 cilvēki.

Ir izstrādāts ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmu shēmas un tehniskās pases. Akas tiek uzturētas kārtībā, veicot tehniskos darbus savlaicīgi. 2009.gadā Naudaskalna ciemā tika veikta jauna ūdensvada iekļāšana, kā rezultātā tika uzstādīti arī 6 hidranti.

Individuālajās un zemnieku saimniecībās pamatā ir gruntsūdens akas, kurās ūdens tiek ņemts no pirmā visseklāk esošā ūdensnesēja horizonta.

Akas, kurs nedarbojas, nav tamponētas, tomēr iespējams, ka tuvākajā laikā tiks piesaistīti līdzekļi aku tamponēšanai.

2002.gadā tika ierīkots ūdensvads pagasta Tautas namā, joprojām ūdensvads nav ievilkts pagasta pārvaldes ēkā.

Naudaskalna ciemā 2008.gadā ekspluatācijā nodota atdzelžošanas stacija.

Bērzkalnes pagasts

Centralizētai ūdensapgādei Bērzkalnes pagastā izmanto divus urbumus.

Bērzkalnes ciemā ūdensapgādes urbums ierīkots 1965.gadā, tā dziļums 39,5 m. Daugavas ūdens horizonta virsma urbuma rajonā atrodas 34 m dziļumā no zemes virsmas. To veido karbonātiskie ieži - dolomīti. Ūdensapgādei izmantojamais intervāls atrodas 34-39,5 m dziļumā. Pazemes ūdeņus no piesārņošanas neaizsargātajiem gruntsūdeņiem atdala kvartāra nogulumi- smilts, grants, māls, kuru kopējais biezums ir 20 m, no tiem 2 m ir ūdens vāji caurlaidīgie māli un katlešu - Ogres horizonta ūdens vāji caurlaidīgie māli - 14 m. Urbums atrodas paviljonā, stingrā režīma aizsargjosla ir

iežogota. Iegūtais ūdens tiek patērēts iedzīvotāju, pirmsskolas izglītības iestādes un palīgsaimniecību nodrošināšanai ar dzeramo ūdeni.

Bērzkalnes ciemā centralizētai ūdensapgādes sistēmai pieslēgtas daudzdzīvokļu mājas, pagasta pārvaldes ēka ar pirmsskolas izglītības iestādi tajā un atsevišķas privātmājas. Kopējais patērētāju skaits laika gaitā ir būtiski samazinājies un pašlaik to izmanto aptuveni 190 iedzīvotāji.

Artēziskais urbums Rubeņos ierīkots 1965.gadā, tā dziļums 67 m. Daugavas ūdens horizonta virsma urbuma rajonā atrodas 60 m dziļumā no zemes virsmas. To veido karbonātiskie ieži - dolomīti. Ūdensapgādei izmantojamais intervāls atrodas 60-67 m dziļumā. Pazemes ūdeņus no piesārņošanas neaizsargātajiem gruntsūdeņiem atdala kvartāra nogulumi - grants un māls, kuru kopējais biezums ir 55 m, no tiem Katlešu - Ogres horizonta ūdens vāji caurlaidīgie māli 46 m. Ir uzstādīts hidrofors. Urbums atrodas paviljonā ap kuru ir izveidots žogs.

Rubeņos pie centralizētas ūdensapgādes sistēmas pieslēgta 8 dzīvokļu māja un 4 privātmājas.

Pēc ūdensapgādes sistēmas tehniskās pases datiem ūdensapgādes tīklu garums sastāda 1,16 km. Tie veidoti no ņeta caurulēm ar diametru 100 un 150 mm. Pievadtīklu garums sastāda 1,5 km, tie veidoti no ņeta un polietilēna caurulēm ar diametru 65 un 50 mm. 2008.gadā tika veikta Bērzkalnes ciema ūdensapgādes sistēmu rekonstrukcija, kuras laikā tika ierīkots jauns ūdensvads.

Bērzpils pagasts

Bērzpils ciema ūdensapgāde tiek organizēta no 1 dziļurbuma. Artēziskais urbums ierīkots 1989.gadā, tā dziļums 40 m, debīts ir 2 l/s. Sagatavotais ūdens tiek patērēts Bērzpils ciema iedzīvotāju, skolas, internāta, administratīvās ēkas, tirdzniecības vietu, Bērzpils pagasta saietā nama, estrādes un lopu nodrošināšanai ar dzeramo ūdeni.

Daugavas ūdens horizonta virsma urbumu rajonā atrodas 33 m dziļumā. To veido karbonātiskie ieži - dolomīti. Pazemes ūdeņus no piesārņošanas neaizsargātajiem gruntsūdeņiem atdala kvartāra nogulumi mālsmilts un smilšmāli ar smilts un māla starpkārtām, kuru kopējais biezums ir 33 m, no tiem 27 m ir ūdens vāji caurlaidīgi māli.

Dziļurbums Bērzpils vidusskolai atrodas rezervē un ir iekonservēts. Urbums ierīkots 1962.gadā, tā dziļums 68 m.

Abi urbumi ir tehnoloģiski saistīti.

Bērzpils ciemā ir centralizēta ūdensapgādes sistēma, kuras kopgarumu sasniedz 3,75 km. Centralizētās ūdensapgādes sistēmas tīkli ir sliktā stāvoklī – katru gadu tiek reģistrētas vismaz 4 avārijas, caurules ir stipri aizsērējušas, ventiļi un aizbīdņi ir sarūsējuši.

Maģistrālie tīkli ir izbūvēti bez sacilpojumiem, līdz ar to avārijas gadījumā tiek pārtraukta ūdens piegāde. Ūdensvads izveidots no polivinilhlorīda un polietilēna cauruļvadiem. Ūdensapgādes sistēma ciemā tiek ekspluatēta kopš 1989.gada un tās pakalpojumus izmanto 93% no ciema iedzīvotājiem.

2009.gadā ir uzcelta ūdens atdzelžošanas stacija.

Lai sakārtotu Bērzpils ciema ūdenssaimniecību atbilstoši normatīvo aktu un ES direktīvu prasībām ir izstrādāts tehniski ekonomiskais pamatojumu ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstības projektam „Ūdenssaimniecības attīstība Bērzpils pagasta Bērzpils ciemam”, kā arī ir izstrādāts tehniskais projekts, kuru paredzēts realizēt 2012.gadā.

Briežuciema pagasts

Centralizētai ūdensapgādei Briežuciema pagastā izmanto divus urbumus.

Ūdensapgādes urbums Briežuciemā atrodas sabiedriskās apbūves teritorijā. Urbums ierīkots 1966.gadā, tā dziļums 45 m. Urbums atrodas virszemes paviljonā. Ir uzstādīts hidrofors. Urbuma stingrā aizsargjosla ir iežogota. Iegūtais ūdens tiek patērēts skolas, iestāžu, iedzīvotāju, palīgsaimniecību nodrošināšanai ar dzeramo ūdeni.

Daugavas ūdens horizonta virsma urbuma rajonā atrodas 9 - 10 m dziļumā no zemes virsmas. To veido karbonātiskie ieži - dolomīti un dodlomītmerģeļi ar māla starpkārtām.

Ūdensapgādei izmantojamais intervāls atrodas 40 - 60 m dziļumā. Pazemes ūdeņus no piesārņošanas neaizsargātajiem gruntsūdeņiem atdala kvartāra nogulumi - smiltšmāli un smiltis, kuru kopējais biezums ir 9,5 m, un Katlešu - Ogres horizonta nogulumi ar biezumu 30 m, no tiem ūdens vāji caurlaidīgie māli un dolomītmerģeļi - 14,5 m.

Ūdenstornis ierīkots 1982.gadā, tā tilpums ir 50 m³ un tas netiek izmantots.

Ūdensapgādes urbums Cērpenē „Lazdulejas ferma” atrodas sabiedriskās apbūves zonā. Tas ierīkots 1965.gadā, tā dziļums 50 m. Urbums atrodas paviljonā, stingrā režīma aizsargjosla nav iežogota. Ūdenstornis netiek izmantots.

Daugavas ūdens horizonta virsma urbuma rajonā atrodas 50 m dziļumā no zemes virsmas. To veido karbonātiskie ieži - dolomīti. Ūdensapgādei izmantojamais intervāls atrodas 31 - 50 m dziļumā. Pazemes ūdeņus no piesārņošanas neaizsargātajiem gruntsūdeņiem atdala kvartāra nogulumi - smiltšmāli un smiltis.

Centralizēta ūdensapgādes sistēma Briežuciemā izbūvēta 1982.gadā un to garums sastādīja 1,9 km. Ciema teritorijā ir izbūvēti arī jauni ūdensapgādes tīkli 1,9 km garumā.

Pagastā nav uzstādītas atdzelžošanas iekārtas.

Krišjāņu pagasts

2009.gadā Krišjāņu ciemā tika atjaunots vecais urbums, kuru izmanto centralizētai ūdensapgādei. Tā dziļums ir 35 m un tas ir ierīkots Daugavas ūdens horizontā. Centralizēti ūdeni pievada trijām daudzdzīvokļu mājām, privātām mājām Līvānu ielā un privātām mājām pie pašvaldības ceļa Krišjāņi-Rencene, skolai, veikalam un NAI. Katlu māja un pirmsskolas izglītības iestāde, kur arī pieiet ūdensvads, nestrādā.

Urbumi, kanalizācijas un ūdensvada tīkli un NAI apsekotas 2002.gadā. Artēziskās akas, kas atradās pie bijušajām fermām, ir iekonservētas (aiztaisītas ar koka blīvi).

Pārējā Krišjāņu pagasta teritorijā ūdensapgādei izmanto akas, kurās tiek savākti gruntsūdeņi. Šie ūdeņi pakļaujas bakterioloģiskajiem, ķīmiskajiem, mehāniskajiem un cita veida piesārņojumiem.

2009.gadā Krišjāņu ciemā tika uzstādīta jauna atdzelžošanas iekārta.

Kubulu pagasts

Centralizētai ūdensapgādei Kubulu ciemā izmanto 3 urbumus.

Urbums Nr.13172 ir ierīkots 1967.gadā un ar ūdeni tas apgādā 4 daudzdzīvokļu mājas, 1 savrupmāju, pagasta pārvaldes ēku, z/s „Ozolsala” un dārziņu teritoriju. Ūdens attīrīšanas iekārtu, t.i. filtru urbumā nav. Urbuma dziļums 64 m. Ūdenstornis būvēts 1979.gadā un netiek izmantots. Urbumam uzstādīti divi hidrofori.

Urbums Nr.7770 ar ūdeni apgādā tikai skolu. Urbums Skolas ielā 12 ierīkots 2000.gadā. Ūdens attīrīšanas iekārtu, t.i. filtru urbumā nav. Urbuma dziļums 76,5 m.

Urbums Nr.14384 Balvu stacija Kalna ielā ir ierīkots 1965.gadā. Ūdens attīrīšanas iekārtu, t.i. filtru urbumā nav. Urbuma dziļums 25 m. Urbumam uzstādīti divi hidrofori. Tas ar ūdeni apgādā 2 daudzdzīvokļu mājas, veikalu, privātās mājas un ražošanas teritorijas.

Visiem trim urbumiem ir uzstādītas atdzelžošanas iekārtas.

Pansionāta „Balvi” teritorijā sadzīves vajadzībām un tehniskām vajadzībām izmanto ūdeni no artēziskā urbuma Nr.8295, kas atrodas Daugavas ūdens horizontā. Urbuma dziļums 55 m, tas izurbts 1972.gadā. Ūdens tiek izmantots pansionāta, saimniecības ēku, 27 dzīvokļu mājas ūdensapgādei un katlu mājas darbības nodrošināšanai. Ūdens rezervju uzkrāšanai netiek izmantots ūdenstornis.

Lazdulejas pagasts

Centralizēta ūdensapgādei Eglūciema teritorijā 2009.gadā ierīkots jauns urbums, kas apgādā pagasta pārvaldes ēku, veikalu – kafejnīcu, daudzdzīvokļu mājas, atsevišķas privātmājas. Urbuma dziļums ir 69 m un tas ierīkots Daugavas ūdens horizontā.

Ūdensapgādes iekārtas un aprīkojums ir fiziski un morāli nolietotošies. Eglūciema teritorijā ūdensvads ir ievilkts pa jaunām vietām (ūdensvada rekonstrukcija 650,6 m garā posmā) un ir uzstādīta jaunas atdzelžošanas iekārtas. Kopumā centralizētus ūdensapgādes pakalpojumus Eglūciemā izmanto aptuveni 130 cilvēki.

Tilžas pagasts

Tilžas ciemā ūdensapgādei izmanto piecas neatkarīgas sistēmas, kur katrai no tām ir savs ūdensapgādes urbums un hidrofori.

Ūdensapgādes urbumi Raiņa ielā 15a, Tilžas ciemā, Ceļu daļa, Darbnīcas, atrodas Tilžas ciema sabiedriskas apbūves zonā. To apkārtnē ir izvietotas viensētas un daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas ar saimniecības ēkām.

Urbums Nr.14168 Tilžas ciemā Raiņa ielā 15a tiek izmantots internātpamatskolas vajadzībām. Tas ierīkots 1990.gadā Daugavas ūdens horizontā un tā dziļums ir 65 m.

Ūdens no Tilžas ciema centra urbuma Nr.14165 tiek izmantots iedzīvotāju, administratīvo ēku, katlu mājas vajadzībām un lopu dzirdināšanai. Ūdens apgādes urbums ierīkots 1974.gadā, tā dziļums 66 m. Urbums izvietots virszemes paviljonā.

Pārējo trīs urbumu ūdens tiek izmantots iedzīvotāju ūdensapgādei un mājlopu dzirdināšanai. Iegūtais ūdens daudzums tiek noteikts ar ūdens skaitītāju palīdzību.

Urbums Nr.23256 ierīkots 1963.gadā, tā dziļums 55 m un tas izvietots virszemes paviljonā.

Urbums Nr.14166 ierīkots 1966.gadā, tā dziļums 49 m un tas izvietots virszemes paviljonā.

Ūdensapgādes urbums Plēsums atrodas neapdzīvotā teritorijā, kuras apkārtnē izvietotas vienstāvu dzīvojamās mājas. Urbums Nr.14162 ierīkots 1982.gadā, tā dziļums 45 m un tas izvietots pazemes šahtā.

2009.gadā Tilžas ciema urbumam ir uzstādīta atdzelžošanas iekārtas pie internātpamatskolas un pirmsskolas izglītības iestādes.

Vecilžas pagasts

Centralizētai ūdensapgādei Vecilžas ciemā tiek izmantots viens urbums Vecilžas ciemā.

Ūdensapgādes urbums Nr.25550 atrodas Vecilžas ciemā Sporta ielā 2. Artēziskais urbums ierīkots 2008.gadā, tā dziļums 53 m. Urbumā iebūvēts filtrs – perforēta caurule intervālā no 47 līdz 52,5 m. Urbums atrodas pazemes šahtā, stingrā režīma aizsargjosla ir iežogota. Blakus urbumam atrodas ūdens atdzelžošanas stacijas ēka, kura uzbūvēta 2008.gadā. Iegūtā ūdens uzskaitē tiek veikta instrumentāli.

Pļaviņas - Daugavas ūdens horizonta virsma urbuma rajonā atrodas 40 - 42 m dziļumā no zemes virsmas. To veido karbonātiskie ieži - dolomīti ar merģeļu starpkārtām. Pazemes ūdeņus no piesārņošanas neaizsargātajiem gruntsūdeņiem atdala kvartāra nogulumi - smiltšmāli, kuru kopējais biezums ir 10 m un Katlešu - Ogres svītu māli un dolomētmerģeļi 25 m biezumā.

Centralizētajai ūdensapgādes sistēmai pieslēgta skola, 3 stāvu māja, 2 stāvu māja, 4 kūtiņas un individuālās mājas, kopumā to izmanto aptuveni 150 iedzīvotāji (kopā ar skolēniem).

Pēc ūdensapgādes sistēmas tehniskās pases datiem ūdensapgādes tīklu garums sastāda 2,14 km. Tie veidoti no polietilēna un tērauda caurulēm ar diametru 50 un 100 mm. Pievadtīklu garums sastāda 0,45 km, tie veidoti no polietilēna caurulēm ar diametru 50 mm.

Vīksnas pagasts

Vīksnas ciema ūdensapgāde tiek veikta no viena urbuma. Ūdensapgādes urbums tika ierīkots 1966.gadā, tā dziļums 71 m, tas atrodas pazemes šahtā, kas ir noslēgta ar vāku. Urbums atrodas Vīksnas ciema ZA daļā, blakus bijušajai dzelzceļa līnijai. Ūdens uzkrāšanas un padeves nodrošināšanai uzstādīts spiedkatls ar tilpumu 0,5 m³, līdz ar to ūdenstornis netiek izmantots.

Iegūtais ūdens tiek patērēts pamatskolas, sporta un atpūtas centra, pirmskolas izglītības iestādes, bibliotēkas, tautas nama, feldšeru veselības punkta, pagasta pārvaldes ēku, 4 daudzdzīvokļu māju, 27 savrupmāju un 2 uzņēmumu ūdensapgādei.

Ciemā pie ūdenstornja ir uzstādītas atdzelžošanas iekārtas.

Vīksnas ciemā 2010.gadā ir veikta ūdensapgādes tīklu paplašināšana un atjaunošana, tanī skaitā, izbūvēti un rekonstruēti ūdens piegādes cauruļvadi kopā 640,7 m.

2.9.2. Kanalizācija

Balvu novada teritorijā ir ierīkotas 14 NAI. Balvu novada notekūdeņu izplūdes vietu vispārīgs raksturojums dots 12.tabulā.

Tabula Nr.12. Balvu novada notekūdeņu izplūdes vietu vispārīgs raksturojums

Pilsēta/Ciems	Izplūdes vietas nosaukums	Izplūdes vietas identifikācijas numurs	Saņemošā ūdenstilpe	Notekūdeņu daudzums	
				m ³ dienā	m ³ gadā
Balvu pilsēta					
Balvi (NAI atrodas Balvu pagastā Salmaņi)	Balvu NAI, Upe Bolupe,	700077	Bolupe	1700	620500
Balvu pagasts					
Naudaskalns					
Bērzkalnes pagasts					
Bērzkalne	Upe Vārniene	700065	Vārniene	58,47	21343
Rubeņi	Grāvis	700170	Meliorācijas grāvis	3,5	1270
Bērzpils pagasts					
Bērzpils	NAI, meliorācijas grāvis	700067	Meliorācijas grāvis	49,3	18000
Briežuciema pagasts					
Briežuciems	Meliorācijas grāvis	700051	Supenka	48,7	17775
Krišjāņu pagasts					
Krišjāni	Tilžas upe	N700174	Tilžas upe	32,8	12000
Kubulu pagasts					
Kubuli, Kurna	Kurnas ciema NAI	N700168	Kurnas upe	23,66	8635
Kubuli, Balvu stacija	Balvu stacijas nosēdakas	N700345	Kurnas upe	5,36	1957
Pansionāts „Balvi”					
Lazdulejas pagasts					
Egluciems			Rikas upe	30,14	11000
Tilžas pagasts					
Tilža	Tilža, nosēdakas, Tilžas upe	700066 700171 700319	Upe Tilža	24,5 2,5 3,0	8942,5 912,5 1095,0
Vectilžas pagasts					
Vectilža	Novadgrāvis, Tilžas upe	700050	Upe Tilža	14,7	5364,6
Vīksnas pagasts					
Vīksna	Vīksna	700063	Meliorācijas grāvis	31,05	11333

Balvu pilsēta

Balvu pilsētā ir izbūvētas divas kanalizācijas sistēmas: saimniecības fekālā un lietus nokrišņu kanalizācija.

Balvu pilsētas centralizētā kanalizācijas tīkla garums ir 22,4 km. Bezspiediena kanalizācijas tīkli ir izbūvēti pārsvarā no keramikas cauruļvadiem. Dati par notekūdeņu daudzumu, kas tiek saņemti no pilsētas kanalizācijas pakalpojumu abonentiem atšķiras no faktiskā notekūdeņu daudzuma, kas nonāk NAI. Tas liecina par lielu infiltrāciju tīklos.

2008./2009.gadā izbūvēta pašteses kanalizācija pa Baznīcas ielu, Sporta ielu un Jaunatnes ielu, kā arī spiedvada kanalizācija pa Jaunatnes ielu. Veikta kanalizācijas sūkņu stacijas montāža pie Sporta ielas un Jaunatnes ielas krustojuma. Visiem ūdensvada tīkliem veikta hidrauliskā pārbaude un dezinfekcija. Pabeigti ūdensvada un kanalizācijas tīklu atzarojumu izbūve līdz individuālo dzīvojamo māju sarkanajai līnijai.

Attīrīšanas iekārtas atrodas blakus Balvu pilsētai, Balvu ezera krastā, Balvu pagastā. Tās nodotas ekspluatācijā 2004.gadā. Galvenā pārsūknēšanas stacija visus fekālās kanalizācijas notekūdeņus pārsūknē uz pilsētas attīrīšanas iekārtām. Kanalizācija tīklu sistēmu veido pilsētas galvenā kanalizācijas sūkņu stacija un 7 lokālās pārsūknēšanas stacijas - piecas pilsētas centrālajā daļā, bet divas - Stekentavas rajonā. Kanalizācijas sūknētavas aprīkotas ar datu pārraides ierīcēm saziņai ar operatora centrālo pulti. Tiek saņemta informācija par katra sūkņa darbību, līmeņa sensora stāvokliem, sūkņu darbības laiku. Visās akās uzstādīti ūdens plūsmas mērītāji un elektriskie spiediena mērītāji. Visas stacijas tika rekonstruētas 2001.-2002.gadā, pēdējā tika nodota ekspluatācijā 2009.gadā. Turpmākās investīcijas vairs nav nepieciešamas

NAI nodotas ekspluatācijā 2004.gadā. Tās ir jaunas, modernas notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas ar vidējo jaudu $1650 \text{ m}^3/\text{d}$. Attīrītā notekūdens parametri atbilst ES pilsētu notekūdeņu direktīvas prasībām. Dūņu apstrādei tiek pielietota centrifūga. Apstrādātās dūņas tiek transportētas uz dūņu laukiem uzglabāšanai un izsaldēšanai. Notekūdeņus caur pilsētas NAI novada Bolupē.

Centralizētās notekūdeņu savākšanas pakalpojumus Balvos izmanto aptuveni 83% pilsētas iedzīvotāju. Noslēgtais līgumu skaits ar fiziskām personām - 4355, ar juridiskām personām - 167.

Lietus ūdens kanalizācijas sistēma Balvu pilsētā ir ļoti nepilnīga un aptver tikai nelielu pilsētas daļu. Daļa lietus, sniega un ledus kušanas notekūdeņi tiek savākti un novadīti uz Balvu NAI, bet daļa lietus, sniega notekūdeņu pa notekgrāvju sistēmu tiek novadīti uz Balvu un Pērkonu ezeru. Lietus notekūdeņiem nav priekšattīrīšanas.

Balvu pagasts

Balvu pagastā centralizēta kanalizācijas sistēma ir ierīkota Naudaskalna ciemā. Sistēmas kopgarums ir 800 m un tai pieslēgta viena daudzdzīvokļu māja ar 12 dzīvokļiem.

NAI B40-100 sastāv no septiņiem un izsmejamiem rezervuāriem (tilpums $2 \times 100 \text{ m}^3$). Pienākošā kolektora diametrs 150 mm, aizejošā kolektora diametrs 100 mm. Esošā jauda $200 \text{ m}^3/\text{dnn}$, noslogojums $72 \text{ m}^3/\text{dnn}$. Naudaskalna NAI ir nepieciešama rekonstrukcija. Pašlaik Naudaskalna ciema kanalizācija tiek izvesta no izsmejamajiem rezervuāriem, kas atrodas pie katras no mājām, bet būtu nepieciešams izbūvēt kopējo kanalizācijas tīklu.

Bērzkalnes pagasts

Bērzkalnes pagastā centralizēta kanalizācijas sistēma ierīkota Bērzkalnes ciemā un Rubenšos.

Bērzkalnes ciemā centralizētai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai pieslēgtas daudzdzīvokļu mājas, pagasta pārvaldes ēka ar bērnudārzu tajā un atsevišķas privātmājas. Kopējais patērētāju skaits laika gaitā ir būtiski samazinājies un kopumā centralizētu kanalizācijas sistēmu izmanto aptuveni 170 iedzīvotāji.

Kanalizācijas tīklu kopgarums 2,95 km. Tīkli veidoti no keramikas caurulēm, cauruļu diametrs 150 un 200 mm. Kanalizācijas tīkli būvēti 1977.gadā, nodoti ekspluatācijā 1980.gadā. 2004.gadā veikta kanalizācijas tīklu apsekošana, stāvoklis novērtēts kā apmierinošs.

Bērzkalnē darbojas NAI BIO 200, kuras sastāv no aerācijas bloka ar nostādinātāju un I un II pakāpes bioloģiskajiem dīķiem. Notekūdeņu attīrīšanas komplekss nodots ekspluatācijā 1983.gadā, tā projektētā jauda ir 200 m³ diennaktī. 2009.gadā NAI darbojās ar sekojošu jaudu: 8894 m³ gadā vai 24,37 m³ diennaktī. Attīrīšanas iekārtas nedarbojas bioloģiskās attīrīšanas režīmā, notekūdeņi tiek nostādināti biodīķos, kuru kopējais darba tilpums 900 m³. Notekūdeņi no NAI tiek novadīti Vārnienes upē.

Rubenšos pie centralizētas ūdensapgādes sistēmas pieslēgta 8 dzīvokļu māja un 4 privātmājas. Notekūdeņi tiek novadīti uz nosēdakām. To apjoms ir 1270 m³ gadā vai 3,5 m³ diennaktī. Akas pēc vajadzības tiek izsūkņētas un tīrītas. Notekūdeņi tiek novadīti meliorācijas grāvī.

Sistēma lietus ūdeņu savākšanai Bērzkalnes un Rubenšu ciemos nav projektēta.

Bērzpils pagasts

Bērzpils ciemā izveidota kanalizācijas sistēma, kuras garums ir 2,98 km. Tīkli būvēti 1991.gadā un veidoti no 150 un 200 mm keramikas caurulēm. Kanalizācijas tīklu stāvoklis novērtēts kā labs.

Bērzpils ciema notekūdeņi paštecēs gaitā pa bezspiediena tīkliem nonāk uz attīrīšanas iekārtām BIO-100, kuras projektētas ar jaudu 100 m³ diennaktī, bet darbojas ar sekojošu jaudu: 13267 m³ gadā vai 36,35 m³ diennaktī. NAI sastāv no attīrīšanas ierīces BIO-100 diviem bioloģiskajiem dīķiem. NAI sāktas būvēt 1987.gadā, ekspluatācijā nodotas 1991.gadā un tās strādā bioloģiskajā notekūdeņu attīrīšanas režīmā. NAI nedarbojas ar pilnu jaudu, kas noved pie nekvalitatīvas notekūdeņu attīrīšanas. NAI ir neapmierinošā stāvoklī – aerotanks ir tērauda un tas ir sarūsējis, no 3 kompresoriem darbojas tikai 1.

Attīrītie notekūdeņi no iekārtām ieplūst meliorācijas grāvī 500-1000 m, tālāk Dziļjaunes upē. NAI darbības rezultātā izveidojušos atkritumu, t.i. dūņu nosēdumu no dīķiem

savākšanu un uzkrāšanu dūņu laukā veic pagasta pārvalde. Tālāk uzkrāto dūņu izmantošana nenotiek.

Kanalizācijas sistēmas pakalpojumus izmanto 168 iedzīvotāji. Rūpniecisko pieslēgumu nav.

Bērzpils ciemā paredzēta jaunu NAI BIO-50 izbūve, kā arī paredzēta atsevišķu kanalizācijas tīkla posmu nomaiņa.

Briežuciema pagasts

Lielākais kanalizācijas un notekūdeņu apjoms veidojās Briežuciema teritorijā, kurā ir koncentrēts vienkopus lielākais iedzīvotāju skaits (~170). Kanalizācijas tīklu kopgarums pēc kanalizācijas sistēmas tehniskās pases datiem ir 1,43 km un tie būvēti 1982.gadā. Tīkli veidoti no keramikas, ķeta caurulēm, kuru diametrs 150 - 200 mm. 2009.gadā kanalizācijas tīkli tika rekonstruēti.

NAI BIO 100 sastāv no aerācijas bloka ar nostādinātāju un I un II pakāpes bioloģiskajiem dīķiem. Notekūdeņu attīrīšanas komplekss nodots ekspluatācijā 1983.gadā. No deviņdesmito gadu vidus līdz 2009.gadam NAI nedarbojās. 2009.gadā tika veikta NAI rekonstrukcija. Tagad NAI darbojas bioloģiskās attīrīšanas režīmā, notekūdeņi tiek nostādināti biodīķos, kas tiek aerēti. NAI projektētas ar jaudu 100 m³ diennaktī, 2009.gadā tās darbojas ar sekojošu jaudu: 12013 m³ gadā vai 32,9 m³ diennaktī. Notekūdeņi no NAI tiek novadīti meliorācijas grāvī un tālāk Griušļovas strautā.

Notekūdeņi Cērpenē no daudzdzīvokļu mājas tiek novadīti uz krājvertni. To daudzums sastāda 87 m³ gadā vai 0,24 m³ diennaktī. Krājvertne pēc vajadzības tiek atsūkņēta un notekūdeņi vesti uz NAI.

Pārējā pagasta teritorijā notekūdeņu jautājums tiek risināts individuāli.

Krišjāņu pagasts

Kanalizācijas tīklu kopgarums Krišjāņu ciemā sastāda 2,45 km. Tie veidoti no keramikas caurulēm, kuru diametrs 150 un 200 mm. Tīkli būvēti 1984.gadā, 2003.gadā veikta kanalizācijas tīklu apsekošana un stāvoklis novērtēts kā labs. Notekūdeņu centralizēta savākšana notiek no daudzdzīvokļu mājām, veikala un skolas. Privātmājās Līvānu ielā, kur ir ūdensvads, notekūdeņi netiek savākti centralizēti. Attīrīšanas iekārtai piesaistīto iedzīvotāju skaits sastāda aptuveni 68.

Kanalizācijas sistēma izbūvēta 20.gs 80-to gadu sākumā, un nodota ekspluatācija 1985.gadā. Krišjāņu ciema notekūdeņi tiek savākti un novadīti uz bioloģiskajām NAI, kas sastāv no attīrīšanas ierīces BIO-50 un I un II - pakāpes bioloģiskajiem dīķiem, darba laukums - 169 m² (katrs), tilpums - 194 m² (katrs). Iekārtas kopš 1991.gada nedarbojas kā bioloģiskās attīrīšanas iekārtas, bet attīra notekūdeņus caur filtrācijas laukiem. Pēc

tam notekūdeņi tiek ievadīti Tilžas upē. Krišjāņu ciema NAI jauda: 12000 m³ gadā vai 32,8 m³ diennaktī.

Lietus notekūdeņu savākšanas sistēma Krišjāņu ciemā nav projektēta.

Kubulu pagasts

Centralizēta kanalizācijas sistēma darbojas Kubulu ciemā un pansionāta „Balvi” teritorijā.

Kubulu ciemā kanalizācijas pakalpojumi tiek sniegti centralizēti, tiesa gan samērā šauram patērētāju lokam.

Kubulu ciema Kurnas kanalizācijas tīklu pakalpojumus izmanto viens komerciālais patērētājs z/s „Ozolsala”, kas nodarbojas ar kokapstrādi. Kubulu ciema Kurnas mehāniskās NAI COK-13D-200 ir rekonstruētas 2004.gadā, pirms tam tās nedarbojās, tādējādi visi notekūdeņi caur nostādinātiem tika novadīti uz dīķiem un tad Kurnas upē. Šobrīd attīrīšanas process tiek veikts, bet tas nav pietiekoši efektīvs, lai sasniegtu atbilstību ES izvirzītajām prasībām.

Kubulu ciema Balvu stacija kanalizācijas tīklu pakalpojumus izmanto divi komerciālie patērētāji SIA „Agroapgāde” un veikals. Komerciālo patērētāju saņemto un novadīto ūdeņu daudzums tiek uzskaitīts ar skaitītāju palīdzību. Komerciālie patērētāji saimnieciskos notekūdeņus novada uz nosēdakām, nostādināti un emitēti Kurnas upē. Balvu stacija mehāniskās notekūdens attīrīšanas iekārtas ir morāli un tehniski novecojušas, to tehniskais stāvoklis vērtējams kā neapmierinošs un to darbība ir neefektīva. Projekta ieviešanas rezultātā ir paredzēts izbūvēt jaunas NAI un apvienot abu kanalizācijas sistēmu tīklus veidojot vienu centralizētu tīklu, kā arī palielināt pieslēgumu skaitu.

Notekūdeņi no pamatskolas nosēdakas tiek atsūknēti un vesti uz Kurnas NAI.

Kanalizācijas tīklu kopgarums ir 1,3 km un tas izbūvēts 1976.gadā. Tīkli veidoti no azbestcimenta, cauruļu diametrs 100-300 mm.

Pansionāta „Balvi” teritorijā ietilpst galvenais korpuss, saimniecības ēka, dzīvojamā māja, ūdens tornis, ūdens ieguves avots, kanalizācijas notekūdeņu pārsūkņēšanas stacija un NAI. Pansionāts nodrošina sociālās aprūpes pakalpojumus līdz 310 iemītniekiem. NAI EKO BIO 100-62,5/72 ar jaudu 100 m³ diennaktī nodotas ekspluatācijā 2006.gadā. Uz iekārtām novadītais notekūdeņu daudzums 2008.gadā sastādīja 13830 m³, plānotais apjoms 20000 m³ gadā. NAI infrastruktūru veido sekojošas iekārtas: bioloģiskais attīrīšanas bloks, tauku atdalītājs NS-10, pirmatnējā nosēdinātāja aka, dūņu mineralizācijas aka, smilšu atdalītāja aka, mehānisko redeļu aka, notekūdeņu pārsūkņēšanas sūkņu stacija.

Komunālie notekūdeņi paštecē aizplūst uz pārsūkņētavu, kur sūkņi pa spiedvadu tos aizsūknē uz bioloģiskās attīrīšanas reaktoru. Bioloģiskais attīrīšanas bloks konstruktīvi sastāv no iebūvētā pirmatnējā nostādinātāja, airoba reaktora un iebūvēta otreizējā nostādinātāja, kur tiek atdalītas peldošās dūņas. Pēc bioloģiskā reaktora attīrītie notekūdeņi tiek novadīti kontrolakā un ar tālāko izplūdi Balvu ezerā. Plānots uzbūvēt 2 km garu kanalizācijas kolektoru līdz Balvu pilsētas NAI.

Pārējā pagasta teritorijā ūdensapgādei izmanto akas, bet kanalizācijai izsmeļamās akas/skeptiķus, kuru izsūkņēšanas pakalpojumus nodrošina Kubulu pagasta dzīvokļu komunālā saimniecība.

Lazdulejas pagasts

Egluciemā atrodas NAI, BIO-100, kuru jauda ir 11000 m³/gadā (30,14 m³/diennaktī). Notekūdeņi centralizēti tiek savākti no pašvaldības ēkas, veikala – kafejnīcas, divām daudzdzīvokļu mājām un privātmājām, kas atrodas pagasta centrā. Tālāk tie tiek novadīti grāvī, kas tālāk saistīts ar Rikas upīti. Attīrīšanas iekārtas ir novecojušas un notekūdeņi netiek attīrīti pietiekamā kvalitātē. Pārējā ciema teritorijā notekūdeņu jautājums tiek risināts individuāli – pamatā tās ir izsūkņējamās krājbedres.

Tilžas pagasts

Kanalizācijas tīklu kopgarums Tilžas ciemā sastāda 1,5 km. Tīkli veidoti no čuguna un keramikas, kuru diametrs ir 100-200 mm. Kanalizācijas sistēma nosacīti ir sadalīta divās daļās Tilžas upes abos krastos. Vienā upes pusē kanalizācijas notekūdeņi attīrās notekūdeņu mehāniskajās attīrīšanas iekārtās BIO 100 (aiz Tilžas internātpamatskolas), bet otrā upes pusē tie tiek novadīti Tilžas upē bez attīrīšanas. Tilžas notekūdeņu kanalizācijas sistēmas pakalpojumus izmanto 170 ciema iedzīvotāji, kā arī skolēni un skolas darbinieki (kopumā apmēram 500 cilvēki). Izsmejamo krājbedru saturs tiek vests uz Tilžas vidusskolas attīrīšanas iekārtām. NAI jauda Tilžas pagastā ir 9855 m³ gadā vai 27 m³ diennaktī.

Vectilžas pagasts

Kanalizācijas tīklu kopgarums Vectilžas ciemā sastāda 2,13 km. Tīkli veidoti no keramikas un čuguna caurulēm, to diametrs 150 un 200 mm. Kanalizācijas tīkli būvēti 1982.gadā. 2000.gadā veikta kanalizācijas tīklu apsekošana, to stāvoklis novērtēts kā labs, izņemot NAI un tīklu stāvokli pie novadgrāvja, kur vērojami bojājumi.

Notekūdeņi centralizēti tiek savākti un novadīti uz attīrīšanas iekārtām Vectilžas ciemā no daudzdzīvokļu mājas, pirmsskolas izglītības iestādes, sporta un atpūtas centra ēkas, kā arī dažām privātmājām. Ciema attīrīšanas iekārtas savulaik ir izbūvētas aptuveni 500 m attālumā no ciema D virzienā, Vectilžas ezera krastā. NAI BIO 50 sastāv no aerācijas bloka ar nostādinātāju un I un II pakāpes bioloģiskajiem dīķiem. Notekūdeņu attīrīšanas

komplekss nodots ekspluatācijā 1983.gadā. NAI ir fiziski novecojušas un ir nepieciešama to rekonstrukcija - attīrīšanas iekārtas praktiski nefunkcionē, attīrīšanai tiek izmantots nosēddīķis, ūdeņi tālāk tiek novadīti meliorācijas grāvī, kas tālāk ietek Tilžas upē. Notekūdeņi tiek nostādināti biodīķī, kas izveidots 2003.gadā. 2009.gadā novadīto notekūdeņu daudzums: 1734 m³ gadā vai 4,75 m³ diennaktī.

Pie pārējām individuālajām mājām ir ierīkotas izsmeļamās krājbedres.

Vīksnas pagasts

Notekūdeņu un kanalizācijas savākšana un attīrīšana centralizēti tiek organizēta Vīksnas ciemā. Esošā kanalizācijas vada kopgarums ir 5,27 km un līdzīgi kā ar centralizēto ūdensapgādi, kanalizācijas tīkliem ir pieslēgtas daudzdzīvokļu mājas, viengimeņu mājas un iestādes, kas atrodas ciema D pusē. Tas ir veidots no tērauda caurulēm, kuru diametrs ir 100 mm. Vīksnas ciemā 2009./2010.gadā ir veikta kanalizācijas tīklu paplašināšana un atjaunošana, kā rezultātā izbūvēti un rekonstruēti notekūdeņu cauruļvadi 664 m garumā.

Vīksnas ciemā ir izbūvētas NAI ciemā un pie skolas, veikta kanalizācijas sūkņu staciju rekonstrukcija un atdzelžošanas iekārtu būvniecība. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti meliorācijas grāvī, kas pēc 500 m savienojas ar Kurnas upi.

2.9.3. Elektroapgāde

Enerģētiku kā tautsaimniecības nozari, kas aptver energoresursu iegūšanu un izmantošanu dažāda veida enerģijas ražošanai, enerģijas pārveidi, iegādi, uzglabāšanu, pārvadi, sadali, tirdzniecību un izmantošanu reglamentē Enerģētikas likums.

Balvu novada teritorijā elektroapgādes līnijas apkalpo AS „Sadales tīkls” Ziemeļaustrumu reģions, kura pārziņā ir vidējā sprieguma (20 kV) un zemsprieguma (0,4 kV) elektrolīnijas, kā arī 20/0,4 kV transformatoru apakšstacijas.

Balvu novada teritoriju šķērso pārvades tīkla 110 kV gaisvadu elektrolīnija.

Ielu apgaismojums, saistībā ar gaisvada līniju izvietojumu, ir ierīkots praktiski visās Balvu pilsētas ielās, izņemot atsevišķus posmus pilsētas nomalēs. Iespēju robežās ik gadus tiek veikta atsevišķu posmu rekonstrukcija. Līdz ar maģistrālo ielu rekonstrukcijas projekta realizāciju, kopumā būs uzlabotas aptuveni 70% ielu apgaismojuma līniju. Turpmākie pasākumi ielu, laukumu un pagalmu apgaismojuma situācijas uzlabošanā definējami turpmākās plānošanas gaitā, precizējot pašvaldības un AS „Latvenergo” sadarbības iespējas.

Lielākajā daļā pagastu ciemos ielu apgaismojums nav izvietots. Bērzpils ciemā apgaismojums atrodas centrā no veikala līdz Dārza ielai (6 balsti), Kubulos ir atsevišķas

ielās un plānots Kalnu ielā (11 balsti), Egluciemā uz Draudzības un Jasmīnu ielas, Tilžā Brīvības un Skolas ielā un Vīksnā viens stabs atrodas pie katlu mājas.

Esošais elektroapgādes tīklu izvietojums un pieejamās jaudas Balvu pilsētā un pagastu teritorijās nodrošina esošo elektroenerģijas patērētāju pieprasījumu un neierobežo jaunu pieslēgumu veidošanu. Elektroapgādes modernizācijas pasākumu ietvaros notiek pakāpeniska pārvades tīklu nomaiņa, ņemot vērā konkrēto līniju nolietojumu, rekonstrukcijas darbus pamatā veicot esošajās trasēs. Rekonstrukcijas darbi tiek veikti, kā arī turpmāk plānoti pamatā esošajās trasēs, jaunu maģistrālas nozīmes elektroapgādes līniju izbūve tuvākajos gados nav plānota.

Jaunu elektroietaišu pieslēgšana un atļautās slodzes palielināšana AS „Latvenergo” tīklam notiek saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2009.gada 1.aprīļa lēmumā Nr.74 apstiprinātiem „Sistēmas pieslēguma noteikumiem elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem”.

Plānojot jaunu objektu būvniecību ir jāparedz vieta inženierkomunikāciju koridoriem to pieslēgšanai pie esošajiem vai jaunizveidojamajiem inženiertīkliem. Plānojot elektroapgādes objektu un elektroietaišu izvietojumu jāparedz to netraucēta apkalpošana (ārpus iežogotām teritorijām) un transporta piekļūšanas iespējas. Nav pieļaujama apbūve energoapgādes objektu aizsargjoslās. Elektroietaišu projektēšana un būvniecība jāveic atbilstoši 01.11.2010. MK noteikumiem Nr.1024 „Elektroenerģijas pārvades un sadales būvju būvniecības kārtība”.

20 kV elektrolīnijas trase mežu zemēs ir noteikta 13 metru platā joslā, kas ir vienāda ar aizsargjoslas platumu ārpus pilsētām, ciemiem, kā arī pilsētu lauku teritorijās. 20 kV elektrolīnijas aizsargjosla pilsētās un ciemos ir 2,5 metru attālumā no līnijas ass. 0,4 kV elektrolīnijas trase mežu zemēs ir noteikta 5 metru platā joslā, bet 0,4 kV elektrolīnijas aizsargjosla āpus pilsētām, ciemiem, kā arī pilsētu lauku teritorijās 6,5 metru attālumā no līnijas ass. 0,4 kV elektrolīnijas aizsargjosla pilsētās un ciemos ir 2,5 metru attālumā no līnijas ass.

Aizsargjosla gar elektrisko tīklu kabeļu līnijām noteikta 1 metra attālumā no kabeļu līnijas ass. Aizsargjosla gar elektrisko tīklu sadales iekārtām, fideru punktiem, transformatoru apakšstacijām ir noteikta 1 metra attālumā ārpus šo iekārtu nožogojuma vai to vistālāk ārpusē izvirzīto daļu projekcijas uz zemes vai grīdas virsmas.

Elektrisko tīklu valdītājam elektrolīniju trases mežos jāuztur ugunsdrošā stāvoklī un jāattīra minētās trases no krūmiem un kokiem, jāizcērt bīstamie koki, kuri aug ārpus elektrolīniju trasēm, bet var krist uz to vadiem vai balstiem. Tāpat jāuztur ugunsdrošā stāvoklī un jāattīra no krūmiem un kokiem kabelīniju trases 4 metrus platā joslā.

Neatkarīgi no noteiktā aizsargjoslu platuma darbs ar celšanas mehānismiem 30 metru joslā no gaisvadu elektrolīnijas malējā vada pirms darba sākšanas jāaskaņo ar attiecīgo elektrisko tīklu valdītāju. Veicot darbus aizsargjoslās, kuru dēļ nepieciešams objektus aizsargāt, tie jāveic pēc saskaņošanas ar attiecīgā objekta īpašnieku, veicot darbus augstsprieguma (330, 110 kV) elektropārvades līniju aizsargjoslā tie jāaskaņo ar AS „Augstsprieguma tīkls”, bet darbu veikšana vidsprieguma (20, 10 kV) un zemsprieguma (0,4 kV) elektropārvades līniju aizsargjoslā jāaskaņo ar AS „Sadales tīkls” Ziemeļaustrumu reģiona Balvu nodaļas vadītāju.

2.9.4. Telekomunikācijas

Telekomunikāciju sektorā novadā darbojas vairāki operatori. Fiksēto publisko telekomunikāciju tīkla operators ir uzņēmums SIA „Lattelecom”.

„Lattelecom” turpina novadā fiksēto publisko telekomunikāciju tīkla modernizāciju. Veicot analoģo telefonsakaru līniju nomaiņu ar ciparu līnijām, tiek nodrošināti kvalitatīvāki sakari un iespējas sniegt papildpakalpojumus. Modernizācijas gaitā strauji pieaug ciparu sistēmai pieslēgto abonētu līniju skaits, nedaudz samazinoties kopējam abonentu līniju skaitam.

Balvu novada iedzīvotājiem visi SIA „Lattelecom” pakalpojumi (uz 01.01.2011.) ir pieejami tikai Balvos, Kubulos un Tilžā. Pārējā novada teritorijā tiek nodrošināti tikai bezvadu pakalpojumi, izņemot esošos CNL un ISDN pakalpojumus (13.tabula).

Tabula Nr.13. SIA „Lattelecom” pakalpojumi Balvu novadā. Avots: SIA „Lattelecom”

Pilsēta/pagasts	Internet pakalpojumu pieejamība				Balss pakalpojumu pieejamība	
	DSL	Iezvanpieeja	Bezvadu	iTV	Fiksētā tīkla	Bezvadu
Balvu pilsēta	ir	ir	ir	ir		ir
Balvu pagasts			ir			ir
Bērzkalnes pagasts			ir			ir
Bērzpils pagasts			ir			ir
Briežuciema pagasts			ir			ir
Krišjāņu pagasts			ir			ir
Kubulu pagasts	ir	ir	ir	ir	ir	ir
Lazdulejas pagasts			ir			ir
Tilžas pagasts	ir	Ir	ir	ir	ir	ir
Vectilžas pagasts			ir			ir
Vīksnas pagasts			ir			ir

Balvu pilsētā līdz 2011.gada beigām plānots ieviest optiskā interneta pakalpojumus.

Uz 01.01.2011. Balvu novadā fiksētā tīklā bija 2123 balss pakalpojuma lietotāju, 1264 internet pakalpojuma lietotāju, savukārt bezvadu tīklā bija 339 balss pakalpojuma lietotāju.

Mobilos sakarus novadā nodrošina mobilo sakaru operatori. Balvu novada teritorijā mobilo sakaru pārklājumu nodrošina SIA „Latvijas Mobilais telefons”, SIA „Tele 2” un „Bite GSM” bāzes stacijas.

SIA „Latvijas Mobilais Telefons” Balvu novadā pieder 5 nekustamie īpašumi - bāzes stacijas, kuras sastāv no būvēm - torņa un sakaru aparatūras konteineru (14.tabula).

Tabula Nr.14. SIA „Latvijas Mobilais Telefons” nekustamie īpašumi Balvu novadā. Avots: SIA „Latvijas Mobilais Telefons”

N.p.k.	Zemes gabals	Kadastra Nr.	Adrese
1.	Sakarnieki	38480040306	Bērzkalnes pagasts, Balvu novads
2.	Sakarnieki	38500020612	Bērzpils pagasts, Balvu novads
3.	Sakarnieki	38560040212	Krišjāņi, Krišjāņu pagasts, Balvu novads
4.	Sakarnieki	38860030556	Tilžas pagasts, Balvu novads
5.	Sakarnieki	38940040326	„Sakarnieki”, Vīksna, Vīksnas pagasts, Balvu novads
6.		38010040472	Bērzpils iela 3d, Balvi, Balvu novads

2011.gadā SIA „Latvijas Mobilais Telefons” Kubulu un Lazdulejas pagastos plānojis uzbūvēt vēl pa bāzes stacijai.

SIA „Tele 2” bāzes stacijas atrodas Kubulu un Tilžas pagastos, savukārt „Bite GSM” bāzes stacijas atrodas Tilžas pagastā.

2.9.5. Siltumapgāde

Balvu pilsēta

Centralizētās siltumapgādes pakalpojumus Balvu pilsētā sniedz AS „Balvu Enerģija”. Neatkarīgi no pilsētas centralizētās siltumapgādes sistēmas tiek apkurināts Balvu slimnīcas komplekss. Apkurei galvenokārt tiek izmantots vietējais kurināmais (pamatā šķelda).

No 1993.gada pilsētas siltumapgādes nodrošināšanā ir veikta virkne tehnisku uzlabojumu. Laika posmā no 2001. līdz 2004.gadam realizēti 95% visu ārējo siltumtīklu rekonstrukcijas darbi, siltummezglu pārbūve karstā ūdens padevei daudzdzīvokļu mājām (29), visos siltumapgādes objektos ir uzstādīti automatizētie siltummezgli, patērētāji ir apgādāti ar individuālajiem automātiskajiem siltumpunktiem (kopā 84 komplekti), 10 automatizētie siltummezgli aprīkoti ar datorizēto uzskaites kontroles sistēmu un līdzīgu modernizāciju ir plānots veikt visos objektos. 2004.gada sākumā pabeigta pilsētas centrālās katlu mājas siltumavota rekonstrukcija, nodrošinot pilnīgu pāreju uz vietējo kurināmo - šķeldu, skaidām un mizām.

Centralizētai siltumapgādei tika izmantotas divas katlumājas (Bērzpils ielā 30 un Vidzemes ielā 9c. Siltumtīkli ir izbūvēti 8260 m garumā, kopējā apkurināmā platība ir 108075 m². Saražotais siltumenerģijas daudzums ir ap 22 960 MW. Centralizēto pakalpojumu saņemšanas iespējas izmanto 5409 (60%) pilsētas iedzīvotāju, tādēļ būtiska ir centralizētās siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija un siltumapgādes sistēmas paplašināšana. Centralizēti saražotā siltā ūdens piegādes pakalpojumus regulāri saņem 60% daudzdzīvokļu ēku mājokļu īrnieki un īpašnieki, kā arī sabiedriskās ēkas. Ņemot vērā jaunas būvniecības un uzņēmējdarbības attīstības tendences, būtiska siltumapgādes pakalpojumu saņēmēju skaita un jaudu palielināšana tuvākajos gados pilsētas teritorijā netiek prognozēta.

Galvenās problēmas siltumapgādes jomā saistītas ar kurināšanas procesā veidojošos piesārņojumu (putekļi u.t.m.) un katlu mājas izvietojumu nepiemērotā vietā (dzīvojamās un sabiedriskā rakstura apbūves kvartāla vidū).

Ir palielināta katlu mājas jauda Bērzpils ielā 30 par 7 MW, centralizētai apkurei pieslēgti jauni patērētāji. Tomēr vēl nepieciešami uzlabojumi. Visās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās vienoti visas sistēmas siltuma mainītāji, jāmeklē risinājumi siltumenerģijas sistēmas efektivitātes palielināšanai, tai skaitā pakalpojuma patērētājus Stekentavas katlu mājai (par daudz ražo).

Jāturpina siltumapgādes sistēmas attīstība Balvu pilsētas siltumapgādes stratēģijā, piesaistot centralizētajai siltumapgādes sistēmai jaunas iestādes.

Individuālās dzīvojamās mājās galvenokārt ir individuālā siltumapgāde, par kurināmo izmantojot koksni, ogles, kūdru, nedaudz sašķidrināto kurināmo un elektroenerģiju. Lai gan individuālo siltumapgādi izmanto nedaudz mazāk nekā puse pilsētas iedzīvotāju, tomēr daļa privātmāju, kuru tuvumā atrodas siltumapgādes maģistrālie tīkli, par īpašnieka līdzekļiem ir pieslēgtas centralizētai apkures sistēmai.

Balvu pilsētā abus siltumapgādes tīklus (Centrālā un Stekentava) plānots apvienot.

Balvu pagasts

Pagastā iedzīvotājiem centrālā apkures pakalpojumi nav pieejami, taču to nodrošina katras ēkas autonomā sistēma, jo ne Naudaskalna ciemā, ne citur pagastā nav centralizētas siltumapgādes un iepriekšējā laikā nav bijusi. Ņemot vērā apbūves raksturu (individuālās mājas) un iedzīvotāju maksātspēju, nav pamata vajadzībai pēc šāda risinājuma.

Bērzkalnes pagasts

Bērzkalnes ciemā centralizēti siltumapgāde netiek nodrošināta, līdz ar to nav izbūvētas siltumtrases. Daudzdzīvokļu māju un pagasta padomes ēkas tiek apkurinātas no lokālajām katlu mājām. Privātmājas risina apkuri individuāli.

Bērzpils pagasts

Bērzpils pagastā nav centralizētās apkures sistēmas. Lielākā daļa daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju izmanto malkas apkuri. Pagasta administratīvās ēkas, vidusskolas, tirdzniecības iestāžu apkurei ir ierīkotas dažādas jaudas lokālās malkas apkures sistēmas.

Briežuciema pagasts

Pagasta teritorijā nav organizētas centralizēta siltumapgāde. Vienā daudzdzīvokļu mājā 2005.gadā tika ierīkota kopēja apkures sistēma (par kurināmo izmanto malku), pārējās individuālās un daudzdzīvokļu mājas ar krāšņu apkure, kurināmajam tiek izmantota malka. Ņemot vērā apbūves raksturu un sociāli ekonomisko situāciju, centralizēti risinājumi siltumapgādes jomā tuvākajos gados pagasta teritorijā netiek plānoti.

Krišjāņu pagasts

Centralizētā siltumapgādes sistēma kopš 90-to gadu sākuma vairs nepastāv. Iepriekš siltuma sistēma sastāvēja no katlu mājas, kas tika kurināta ar akmeņoglēm. Apkuri nodrošināja daudzdzīvokļu mājām, skolai un internātam.

Pašlaik apkure daudzdzīvokļu mājās, kur atrodas arī pasta nodaļa, Krišjāņu pagasta pārvalde, feldšerpunkts un bibliotēka, tiek nodrošināta no lokālā katla, kas uzstādīts 2000.gadā.

Tautas namam ir krāsns apkure. Skolai un internāta telpām ierīkots savs lokālais katls, ko kurina ar malku.

Kubulu pagasts

Pagasta teritorijā nav centralizētas siltumapgādes sistēmas. Dažādu ēku siltumapgādei tiek izmantots cietais kurināmais, galvenokārt malka.

Dažās daudzdzīvokļu mājās, pagastmāja, skola, pirmsskolas izglītības iestāde nakts grupiņa, kas iepriekšējos gados bija pieslēgtas pie centralizētas siltumapgādes sistēmas, tagad ir izveidota sava apkures sistēma.

Lazdulejas pagasts

Pagasta teritorijā nav organizēta centralizēta siltumapgāde. Pašvaldība nodrošina pašvaldības iestāžu apkuri ar savu katla māju. Visās individuālās un daudzdzīvokļu mājas ar krāšņu apkure, kurināmajam tiek izmantota malka.

Tilžas pagasts

Centralizētas siltumapgādes Tilžas pagastā ir atsevišķās daudzdzīvokļu mājās. Siltumapgādi Pārupes ielā nodrošina Tilžas internātpamatskolas katlu māja. Skolas ielas daudzdzīvokļu māja ir privatizēta un siltumapgādi nodrošina paši mājas iedzīvotāji. Tilžas vidusskolai ir sava autonomā apkure.

Pārējās daudzdzīvokļu mājas tiek apkurinātas ar malku.

Vectilžas pagasts

Pagasta teritorijā nav centralizētu siltumapgādes tīklu. Vectilžas ciemā esošajās divās daudzdzīvokļu mājās savulaik tika ierīkots kopīgs apkures katls, bet to vairs neizmanto, tāpēc dzīvokļos ir izbūvētas individuālās apkures iekārtas. Pašvaldība nodrošina sabiedrisko iestāžu (skola, sporta centrs, pagasta padome) apkuri.

Pārējā pagasta teritorijā siltumapgāde tiek organizēta individuāli. Apkurei pārsvarā tiek izmantota malka. Ņemot vērā sociāli ekonomisko situāciju, centralizētas siltumapgādes tīklu izbūve netiek paredzēta.

Vīksnas pagasts

Centralizēti siltumapgādes pakalpojumi Vīksnas pagastā šobrīd netiek nodrošināti. Pāreja no centralizētas un decentralizētu siltumapgādi Vīksnas ciema daudzdzīvokļu mājās ir veikta ekonomisku apsvērumu pēc – iedzīvotāju maksātspējas dēļ, kā arī fakts, ka daļa dzīvokļu netiek pastāvīgi apdzīvota, līdz ar to pakalpojumu sniegšanas izmaksas pašvaldībai vispār netiek atlīdzinātas.

2.9.6. Ģeodēziskie atbalsta punkti

Valsts ģeodēziskais tīkls ir ģeodēzisko punktu kopums visas valsts teritorijā, kas nodrošina vienotu ģeodēziskās atskaites sistēmu visā valsts teritorijā. Balvu novada teritorijā atrodas 153 ģeodēziskie atbalsta punkti (12.pielikums), kas tiek noteikti lai nodrošinātu valsts ģeodēzisko atbalsta punktu ilgstošu saglabāšanos un stabilitāti.

2.10. Kapsētas

Balvu novadā atrodas 43 kapsētas un tajās visās notiek apbedīšana.

Balvu pilsēta

Balvu pilsētā atrodas četras kapsētas: Rožu kapi, Pareizticīgo kapi, Luterāņu kapi un Začu kapi. Visās kapsētās notiek pabedišana, taču to paplašināšana nav plānota.

Balvu pagasts

Balvu pagasta teritorijā atrodas četras kapsētas: Naudaskalna kapi, Pilskalna kapi, Dūrupes kapi un Salmaņu kapi. Visās kapsētās notiek apbedīšana un plānojumā paredzēts palielināt Pilskalnu kapu teritoriju.

Bērzkalnes pagasts

Bērzkalnes pagasta teritorijā atrodas divas darbojošās kapsētas. Galvenokārt apbedījumi notiek Priedaines kapos, kuros ir nedaudz rezervēta vieta paplašināšanai. Mežarijas kapi ir mazi.

Bērzpils pagasts

Bērzpils pagastā atrodas 4 darbojošās kapsētas: Bēržu, Saksmāles, Līdumnieku un Golvaru kapi. Nepieciešams paplašināt Bēržu kapu teritoriju, taču problēmas rada, tas, ka apkārtnējās teritorijas pieder privātpašniekiem.

Briežuciema pagasts

Pagasta teritorijā ir ierīkotas 4 kapsētas: Bēliņu kapi (~0,5 ha), Augstasila kapi (0,9 ha), Dukuļevas kapi (0,8 ha) un Ostrolīdumu kapi (0,8 ha). Kapu izvietojums ir veidojies vēsturiski un no vides ietekmes viedokļa problēmas nerada. Visos kapos tiek veikti apbedījumi, tāpēc plānotajā situācijā kapu teritorijas tiek ievērtētas atbilstoši esošai situācijai.

Krišjāņu pagasts

Krišjāņu pagasta teritorijā atrodas četras kapsētas: Krišjāņu kapi, Kaupiņu kapi, Runciņu kapi un Putrāņu kapi, kurās notiek arī apbedīšana. Kārsavas novada Salnavas pagasta teritorijā atrodas Purviņu kapi, kurus apsaimnieko Krišjāņu pagasta pārvalde.

Kubulu pagasts

Pagasta teritorijā atrodas 5 kapsētas, kurās tiek veikti apbedījumi: Andrakalna, Silaciema - Kurnas, Pērkonu, Tutinavas un Romūkstu kapi. Kapsētu izvietojums ir veidojies vēsturiski. Saistībā ar gruntsūdeņu plūsmām, apkārtējo teritoriju vides kvalitāti kapsētu esamība neietekmē. Ņemot vērā Pērkonu kapsētas novietojumu Balvu ezera tuvumā, tās paplašināšana nebūtu vēlama. Paplašināt plānots ir Silaciema - Kurnas kapus.

Lazdulejas pagasts

Pagasta teritorijā ierīkota viena kapsēta kuros notiek apbedīšana: Ploskinas kapi, kurus apsaimnieko Briežciema pagasta pārvalde.

Tilžas pagasts

Tilžas pašvaldības teritorijā vēsturiski ir izveidojušās trīs kapsētas: Tilžas kapi, Kāpessila kapi un Ūdrenes kapi. Visās šajās kapsētās tiek veikti apbedījumi. No turpmākās izmantošanas viedokļa, esošo kapsētu teritorijas ir atzīmējamās kā pietiekamas un to paplašināšana nav aktuāla. Jaunu teritoriju rezervēšana kapsētu izveidei teritorijas plānojumā netiek paredzēta.

Vectilžas pagasts

Pagasta teritorijā līdzšinēja laikā ir ierīkotas un tiek izmantotas 4 kapsētas: Lutenānu kapi, Vectilžas kapi, Ranguču kapi un Sudarbes kapi. Teritorijas plānojumā kā paplašināmas ir attēlotas Sudarbes un Lutenānu kapu teritorijas.

Vīksnas pagasts

Pagasta teritorijā vēsturiski ir izveidojušās astoņas kapsētas (Vīksnas, Derdziņu, Dampadruvas, Kačupes, Kupravas, Miezāju, Čāgu un Egļukalna kapi) un visās tiek veikti apbedījumi. No turpmākās izmantošanas viedokļa, esošo kapsētu teritorijas kā pietiekamas atzīmējas Dampadruvas, Derdziņu, Vīksnas, Čāgu un Egļu kalna kapsētām. Paplašināšana ir aktuāla un ir plānota Miezāju kapsētai (kadastra robežas ietvaros) un Kupravas kapsētai.

Dzīvnieku kapsētas vajadzībām novada teritorijā nav īpaši iekārtota vieta. Teritorijas plānojumā ir paredzēta teritorija dzīvnieku kapsētas izveidošanai Vectilžas pagastā uz zemes vienības ar kadastra Nr. 38900050154.

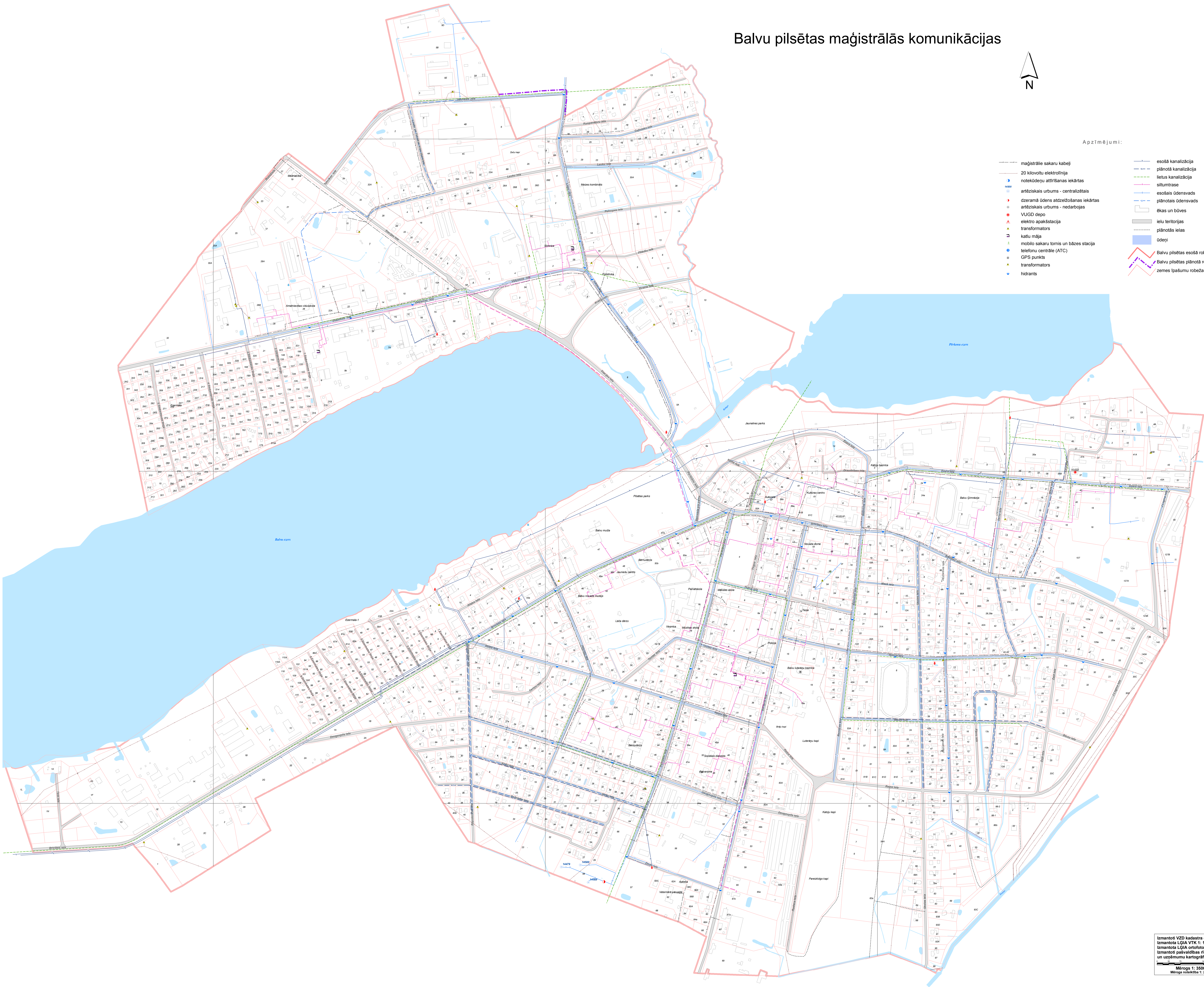
Balvu pilsētas maģistrālās komunikācijas

5.karte



Apzīmējumi:

- | | |
|---|-------------------------------------|
| — maģistrālie sakaru kabeļi | — esošā kanalizācija |
| — 20 kilovoltu elektrolinija | — plānotā kanalizācija |
| — notekūdeņu attīrīšanas iekārtas | — lietus kanalizācija |
| — artēziskais urbums - centralizētais | — siltumtrase |
| — dzesamā ūdens atdziļošanas iekārtas | — esošais ūdensvads |
| — artēziskais urbums - nedarbojas | — plānotais ūdensvads |
| — VUGD depo | — ēkas un būves |
| — elektro apakšstacija | — ielu teritorijas |
| — transformators | — plānotās ielas |
| — katu mājs | — ūdeņi |
| — mobilo sakaru tornis un bāzes stacija | — Balvu pilsētas esošā robeža |
| — telefonu centrāle (ATC) | — Balvu pilsētas plānotā robeža |
| — GPS punkts | — zemes īpašumu robežas (kadasters) |
| — transformators | |
| — hidrants | |



Izmantoti VZD kadastra dati 1:2000
Izmantota LGIA VTK 1:10 000 un 1:2000
Izmantota LGIA ortofoto 1:2000
Izmantoti pašvaldības rīcībā esošie institūciju
un uzņēmumu kartogrāfiskie dati un shēmas

Mērogs 1:3500
Mēroga noteikšana 1:2 000

2.11. Vides situācija

2.11.1. Gaisa kvalitāte

Kā gaisa piesārņojuma avotus Balvu novadā var izdalīt stacionāros (katlu mājas, kokzāģētavas) un mobilos piesārņojuma avotus (autotransports).

Lielāko gaisa piesārņojumu novada robežās rada Balvu pilsētā. Balvos atmosfēras gaisa piesārņojumu galvenokārt rada stacionārie izmešu avoti (siltumenerģētikas uzņēmumi jeb katlu mājas) un mobilie izmešu avoti (autotransports, kurš dod apmēram 70 - 80% no kopējā izmešu daudzuma gaisā). Autotransporta bīstamākie atgāzu sārņi ir svins, oglekļa oksīds, slāpekļa oksīdi, ogļūdeņraži un aldehīdi. Balvu pilsētā nav nepārtrauktās darbības gaisa piesārņojuma mērīšanas stacijas, tāpēc piesārņojošo izmešu daudzums tiek iegūts aprēķinu ceļā.

Lielākais siltumapgādes uzņēmums Balvos ir pašvaldības SIA „Balvu enerģija”. Kopš 1999.gada siltumenerģiju ražo arī SIA „Dažādas sistēmas” kuras katlu māja vidēji saražo 10000 Gcal (apmēram 30% no pilsētā nepieciešamās siltumenerģijas apjomiem). 2003.gadā Balvu pilsētā kļuva par vienu lielu izmešu avotu vairāk, jo ekspluatācijā tika nodota Balvu rajona padomes pašvaldības bezpeļņas uzņēmuma Balvu slimnīca katlu māja, kurā kā kurināmais tiek izmantoti kokapstrādes atlikumi – skaidas, šķelda, miza.

Lai arī pāreja uz vietējo kurināmo atzīstama kā videi draudzīgāka, tā ir radījusi jaunas problēmas un iedzīvotāju neapmierinātību. Problēmas ar zalvjveida izmetēm rodas katlu māju darbības rezultātā gan Balvu slimnīcas, gan uzņēmuma „Balvu enerģija” un „Dažādas sistēmas” katlu mājām. SIA „Dažādas sistēmas” katlu mājas apkārtnē tika piegružota ar zāģu skaidām tehnoloģiskā procesa nepilnību dēļ.

Pārējā novada teritorijā nav lielu piesārņojuma avotu, kas varētu būtiski ietekmēt vides kvalitāti un cilvēku veselību, šeit neatrodas lieli rūpnieciska rakstura uzņēmumi, kā arī liela apjoma naftas produktu vai ķīmikāliju glabātuvju vai cita līdzīga rakstura uzņēmumu, kas varētu radīt piesārņojuma risku, līdz ar to var teikt, ka lauku teritorijās ir relatīvi tīra vide.

Gaisa kvalitāti, galvenokārt ietekmē emisija no autotransporta un no apkures rezultātā radītajiem izmešiem.

Mājokļu apkurē par kurināmo pārsvarā tiek izmantota koksne, apjomi ir nelieli, līdz ar to siltumapgādes objekti nav uzskatāmi par nozīmīgiem vides kvalitāti pazeminošiem faktoriem.

Aktivitātes kokapstrādes u.c. jomās saistīta ar dažu nelielu uzņēmumu darbību (izsniegtas „C” kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas) un to darbība vērtējama kā vides situāciju būtiski neietekmējoša.

Stacionāro piesārņojuma avotu inventarizācija pilnīgu priekšstatu par atmosfēras gaisa piesārņošanu nedod, jo piesārņojošo emisiju daudzums ir iegūts aprēķinu ceļā.

Jāatceras, ka ir iespējams lokāls, mazāka mēroga piesārņojums, piemēram, mazās katlumājas tuvējā apkārtnē, ja tā darbojas ar nekvalitatīvu kurināmo vai iekārtām. Taču šāda veida gaisa piesārņojuma problēmas ir arī lokāli risināmas, jo ir skaidri nosākams piesārņojuma avots un parasti ir zināmi arī tehniskie risinājumi.

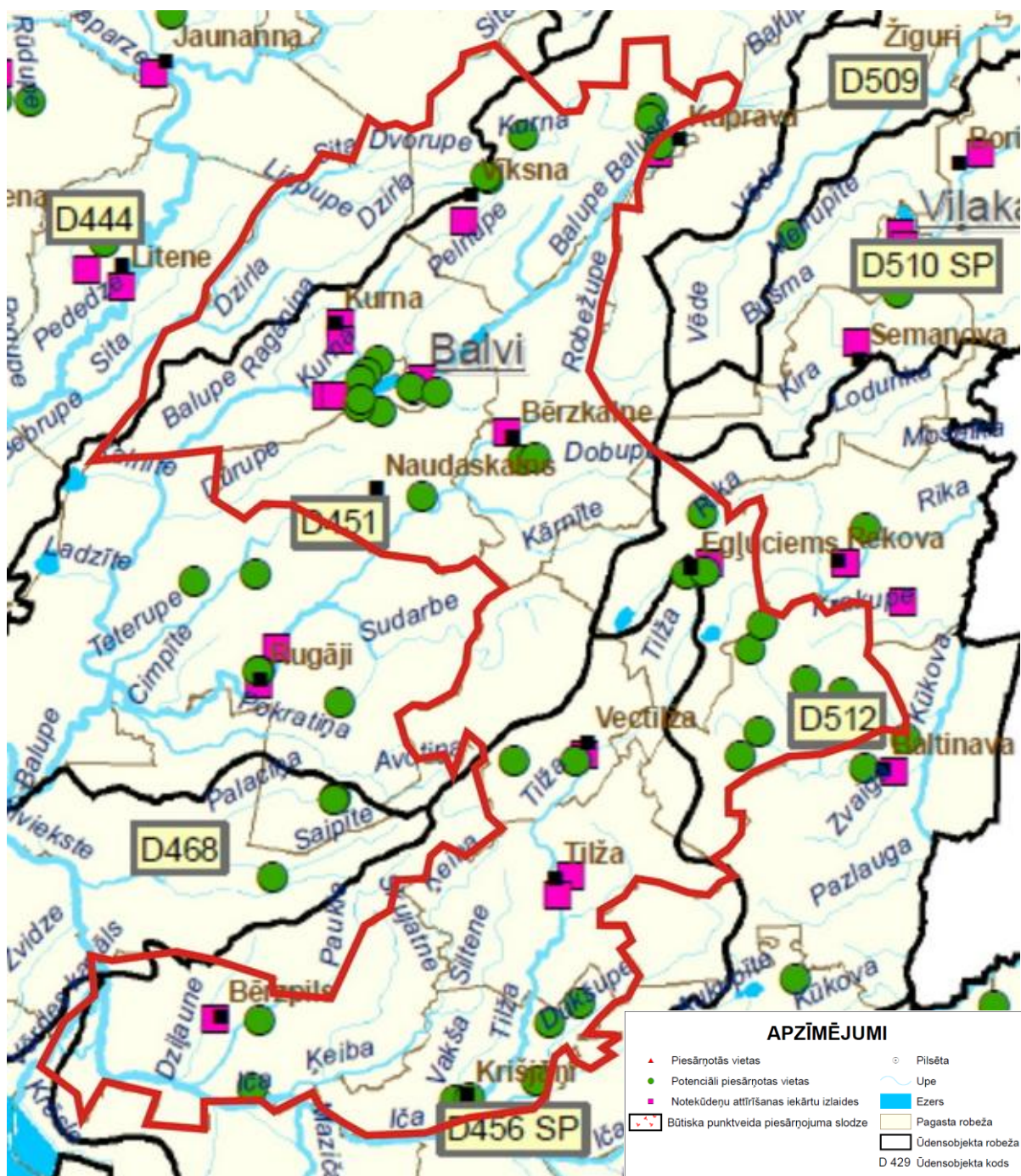
Tāpat netiek apkopoti dati par piesārņojuma daudzumu no individuālo māju apkures, lauksaimnieciskās darbības, minerālmēslu un pesticīdu lietošanas, celtniecības un remontu darbiem. Ārpus Balvu pilsētas mazāku piesārņojumu dod mobilie piesārņotāji (autotransports), tomēr ņemot vērā, ka novada teritoriju nešķērso intensīvas satiksmes autoceļi, tas būtiskus draudus gaisa pasliktināšanai nerada.

Detalizētas izpētes par augšņu un gaisa piesārņojumu, kā arī trokšņa līmeni novadā nav veiktas.

Kopumā atmosfēras kvalitāte Balvu novadā var raksturot kā labu un atbilstošu normatīvu prasībām, līdz ar to gaisa kvalitāte novadā nav atzīmējama kā vides problēma.

2.11.2. Ūdeņu kvalitāte

Virszemes ūdeņu kvalitāti, t.sk. upju bioloģisko kvalitāti galvenokārt ietekmē Balvu novada un kaimiņu pašvaldību teritorijās esošo attīrīšanas iekārtu darbība (nepietiekoši attīrītu notekūdeņu ieplūdes), atsevišķu ūdensteču tuvumā esošo saimniecisko objektu darbība (15.attēls).



Attēls Nr.15. Punktvēda piesārņojuma slodze Balvu novadā. Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.gadam

Virszemes ūdens piesārņojumu galvenokārt izraisa notekūdeņu novadīšana. To stāvoklis savukārt ir atkarīgs no attīrīšanas iekārtu esamības, komunālo notekūdeņu attīrīšanas kvalitātes, rūpniecisko notekūdeņu sastāvā esošajām bīstamajām vielām, difūzā piesārņojuma no lauksaimnieciskās ražošanas, kā arī no robežšķērsojošā un vēsturiskā piesārņojuma, lietus ūdens noteces un meliorācijas sistēmu ekspluatācijas.

Virszemes ūdensobjektu ķīmiskā kvalitāte tiek vērtēta pēc tā, vai ūdens videi kaitīgu vielu koncentrācijas nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības. Ja

robežvērtības nav pārsniegtas, tad ķīmisko kvalitāti uzskata par labu, ja ir pārsniegtas – par sliktu.

Lai precīzi novērtētu ūdeņu ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti, izvirzītu prasības to vēlamajam stāvoklim un izlemtu, kā tos racionāli aizsargāt un apsaimniekot, ir izdalīti virszemes ūdensobjekti – dabisko apstākļu un slodžu ziņā vienveidīgi upju vai jūras piekrastes ūdeņu posmi vai ezeri.

Balvu novada teritorijas lielākā daļa ietilpst Daugavas baseina Bolupes un Ičas, bet mazāk Padedzes un Kokavas ūdensobjektos, līdz ar to virszemes ūdeņu kvalitāti novadā var raksturot šo ūdensobjektu upes.

Jāpiebilst, ka Ičas ūdensobjekts ir pieskaitāms stipri pārveidotam ūdensobjektam, kura hidroloģiskās vai morfoloģiskās īpašības cilvēka darbības ietekmē ir būtiski mainījušās un kuros šo izmaiņu dēļ nevar nodrošināt dabiskiem apstākļiem raksturīgo sugu sastāvu. Līdz ar to tam ir izvirzīti no dabiskajiem ūdensobjektiem atšķirīgi kvalitātes mērķi attiecībā uz bioloģiskajiem parametriem, bet vienlaikus tajos ir jāsasniedz laba fizikāli ķīmiskā kvalitāte.

Saskaņā ar Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plānu Ičas un Kokavas ūdensobjektu provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte ir laba, savukārt Bolupes un Kokavas ūdensobjektu kvalitāte novērtēta kā vidēja. Balvu, Orlovas un Ploskenes ezeru kvalitāte novērtēta kā laba, savukārt Pērkona ezeram tā ir sliktā, kas saistīts ar kanalizācijas notekūdeņu novadīšanu.

Kopš 2003.gada Daugavas baseina apgabalā nav konstatēts neviens gada vidējās koncentrācijas robežlielumu pārsniegums. Līdz ar to var uzskatīt, ka ūdensobjektu ķīmiskā kvalitāte Daugavas baseina apgabalā ir laba.

Punktveida piesārņojuma slodzes būtiskuma analīzē tiek novērtēts notekūdeņu radītais piesārņojums un piesārņotās vietas. Notekūdeņu radītā slodze un tās izmaiņas noteiktas, analizējot 1998. – 2007.gada Valsts statistikas pārskata „Nr.2 – Ūdens” datus 15.tabula).

Tabula Nr.15. Notekūdeņu radītās slodzes novērtējums. Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.gadam

Ūdensobjekta kods	Nosaukums	SV (t/g)	BSP (t/g)	ĶSP (t/g)	P _{kop} (t/g)	N _{kop} (t/g)
D444	Pededze	6,45	5	20,9	1,09	5,08
D451	Bolupe	6,21	5,28	28,92	2,25	18,71
D456 SP	Iča	3,96	2,06	13,42	0,6	5,2
D512	Kokava	4,2	8,37	11,27	0,31	2,84

SV - suspendētās vielas; BSP - bioloģiskais skābekļa patēriņš; ĶSP - ķīmiskais skābekļa patēriņš, P_{kop} - kopējais fosfors; N_{kop} - kopējais slāpeklis

Notekūdeņu radītā slodze ir būtiska tajos ūdensobjektos, kuros atrodas lielākās pilsētas vai kuros ir liels apdzīvoto vietu blīvums, jo lielāko piesārņojumu pēc apjoma un piesārņojošo vielu koncentrācijas rada komunālais sektors.

Lielākais kanalizācijas un notekūdeņu daudzums tiek attīrīts Balvu NAI, kuras nodotas ekspluatācijā 2004.gadā. Tās ir jaunas, modernas notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas ar vidējo jaudu 1650 m³/d. Attīrītā notekūdens parametri atbilst ES pilsētu notekūdeņu direktīvas prasībām. Dūņu apstrādei tiek pielietota centrifūga. Apstrādātās dūņas tiek transportētas uz dūņu laukiem uzglabāšanai un izsaldēšanai. Notekūdeņus caur pilsētas NAI novada Bolupē.

Lauku teritorijās ūdeņu kvalitāti ietekmē piesārņojošo vielu iekļūšana ūdenstilpēs un ūdenstecēs no NAI.

Lai arī kopumā centralizēti savākto un attīrīto notekūdeņu radītais piesārņojums Daugavas baseina apgabalā ir būtisks, jo rada 31% no kopējās antropogēnās fosfora slodzes, bet tikai 10% no kopējās antropogēnās slāpekļa slodzes, Balvu novadā centralizēti savāktie un attīrītie notekūdeņi nerada būtisku ietekmi virszemes ūdensobjektos. Lai mazinātu notekūdeņu radīto piesārņojumu lielāka uzmanība būtu pievēršama NAI darbības efektivitātes uzlabošanai.

Informācija par pazemes ūdeņu aizsargātību un kvalitāti dota nodaļā 2.6.4. „Pazemes ūdeņi”.

Ūdeņu piesārņojumu var radīt arī piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas (skatīt nodaļu 2.11.4. „Potenciāli piesārņotās un degradētās teritorijas”). Jāņem vērā, ka punktveida avotu radītie piesārņotie gruntsūdeņi sastopami nelielos lokālos laukumos ap šiem avotiem, arī izklidētajam piesārņojumam nav raksturīga reģionāla izplatība, tādējādi piesārņojums ir koncentrēts pašos augšējos gruntsūdeņu slāņos. Kopumā gruntsūdeņu kvalitāte, kurus izmanto centralizētai ūdensapgādei, Daugavas baseina apgabalā atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma prasībām.

2.11.3. Atkritumu apsaimniekošana

Balvu novadā sadzīves atkritumu savākšanu veic pašvaldības uzņēmums un specializētais atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums SIA „Veolia vides serviss”.

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Balvu novadā reglamentē saistošie noteikumi Nr.14/2011 „Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Balvu novadā” (apstiprināti 12.05.2011.).

Saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, atkritumi regulāri tiek savākti no apdzīvotajām vietām un privātajām saimniecībām, lai arī nešķīrotā veidā. Atkritumi no Balvu novada tiek vesti uz reģionālo atkritumu poligonu „Kaudzītes” Gulbenes novadā.

Senāk katrā Balvu novada pašvaldībā bija sava sadzīves atkritumu izgāztuve, bet pašlaik visas ir slēgtas un rekultivētas (16.tabula).

Tabula Nr.16. Balvu novada sadzīves atkritumu izgāztuvju raksturojums. Avots: Balvu novada attīstības programma 2011.-2017.

N.p.k.	Administratīvā vienība	Nosaukums	Platība	Statuss
1.	Kubulu pagasts	Pērkoni	8,7	Slēgta (2007.), rekultivēta
2.	Krišjāņu pagasts	Avotiņi	0,3	Slēgta (2003.), rekultivēta
3.	Tilžas pagasts	Kāpessils	1,1	Slēgta (), rekultivēta
4.	Vectilžas pagasts	Rozenieki	0,4	Slēgta (1999.), rekultivēta
5.	Bērzpils pagasts	Saksmale	1	Slēgta (2001.), rekultivēta
6.	Vīksnas pagasts	Māliši	1	Slēgta (1998.), rekultivēta
7.	Bērzkalnes pagasts	Krievuklins (skaidas)	1	Slēgta (1999.), rekultivēta
8.	Lazdulejas pagasts	Fortopjanovka (skaidas)	0,3	Slēgta (1999.), rekultivēta
9.	Balvu pagasts	Vladimrovka (skaidas)	1	Slēgta (2001.), rekultivēta
10.	Briežuciema pagasts	Dukuļeva (skaidas)	0,5	Slēgta (2001.), rekultivēta

Novada teritorijā bīstamo atkritumu apjomi vērtējami kā nelieli, tie ir medicīniska rakstura atkritumi un atkritumi no iestādēm (kā luminiscējošās spuldzes u.tml.) tiek savākti un nogādāti deponēšanai saskaņā ar iestāžu un pašvaldību noslēgtajiem līgumiem ar Balvu slimnīcu, kurai ir medicīnas atkritumu dezinfekcijas un utilizācijas iekārta.

2.11.4. Potenciāli piesārņotās un degradētās teritorijas

Potenciāli piesārņotas vietas ir augsne, zemes dzīles, ūdens, dūņas, kā arī ēkas, ražotnes vai citi objekti, kuri, pēc nepārbaudītas informācijas, satur vai var saturēt piesārņojošas vielas. Potenciāli piesārņotās vietas ir izveidojušās cilvēka darbības rezultātā - ražojot, uzglabājot indīgas vielas, veidojot izgāztuves.

Saskaņā ar likumu „Par piesārņojumu” (15.03.2001.) noteikto, LVGMC apkopo ziņas par piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām valstī Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēmā.

Pēc LVGMC rīcībā esošās datu bāzes Balvu novada teritorijā atrodas viena piesārņota vieta Balvu pilsētā (17.tabula). SIA „Gulbenes degviela Plus” DUS Balvos (kadastra Nr. 38010010004) 2002.gada analīžu rezultātos tika konstatēts peldošs naftas produktu slānis, savukārt 2004.gadā novērošanas aku gruntsūdenī konstatēta naftas produktu koncentrācija 5,9- 9,1 mg/l.

Tabula Nr.17. Piesārņotās vietas SIA „Gulbenes degviela Plus” DUS raksturojums. Avots: LVGMC

Vietas nosaukums	Piesārņojums (vielas nosaukums)	Apraksts	Reģistrācijas Nr.	Koordinātas	Kopējais aktīvā laika periods (gadi)	Platība (m ²)
SIA „Gulbenes degviela Plus” DUS Balvos	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	Degvielas glabāšanas pazemes cisternās (6 gab.) ir 4 uzpildes vietas. Gruntsūdens novērojumu akās peldošais naftas produktu slānis.	38015/2539	57°7'15" 27°14'28"	30-50 g. (kopš 1955.g.)	4110

Balvu novadā ir noteiktas 35 potenciāli piesārņotās vietas (11.pielikums)

2.12. Publiskās apbūves teritorijas

2.12.1. Izglītības iestādes

Balvu novadā 2010./2011.mācību gadā ir 5 pirmsskolas izglītības iestādes, 5 pirmsskolas grupiņas pie skolām, 4 pamatskolas (t.sk. internātpamatskola), 4 vidējās izglītības iestādes (t.sk. Valsts ģimnāzija), kā arī 3 profesionālās ievirzes skolas (mūzikas, mākslas, sporta).

Balvu novadā pirmsskolas izglītību ir iespējams iegūt Balvu PII „Pīlādzītis”, Balvu PII „Sienāzītis”, Kubulu PII „Ieviņa”, Bērzkalnes PII un Tilžas PII.

Pamatizglītību Balvu novadā iespējams iegūt Balvu pamatskolā, Stacijas pamatskolā, Stacijas pamatskolas Vīksnas filiālē, Briežuciema pamatskolā, Tilžas vidusskolas Vectilžas filiālē, Bērzpils vidusskolas Krišjāņu filiālē un Tilžas internātpamatskolā.

Vidējo izglītību novadā iespējams iegūt Balvu Valsts ģimnāzijā, Balvu amatniecības vidusskolā, Tilžas vidusskolā un Bērzpils vidusskolā.

2010.gada septembrī ar 1871 vispārizglītojošo skolu audzēkņiem strādāja 284 pedagogi. Profesionālās ievirzes skolās ar 768 audzēkņiem strādāja 19 pedagogi, bet ar 505 pirmsskolas audzēkņiem - 64 pedagogi, pirmsskolas grupas pie skolām apmeklēja 95 audzēkņi.

Balvu novadā atrodas arī trīs profesionālās ievirzes skolas: Balvu mūzikas skola, Balvu mākslas skola un Balvu sporta skola.

Balvu Mūzikas skola dibināta 1959.gadā. Tā realizē profesionālās ievirzes izglītības programmas. Balvu novada pašvaldība nodrošina skolas uzturēšanu, materiāli tehniskās bāzes pilnveidi un attīstību, saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Balvu Māksla skolā, kuras pamatmērķis ir profesionālās ievirzes izglītības apgūšana pamatzglītības pakāpē, sniedzot vispusīgas iemaņas un zināšanas vizuāli plastiskajā mākslā, kā arī sagatavot audzēkņus iestājek sāmeniem nākošajā izglītības pakāpē.

Pieaugušo izglītības darbu Balvu novadā organizē Balvu Tālākizglītības un cilvēkresursu attīstības centrs, kurš dibināts 2001.gada 1.oktobrī pēc Balvu pilsētas Domes iniciatīvas. Tā pamatdarbība ir praktisku kursu, semināru, nodarbību un konferenču organizēšana. Uz centra bāzes darbojas Grāmatvedības un finanšu koledža, Latvijas Kultūras koledža, Informācijas sistēmu menedžmenta augstskola, P.Stradiņa Veselības un Sociālās aprūpes koledža un Daugavpils universitātes Balvu filiāle.

2007.gada 1.septembrī Balvu pilsētā sāka darboties Rīgas Valsts tehnikuma Balvu filiāle, kurā tika īstenota profesionālās izglītības programma - komercpakalpojumu darbinieks. 2009./2010.mācību gadā grupa finanšu apstākļu dēļ netika nokomplektēta, bet sadarbība ar Rīgas Valsts tehnikumu nav pārtraukta. Tiek plānotas turpmākās iespējas jaunu programmu ieviešanā un grupu komplektēšanā.

Bijušajā Balvu muižā plānots, realizējot vairākus projektus izveidot reģionālo kultūrizglītības centru „Muiža” un tajā izvietot dažādas kultūras un izglītības institūcijas.

2.12.2. Kultūras un sporta iestādes

Balvu novada teritorijā Balvu Kultūras un atpūtas centrs darbojas kā administrējošs, koordinējošs un metodiskais centrs Balvu novada kultūras iestādēm pagastos. No 2010.gada 1.janvāra Balvu Kultūras un atpūtas centra pakļautībā atrodas: Balvu pagasta Tautas nams, Bērzpils pagasta Saieta nams, Briežuciema pagasta Tautas nams, Krišjāņu pagasta Tautas nams, Kubulu pagasta Kultūras nams, Tilžas pagasta Kultūras nams, Vectilžas pagasta Sporta un atpūtas centrs un Vīksnas pagasta Saieta nams. Jauna saieta nama būvniecība ir paredzēta Bērzkalnes pagasta Rubēnos. Kultūras un atpūtas centra pašdarbības mākslas kolektīvos, pulciņos un klubu nodarbībās iesaistās dažāda vecuma iedzīvotāju grupas. Kopumā Balvu novadā darbojas 61 kolektīvs un pulciņš, no kuriem 21 darbojas Balvu Kultūras un atpūtas centrā.

Brīvdabas estrādes atrodas Balvu pilsētā, kā arī Tilžā, Bērzpilī un Bērzkalnē.

Balvu bērnu un jauniešu centrs ir Balvu novada pašvaldības dibināta un Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes pārraudzībā esoša izglītības iestāde, kas vērsta uz

labvēlīgas vides nodrošināšanu, bērnu un jauniešu pilnvērtīgu un daudzpusīgu attīstību. Centrs sekmē Balvu novada jauniešu iniciatīvas, iesaista jauniešus savas dzīves kvalitātes veidošanā, veicina bērnu un jauniešu integrāciju sabiedriskajā dzīvē, īsteno interešu izglītības programmas.

Balvu Novada muzejs dibināts 1989.gadā. Krājumā ir vairāk kā 23 tūkstoši vienību. 2010.gadā Balvu Novada muzejs pārcēlās uz jaunu māju - rekonstruēto muižas klēti, kas celta laikā no 1870. līdz 1880.gadam. Vēstures elpa mijas ar jaunām vēsmām - līdzās pastāv muižas ļaužu būvētās pagraba velves un izstāžu zāles ar jumta logiem, senatnīgas klēts durvis, kas darinātas no 200 gadus veca koka un vietējo meistarū gatavotas mēbeles, izstādes, kas stāsta par novada senatni, un jauno mākslinieku skatījums uz dzīvi.

Balvu centrālā bibliotēka ir Balvu novada pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas veic pasaules kultūras mantojuma iespieddarbu, elektronisko izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, katalogizēšanu, bibliografēšanu un saglabāšanu, kā arī nodrošina tajā esošās informācijas publisku pieejamību un tās izmantošanu. Bibliotēka arī veic novada un reģiona centrālās bibliotēkas funkcijas, kura koordinē publisko bibliotēku darbu, sniedz metodisko un konsultatīvo palīdzību. Bibliotēka dibināta 1947.gadā, bet kopš 2008.gadā bibliotēka atrodas pašreizējās telpās Balvos, Teātra ielā 7.

Bez Balvu centrālās bibliotēkas bibliotēku pakalpojumus Balvu novadā sniedz arī Balvu, Bērzkalnes, Bērzpils, Briežuciema, Krišjāņu, Kubulu, Lazdulejas, Tilžas, Vectilžas un Vīksnas pagastu bibliotēkas, kā arī v/a „Latvijas Neredzīgo bibliotēkas” Balvu filiālbibliotēka.

Balvu novadā vislabāk sporta infrastruktūra ir attīstīta Balvu pilsētā, tomēr arī gandrīz visos pagastos ir nodrošinātas sportošanas iespējas.

Balvu Sporta skola savu darbību uzsāka 1961.gadā un 2009.-2010.mācību gadā profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas skolā apguva 421 izglītojamais. Skola no 1998.gada atrodas Balvu ezera krastā Alejas ielā 2, vecajā muižas ēkā. Balvu Sporta skola izglītības programmas īsteno sporta bāzēs, kas atrodas gan Balvu pilsētā, gan novadā.

Novada pagastu teritorijās nozīmīgāko sporta infrastruktūru – stadionu – nodrošina skolas tomēr vairākos pagastos tie jau ir novecojuši un nolietotu.

Balvu peldbaseins ir jaunākā sporta celtnē Balvu novadā. Peldbaseinu izmanto gan Balvu novada, gan apkārtējo novadu un pilsētu (Alūksnes, Gulbenes) iedzīvotāji.

2.12.3. Veselības un sociālās aprūpes iestādes

Lielākā sociālās palīdzības iestāde Balvu novadā ir sociālā pārvalde. Pašvaldības aģentūra „Sociālais serviss” izveidota 2003.gada 2.janvārī, apvienojot pilsētas domes sociālo dienestu un sociālās palīdzības iestādi „Dienas centrs”. Pārvaldes pamatfunkcija ir nodrošināt iedzīvotāju sociālo vajadzību profesionālu izvērtēšanu, kvalitatīvu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu personām, kurām uz to ir tiesības un kuras Balvu novada teritorijā deklarējušas savu pamatdzīvesvietu.

Lai nodrošinātu maksimālu palīdzību klientiem, Balvu novadā visa veida sociālā palīdzība un pakalpojumu sniegšana tiek organizēta vienuviet – Pārvaldes ēkā Balvos, Raiņa ielā 52. Pārvaldes ēkā atrodas arī sociālie dzīvokļi, pašvaldības pansija (ēkas 2.stāvā) un „Aprūpe mājās” birojs.

Pārvaldes pārziņā ir sociālā dzīvojamā māja „Atvasara”, kas atrodas Balvos, Liepu ielā 2 un nodrošina dzīves vietu personām ar funkcionāliem traucējumiem, bērnu-invalīdu ģimenēm, kā arī vientuļiem pensionāriem.

Balvos, Daugavpils ielā 73a atrodas sociālie dzīvokļi un nakts patversme 15 vietām kas pašreiz nodrošina pieprasījumu. Sociālā māja nodrošina dzīvojamo platību personām un ģimenēm, kuras zaudējušas dzīvojamo platību, savukārt patversme piedāvā īslaicīgu patvērumu - naktsmītņi ar vakariņām, brokastīm, kā arī personiskās higiēnas un nepieciešamības gadījumā medicīniskās palīdzības nodrošināšanas iespējas personām no 18 gadu vecuma bez noteiktas dzīvesvietas.

Sociālās mājas ir tikai Balvu pilsētā, Briežciema un Krišjāņu pagastos. Sociālā māja Balvos Daugavpils 73a nespēj nodrošināt visu pieprasījumu, savukārt Liepu ielā 2 vēl ir brīvas vietas. Nepieciešamība pēc dzīvokļiem pašvaldības dzīvojamā fondā ir arī Balvu, Bērzkalnes, Bērzpils, Kubulu, Lazdulejas, Tilžas, Vectilžas un Vīksnas pagastos.

Ar iedzīvotājiem pagastos un pilsētā strādā sociālie darbinieki.

Balvos, Brīvības ielā 47 atrodas „Latvijas Neredzīgo biedrības rehabilitācijas centrs” SIA Balvu teritoriālais rehabilitācijas dienas centrs.

SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība” ir ambulatoro un stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas iestāde, kuras mērķis ir kvalificētas stacionārās un ambulatorās medicīniskās palīdzības, konsultatīvas un profilaktiskas medicīniskās palīdzības sniegšana Balvu, Viļakas, Rugāju, Baltinavas un Gulbenes novadu iedzīvotājiem, kā arī citu Latvijas Republikas novadu iedzīvotājiem, ārzemniekiem, atbilstoši līgumiem, kas noslēgti ar Veselības norēķinu centru. Balvu slimnīca atrodas Balvos, Vidzemes ielā 2.

Slimnīcā darbojas dienas stacionārs, kurā var saņemt medicīniskos pakalpojumus uzturoties stacionārā tikai pa dienu. Trūcīgām personām (uzrādot attiecīgu izziņu) uzturēšanās dienas stacionārā un pacienta iemaksas, kā arī viesnīcas pakalpojumus kompensē valsts.

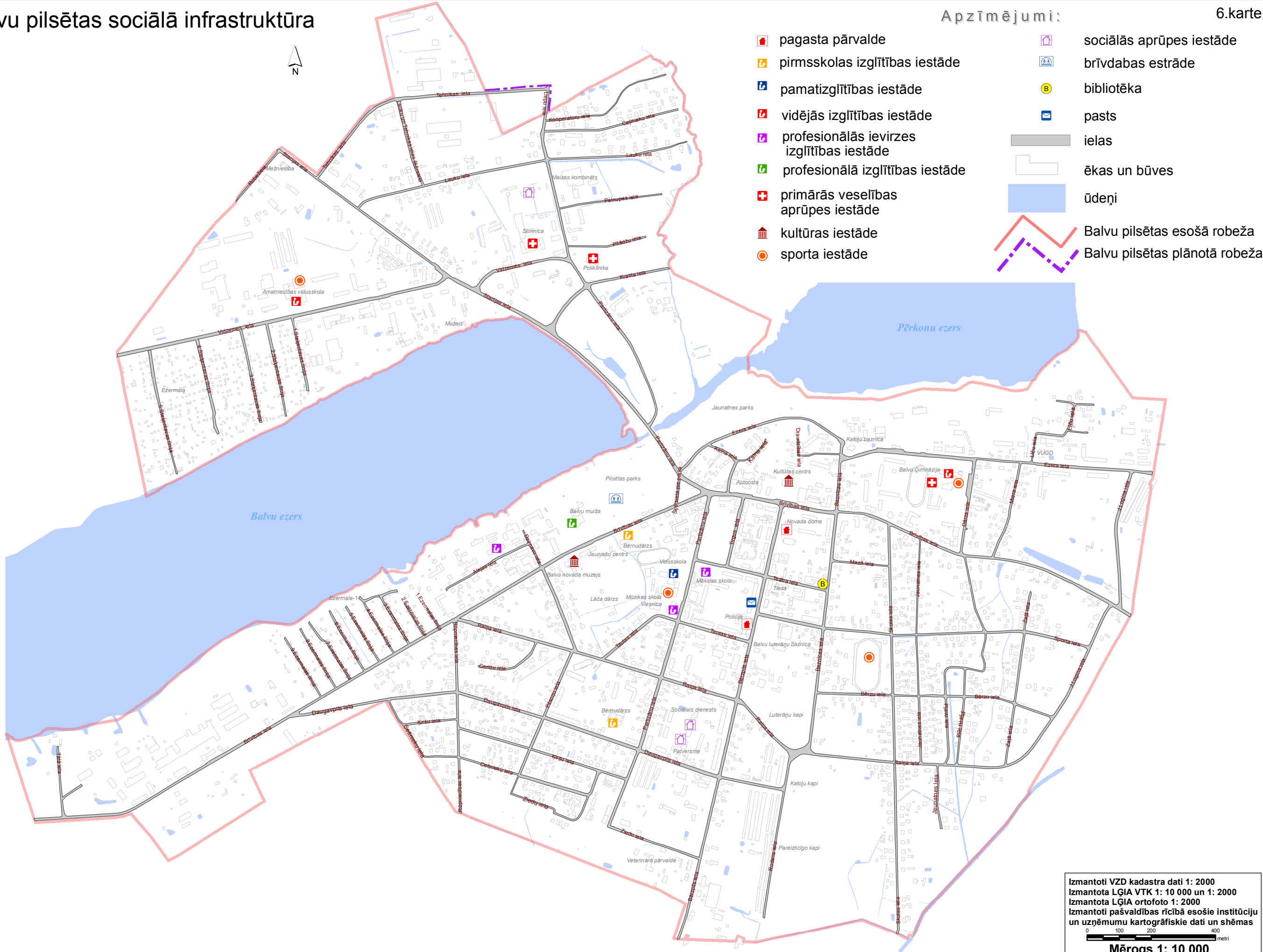
Poliklīnikas telpās darbojas arī ģimenes ārstu un privāti praktizējošu zobārstu, dermatovenerologa un LOR ārsta prakses.

Atsevišķos Balvu novada pagastos (Briežuciema, Krišjāņu, Kubulu, Lazdulejas, Vectilžas un Vīksnas) darbojas feldšeru punkti, Tilžā darbojas ārsta privātprakse.

Kubulu pagastā atrodas Pansionāts „Balvi”, kas nodrošina pieaugušo ilgstošu sociālo aprūpes pakalpojumu sniegšanu. Pansionāta galvenais darbības mērķis ir nodrošināt pastāvīgu vai pagaidu sociālo un medicīnisko aprūpi I un II grupas invalīdiem no 18 gadu vecuma ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecumu sasniegušām personām, kuras vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt.

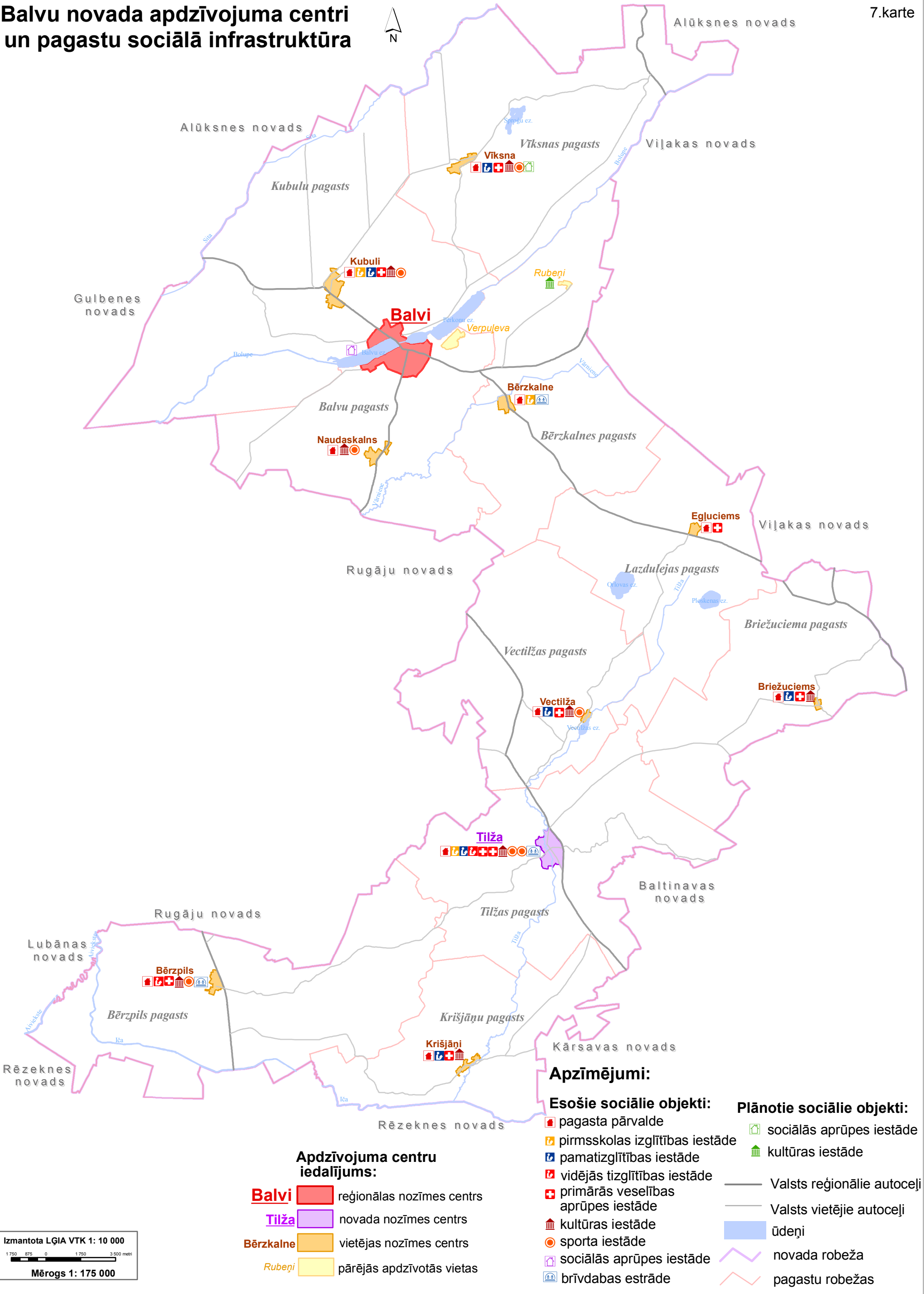
Balvu pilsētas sociālā infrastruktūra

6.karte



Balvu novada apdzīvojuma centri un pagastu sociālā infrastruktūra

7.karte



2.13. Civilā aizsardzība, ugunsdrošība un paaugstināta riska objekti

Balvu novadā pasākumus civilās aizsardzības jomā nepieciešams veikt atbilstoši „Civilās aizsardzības likumam” (05.10.2006.). Lai iedzīvotājus varētu informēt par avārijas vai ārkārtas situācijas gadījumiem, pašvaldības teritorijā vajadzētu izveidot apziņošanas sistēmu, savukārt pamatojoties uz iespējamā riska novērtējumu pašvaldībai un citām institūcijām būtu jāparedz resursu un līdzekļu iesaistīšana ārkārtas situācijas gadījumos.

Balvu pilsētā atrodas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Latgales reģiona brigādes Balvu daļa, savukārt Tilžā atrodas Tilžas postenis.

Plānojumā ir paredzēts nodrošināt ugunsdzēsības un glābšanas tehnikas piekļūšanu visiem nekustamiem īpašumiem. Ugunsdzēsības vajadzībām Teritorijas plānojuma III.sējumā „Grafiskā daļa” ir attēloti hidranti un ūdenskrātuves, ūdensteces vai citas ūdens ieguves vietas, kas jau šobrīd tiek izmantotas un varētu tikt izmatotas arī perspektīvā ugunsdzēsības vajadzībām.

Balvu novadā kā paaugstināta riska objekti un teritorijas nosakāmi:

- 1) Bīstamo kravu tranzīts un transports pa autoceļiem.

Latgales reģiona plānojums atbalsta Vidzemes reģiona plānojumā izvirzīto koncepciju par autoceļa P35 Gulbene-Balvi-Viljaka-Vientuļi-(Pitalova) tālāku attīstību kā starpreģionālas nozīmes ceļu un robežkontroles punkta „Vientuļi” lomas palielināšanu, nosakot to kā turpmākas izpētes projektu, lai varētu pamatot šim ceļam nacionālas nozīmes ceļa statusa piešķiršanu. Šī ceļa attīstība ievērojami paaugstinās visu Ziemeļu pilsētu tīkla potenciālu un pastiprinās Balvu pilsētas lomu. Nākotnē paredzēts pastiprināt šī autoceļa nozīmi, attīstot to kā starptautisku maģistrāli ar robežkontroles un muitas punktu Vientuļos.

- 2) Degvielas uzpildes stacijas.

Balvu novadā atrodas 5 DUS, no kurām viena atrodas Kubulos un četras Balvu pilsētā.

- 3) 110 kV gaisvadu elektrolīnija.

Elektrolīnija šķērso Balvu novadu tā Z daļā.

- 4) Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Kopumā novada teritorijā atrodas 14 NAI, (skatīt sadaļu 2.9.2. „Kanalizācija”).

- 5) Applūstošās teritorijas.

Balvu novada teritorijā kā applūstošās teritorijas ir noteiktas teritorijas ap Balvu ezeru, Vārnienes un Tilžas upēm.

- 6) Mežu ugunsgrēka riska teritorijas.

Balvu novadā meži aizņem 37,2% no visas novada kopplatības. Lai arī vairāk kā puse (62,2%) no mežiem iekļauti 4. un 5. klasē, kurām ugunsbīstamība ir zema vai ļoti zema, no visām mežu platībām 26,2% iekļautas 3. klasē ar vidēju ugunsbīstamību un 13,5% mežiem ir noteikta paaugstināta vai augsta ugunsbīstamība.

7) Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas

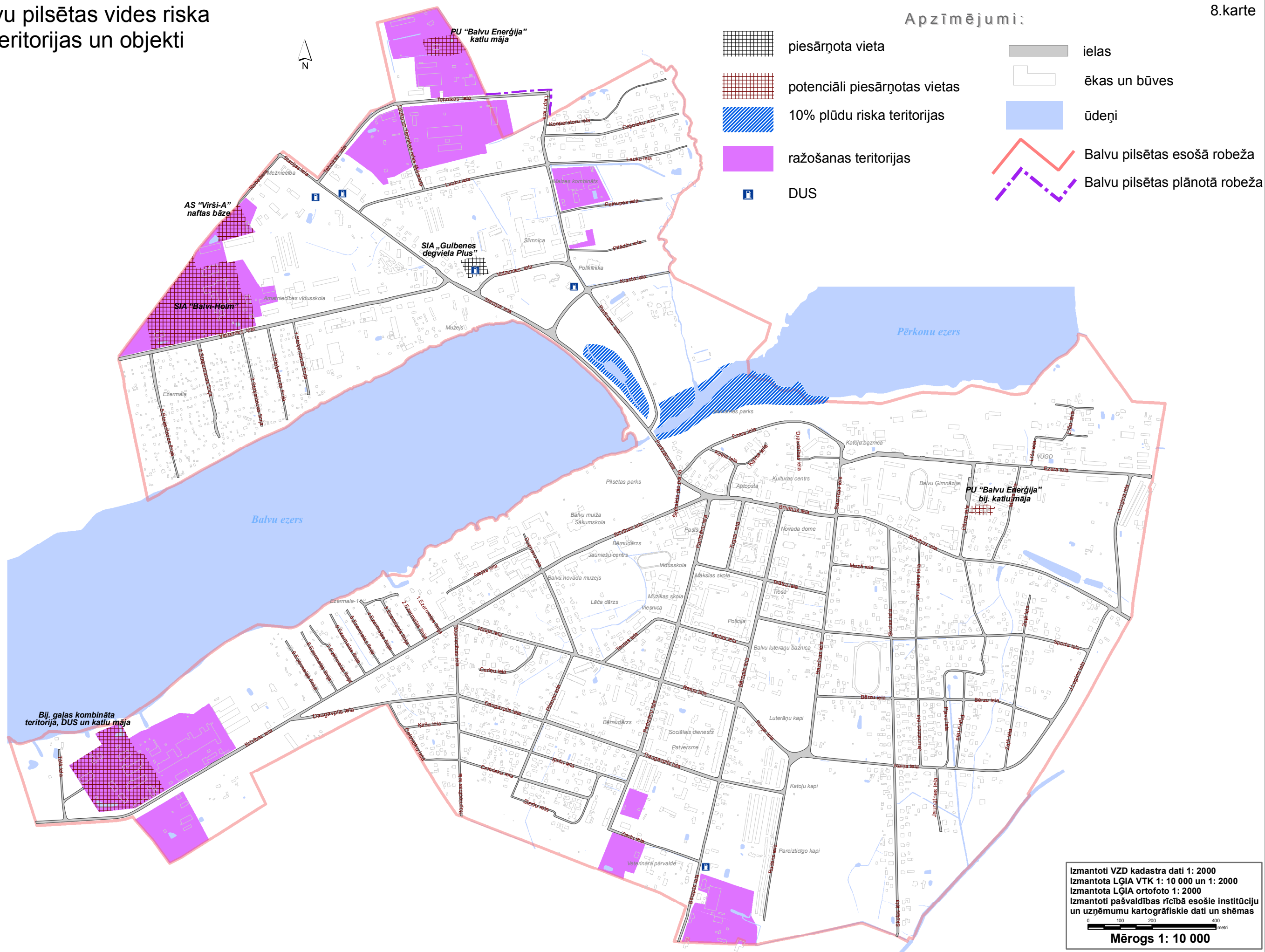
Novada teritorijā atrodas 1 piesārņotā teritorija (SIA „Gulbenes degviela Plus” DUS Balvos) un 35 potenciāli piesārņotās vietas (skatīt sadaļu 2.11.4. „Potenciāli piesārņotās un degradētās teritorijas”).

8) Nesakārtotie ražošanas objekti

Kā problēmu teritorijas reģiona plānojumā atzīmēti ražošanas objekti, kuru saimnieciskā darbība nav atjaunota. Pārsvarā tas ir bijušās ražošanas un lauksaimniecības ēkas, kuras atstāj negatīvu ietekmi uz kopējās sakoptās ainavas fona.

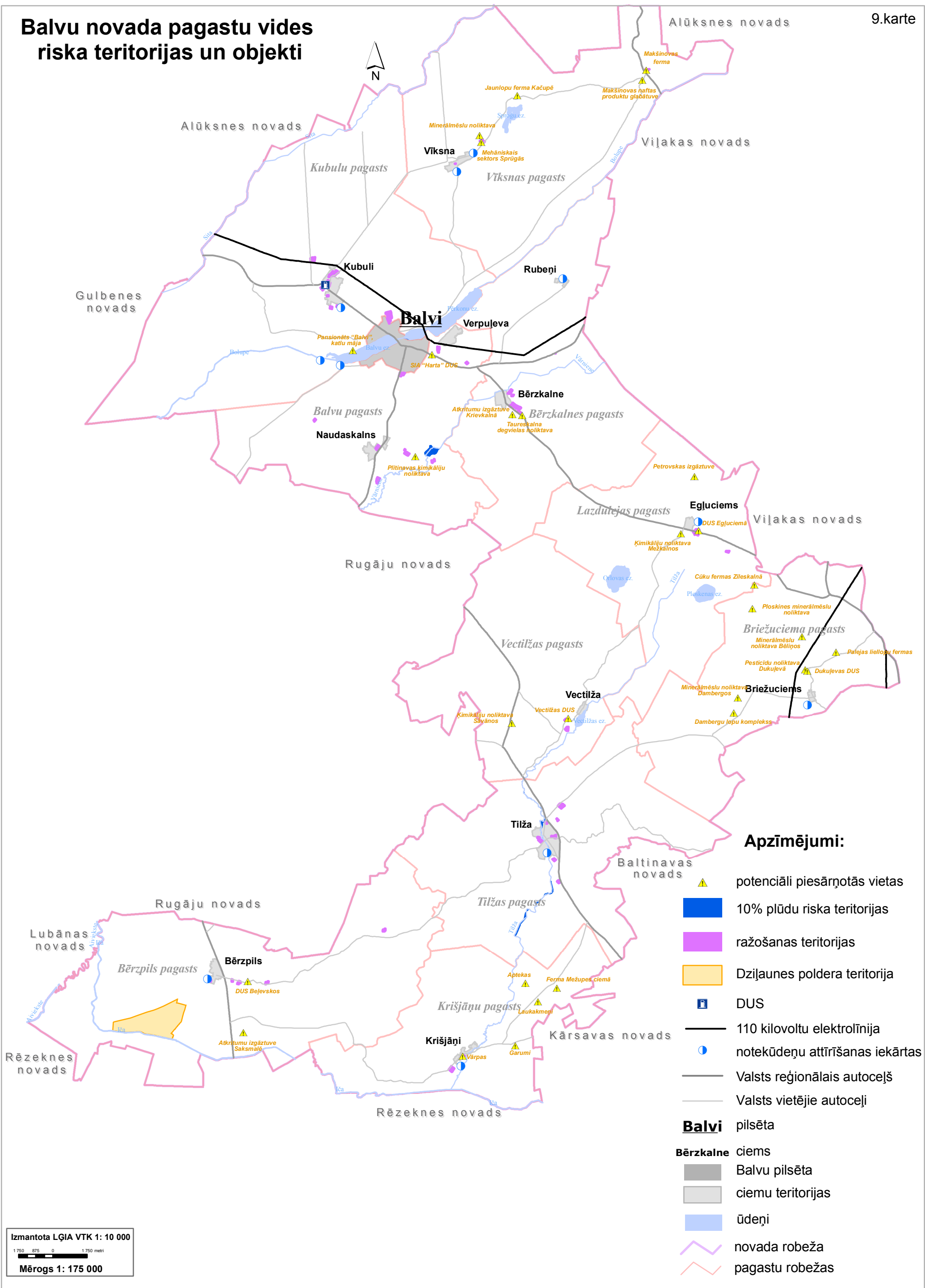
Balvu pilsētas vides riska teritorijas un objekti

8.karte



Balvu novada pagastu vides
riska teritorijas un objekti

9.karte



3. ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

3.1. Teritorijas attīstības mērķi un virzieni

Balvu novada attīstības programma 2011.-2017.gadam ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas izstrādāta saskaņā ar Balvu novada domes 2010.gada 11. martā pieņemto lēmumu „Par Balvu novada attīstības programmas izstrādi”. Attīstības programmas izstrādes uzdevums ir izvirzīt mērķus un noteikt pašvaldības plānoto darbību un atbalstāmos pasākumus, kuri sekmētu novada harmonisku attīstību.

Balvu novada ilgtermiņa un vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi, kā arī rīcības plāns to sasniegšanai un investīciju programma, dota Balvu novada attīstības programmas II daļā Stratēģiskā daļa.

Programmā secināts, ka novadā nav lielu ražošanas uzņēmumu un arī turpmāk novada attīstības pamatvirzieni ir mazo uzņēmumu attīstība lauksaimniecībā, mežizstrādē, kokapstrādē un pakalpojumi, t.sk. tūrisms un pakalpojumi iedzīvotājiem, t.sk. sociālā uzņēmējdarbība, kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana - saglabājot lauku teritoriju tradicionālo lauku vidi, kā arī sekmējot iedzīvotāju, īpaši jauniešu, radošā un inovatīvā potenciāla attīstību.

Balvu novadam ir tūrisma attīstības potenciāls, to pozicionējot kā tradicionālās lauku vides piedāvājumu pilsētu iedzīvotājiem, sasaistot to ar bioloģisko lauksaimniecību, veselīgu pārtiku, tīru vidi, lauku saimniecību un meža produktiem.

Attīstības programmā kā ilgtermiņa prioritāte ir noteikta novada konkurētspējas palielināšana. Kā Balvu novada attīstības pamatvirzieni ir mazo uzņēmumu attīstība lauksaimniecībā, mežizstrādē, kokapstrādē, būvniecībā un dažādu pakalpojumu t.sk. tūrisma un pakalpojumu iedzīvotājiem t.sk. sociālā uzņēmējdarbība, kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana - saglabājot lauku teritoriju tradicionālo lauku vidi, kā arī sekmējot iedzīvotāju, īpaši jauniešu, radošā un inovatīvā potenciāla attīstību, izglītības – zinātnes (pētniecības) – ražošanas sasaisti. Balvu novada attīstībai ir kopējas interešu jomas ar apkārtējiem novadiem. Galvenās no tām ir izglītība, kultūra, veselības aprūpe, tūrisms, kopēji ceļi, t.sk. „Austrumu stīga”.

Balvu novada vidēja termiņa prioritātes ir vērstas uz Balvu novada attīstības vīzijas īstenošanu, veidojot Balvu novadu ar attīstītu videi draudzīgu mežsaimniecību, kokapstrādi un lauksaimniecību, bet Balvu pilsētai kļūstot par Latvijas ZA izglītības, kultūras un attīstības centru.

Prioritātes „Veselīgi domājošs novads” (uzņēmējdarbība, izglītība, kultūra) mērķis ir attīstīt radošus, inovatīvus, ekonomiski aktīvus cilvēkus, kuri veido uzņēmumus, darba vietas, aktīvu kultūras dzīvi, piesaista tūristus.

Prioritātes „Veselīgs novads” (sports un veselīga atpūta, sociālie un veselības pakalpojumi) mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem nepieciešamos sociālos un veselības pakalpojumus, kā arī veicināt veselīgu dzīves veidu attīstot sporta un veselīgas atpūtas pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem un tūristiem.

Prioritātes „Veselīga vide” (saimnieciskā darbība, vide) mērķis ir novadā veidot veselīgu un kvalitatīvu dzīves vides telpu, nodrošināt dzīves kvalitāti.

Attīstības programmā vidējā termiņā sasniedzamajiem prioritātes mērķiem ir noteikti atsevišķi rezultatīvie rādītāji, piemēram, tas, ka līdz 2017.gadam iedzīvotāju skaits novadā nesamazinās, ir labiekārtoti pilsētas parki un skvēri, neizmantoto lauksaimniecības zemju platības samazināsies, kā arī visi ciemu centri ir sasniedzami pa asfalta seguma ceļu un pilsētas ielu kvalitāte ir apmierinoša.

3.2. Teritoriālais konteksts

3.2.1. Nacionālais konteksts

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam jeb „Latvija2030” ir hierarhiski augstākais valsts ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, kas ietver valsts ilgtspējīgas attīstības vadlīnijas un telpisko perspektīvu. Tajā izvirzītie valsts ilgtermiņa attīstības mērķi, prioritātes un telpiskas attīstības perspektīva tiek īstenotas, realizējot pakārtotas nozaru un teritoriju attīstības politikas. Dokumentu izstrādāja RAPLM un ekspertu grupa, bet 2010.gadā tas tika apstiprināts Saeimā. Līdz ar to visi stratēģiskās plānošanas un attīstības dokumenti jāveido saskaņā ar šīs stratēģijas noteiktajiem virzieniem un prioritātēm.

Izstrādājot Teritorijas plānojumu, svarīga ir stratēģijā iekļautā telpiskās attīstības perspektīva, kurā aplūkota Latvijas ilgtermiņa attīstība no vietas kapitāla izmantošanas viedokļa. Telpiskās attīstības perspektīvas uzdevums ir iezīmēt integrētu skatījumu valsts teritorijas līdzsvarotai un ilgtspējīgai attīstībai, lai Latvijas galvenās vērtības, resursi un priekšrocības tiktu izmantotas visefektīvākajā veidā. Tā piedāvā vadlīnijas turpmākai attīstības plānošanai un sekmēšanai nacionālā, reģionālā un vietējā pārvaldes līmenī atbilstoši teritorijas izaugsmes potenciālam un vajadzībām.

Telpiskās attīstības perspektīvā uzsvērts, ka iekšējās sasniedzamības nodrošināšanā galvenā loma joprojām ir autoceļiem. Latvijas autoceļu tīkls ir pietiekami blīvs, taču autoceļu kvalitāte ir ievērojami zemāka par Eiropā pieņemto. Kaut arī lielākā daļa pasažieru pārvadājumu tiek veikti, izmantojot autotransportu, valstī nav neviena automaģistrāles parametriem atbilstoša autoceļa, un autotransporta maksimālais atļautais pārvietošanās ātrums ir mazāks nekā citās valstīs. (280)

Valsts iekšējās sasniedzamības uzlabošanai, reģionālās attīstības sekmēšanai un reģionu iedzīvotāju mobilitātes veicināšanai jāuzlabo reģionālo un vietējo autoceļu, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāte ar mērķi samazināt ceļā pavadīto laiku. Jāsamazina brauciena ilgums sabiedriskajā transportā, ceļojot no nacionālās un reģionālās nozīmes centriem uz Rīgu, kā arī jānodrošina iespējas 45 minūšu laikā no jebkuras apdzīvotās vietas nokļūt tuvākajā nacionālās vai reģionālās nozīmes centrā pa līdzenu un satiksmes drošības tehniskajiem līdzekļiem aprīkotu autoceļu, tai skaitā asfaltētu. Lai to panāktu, ir jāuzlabo to autoceļu kvalitāte, kas savieno kādreizējos pagastu administratīvos centrus ar novadu centriem, reģionālās un nacionālās nozīmes centriem. (286)

No teritorijas attīstības viedokļa ir svarīgi, lai sabiedriskā transporta sistēmu funkcionētu savstarpēji saskaņoti. Ir jārada ērta un vienota sabiedriskā transporta sistēma, panākot dažādu transporta veidu savstarpēju saskaņotību un atbilstošu sabiedriskā transporta komforta līmeni. Saskaņojot sabiedriskā transporta maršrutus un to apkalpošanas laika grafikus, ir jāsamazina kopējais ceļā pavadītais laiks. (290)

Valsts autoceļu kvalitāte jāceļ līdz tādām līmenim, kas nodrošina ērtu, ātru un drošu pārvietošanos, samazina nepieciešamo ceļojuma laiku pa starptautiskās un nacionālās nozīmes autoceļiem. Jānodrošina visu valsts reģionālo autoceļu ieklājums ar melno segumu, kā arī ievērojami jāpalielina ar melno segumu ieklāto vietējo valsts un pašvaldību autoceļu īpatsvars, savienojot apdzīvotās vietas lauku teritorijas. Tādejādi tiks sekmēta novadu attīstība un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanās, garantējot lauku teritoriju iedzīvotājiem nepieciešamās mobilitātes iespējas jebkuros laika apstākļos. Ir jāuzlabo arī satiksmes drošība un jāsamazina transporta radītā kaitīgā ietekme uz vidi. (293)

Perspektīvā norādīts, ka par galvenajiem ekonomiskās attīstības centriem kļūs pilsētas, pieaugs to ekonomiskā kapacitāte un konkurētspēja. Pilsētām jāklūst par katra reģiona un visas valsts attīstības virzītājspēku. Pilsētvides kvalitātes paaugstināšana nodrošinās estētiski un funkcionāli piemērotu un drošu dzīves telpu iedzīvotājiem, radīs priekšnosacījumus investīciju piesaistei, uzņēmējdarbības attīstībai un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai. Ir jāpanāk pilsētas teritoriju sabalansēta attīstība, tostarp atjaunojot pilsētas degradētas teritorijas. Katrai pilsētai ir jāspecializējas, izmantojot savas unikālas īpatnības, stiprinot savu īpašo lomu un identitāti. (318)

Telpiskās attīstības perspektīvā ir noteikts, ka reģionālās nozīmes attīstības centri ir pilsētas, kas ir nozīmīgi reģiona kultūras un/vai ražošanas centri ar attīstītu sociālo infrastruktūru un daudzveidīgiem pakalpojumiem – arī Balvi. Šo pilsētu potenciāls ievērojami pārsniedz pārējo mazo pilsētu potenciālu. Nākotnē reģionālās nozīmes attīstības centriem jāturpina specializēties, attīstot savstarpēji papildinošu sadarbību,

tādejādi sasniedzot nacionālas nozīmes attīstības centriem līdzvērtīgu cilvēkresursu un ekonomiskās aktivitātes pievilksnās spēku. (328)

Mazajām pilsētām un atsevišķos gadījumos lielākajām lauku apdzīvotajām vietām ir jāpilda novadu nozīmes attīstības centru loma, sniedzot apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem pakalpojumus un nodrošinot darba vietas. Novadu nozīmes attīstības centriem ir jāiekļaujas kopējā nacionālās un reģionālās nozīmes attīstības centru funkcionālajā tīklā. Tāpēc novadu nozīmes attīstības centros ir jākoncentrē pakalpojumi, kas nodrošina pievilcīgu dzīves vidi un priekšnoteikumus ekonomikas attīstībai. Novada nozīmes attīstības centrus nosaka reģionālā un vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentos. (330)

Pilsētas ir apkārtējo lauku teritoriju, t.sk. viensētu un ciemu, atbalsta centri, noieta tirgus lauksaimniecības produkcijai, darba un dažādu pakalpojumu saņemšanas vietas lauku iedzīvotājiem. Savukārt lauki, paralēli lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās produkcijas ražošanai, nodrošina rekreācijas iespējas pilsētu iedzīvotājiem, kvalitatīvu dzīves telpu pilsētās strādājošajiem, kā arī teritorijas nelauksaimnieciskai uzņēmējdarbībai. Attīstot lauku tūrismu un citus alternatīvos nodarbes veidus, it sevišķi e-darba iespējas, izmantojot lauku viensētas arī kā brīvdienu un vasaras mājas, jāveicina Latvijai raksturīgā dzīvesveida ar vēsturisko apdzīvojuma struktūru, kultūrainavu un tradīcijām saglabāšana. (332)

Turpmākai novadu nozīmes attīstības centru (mazpilsētu, lielo ciemu) sekmīgai attīstībai nepieciešams nodrošināt visa veida infrastruktūras attīstību un tās kvalitātes uzlabošanu, pamata (izglītības, veselības, sociālo u.c.) pakalpojumu un kvalitatīvu mājokļu pieejamību, kultūras un brīvā laika pavadīšanas iespējas, kā arī uzņēmējdarbības aktivitāti, radot darba iespējas iedzīvotājiem, tostarp attīstības centram piegulošajās lauku teritorijās. (348)

Īstenojot ilgtspējīgu pilsētplānošanu, pilsētvides attīstībai nepieciešams komplekss atbalsts. Jāveic pasākumi pilsētas degradēto teritoriju revitalizācijai, pilsētu telpiskās un vizuālas identitātes saglabāšanai un attīstībai (pilsētas centrālo daļu sakārtošana), laikmetīgās kultūrtelpas attīstībai, publiskās infrastruktūras sakārtošanai, pilsētu zaļo zonu un publiskās telpas uzturēšanai, mobilitātes sekmēšanai starp dažādām pilsētas daļām un piepilsētu, t.sk. iedzīvotājiem ar kustību traucējumiem. (349)

Pilsētu un lauku sadarbību stiprina katras teritorijas īpašo priekšrocību (dabas, kultūras, ekonomiskā, sociālā potenciāla) izmantošana, novēršot nevajadzīgu savstarpējo konkurenci. Būtiski ir nodrošināt pakalpojumu (izglītības, veselības, sociālos, kultūras, izklaides u.c.) un darba vietu pieejamību un sasniedzamību lauku iedzīvotājiem, kā arī rekreācijas un dzīvošanas iespējas pilsētas iedzīvotājiem, attīstot kvalitatīvu un savstarpēji savienojamu transporta infrastruktūru, īpaši uzlabojot ceļu kvalitāti,

elektroniskos sakarus un sabiedrisko infrastruktūru, tā radot dzīvošanai pievilcīgu vidi lauku teritorijās. (350)

Lai sekmētu pilsētu un lauku teritoriju integrēšanos savstarpēji papildinošos tīklos, jāievēro integrēta pieeja attīstības un atbalsta plānošanā un īstenošanā. Definējot savu lomu funkcionālajos tīklos, katrai pilsētai ir jāfokusējas uz savām priekšrocībām un jāveic pasākumi fiziskās, ekonomiskās un sociālās infrastruktūras un pakalpojumu attīstībai, atsevišķu pilsētas daļu sasaistes uzlabošanai un degradēto teritoriju atjaunošanai. Vienlaikus plānojot un īstenojot attīstību lauku teritorijās, jāparedz pasākumi lauku ekonomikas dažādošanai un pieejamo izaugsmes resursu efektīvākai izmantošanai, tādā veidā sekmējot dzīves kvalitātes uzlabošanos. Lai to panāktu, ir jānodrošina arī nozaru attīstības prioritāšu savstarpējā koordinācija un sasaiste ar teritoriju attīstības prioritātēm, apvienojot fiziskos, sociālos, infrastruktūras, kultūras un vides aspektus, kā arī paredzot ietekmi uz apkartējām teritorijām. (352)

Pilsētu attīstības plānošanā ir jānovērš pilsētu turpmākās izplešanās tendences, saglabājot piepilsētas dabas resursus, ka arī piemērojot „kompaktas” pilsētas modeli ar jauktu zonējumu, dažādotu zemes izmantošanu, blīvāku apbūvi. (353)

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007. - 2013.gadam

Latvijas Nacionālais attīstības plāns ir vidēja termiņa stratēģiskais plānošanas dokuments 2007. - 2013.gadam, kurš apstiprināts MK 2006.gada 4.jūlijā, pieņemot noteikumus Nr.564.

Saskaņā ar „Attīstības plānošanas sistēmas likuma” (08.05.2008.) 12.panta otro daļu, Nacionālais attīstības plāns ir hierarhiski augstākais vidējā termiņa attīstības plānošanas dokuments. Tas ir valsts galvenais stratēģijas īstenošanas instruments, kas nosaka nozaru un teritoriju attīstības prioritātes vidējam termiņam jeb laika posmam līdz septiņiem gadiem. Plāns tiek īstenots ar nozaru un teritoriju (reģionu, pašvaldību) attīstības politiku starpniecību, t.sk., plānojot valsts un pašvaldību, ES politiku instrumentu un citu finanšu avotu investīciju programmas.

Plānā ir teikts, ka reģionālās attīstības mērķis ir veicināt un nodrošināt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, ievērojot visas valsts teritorijas un atsevišķu tās daļu īpatnības un iespējas, samazinot nelabvēlīgas atšķirības starp tām, kā arī saglabāt un attīstīt katras teritorijas dabai un kultūrvidē raksturīgās iezīmes un attīstības potenciālu.

Dažādām teritorijām ir iespējams izvēlēties dažādus attīstības ceļus, balstoties uz konkrētai vietai raksturīgām iezīmēm un salīdzinošajām priekšrocībām.

Policentriskā attīstība, veidojot pilsētu tīklu, rada priekšnosacījumus līdzsvarotas valsts attīstībai. Pilsētām jāklūst par nozīmīgu katra reģiona un visas valsts attīstības virzītājspēku, kuru potenciālu un perspektīvo attīstības virzienu nosaka reģiona telpiskās plānošanas procesā, sadarbojoties valsts institūcijām, pašvaldībām, nevalstiskajām

organizācijām un sabiedrībai. Pilsētu tīklu radīšana un nostiprināšana palielina šo pilsētu savstarpējās papildināšanas spēju un ir efektīvs instruments līdzsvarotai attīstībai nepieciešamo sinerģiju izmantošanai.

Kā risināmie uzdevumi tiek noteikti:

- (1) nodrošināt vienotas attīstības plānošanas sistēmas izveidošanu valstī, lai panāktu vertikālo un horizontālo sadarbību visos plānošanas līmeņos, pamatojoties uz regulāru valsts attīstības analīzi un paredzot iespēju nepieciešamības gadījumā koriģēt nozaru attīstības plānus atbilstoši reģionu līdzsvarotas attīstības vajadzībām;
- (2) izstrādāt un īstenot teritoriāli diferencētus reģionālās attīstības atbalsta instrumentus, nodrošināt to savstarpējo papildinātību, veidojot labvēlīgus priekšnosacījumus (sakārtota infrastruktūra, uzņēmējdarbību veicinošo un tās uzsākšanu atvieglojošo īpašo pasākumu un pakalpojumu esamībā u.c.) tautsaimniecības attīstībai;
- (3) stiprināt reģionu kapacitāti plānošanas jomā, nodrošinot reģionos gan materiāli tehnisko bāzi, gan cilvēkresursus;
- (4) sekmēt pilsētu – lauku sadarbības veidošanos, radot jaunas un nostiprinot esošās funkcionālas saites starp pilsētu un lauku teritorijām;
- (5) akcentēt un iekļaut teritoriālajā plānošanā reģiona un lokālās kultūrvides savdabību un kvalitāti kā ilgtspējīgas teritoriju attīstības un konkurētspējas nosacījumu. Dažādot un pastiprināt kultūrvēsturiskā mantojuma un laikmetīgās kultūrvides sociālekonomisko ietekmi;
- (6) PPP principa plaša izmantošana reģionu attīstības nodrošināšanai.

Plānā uzsvērts, ka mūsdienu pieaugošajām kvalitātes prasībām atbilstoša nacionālas, reģionālas un vietējas nozīmes infrastruktūra ir viens no būtiskākajiem priekšnosacījumiem, lai ilgtermiņā nodrošinātu valsts ekonomisko izaugsmi un konkurētspēju globālajā tirgū. Mūsdienīga un kvalitatīva infrastruktūra sevī ietver gan satiksmes, komunālo un sociālo infrastruktūru, gan arī dažāda veida pakalpojumus, kas saistīti ar šīs infrastruktūras izmantošanu.

Tāpat secināts, ka mūsdienīga transporta sistēma ir viens no kvalitatīvas uzņēmējdarbības un dzīves vides radīšanas pamatelementiem. Transporta sistēmas efektivitāte un sniegto pakalpojumu kvalitāte paaugstinās, savstarpēji integrējot dažādus transporta veidus un to piedāvāto pakalpojumu iespējas. Tas ļauj nodrošināt iedzīvotājiem un uzņēmējiem, kā arī valsts viesiem ērtu satiksmi un kvalitatīvus transporta pakalpojumus.

Savukārt sabiedrisko pakalpojumu kopums ietver ūdenssaimniecības, atkritumu apsaimniekošanas, siltumapgādes un citus līdzīga veida pakalpojumus un to infrastruktūru. Šo pakalpojumu esamība uzlabo dzīves vides kvalitāti, palielina saimnieciskās darbības aktivitāti, veicina efektīvu un ilgtspējīgu energoresursu izmantošanu.

12.10.2010. MK noteikumi Nr.977 "Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām"

Noteikumi nosaka nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas un to izmantošanas nosacījumus. Saskaņā ar šiem noteikumiem Balvu novadā atrodas Dziļjaunes polderis.

3.2.2. Reģionālais konteksts

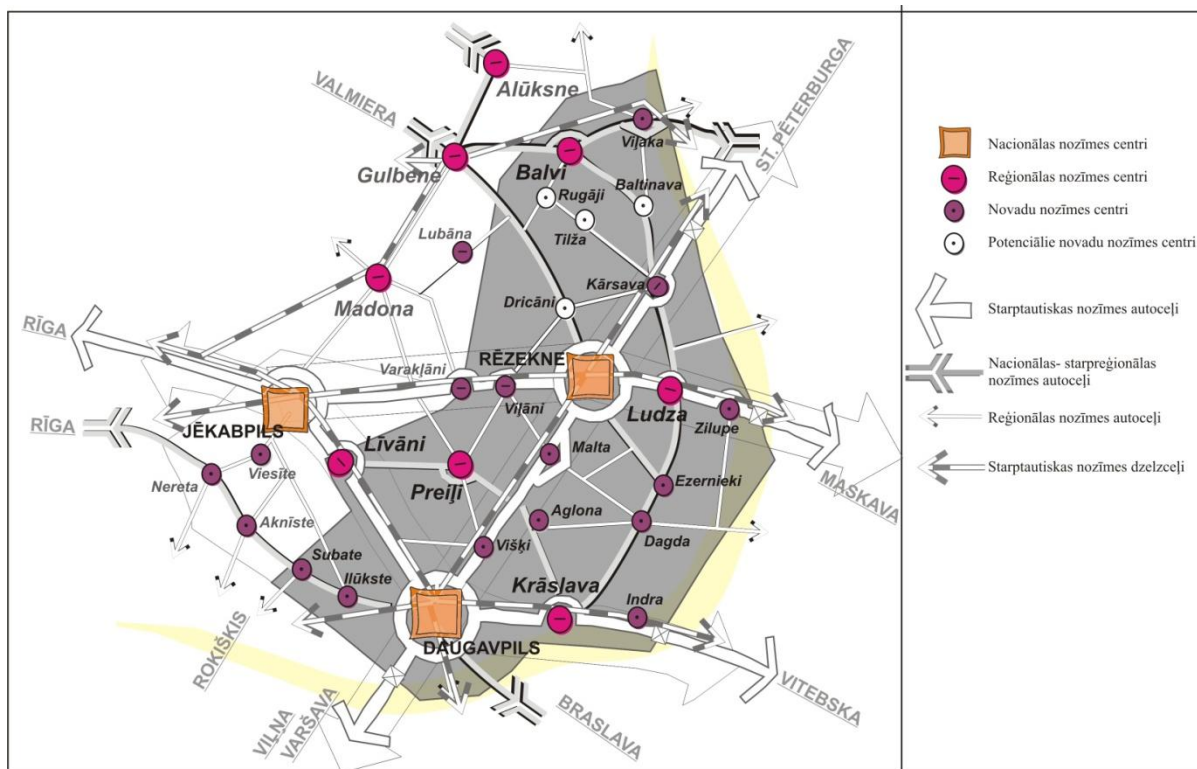
Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006. -2026.gadam

Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums (telpiskās struktūras plāns) ir ilgtermiņa (20 gadiem) teritorijas plānošanas dokuments, kas nosaka Latgales plānošanas reģiona telpisko attīstību. Tā uzdevums ir sniegt vadlīnijas vietējo teritorijas plānojumu izstrādāšanai un veidot pamatu nacionālajam plānojumam. Teritorijas plānojums ir stājies spēkā 2007.gada 17.oktobrī.

Lai saglabātu reģiona identitāti, teritorijas plānojuma mērķis ir stiprināt tos elementus, kas veido Latgales tēlu un savdabību.

Latgales reģiona teritorijas telpiskā plānojuma 2.daļa – telpiskās attīstības perspektīva izstrādāta, balstoties uz esošās situācijas analīzi un Latgales telpiskā struktūrplāna (2003.) pamatnostādnēm. Telpiskās attīstības perspektīvu veido pamatnostādnes, kas atspoguļo plānoto (atļauto) teritorijas izmantošanu kā reģiona telpisko struktūru (laukus, apdzīvojumu, infrastruktūru), izmantošanas ierobežojumus apraksta un grafiskā veidā ietver reģiona telpiskās struktūras vīziju pēc 20 gadiem, kā arī nosaka stratēģiju un rīcību tās sasniegšanai.

Skatot Latgales apdzīvoto vietu attīstības iespējas, tika izvērtēta to spēja veikt noteiktas funkcijas policentriskā struktūrā. Pamatojoties uz sadaļā „Esošā telpiskā struktūra” doto analīzi, noteikti galveno apdzīvojuma centru vēlamie līmeņi (16.attēls), kas atbilst RAPLM 2004.gada projektā „Noteikumi par valsts teritorijas apdzīvojuma centriem” ieteiktajiem.



Attēls Nr.16. Latgales reģiona perspektīvie apdzīvojuma centri. Avots: Latgales reģiona teritorijas plānojums 2006-2026. II daļa Telpiskās attīstības perspektīva.

Reģiona teritorijas plānojumā apskatīti nacionālas nozīmes centri (pilsētas), reģionālas nozīmes centri (pilsētas), novadu nozīmes centri (pilsētas un ciemi), vietējas nozīmes centri (ciemi), lokālie centri un pārējās apdzīvotās vietas.

Kā reģionālas nozīmes centrs ir noteikta Balvu pilsēta. Plānojumā uzsvērts, ka Balvu pilsētas galvenās funkcijas būs saistītas ar ekonomiskajām aktivitātēm, ko nosaka to ģeogrāfiskais izvietojums. Balvi, kas atrodas tuvu pie mežsaimniecības un lauksaimniecības attīstības teritorijām, veidosies kā lauksaimnieciskās ražošanas, mežrūpniecības un kokapstrādes uzņēmējdarbības atbalsta centrs, gan kā transporta mezgls pie perspektīvā starptautiskas nozīmes autoceļa (pašlaik P36 Rēzekne-Gulbene-Smiltene-Valmiera-Ainaži un P35 Gulbene-Balvi-Vījaka-Vientuļi-(Pitalova)).

Plānojumā noteikts, ka kā novadu nozīmes centrs nākotnē varētu tikt ieskaitīta arī Tilža, jo tai ir atbilstošs izvietojums un potenciāls. Tai būs nozīmīga loma lauku dzīvotspējas saglabāšanā, apkalpojot tuvākos lauku centrus un mazākas apdzīvotās vietas. Turpmāk šo centru funkcijas jāpastiprina, koncentrējot tajās novada nozīmes centra pakalpojumus un dažādas iestādes.

Novadu nozīmes centros arī turpmāk jānodrošina iespēja iegūt vidējo izglītību, saglabājot esošās specializētas skolas (mūzikas, sporta un mākslas), vidējās profesionālās mācību iestādes, primāros veselības aprūpes pakalpojumus un aptiekas, jāattīsta daudzveidīgi kultūras, sadzīves, finanšu pakalpojumi. Papildus vispārēji definētai lomai katram no

novadu nozīmes centriem būs vēl sava specifiska loma (atkarībā no to izvietojuma un sasniedzamības).

Kā vietējas nozīmes centri plānojumā noteiktas lauku apdzīvotās vietas – ciemi, kuru funkcijas un apkalpes zonas nozīmīgas vairākām pašvaldībām. Reģiona teritorijas plānojumā tās nenosaka, jo tas ir rajonu un vietējo pašvaldību teritorijas plānojumu uzdevums, kas jābalsta uz visu apdzīvoto vietu potenciāla izvērtējumu, rajona administratīvās reformas izpētes materiāliem un projektiem.

Savukārt pārējo apdzīvoto vietu – ciemu, viensētu un viensētu grupu – attīstība reģiona plānojumā netiek prognozēta. Reģiona plānojums atbalsta to attīstību un paredz, ka nākotnē tiem būs vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centru loma. Piedāvājot daudzveidīgāku pakalpojumu klāstu, tie darbosies kā nozīmīgs pilsētu un lauku partnerības posms. Taču konkrēto vietu potenciāla izvērtēšana un lomas noteikšana ir katras vietējās pašvaldības kompetencē.

Ciemi būs kā papildus centri ar ierobežotu funkciju skaitu un apkārtējo lauku teritoriju atbalsta punkti. Tur tiks koncentrētas arī ekonomiskās aktivitātes un dažādi pakalpojumi. Vietējo pašvaldību teritorijas plānojumos jārod risinājumi, lai šo apdzīvoto vietu iedzīvotājiem būtu nodrošināta pieeja pamata izglītībai, neatliekamajai medicīniskajai palīdzībai, lai būtu iespējas saņemt vismaz minimālo ikdienas pakalpojumu un preču klāstu, kā arī tiktu nodrošinātas satiksmes iespējas līdz tuvākajam lielajam centram.

Viensētu un to grupu pastāvēšana reģiona plānojumā atbalstīta, lai tiktu saglabāts tradicionālais lauku apdzīvojuma veids, veicināta vienmērīga lauku apdzīvotība, saglabāta kultūrainava un tradīcijas. Viensētu loma palielināsies, attīstoties lauku tūrismam, tāpat arī to izmantošana par brīvdienu un vasaras mājokli pilsētniekiem.

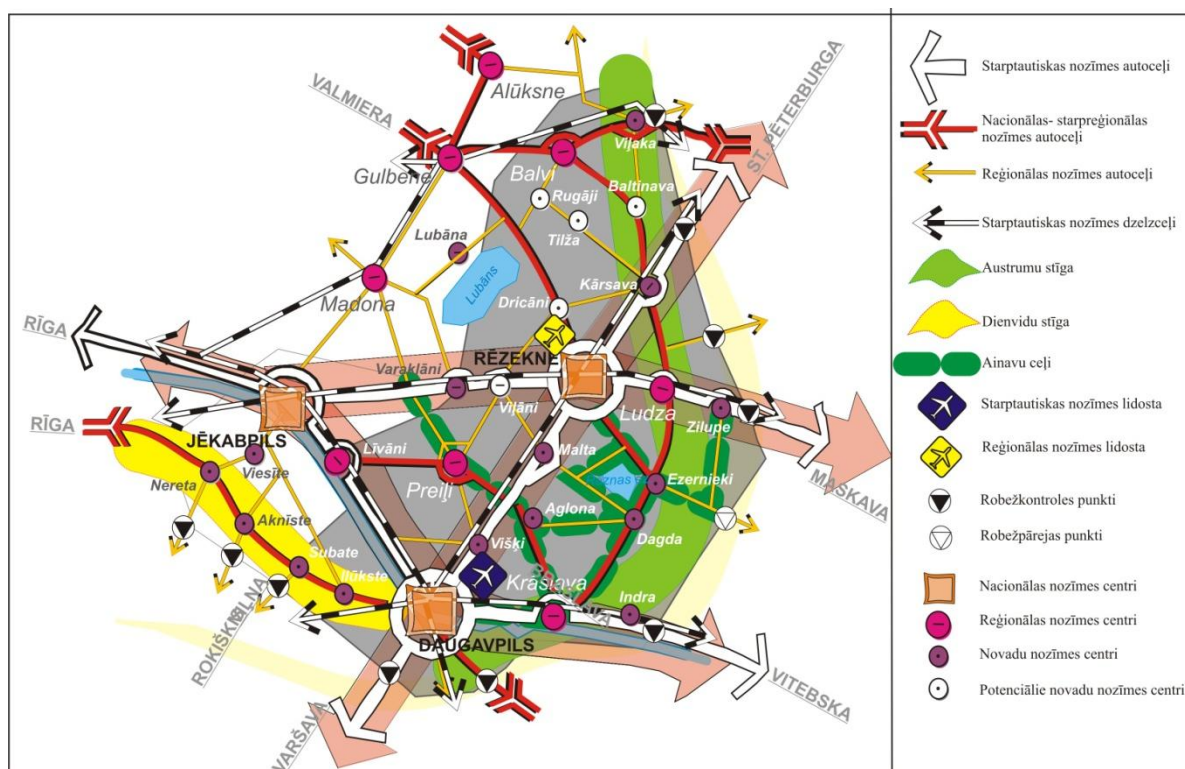
Latgales pilsētas veido vairākus funkcionālus pilsētu tīklus, kas pārsniedz reģiona robežas. Teritorijas plānojuma mērķis ir integrēt šos atsevišķos tīklus, lai tie darbotos kā vienota sistēma kopējā valsts urbānajā tīklā. Kopējais mērķis ir izveidot tādu policentrisku, sabalansētu pilsētu tīklu, kas ļautu aktivizēt pilsētu lomu, veicinātu to sadarbību gan vertikālā, gan horizontālā līmenī, neatkarīgi no to administratīvās piederības vai šauri politiskiem apsvērumiem. Pilsētas nekonkurēs, bet papildinās viena otru, pārdalot darbus un funkcijas, lai optimāli izvietotu investīcijas.

Balvu pilsēta kopā ar Krāslavu, Dagdu, Ludzu, Kārsavu un Viļaku veido austrumu pilsētu tīklu, ko sasaista „Austrumu stīga” – perspektīvais nacionālas nozīmes transporta koridors. Šo pilsētu loma un funkcijas saistītas ar divām telpiskajām pamatkonceptijām: pierobežas vārtu lomu un tūrisma attīstību. Teritorijas plānojuma mērķis ir pastiprināt saites Z-D virzienā, veicināt austrumu pierobežas un Ezerzemes attīstību.

„Austrumu stīgas” koncepcijas īstenošana būs viens no instrumentiem, kas palīdzēs stiprināt katras pilsētas lomu saskaņā ar tās potenciālu un īpatnībām un uzlabos sociāli ekonomisko situāciju austrumu pierobežā.

Plānojumā norādīts, ka Balvi atrodas tuvu mežsaimniecības un lauksaimniecības attīstības teritorijām, tādēļ saistīs savu galveno funkciju – uzņēmējdarbības attīstību ar uzsvaru mežrūpniecības un kokapstrādes nozarei. Pilsētas loma ievērojami pieaugs, attīstot ciešākas saites ar Vidzemes reģiona pilsētām Gulbeni un Alūksni. Šīm trim pilsētām kopā būs nacionālas nozīmes centra funkcijas, tādēļ Balvos tiks attīstīti daudzveidīgi, kvalitatīvi pakalpojumi un attīstītas nacionāla līmeņa centram atbilstošas funkcijas. Realizējot „Austrumu stīgas” projekta koncepciju, Balvi kļūs par Latgales vārtiem uz Igauniju.

Viens no galvenajiem Latgales attīstības priekšnoteikumiem ir iekšējās un ārējās sasniedzamības nodrošināšana. Tādēļ reģionā jāizveido sabalansēts un integrēts transporta infrastruktūras modelis, kas ietver dzelzceļu, autotransporta tīklus, gaisa transportu un velotransportu (17.attēls).



Attēls Nr.17. Latgales reģiona vēlamā transporta infrastruktūra. Avots: Latgales reģiona teritorijas plānojums 2006-2026. II daļa Telpiskās attīstības perspektīva.

Kā perspektīvais starptautiskas nozīmes autoceļš – turpmākās izpētes projekts, kas skar Balvu novadu ir noteikts autoceļš P35 Gulbene-Balvi-Viļaka-Vientuļi-(Pitalova)). Latgales reģiona plānojums atbalsta Vidzemes reģiona plānojumā izvirzīto koncepciju par šī autoceļa tālāku attīstību kā starpreģionālas nozīmes ceļu un RKP „Vientuļi” lomas

palielināšanu, nosakot to kā turpmākas izpētes projektu, lai varētu pamatot šim ceļam nacionālas nozīmes ceļa statusa piešķiršanu. Šī ceļa attīstība ievērojami paaugstinās visu Ziemeļu pilsētu tīkla potenciālu un pastiprinās Balvu pilsētas lomu. Nākotnē paredzēts pastiprināt šī autoceļa nozīmi, attīstot to kā starptautisku maģistrāli ar robežkontroles un muitas punktu Vientuļos, kā arī izbūvēt apvedceļu ap Balviem.

3.2.3. Kopīgās interešu teritorijas

Balvu novads robežojas ar 9 novadiem: Gulbenes, Alūksnes, Viļakas, Baltinavas, Kārsavas, Rēzeknes, Madonas, Lubānas un Rugāju. Uzsākot teritorijas plānojumu izstrādi, šīs pašvaldības, tika informētas par Balvu novada Teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu, kā arī noskaidrots to viedoklis un priekšlikumi.

Sadarbība ar kaimiņu pašvaldībām būtu jāstiprina tādās interešu jomā kā izglītība, kultūra, veselības aprūpe, tūrisms, kopēji ceļi, t.sk. „Austrumu stīga”. Īss raksturojums par kopīgajām interešu teritorijām ar katru no kaimiņu pašvaldībām dots 18.tabulā.

Tabula Nr.18. Balvu novada un kaimiņu pašvaldību kopīgās interešu teritorijas

Pašvaldība	Kopīgās interešu teritorijas
Gulbenes novads	Latgales reģiona austrumu pilsētu tīkla stiprināšana (sadarbojoties ar Gulbenes pilsētu). Veselības pakalpojumi. Perspektīvais starptautiskas nozīmes autoceļš – autoceļš P35 Gulbene-Balvi-Viļaka-Vientuļi-(Pitalova). Dabas lieguma „Lubāna mitrājs” apsaimniekošana. Dabas lieguma „Sitas un Padedzes palīene” apsaimniekošana. Reģionālā atkritumu poligona „Kaudzītes” izmantošana.
Alūksnes novads	Latgales reģiona austrumu pilsētu tīkla stiprināšana (sadarbojoties ar Alūksnes pilsētu). Pārrobežu sadarbība.
Viļakas novads	Perspektīvais starptautiskas nozīmes autoceļš – autoceļš P35 Gulbene-Balvi-Viļaka-Vientuļi-(Pitalova). Dabas lieguma „Stompaku purvi” apsaimniekošana. Pārrobežu sadarbība.
Baltinavas novads	Pārrobežu sadarbība.
Kārsavas novads	Purviņu kapu apsaimniekošana (atrodas Salnavas pagastā, apsaimnieko Krišjāņu pagasta pārvalde). Pārrobežu sadarbība.
Rēzeknes novads	Autoceļa P36 Rēzekne-Gulbene izmantošana. Dabas lieguma „Lubāna mitrājs” apsaimniekošana.
Madonas novads	Dabas lieguma „Lubāna mitrājs” apsaimniekošana.
Lubānas novads	Aiviekstes upes izmantošana. Dabas lieguma „Lubāna mitrājs” apsaimniekošana.
Rugāju novads	Autoceļa P47 Balvi-Kapūne izmantošana. Dabas lieguma „Lubāna mitrājs” apsaimniekošana.

Tā kā Balvu novada attīstības programmā 2011.-2017.gadam ir noteikts, ka Balvu novadam ir tūrisma attīstības potenciāls, tad kaimiņu pašvaldībām vajadzētu sadarboties, izstrādājot kopīgus tūrisma piedāvājumus, maršrūtus, un veicot kopīgus mārketinga pasākumus.

Bez pieminētajām kopīgajām interesēm visām pašvaldībām būtu jāsadarbojas teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas saskaņošanā robežzonās, Daugavas upju baseinā ietilpstošo upju apsaimniekošanā un piesārņošanas nepieļaušanā, kā arī dabas resursu un derīgo izrakteņu krātuvju izmantošanā.

3.3. Teritorijas attīstības risinājumi un pamatojumi

3.3.1. Apdzīvojuma struktūra

Par nozīmīgāko apdzīvoto vietu Balvu novadā uzskatāma Balvu pilsēta, kurā dzīvo 51% no visiem novada iedzīvotājiem. Ņemot vērā, ka ciemos dzīvo 19% no novada iedzīvotājiem, tad lielākā daļa (70%) novada iedzīvotāji dzīvo tieši blīvi apdzīvotajās teritorijās.

Kopš 20.gs 90-ajiem gadiem notikušās pārmaiņas būtiski ietekmējušas dzīves vides kvalitāti arī Balvu novada apdzīvotajās vietās. Lauku ciemu dzīves vides kvalitāti daudzviet negatīvi ietekmējusi darba vietu skaita samazināšanās, pašvaldību nespēja nodrošināt centralizēto siltumapgādes sistēmu darbību un ciemu vides sakoptību. Stāvokli vēl nopietnāku pilsētā un ciemos ir padarījusi iedzīvotāju skaita samazināšanās dabīgo procesu un migrācijas rezultātā, pie tam šim procesam nav vērojama tendence samazināties.

Balvu novada lauku teritorijā dzīvo 30% novada iedzīvotāji. Pārsvārā tās ir viensētas, tomēr šeit jāņem vērā tikai Ziemeļlatgalei piemītošs apdzīvojuma raksturs, kur savrupas viensētas mijas ar sādžas tipa skrajciemiem. Līdzīgi ka citās Latgales lauku teritorijās, ciemu nosaukumi pēc būtības apzīmē pagastu daļas un raksturo teritorijas vēsturisko apdzīvojumu, taču atbilstoši apbūves blīvumam, iedzīvotāju skaitam, sociālās infrastruktūras un pakalpojumu pieejamībai, situācija ir stipri atšķirīga, nereti ciemu nosaukumi ir saglabāti, kaut arī tajos reāli vairs nedzīvo neviens vai ļoti maz iedzīvotāji.

Izvērtējot Balvu novada apdzīvoto vietu telpiskās saiknes novada teritorijā un saistībā ar citām kaimiņu novadu apdzīvotajām vietām, jāsecina, ka galvenokārt tiek īstenotas vertikālas saiknes, meklējot pakalpojumus vai nodrošinot administratīvus kontaktus pārsvārā starp ciemiem un Balvu pilsētu, bet retāk ar kaimiņu novadu apdzīvotajām vietām. Novadā nav vairāku līdzvērtīgu centru, līdz ar to Balvu pilsēta ir vienīgais spēcīgāk attīstītais centrs, kurš sasniedzams no visām administratīvajām vienībām. Tā kā Balvu pilsēta ir bijušā rajona centrs, tajā ir pieejami arī valsts iestāžu, banku, apdrošināšanas u.c. pakalpojumi, tādēļ novada pagastu iedzīvotāji izmanto Balvu pilsētā esošo infrastruktūru. Arī darbaspēka migrācija galvenokārt vērojama Balvu pilsētas virzienā.

Teritorijas plānojumā apdzīvojuma sistēma veidota saskaņā ar „Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu” (18.12.2008.) un ņemot vērā Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2006.-2026. III daļas Teritorijas plānojuma vadlīnijas. Līdz ar to Balvu novada Teritorijas plānojumā apdzīvojuma struktūru veido šādas apdzīvotās vietas: Balvu pilsēta, 12 ciemi (Bērzkalne, Bērzpils, Briežuciems, Egluciems, Krišjāņi, Kubuli, Naudaskalns, Rubeņi, Tilža, Vectilža Verpuļeva un Vīksna) un viensētas.

Balvu pilsēta ir reģiona nozīmes pilsēta, kas ir nozīmīgākais attīstības centrs Latgales reģiona Z daļā. Teritorijas plānojumā arī turpmākajā attīstībā ir plānota šī centra lomas saglabāšana, ietverot esošo pakalpojumu saņemšanas iespēju nodrošināšanu un turpmākās attīstības iespējas. Teritorijas plānojuma III.sējumā „Grafiskā daļa” ir precizēts Balvu pilsētas zonējums atbilstoši esošajai situācijai, kā arī ievērtētas attīstības iespējas, balstoties uz reālo situāciju. Plānojumā ir paredzēts mazliet palielināt pilsētas teritoriju Z daļā, ietverot tajā visu Tehnikas un Liepu ielu, kuras pirms tam daļēji atradās pilsētas un Kubulu pagasta teritorijās.

Kā ciemi teritorijas plānojumā tiek noteikti visi novada teritorijā ietilpstošo pagastu administratīvie centri, kā arī Rubeņi (Bērzkalnes pagasts) un Verpuļeva (Balvu pagasts).

Ņemot vērā iedzīvotāju interesi par patstāvīgas dzīvošanas iespējām Verpuļevā, plānojumā tas tiek noteikts kā ciems, lai arī iepriekšējā plānojumā tas bija noteikts kā mazdārziņu teritorijas.

Teritorijas plānojumā ciema statuss netiek piemērots Makšinavai, kurā ir smērā retinātu apbūve un nav centralizēti izbūvētas komunikācijas.

Visiem ciemiem Teritorijas plānojumā ir paredzētas un precizētas ciemu robežas, kuru noteikšanā tika izmantoti Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2006.-2026. III daļas Teritorijas plānojuma vadlīnijās noteiktie kritēriji:

- 1) Jāveicina Latgales tradicionālās apdzīvojuma struktūras saglabāšana un attīstība, revitalizējot esošās apdzīvotās vietas un izvairoties no jaunu apdzīvoto vietu veidošanās un nekontrolētas izplešanās.
- 2) Jāizvairās no apdzīvoto vietu nepamatotas izplešanās uz dabas teritoriju rēķina, jāpanāk optimāla iedzīvotāju un apbūves blīvuma paaugstināšana pilsētās un ciemos.
- 3) Plānojot jaunu mājokļu, sociālo un citu pakalpojumu objektu, darba vietu attīstīšanu, iespēju robežās jāizmanto jau esošā infrastruktūra un neizmantotās, pamestās apbūves teritorijas.
- 4) Bez nepieciešamās sociālās un inženiertehniskās infrastruktūras nodrošinājuma nav pieļaujama jaunu mājokļu ciematu veidošana ārpus apdzīvotajām vietām.

Līdz ar to visiem ciemiem salīdzinājumā ar apstiprinātajiem plānojumiem ir samazinātas ciemu robežas. Ciemos nav iekļautas nepamatoti lielas dabas teritorijas, tādejādi veidojot

tos kā blīvi apdzīvotas vietas kurā ir vai tiek plānota koncentrēta apbūve, pastāvīgi dzīvo cilvēki un ir izveidota attiecīga infrastruktūra.

Balvu novada teritorijas plānojumā, izvērtējot Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumā 2006.-2026. noteiktās Latgales apdzīvoto vietu attīstības iespējas, tika izvērtētas Balvu novada apdzīvoto vietu spējas veikt noteiktas funkcijas policentriskā struktūrā.

Atkarībā no apdzīvojuma centru potenciāla un piederības kādam no šiem līmeņiem, tajos tiks komplektētas ieteicamās ekonomiskās aktivitātes. Lai nodrošinātu optimālāko efektu, tiks ņemta vērā katra centra specifiskā loma. Reģiona saskaņotas un līdzsvarotas attīstības priekšnoteikums ir šo dažāda līmeņu centru sadarbība vienotā urbānajā tīklā.

Balvu novadā tiek noteikti šādi apdzīvojumu centra līmeņi:

- 1) Reģionālas nozīmes centrs (Balvi).
- 2) Novada nozīmes centrs (Tilža).
- 3) Vietējas nozīmes centri (Naudaskalns, Bērzkalne, Bērzpils, Briežuciems, Krišjāņi, Kubuli, Egļuciems, Vectilža, Vīksna).
- 4) Pārējās apdzīvotās vietas (Verpuļeva Rubeņi).

Apdzīvojuma centros (atkarībā no to iedalījuma kādā līmenī) ir noteikts minimālais pakalpojumu klāsts.

3.3.2. Ceļi un transports

Teritorijas plānojums paredz saglabāt esošo ceļu un ielu tīklu, kas nodrošina piekļūšanu visām novada lauku teritorijas viensētām un pašreiz jau blīvi apbūvētām teritorijām, kā arī kravu pārvadājumus.

Jaunajām apbūves teritorijām (dzīvojamai, darījumu u.c.) jānodrošina to sasniedzamība, veidojot jaunu vietējas nozīmes ceļu un ielu tīklu ar pieslēguma iespējām valsts vietējiem vai pašvaldības ceļiem.

Izstrādājot Balvu novada Teritorijas plānojumu tika izvērtētas Balvu pilsētas un novada ielas pēc to raksturīgajām savienošanas, piekļūšanas un uzturēšanās funkcijām un šo funkciju savstarpējais sadalījums izteikts ar kategoriju grupām. Kopumā Balvu novada ielas tika sadalītas 3 kategorijās:

- 1) Maģistrālās ielas (C kategorija)

Aptver apbūvētus ceļus (ielas) vai to posmus apdzīvotās vietās, kuros darbojas savienošana, piekļūšana un uzturēšanās (arī tādus posmus, ko var apbūvēt, bet pašlaik vēl neapbūvē). Šo ceļa posmu veidošanai noteicošās ir savienošanas funkcijas kvalitātes prasības, kuras bieži var ierobežot piegulošās apbūves veids un apjoms. Lēmums par to, ka savienošanas funkcija ir noteicošā, nenoņem, ka abu pārējo funkciju

prasības drīkst atstāt bez ievēribas. Tāpēc atkarībā no pieklūšanas un uzturēšanās funkcijas, arī šīs grupas ceļiem zināmos apstākļos vajag apsvērt ātruma samazināšanas lietderību, un jācenšas panākt, lai šajos, parasti stipri noslogotajos, ceļos mehānisko transportlīdzekļu kaitējumu apkārtējai videi mazinātu ar būvprasākumiem (piemēram, ar apvedceļiem).

Šīs ielas kalpo kā tranzītielas, kas šķērso Balvu pilsētu un saslēdzas ar ārpilsētas ceļiem P35 Gulbene-Balvi-Vījaka- Krievijas robeža (Vientuļi) un P47 Balvi-Kapūne (Stacijas - Partizānu - Brīvības ielas, Bērzpils ielas).

2) Pilsētas/cienu ielas (D kategorija)

Aptver apbūvētas ielas vai to posmus (arī tādus, kurus var apbūvēt, bet pašlaik vēl neapbūvē) apdzīvotās vietās (Balvu pilsētas teritorijā – pilsētas ielas, cienu teritorijās – cienu ielas), kuras galvenokārt kalpo pieklūšanai zemesgabaliem. Noteiktās dienas stundās šie ceļi ievērojamā apjomā var pārņemt ar savienošanas funkciju. Pārklājoties ar uzturēšanas funkciju, rodas skaidri izteikti lietošanas konflikti. Tādos gadījumos šo ielu posmu veidošanā noteicošās ir pieklūšanas prasības. Lai konfliktus samazinātu, jānosaka zemākas savienošanas kvalitātes prasības.

Šīs var uzskatīt par kolektorielām, kuras apkalpo satiksmi no vietējām ielām un izved uz maģistrālēm vai mazāk svarīgiem ārpilsētas virzieniem, daļēji var apkalpot tranzītu un sabiedrisko transportu (Raiņa iela, Ezera iela, Krasta iela, arī Vidzemes iela, Brīvības iela, Tehnikas iela, Lauku iela, Liepu iela, Baznīcas iela, Skolas iela, J.Logina iela, Sporta iela, Daugavpils iela, Rūpniecības iela).

3) Vietējas nozīmes ielas (E kategorija)

Aptver apbūvētas ielas vai to posmus (arī tādus, kurus var apbūvēt, bet pašlaik vēl neapbūvē) apdzīvotās vietās, kuras galvenokārt nodrošina uzturēšanos. Vienlaicīgi šīs ielas zināmā apjomā pārņem arī pieklūšanas funkciju. Šo ceļa posmu veidošanā noteicošās ir uzturēšanās funkcijas kvalitātes prasības. Mehānisko transportlīdzekļu satiksmei visumā ir pakārtota nozīme.

Apkalpo ēkas, ēku grupas un savstarpēji savieno pilsētas ielas (D kategorija).

Kā vietējas nozīmes ielas noteiktas arī atsevišķas piebrauktuves, kas ir dzīvojamās ielas daudzdzīvokļu māju iekškvartālos, mazdārziņu teritorijās un pamatā nodrošina uzturēšanās funkciju.

Teritorijas plānojuma II.sējumā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” un III.sējumā „Grafiskā daļa” ielām Balvu pilsētā un ciemos ir noteiktas sarkanās līnijas, kuru lielumi doti II.sējumā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

Apzinoties perspektīvā pieejamos finanšu līdzekļus un valsts autoceļu tīklā risināmo problēmu kopējo apjomu, Satiksmes ministrija neplāno tuvāko 10 gadu laikā izbūvēt jaunus autoceļu posmus un mezglus Balvu novada teritorijā. Saskaņā ar VAS „Latvijas

Valsts ceļi” informāciju novada teritorijā iespējama tikai esošo valsts autoceļu rekonstrukcija vai remonts to zemes nodalījuma joslu robežās.

Latgales reģiona plānojums atbalsta Vidzemes reģiona plānojumā izvirzīto koncepciju par autoceļa P35 Gulbene-Balvi-Vīļaka-Vientuļi-(Pitalova) tālāku attīstību kā starpreģionālas nozīmes ceļu un RKP „Vientuļi” lomas palielināšanu, nosakot to kā turpmākas izpētes projektu, lai varētu pamatot šim ceļam nacionālas nozīmes ceļa statusa piešķiršanu. Šī ceļa attīstība ievērojami paaugstinās visu Ziemeļu pilsētu tīkla potenciālu un pastiprinās Balvu pilsētas lomu. Nākotnē paredzēts pastiprināt šī autoceļa nozīmi, attīstot to kā starptautisku maģistrāli ar RKP un muitas punktu Vientuļos. Attīstoties muitas darbībai uz RKP „Vientuļi”, varētu aktualizēties jautājums par apvedceļa izbūves nepieciešamību ap Balvu pilsētu, līdz ar to Teritorijas plānojuma II.sējumā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” un III.sējumā „Grafiskā daļa” šī teritorija tiek rezervēta kā turpmākās izpētes teritorija.

3.3.3. Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti

Viena no prioritātēm novadā būtu ūdenssaimniecības sakārtošana tajās vietās, kur šis jautājums līdz galam vēl nav atrisināts vai būtu uzlabojams (Balvu pilsēta, Tilža, Kubuli, Bērzpils, Briežuciems). Būtu nepieciešams sakārtot gan notekūdeņu sistēmu, gan izbūvēt jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un lietot ūdens kanalizāciju atvienota no sadzīves notekūdeņiem. Tāpat būtu nepieciešams veikt ūdens apgādes tīklu rekonstrukciju un ūdens ņemšanas vietu sakārtošanu.

Uzsākot kādas jaunas teritorijas attīstību, ir jāparedz viss nepieciešamais inženiertīklu nodrošinājums. Teritorijas plānojumā blīvu apbūvi paredzēts veidot novada ciemos, līdz ar to uzsākot būvniecību ciemu teritorijās ir nepieciešams paredzēt pieslēgšanos jau esošajiem ciema inženiertehniskās apgādes tīkliem, vai arī plānot citus risinājuma veidus. Lai nodrošinātu pietiekošu elektroapgādi jaunajām apbūves teritorijām nepieciešamības gadījumā ciemos būs nepieciešams izbūvēt jaunas 20 kV kabeļu līnijas, transformatora punktus, kā arī zemsprieguma kabeļu līnijas, nomainot vecās gaisvadu līnijas.

3.3.4. Kultūras un dabas mantojums

Balvu novada teritorijā samērā daudz valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi, kuru aizsardzību nosaka likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” (12.02.1992.) un tam pakārtotie ministru kabineta noteikumi. Kultūras pieminekli drīkst izmantot kultūras, izglītības, zinātnes, tūrisma, saimnieciskiem vai citiem mērķiem tā, lai tiktu saglabāts kultūras piemineklis un kultūrvēsturiskā vide kultūras pieminekļa teritorijā un tā aizsardzības zonā. Saimniecisko darbību kultūras pieminekļu aizsargjoslās ierobežo „Aizsargjoslu likums” (11.03.1997.).

Dabas teritorijas, to kvalitāte un pieejamība nākotnē būs viens no galvenajiem dzīves vides augstas kvalitātes rādītājiem, tāpēc teritorijas plānojums paredz pēc iespējas saglabāt neskartas un nepārveidotas visas esošās aizsargājamās dabas teritorijas.

Dabas aizsardzības plānošana ir process, kurā tiek noteikta pasākumu ievērtēšana attiecībā uz dabas aizsardzības plānošanu un to integrācija citu nozaru attīstības plānos. Dabas aizsardzības plānošana ir daudzpusīgs un sarežģīts process, jo nepieciešams to integrēt ne vien ar īstermiņa, bet arī ilgtermiņa projektiem. Bez tam dabas aizsardzības plānošanas process var radīt arī finansiāla rakstura problēmas - videi draudzīgi projekti var būt salīdzinoši dārgāki.

Tā kā Balvu novadā atrodas virkne īpaši aizsargājamo dabas teritoriju: 4 dabas liegumi (visi noteikti kā Natura 2000 teritorijas), viens aizsargājamais ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis, viena aleja, 16 dižkoki, 18 mikroliegumi, kā arī viens vietējās nozīmes dabas parks, tad šo teritorijas izmantošanai būtu jāpievērš papildus uzmanība un tajā veicamās darbības jāsakrāj ar šo teritoriju apsaimniekotāju.

3.3.5. Lauksaimnieciski izmantojamo zemju un mežsaimniecības attīstība

Balvu novada attīstības programmā 2011.-2017.gadam secināts, ka novadā nav lielu ražošanas uzņēmumu un arī turpmāk novada attīstības pamatvirzieni ir mazo uzņēmumu attīstība lauksaimniecībā, mežizstrādē un kokapstrādē.

Lauksaimniecībā izmantojamā zemes aizņem 41,1% no Balvu novada kopplatības, tomēr tām ir samēra zema auglība, līdz ar to augstu ražu iegūšanai nepieciešami lieli kapitālieguldījumi. Lauksaimniecības zemes ir piemērotas zālāju un graudaugu audzēšanai, tāpēc ievērojamas lauksaimniecības zemes platības netiek apstrādātas un pilnībā apsaimniekotas, tās aizaug ar krūmiem un nezālēm. Līdz ar to Teritorijas plānojumā ir paredzēts, ka neizmantojamās lauksaimniecības zemes iespējams apmežot.

Meži aizņem 37,2% no Balvu novada kopplatības un ir nozīmīgs novada dabas resurss.

3.4. Teritorijas plānotā izmantošana

Balvu novada plānotās (atļautās) izmantošanas veidi ir noteikti teritorijas plānojumā. Saskaņā ar izstrādāto Balvu novada attīstības programmu, definētajiem mērķiem un rīcības plānu, Balvu novada teritorijas plānojumā tiek izdalītas sekojošas teritorijas, nosakot to izmantošanas mērķus un nosacījumus:

- 1) Individuālo dzīvojamo māju apbūves teritorijas (DzI);
- 2) Daudzdzīvokļu māju apbūves teritorijas (DzD);
- 3) Darījumu objektu apbūves teritorijas (D);
- 4) Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves teritorijas (S);

- 5) Jauktu objektu apbūves teritorijas (J);
- 6) Ražošanas objektu apbūves teritorijas (R);
- 7) Lauksaimniecības teritorijas (L);
- 8) Mežsaimniecības teritorijas (M);
- 9) Ūdens objektu teritorijas (Ū);
- 10) Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas (K);
- 11) Dabas teritorijas (ZD);
- 12) Rekreācijas teritorijas (ZR);
- 13) Kapsētu teritorijas (ZK);
- 14) Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves teritorijas (T);
- 15) Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves teritorijas (I).

3.4.1. Individuālo dzīvojamo māju apbūves teritorijas (DzI)

Individuālo dzīvojamo māju apbūves teritorijas ir zemes vienības un teritorijas, kas paredzēti kvalitatīvas mājokļa funkcijas nodrošināšanai ģimeņu mājās uz atsevišķiem zemesgabaliem vidē ar augstu ekoloģisko vērtību.

Tās ir teritorijas Balvu pilsētā un ciemos, kas paredzētas iedzīvotāju piemājas saimniecību uzturēšanai. Veidojot šādas teritorijas, vajadzētu paredzēt iespēju tās pieslēgt jau esošajām inženierkomunikācijām (ūdensapgāde un kanalizācija).

Jaunveidojamo zemes vienību minimālais lielums šajās teritorijās bļivā apbūvē (esošām zemes vienībām un kvartāliem) ir 600 m², pilsētā 1200 m² un ciemos 2500 m².

Vienā zemes vienībā atļauts būvēt vienu savrupmāju (vai vienu dvīņu mājas daļu).

3.4.2. Daudzdzīvokļu māju apbūves teritorijas (DzD)

Daudzdzīvokļu māju apbūves teritorijas ir zemesgabali un teritorijas, kas paredzēti kvalitatīvu un daudzveidīgu mājokļu un intensīvas vai vidēji intensīvas dzīvojamās funkcijas nodrošināšanai namos ar īres vai privātiem dzīvokļiem šim nolūkam īpaši izbūvētā un labiekārtotā vidē.

Šis izmantošanas veids ietver divu veidu apbūvi ar atšķirīgiem apbūves tehniskajiem rādītājiem un citām teritorijas izmantošanas prasībām: mazstāvu daudzdzīvokļu māju apbūves zemes vienības ar 1-3 stāvu namiem Balvu pilsētā, ciemos un lauku teritorijās (DzD1) un daudzstāvu daudzdzīvokļu māju apbūves zemes vienības ar 4-5 stāvu namiem tikai Balvu pilsētā (DzD2).

Teritorijas plānojumā netiek paredzētas jaunas daudzdzīvokļu māju apbūves teritorijas, tāpēc tās izmantojamas daudzdzīvokļu māju apbūves uzturēšanai.

3.4.3. Darījumu objektu apbūves teritorijas (D)

Darījumu objektu apbūves teritorijas ir teritorijas, kur primārā zemes, ēku un būvju vai to daļu izmantošana kalpo pašvaldības ekonomiskās un sociālās attīstības nodrošināšanai un ietver darījumu, tirdzniecības, pakalpojumu un citas komerciāla rakstura iestādes, kā arī nelielas ražotnes, kas nerada kaitējumu videi, lai nodrošinātu iedzīvotājiem nepieciešamos pakalpojumus un darba vietas apdzīvoto vietu centros.

Jaunveidojamo zemes vienību minimālais lielums šajās teritorijās ir 1500 m².

3.4.4. Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves teritorijas (S)

Sabiedriskas nozīmes objektu apbūve ir pamatā nekomerciālu sabiedrisko iestāžu apbūves teritorija, kur primārā zemes, ēku un būvju vai to daļu izmantošana kalpo publiskiem, sabiedriskiem vai sociāliem un tamlīdzīgiem nolūkiem; ietver zemes vienības, uz kurām izvietotas valsts un pašvaldības pārvaldes iestādes, izglītības, veselības aizsardzības, kultūras iestādes, pasts, biroji, klubi, sporta būves u.tml.

Teritorijas nav paredzētas jaunu pārstrādes, ražošanas u.c. rūpnieciska rakstura objektu, kas var radīt būtisku piesārņojumu, izveidei un tās atrodas ciemu teritorijās.

Jaunveidojamo zemes vienību minimālais lielums šajās teritorijās ir 1500 m².

3.4.5. Jauktas apbūves teritorijas (J)

Jauktas apbūves teritorijas ir daudzfunkcionālas izmantošanas teritorijas, kur primārā zemes, ēku un būvju vai to daļu izmantošana kalpo pašvaldības ekonomiskās un sociālās attīstības nodrošināšanai un ietver darījumu, tirdzniecības, pakalpojumu un citas komerciāla rakstura iestādes, sabiedriskās iestādes un dzīvokļus jauktas izmantošanas ēkās, kā arī nelielas ražotnes, kas nerada kaitējumu videi, lai nodrošinātu iedzīvotājiem nepieciešamos pakalpojumus, darba un dzīves vietas Balvu pilsētā.

Jaunveidojamo zemes vienību minimālais lielums šajās teritorijās daudzdzīvokļu mājai ir ne mazāks kā 75 m² uz vienu dzīvokli, rindu mājas sekcijai 600 m² un citos gadījumos 1500 m².

3.4.6. Ražošanas objektu apbūves teritorijas (R)

Ražošanas objektu apbūves teritorijas ir zemes vienības, kur primārā zemes, ēku un būvju vai to daļu izmantošana kalpo apbūvei ar daudzveidīgām vispārīgās, vieglās vai lauksaimnieciskās ražošanas un komerciāla rakstura funkcijām, izslēdzot dzīvojamo funkciju.

Jaunveidojamo zemes vienību minimālais lielums šajās teritorijās tiek noteikts atbilstoši funkcionālajai nepieciešamībai.

3.4.7. Lauksaimniecības teritorijas (L)

Lauksaimniecības teritorijas ir zemes vienības ar vai bez apbūves, kur primārā izmantošana paredzēta laukkopības un lopkopības produktu ražošanai savam patēriņam vai pārdošanai, to uzglabāšanai, vai daļējai apstrādei, bet sekundārā ir citas zemes izmantošanas, kas saistītas ar lauksaimnieciskās darbības dažādošanu un alternatīvām – lauku tūrismu, amatniecību, lauksaimniecības produkcijas pārstrādi, sezonas dzīvošanu u.c.

Šis izmantošanas veids ietver trīs veidu teritorijas ar atšķirīgiem apbūves tehniskajiem rādītājiem un citām teritorijas izmantošanas prasībām: lauksaimniecības teritorijas, mazsaimniecību lauksaimniecības teritorijas un mazdārziņu teritorijas.

Lauksaimniecības teritorijās atkarībā no to veida atļauta zemju transformācija (pārveidošana) citos zemes izmantošanas veidos (piemēram, meža zemē, apbūvē).

Atkarībā no izmantošanas veida atļauta savrupmāju celtniecība (uz katra zemes gabala atļauts celt vienu savrupmāju ar saimniecības ēkām), kā arī lauksaimniecības ražošanas objektu izveidošana, ja tas nepārsniedz vienas saimniecības apkalpošanas vajadzības.

Lauksaimniecībā izmantojamo teritoriju jaunveidojamo zemes vienību minimālais lielums atkarībā no izmantošanas veida ir noteikts 2 ha (L1), 0,5 ha (L2) un 600 m² (L3). Būvju celtniecības projekti saskaņojami tiesību aktos noteiktajā kārtībā.

3.4.8. Mežsaimniecības teritorijas (M)

Mežsaimniecības teritorijas ir mežu (arī krūmāju, jaunaudžu un izcirtumu, stigu un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, mikroliegumu un to buferzonu) teritorijas, zeme zem meža infrastruktūras objektiem (ceļiem, meliorācijas sistēmām), mežā ietilpstoši un tam piegulošie pārplūstošie klajumi, purvi un lauces.

Mežsaimniecības teritorijas ir izmantojamas mežsaimniecības vajadzībām likumos un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un saskaņā ar meža inventarizāciju. Meža apsaimniekošanas plāns, kas tiek izstrādāts pamatojoties uz meža inventarizācijas datiem, ir viens no priekšnoteikumiem valsts un ES finansējuma vai līdzfinansējuma saņemšanai mežsaimniecības attīstībai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Jaunveidojamo zemes vienību minimālais lielums šajās teritorijās ir 2 ha, bet pēc transformēšanas minimālā zemes vienība apbūvei var būt 1 ha.

Tajās mežu teritorijās, kurās atrodas aizsargājamās dabas teritorijas, jebkādas darbības veicamas saskaņā likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993.), „Aizsargjoslu likumu” (05.02.1997.), MK noteikumiem Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (16.03.2010.), MK noteikumi Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem” (15.06.1999.) un tiem pakārtotajiem MK noteikumiem.

Mežsaimniecības teritorijās ir izveidoti mikroliegumi, kuru izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas kārtību nosaka MK noteikumi Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” (30.01.2001.).

3.4.9. Ūdens objektu teritorijas (Ū)

Ūdens objektu teritorijas ir novada teritorijā esošās ūdensteces (upes, strauti, kanāli vai to daļas) un ūdenstilpes (ezeri, dīķi, ūdenskrātuves vai to daļas), kuru izmantošana saistīta ar rekreāciju un virszemes ūdeņu noteci, kā arī būves, kas saistītas ar attiecīgā ūdens objekta izmantošanu un uzturēšanu.

Saskaņā ar „Aizsargjoslu likumu” (05.02.1997.) ūdenstilpēm, ūdenstecēm un mākslīgiem ūdensobjektiem tiek noteiktas aizsargjoslas, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūstošajās teritorijās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu.

Balvu novada teritorijā ir noteiktas vairākas ūdens ņemšanas vietas pie ūdens objektiem, kurus var izmantot ugunsgrēku dzēšanai.

3.4.10. Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas (K)

Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas ir teritorijas derīgo izrakteņu, piemēram, smilts, grants, sapropeļa, māla, kūdras u.c. ieguvei un pirmapstrādei.

Teritorijas izmantojamas karjeru izstrādes mērķiem – zemes dziļu ieguvei. Līdz ieguves uzsākšanai teritorijas atļauts izmantot lauksaimniecības vai mežsaimniecības vajadzībām. Teritorijās, kurās izmantošanas mērķis ir lauksaimniecība un mežsaimniecība, paredzot zemes dziļu izstrādi, noteiktā kārtībā ir veicama zemes transformācija.

Kartogrāfiskajā materiālā tiek attēlotas esošās derīgo izrakteņu atradnes:

- 1) Smilts atradne „Āpšinieci”;
- 2) Smilts atradne „Vanagi I”;
- 3) Smilts-grants un smilts atradne „Augstasils II”;
- 4) Smilts-grants un smilts atradne „Dieviņzieda kalns”;

- 5) Smilts-grants un smilts atradne „Rubuleva”;
- 6) Kūdras atradne „Naudiševas (Naudaskalna) purvs”.

Kā plānotā derīgo izrakteņu ieguves teritorija tiek noteikta Lutinānu purva kūdras atradne (kūdras fonda Nr.4099) Briežuciema un Lazdulejas pagastu teritorijā un Peikstulnīcas – Salas purva kūdras atradne (kūdras fonda Nr.4988) Krišjāņu pagasta teritorijā.

3.4.11. Dabas teritorijas (ZD)

Dabas teritorijas ir dabas pamatnes, parki, zaļās zonas un citas rekreācijas nozīmes objektu teritorijas, kuru primārā izmantošana ir saistīta ar brīvdabas atpūtu, teritorijas vizuālās kvalitātes un mikroklimata uzlabošanu un kuras tiek koptas un apsaimniekotas.

3.4.12. Rekreācijas teritorijas (ZR)

Rekreācijas teritorijas nozīmē īpaši veidotas un labiekārtotas publiski pieejamas teritorijas, kas paredzētas daudzveidīgas iedzīvotāju aktīvās un pasīvās atpūtas iespēju nodrošināšanai, kultūras, izziņas un sporta pasākumu organizēšanai un ar tūrisma un atpūtas industriju saistītiem uzņēmumiem augstvērtīgas dabiskās vides apstākļos, izmantojot teritorijas ekoloģisko un ainavisko potenciālu.

Jaunveidojamo zemes vienību minimālais lielums Balvu pilsētā šajās teritorijās tiek noteikts atbilstoši funkcionālajai nepieciešamībai, bet ne mazāka par 600 m², lauku teritorijā 1 ha.

3.4.13. Kapsētu teritorijas (ZK)

Kapsētu teritorija ir īpaši labiekārtota teritorija, kas paredzēta mirušo apbedīšanai un ar to saistīto ceremoniālo ēku apbūvei.

Teritorijas plānojuma III.sējumā „Grafiskā daļa” ir attēlotas 43 kapsētas, kā arī teritorijas, kur paredzēts palielināt to teritoriju.

3.4.14. Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves teritorijas (T)

Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves teritorijas ir teritorijas, kur primārā zemes un būvju izmantošana kalpo sabiedriskā (publiskā), privātā un kravu autotransporta satiksmes un gājēju un velosipēdu satiksmes nodrošināšanai, kā arī transporta un inženiertehniskās apgādes būvju izvietojumam, maģistrālo u.c. inženiertehniskās apgādes tīklu izvietojumam, kā arī publiskas izmantošanas auto novietnes (arī garāžas), bet atsevišķos gadījumos arī auto novietnes un garāžas kā dzīvojamās apbūves infrastruktūras objekts.

Balvu novada teritorijas plānojumā kā satiksmes infrastruktūras objektu teritorijas tiek noteiktas visas esošās satiksmes infrastruktūras teritorijas:

- 1) valsts un pašvaldību autoceļi;

- 2) mežu ceļi;
- 3) pilsētā un ciemos esošās ielas, laukumi un autostāvvietas;
- 4) veloceļiņi.

Balvu pilsētā un ciemos gar ielām un autoceļiem aizsargjoslas ir noteiktas kā sarkanās līnijas (esoša vai projektētā ielas robeža) un būvlandes (līnija, kas nosaka attālumu no sarkanās līnijas līdz apbūvei).

3.4.15. Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves teritorijas (I)

Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves teritorijas Apbūves noteikumos ir teritorijas galveno inženierapgādes objektu apsaimniekošanai un attīstībai, kur primārais izmantošanas veids ir dažādi inženierkomunikāciju objekti.

Šo teritoriju esošā vai plānotā (atļautā) izmantošana ir slēgta vai ierobežota lietošanas režīma būves, ietaises un teritorijas. To lietošanas ierobežojumi izriet gan no vēlēšanās aizsargāt specializētu objektu, gan no bīstamības, ko var radīt pats objekts.

PIELIKUMI

- 1.pielikums. Balvu novada ūdenstilpju raksturojums
- 2.pielikums. Valsts un Valsts nozīmes ūdensnotekas un hidrotehniskās būves Balvu sektorā (uz 14.03.2009.)
- 3.pielikums. Vispārīga informācija par izmantojamām būvmateriālu izejvielu atradnēm Balvu novadā (2010.)
- 4.pielikums. Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa „Lielais Vella akmens” robežu apraksts un shēma
- 5.pielikums. Bērzpils alejas robežu apraksts, koordinātas un shēma
- 6.pielikums. Aizsargājamie dižkoki Balvu novadā
- 7.pielikums. Mikroliegumi Balvu novadā
- 8.pielikums. Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi Balvu novadā
- 9.pielikums. Balvu novada pašvaldības autoceļu saraksts
- 10.pielikums. Balvu novada pašvaldības ielu saraksts
- 11.pielikums. Potenciāli piesārņotās vietas Balvu novadā
- 12.pielikums. Valsts ģeodēziskā tīkla atbalsta punkti Balvu novadā

1.pielikums

Balvu novada ūdenstilpju raksturojums

Ūdenstilpes nosaukums	Latvijas ūdenstilpju klasifikatora kods	Platība (ha)	Vidējais dziļums (m)	Hidroloģiskais režīms	Juridiskais statuss	Raksturojums
Balvu pilsēta						
Balvu ezers	42233	167,9	2,2	Caurteces	Publiskis	Stipri eitroficēts 1954.g. regulēts, iztekošā Bolupe, ūdens līmenis pazeminājās
Balvu pagasts						
Bolupes dīķis		3,6		Mākslīgs		
Bērzpils pagasts						
Putriņu (Putreņa)	42225	1,3		Vecupe	Dabas liegums	
Daugupes		1,2				Dūņains
Kubulu pagasts						
Pērkonu (Pārkuņu) ezers	42232	229,7	1,3	Caurteces	Publiskis	Sakarā ar Bolupes regulēšanu ūdens līmenis ezerā pazemināts par apmēram 1,5 m. Karsti zemi, lēzeni, slīpi. Dūņu slānis 3 m un vairāk, dūņains.
Celmenes Ūdenskrātuve		10		Caurteces Mākslīgs		
Lazdulejas pagasts						
Orlovas ezers	68184	82	0,8	Caurteces	Dabas liegums	Stipri aizaudzis, zemi, dūņains, siekstains, kūdrains, smilšains
Ploskenas (Plaskinas)	68185	66,2	1,4	Caurteces	Zvejas tiesības pieder valstij	Krasti zemi, lēzeni, slīpi. Dūņu un sapropeļa slānis līdz 3 m. Dūņains, siekstains, kūdrains.
Tilžas pagasts						
Raicesnes	42210	22,8	0,3	Caurteces		Ezers 1970.g. izrāvis 170 m atstāto upītes gultni līdz meliorācijas grāvim, un ūdens līmenis nokritis par apmēram 1,5 m. Krasti lēzeni. Dūņu slānis 3 m un vairāk, dūņains.
Ūdrenes	42209	7,7				
Gaigaju	42205	3,4				
Lombārdes		1				
Vecilžas pagasts						
Vecilžas ezers	42204	19,2	0,9	Caurteces		1962.g. regulēta iztekošā upe, ūdens līmenis pazeminājās.

						Krasti lēzeni. Dūņu slānis 0,3 – 3 m, dūņains.
Gružiņu (Grūžņa) ezers		12,5				
Gaigaļu ezers	42205	3,4				
Vilkarūča ezers		1,9				
Viksnas pagasts						
Sproģu ezers (Sprogu)	42237	55,9	1,8	Caurteces	Zvejas tiesības pieder valstij	Regulēta iztekošā Kurna - 1968.g. ezera ūdens līmenis pazemināts par apmēram 1,5 m. Krasti lēzeni, slīpi. Dūņu slānis 0,2 – 2,5 m, dūņains, smilšains.
Lielais Pokuļovas (Pokuļevas)	42230	21,3	0,7	Caurteces	Zvejas tiesības pieder valstij	Aizaugošs, ūdens līmenis pazemināts, apvadot Bolupi ezeram apkārt. Krasti lēzeni. Dūņu slānis 1,1 - 3 m un vairāk. Dūņains.
Mazais Sprogu		9				
Mazais Pokuļovas (Miezāju)	42231	8,1	0,5	Noteces		Aizaugošs. Ūdens līmenis pazemināts novadot Bolupi pa blakuskanālu. Krasti lēzeni, dūņains.
Judiņu (Jūdiņu)	42234	3,9				
Derdzinu	42234	3,5				Dūņains
Stepju		1				

Avots: www.ezeri.lv

2.pielikums

Valsts un Valsts nozīmes ūdensnotekas un hidrotehniskās būves Balvu sektorā
(uz 14.03.2009.)

ŪSIK kods	Nosaukums pēc VZD datu bāzes	Baseina platība (km ²)	Kopējais garums (km)	tai sk. regulētais garums (km)	Gads kurā regulēts
4244	Sita	175,4	29,1	28,6	1967
42444	Dzirla	38,6	19,3	16,7	1956/1985
424452	Liepupīte	15,3	8,2	8,2	1963/1985
42446	Dvorupe	12,3	7,7	7,7	1969
4254	Bolupe	936,0	67,4	51,8	1958/1961
42542	Vārniena	370,8	51,0	17,1	1964/1998
425422	Pokratiņa	46,1	14,9	14,9	1955
4254221	Cimpīte	12,6	6,6	6,5	1954
425424	Sudarbe	110,4	19,8	15,2	1961
4254242	Ilgančupīte	13,8	4,5	2,6	1959
42542421	Grūžņa strauts	26,3	7,4	7,4	1959
425426	Kārnīte	45,4	14,0	10,3	1964
4254262	Dobupe	18,3	9,5	3,7	1961
425428	Rūbežupe	25,8	6,9	6,9	1963/1984
42544	Teterupe	52,1	20,4	20,4	1962/1993
42546	Dūrupe	40,9	11,0	11,0	1958/2003
425474	Raganiņa	11,4	2,3	2,3	1967/1974
42548	Kurna	56,3	18,9	12,9	1962/1974
425482	Zaļčupīte	5,1	5	4,7	1964/1988
425484	Kačupīte	6,6	5,7	2,8	1984
4254920	Pelnupīte	21,1	12,8	10,6	1958/1993
425494	Žaugupe	11,1	5,2	5,2	1959/1983
4254952	Čāgupīte	8	6,9	4,5	1981
42549542	Oknupe	8,6	7,4	4,8	1974
42549544	Makšanova	15,2	5,5	4,1	1968
425496	Ašusila strauts	18,5	10,0	1,7	1960
4256	Pīestiņa	109,7	21,2	20,5	1961/1998
42562	Osa	16,8	5,4	5,4	1958
42564	Palaciņa	53,9	15,9	15,9	1954
425642	Saipīte	21,6	12,9	12,9	1954
426	Iča	1060,0	31,0	29,7	1929-1961
42612	Dziļāune	26,6	13,9	13,9	1954
42614	Paukle	40,1	19,3	19,1	1956/1986
4262	Keiba	94,5	28,0	28,0	1951
42622	Skujatne	27,0	11,8	11,8	1956/1988
42624	Siltene	26,1	7,5	7,5	1953/1984
4266	Tilža	239,0	37,9	27,1	1956/1993
42662	Vakša	27,0	7,4	7,4	1952/1978
42664	Diukšupe	76,7	13,0	13,0	1950
426642	Mežupe	7,5	5,0	3,9	1954
42666	Raicene	41,7	10,2	7,9	1961
682	Vjada	609,8	43,0	12,2	1956
6822	Kira	216,1	31,0	20,3	1951/2002
68222	Niedrupīte	56,9	22,4	22,4	1961
682222	Niedrupes Nr.-1	14,2	7,1	7,1	1966
682232	Tutinava		4,7	4,7	1968

68224	Meirupīte	20,2	11,3	7,2	1962
68226	Bušma	11,8	7,7	5,6	1964
6832	Kuhva (Kūkova)	408,5	42,0	39,0	1959
68322	Ludonka	45,5	22,0	7,7	1953
683222	Medņeva	7,0	7,0	3,7	1968
683232	Moseika	8,9	5,6	4,2	1963
68324	Rika	126,8	36,7	7,1	1963/1998
683252	Krakupe	16,1	6,4	6,4	1958/1974
6832531	Kuhvas N-1 (61 sistēmas)	14,9	6,4	6,4	1960/1985
683254	Kaņepe	18,1	5,9	5,9	1963/1984
68326	Supenka	93,4	20,8	8,4	1960
683264	Zvaiga	16,4	7,7	7,7	1974
683262	Grūšļova	19,7	10,1	9,4	1953/1987
683264	Asarova	35,7	4,5	4,5	1961
68328	Pazlauga	44,9	10,6	5,9	1953/1972
624	Punduru N-1 (starpvalstu)	12,3	4,1	4,1	1964
Ūdensnotekas kopā:		5767,4	934,8	706,5	
4254225	Kapūnes pold.Sūkņu st.un dambji	0,8	13,5	13,5	1974/2004
426122	Dziļjaunes pold.sūkņu stac. un dambji	1,3	27,7	27,7	1986
Polderi kopā:		2,1	41,2	41,2	
Ūdensnotekas un polderi Kopā:		5769,5	976,0	747,7	

Avots: Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi Vidzemes reģiona nodaļa

3.pielikums

Informācija par izmantojamām būvmateriālu izejvielu atradnēm Balvu novadā (2010.)

Atradne (pagasts)	Uzņēmējiesabiedrība, izmantošanas licences (atļaujas) numurs un izsniedzējs	Derīgā izrakteņa izmantošana	Izpētes veicējs un gads, akceptētie krājumi	Krājumi (01.01.2010.)	Krājumi (01.01.2011.)
Ašusils 2 (Vīksnas pagasts)	SIA „Liepas Z” Atļauja Nr. 2 2010.08.10.- 2020.06.08. Balvu novada pašvaldība	Būvniecībai, ceļu būvei	SIA „ADVORS” 2010 Smilts- grants A – 87,50 N – 0,00	48,05 666,40	48,05 666,40
Āpšinieci (Kubulu pagasts)	AS „Latvijas valsts meži” Atļauja Nr. 1 2006.12.01.- 2015.06.30. Kubulu pagasta padome	Būvniecībai, mežu ceļu būvei	SIA „Geo Consultants” 2003. Smilts A – 158,80 N – 0,00	147,01 0,00	141,95 0,00
Bebrīņi (Bērzkalnes pagasts)	SIA „VITAR 7” Atļauja Nr. 3 2009.06.15.- 2019.06.14. Bērzkalnes pagasta padome	Būvniecībai	SIA „ADVORS” 2009 Smilts A – 419,60 N – 0,00	419,60 0,00	418,95 0,00
Augstasils II (Briežuciema pagasts)	SIA „Liepas Z” Atļauja Nr. 1 2010.01.04.- 2019.08.18. Balvu novada pašvaldība	Būvniecībai, ceļu būvei	GP KĢIE 1975 Meliorprojekts 1986 Smilts-grants A – 141,10 N – 147,50 Smilts A – 193,20 N – 266,60	104,11 147,50 178,04 266,60	104,11 147,50 175,41 266,60
Dieviņzieda kalns (Krišjāņu pagasts)	AS „Latvijas valsts meži” Atļauja Nr. 1 2009.01.30.- 2018.06.17. Krišjāņu pagasta padome	Būvniecībai, meža ceļu būvei	SIA „Pētnieks” 1998 SIA „Vides „Konsultāciju Birojs” 2008 Smilts-grants A – 660,10 N – 0,00 Smilts A – 1144,70 N – 0,00	656,77 0,00 1142,78 0,00	605,22 0,00 1142,78 0,00
Rubuļeva (Bērzkalnes pagasts)	SIA „Pilsbergs” Atļauja Nr. 1 2007.09.25.- 2017.09.24. Bērzkalnes pagasta padome	Būvniecībai, ceļu būvei	Ceļuprojekts 1985, 1999 Smilts-grants A – 111,60 N – 0,00 Smilts A – 362,80 N – 0,00	60,51 0,00 343,59 0,00	56,97 0,00 343,59 0,00

Naudišēvas purvs (Balvu pagasts)	SIA „BalviFlora” Licence Nr. 8/301 2007.05.24.- 2032.05.23. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra	Lauksaimniecība	SIA „Baltijas Zemes Resursi” 2006 IK „SILADA” 2010 A – 824,32 N – 0,00	771,55 0,00	815,36 0,00
---	---	-----------------	---	----------------	----------------

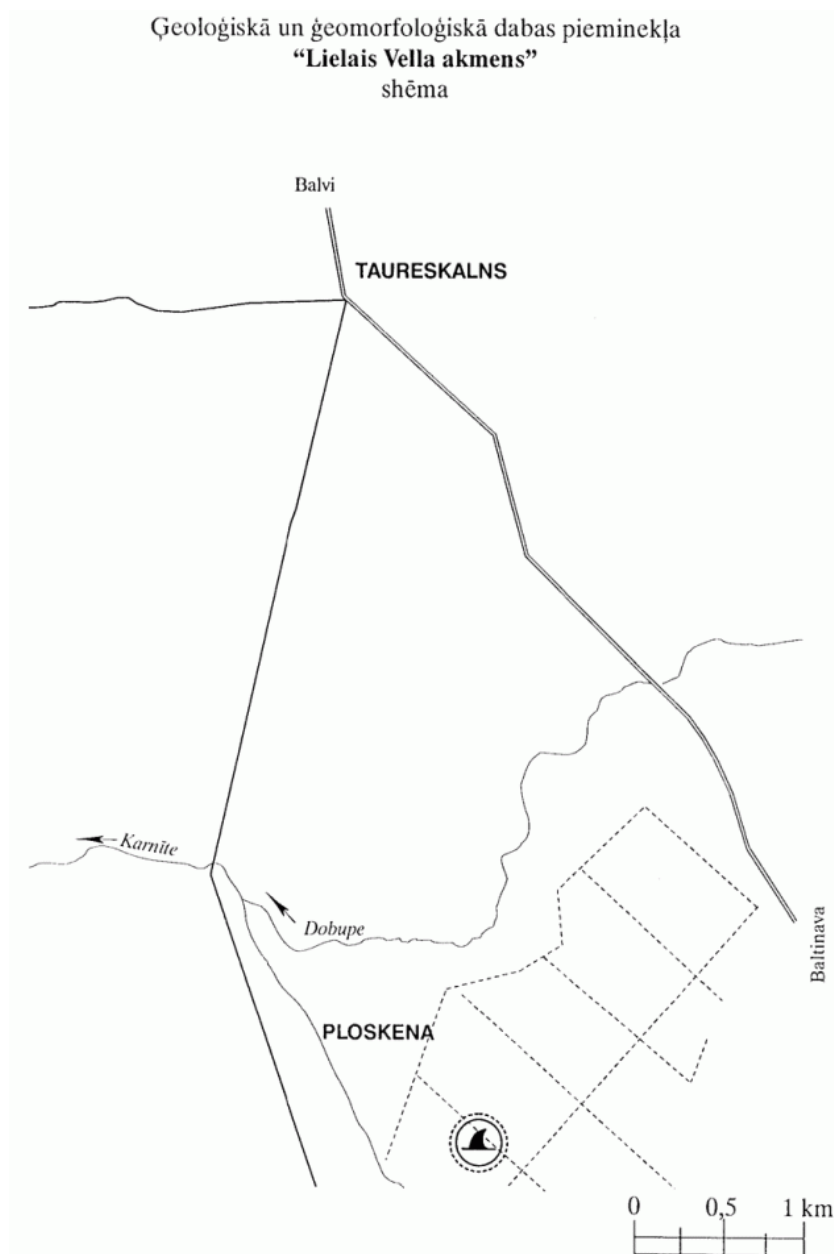
**Avots: Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras un dziedniecības dūņu) krājuma
balance par 2010.gadu (Valsts SIA „LVĢMC”)**

4.pielikums

Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa „Lielais Vella akmens” robežu apraksts
un shēma

N.p.k.	Atrašanās vieta	Pa kādiem plāna situācijas elementiem robeža noteikta
1.	Balvu novads Bērzkalnes pagasts Ploskenas ciems	No stigu krustpunkta (kvartālstaiga starp Žīguru virsmežniecības 229., 230.kvartālu un Ploskenas ciema privātsaimniecībām un kvartālstaiga starp Žīguru virsmežniecības 229. un 230.kvartālu) 540 m uz DA pa kvartālstaigu starp Žīguru virsmežniecības 229. un 230.kvartālu, stigas labajā pusē

Ministru kabineta 2001.gada 17.aprīļa noteikumiem Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"
17.pielikums



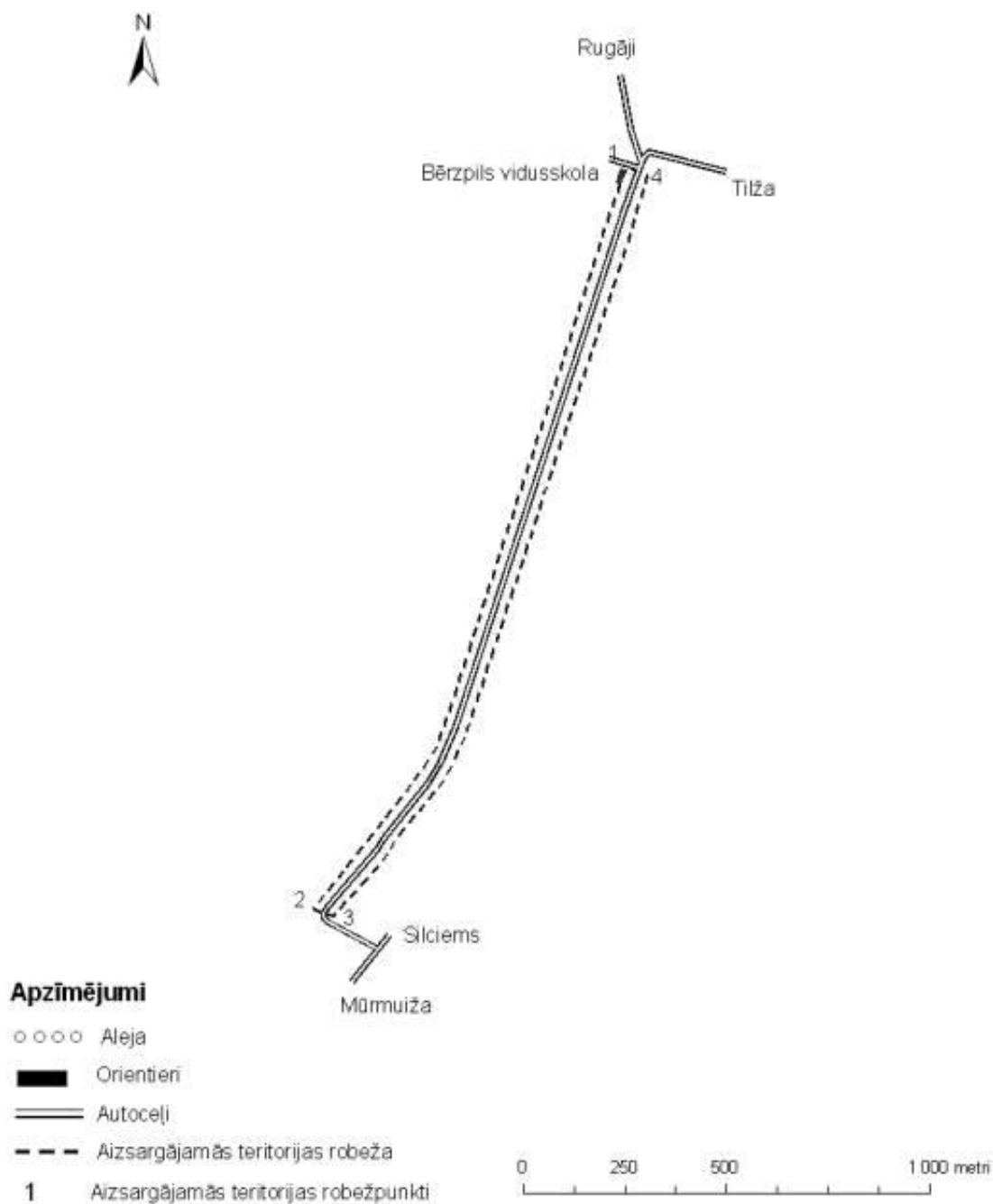
5.pielikums

Bērzpils alejas robežu apraksts, koordinātas un shēma

Nr.p.k.	Robežposmu numurs pēc plāna	Pa kādiem plāna situācijas elementiem robeža noteikta
1.	1-2	No punkta, kas atrodas 15 m uz ZA no Bērzpils vidusskolas A stūra un 13 m uz DR no Rugāju-Gaigalavas ceļa viduslīnijas, pa iedomātu liektu līniju 13 m attālumā no Rugāju-Gaigalavas ceļa 1800 m uz DR
2.	2-3	Pa iedomātu taisnu ceļa viduslīnijai perpendikulāru līniju 26 m pāri ceļam līdz iedomātam punktam, kurš atrodas 150 m uz ZA no Bērzpils katoļu baznīcas žoga un 5 m uz ZA no ceļa pagrieziņa uz Silamuižu
3.	3-4	Pa iedomātu liektu līniju 13 m attālumā no ceļa viduslīnijas 1800 m uz ZA
4.	4-1	Pa iedomātu taisnu ceļa viduslīnijai perpendikulāru līniju 26 m uz ZR pāri ceļam

Nr.p.k.	Robežpunkts	Ģeogrāfiskais platums	Ģeogrāfiskais garums
1.	1	N 56°50,862'	EO 27°05,056'
2.	2	N 56°49,908'	EO 27°04,220'
3.	3	N 56°49,900'	EO 27°04,239'
4.	4	N 56°50,863'	EO 27°05,057'

Avots: Ministru kabineta 2005.gada 22.novembra noteikumi Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" 4.pielikums



6.pielikums

Aizsargājamie dižkoki Balvu novadā

Vietējais nosaukums (ID)	Suga (latīniskais nosaukums)	Atrašanās vietas apraksts	Koordinātes (Vietējā koordinātu sistēma)	Apkārtmērs (m)	Augstums (m)	Stumbru skaits	Vainaga projekcijas maksimālais rādiuss
Balvu pilsēta							
Ozols	Parastais ozols (Quercus robur L.)						
Bērzkalnes pagasts							
Kārnītes vīksna (3682)	Vīksna (Ulmus laevis Pall.)	Kārnītes kr. kr., pretējā krastā viesu nams „Vizbules”	271855, 570615	4,51	16	1	8,5
Bērzpils pagasts							
Bērzpils kļava (3724)	Parastā kļava (Acer platanoides L.)	Bērzpils – Benislavas ceļa alejā, kreisajā pusē	270436, 565011	3,53	22	1	9
Bēržu baznīcas liepa (3723)	Parastā liepa (Tilia cordata Mill.)	7 m R no Bēržu baznīcas stūra	270409, 564950	4,35	22,5	1	7
Vecgabrāņu vītols (3733)	Vītols, baltais (Salix alba L.)	150 m ZZR no Vecgabrāņiem, 20 m no Saksmāles – Krišjāņu ceļa lb. puses, pie dīķa	271142, 564907	4,75	17,5	1	11,2
Briežuciema pagasts							
Aususolas liepa (3756)	Parastā liepa (Tilia cordata Mill.)	Aususolas ciema Pienenēs, 50 m D no dzīvojamās mājas	273024, 565652	5,38	23	1	8
Bērzusalu vītols (3755)	Vītols, baltais (Salix alba L.)	30 m ZA no Bērzusalu dzīvojamās mājas	273047, 565730	4,57	18	2	8,5
Kubulu pagasts							
Dvorupes ozols (3639)	Parastais ozols (Quercus robur L.)	100 m ZA no Liepusalām, 50 m no Dvorupes	271358, 571349	5,55	26		
(1557)	Parastā liepa (Tilia cordata Mill.)	Grīvasgals, 200 m R no mājām, Bolupes kreisais krasts, 30 m no upes, klajā vietā, govju aplokā		4,1	23	1	

Grīvasgola liepa (3658)	Parastā liepa (Tilia cordata Mill.)	200 m R no Grīvasgola, 20 m no Bolupes	271057, 570751	4,25	20.5	1	9
Pansionāta vīksna (3670)	Vīksna (Ulmus laevis Pall.)	Balvu ezera Z krastā, 50 m no pansionāta „Balvi”	271319, 570751	4,4	18	1	11
Vīksnas pagasts							
Aizezeres krūmozols (3767)	Parastais ozols (Quercus robur L.)	50 m D no Aizezeriem, 50 m DA no Sproģu ezera DA krasta	272215, 571359	5	16	1	11
Miezāju vīksna (3676)	Vīksna (Ulmus laevis Pall.)	40 m D no Miezāju pasta nodaļas, strauta kr. kr., 10 m no strauta	272459, 571205	4,04	24	1	9
Mežārejas vīksna (3677)	Vīksna (Ulmus laevis Pall.)	10 m no Mežārejas rūča (strauta), 100 m ZA no Mežārejas autobusa pieturas, ~400 m no vējdzirnavu drupām	272648, 571258	4,2	29	1	12,5
Annasbirzs vīksna (3770)	Vīksna (Ulmus laevis Pall.)	3 km D no Vīksnas, Annasbirzs ciemā, Steberos pie dzīvojamās mājas A stūra	271855, 571146	4,09	22	1	11,5

Avots: Valsts SIA Latvijas „Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” informācijas sistēma „Īpaši aizsargājamie koki”

7.pielikums

Mikroliegumi Balvu novadā

N.p.k.	Mikrolieguma kods	Pagasts	Tips	Suga	Biotops	Platība
1.	71	Bērzkalnes pagasts	Putni	Klinšu ērglis		110,9
2.	125	Bērzkalnes pagasts	Putni	Mednis		63,4
3.	126	Bērzkalnes pagasts	Putni	Mednis		30,6
4.	127	Bērzkalnes pagasts	Putni	Mednis		27,1
5.	128	Kubulu pagasts	Putni	Mednis		63,9
6.	129	Bērzkalnes pagasts	Putni	Mednis		19,7
7.	130	Bērzkalnes pagasts	Putni	Mednis		37,2
8.	131	Kubulu pagasts	Putni	Mednis		72,8
9.	132	Vīksnas pagasts	Putni	Mednis		15,8
10.	481	Kubulu pagasts	Putni	Mednis		36,2
11.	613	Lazdulejas pagasts	Putni	Mazais ērglis		30,2
12.	890	Bērzkalnes pagasts	Citi		Skuju koku meža biotops	2,4
13.	891	Bērzkalnes pagasts	Citi		Skuju koku meža biotops	1,7
14.	892	Bērzkalnes pagasts	Citi		Slapjš priežu un bērzu meža biotops	0,9
15.	1458	Krišjāņu pagasts	Putni	Melnais stārķis		21,5
16.	1460	Lazdulejas pagasts	Putni	Mednis		36,5
17.	1461	Vectilžas pagasts	Putni	Mednis		63,7
18.	1487	Bērzkalnes pagasts	Putni	Mednis		35,3

Avots: Dabas aizsardzības pārvalde

8.pielikums

Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi Balvu novadā

Aizsardzības Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids	Pieminekļu nosaukums	Atrašanās vieta	Datējums	Kadastra Nr.
Balvu pilsēta						
2832	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Balvu katoļu baznīca	Balvi, Baznīcas iela 3	18. gs., 1805.	38010020126
8616	Vietējās nozīmes	Māksla	Ērģeles	Balvi, Baznīcas iela 3	20.gs. sāk.	
2833	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Balvu luterāņu baznīca	Balvi, Bērzpils iela 17	1913. - 1915.	38010040165001
2834	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Balvu muižas apbūve	Balvi, Brīvības iela 46	1760., 1870. - 1880.	38010030476 38010030477 38010030477001 38010030498 38010030499
2835	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Klēts	Balvi, Brīvības iela 46	1870. - 1880.	38010030477001
Balvu pagasts						
242	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Pilskalns	Pilskalnā pie Sarkaņiem		
241	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Cepures kalns - kulta vieta	Pilskalna kapos		
240	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Lācupes viduslaiku kapsēta (Kara kapi)	Lācupe, pie Biseniekiem		
Bērzkalnes pagasts						
244	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Mežariju senkapi (Kara kapi)	Pie Mežariju kapsētas		
243	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Mozīķu senkapi (Kara kapi)	Mozīķi		
245	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Silakroga viduslaiku kapsēta	Silakrogs		
Bērzpils pagasts						
246	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Bērziņas pilskalns (Starij Zamok)	Bērzpils kapsētā		
250	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Ičas apmetne	Ičas upes lejastecē		
251	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Upesgala apmetne	Ičas vecupes labajā krastā, Upesgala līcī		
253	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Bejausku senkapi	Pie Bejausku fermas		
2840	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Bēržu kapu kapliča	Bēržu kapos	19.gs.1.p.	38500020305
2842	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Saksmāles kapu kapliča	Saksmāles kapos	18./19.gs.	38500070120
252	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Vārenes kalns - senkapi	Bērzpils, pie Bērzpils vidusskolas		

2838	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Bērzpils katoļu baznīca	Bērzpils	1852.	38500020377001
2839	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Bērzpils skola	Bērzpils	1938.	38500020480001
8626	Vietējās nozīmes	Māksla	Altāris	Bērži, Bērzpils (Bēržu) katoļu baznīcā	19.gs.	38500020377001
2841	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Bonifacovas muižas kungu māja	Bonifacova	19.gs.v.	38500020388001
247	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Domopoles senkapi (Kara kapi)	Domopole		
248	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Golvaru viduslaiku kapsēta	Golvari, pie kapsētas		
249	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Gribkovas viduslaiku kapsēta (Kapu kalniņš)	Gribkova, pie Berķeļiem		
254	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Bonifacovas senkapi (Priežu saliņa)	Sola		
255	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Salas senkapi (Mēra kapi)	Sola		
2843	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Salas zemnieku - zvejnieku sētu grupa - Salas ciems	Sola	19. gs. b. -20. gs.	38500060031 38500060031001 38500060031002 38500060031003 38500060031004 38500060033 38500060033001 38500060033002 38500060033003 38500060033004 38500060033005 38500060033007 38500060033008 38500060033009 38500060033010 38500060033011
Krišjāņu pagasts						
2853	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Putrānu kapu kapliča	Putrānu kapos	19.gs.b.	38560030104
260	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Krišjāņu senkapi (Kara kapi)	Krišjāņi centrā		
Kubulu pagasts						
263	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Rijnieku senkapi (Kara kapi)	Starp Rijniekiem un kapsētu, Pērkones ezera Z krastā		
261	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Kara kapi - senkapi	Pērkoni		
262	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Pērkones Zvirbulu senkapi	Pie Zvirbuliem		
Tilžas pagasts						
298	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Jaunlimesnieku senkapi (Kara	Pie Jaunlimes-		

			kapi)	niekiem		
296	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Doņikavas senkapi (Kara kapi)	Doņikavā		
2867	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Tilžas katoļu baznīca	Tilža	1922.	38860030477001
2865	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Tilžas (Kokorevas) luterāņu baznīca	Tilža	1927.	38860030177001
2866	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Tilžas draudzes skola, vēlāk pareizticīgo baznīca	Tilža	1895.	38860030496001
2868	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Tilžas vecais luterāņu draudzes nams	Tilža	1902.	38860030177002
Vecilības pagasts						
299	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Ezersalas senkapi	Pie Ezersalām		
Vīksnas pagasts						
307	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Miezāju senkapi (Kara kapi)	Pie Miezāju kapsētas		38940050037 38940050084 38940050097
305	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Derdziņu senkapi	Pie Derdziņu kapsētas un Andžiem		38940040059
306	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Kačupes senkapi (Bābu kalns)	Pie Kačupes kapsētas un Pintuļiem		38940020189
303	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Aizezeres senkapi	Aizezere		38940020009
304	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Kauguru kalns - pilskalns	Kupravas - Vīksnas lielceļa labajā pusē		38940030121
2881	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Mežariju vējdzirnavas	Mežārija	19. gs. b.	38940050141
2880	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Vīksnas pareizticīgo baznīca	Vīksna	20. gs. s.	38940040190

Avots: Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija

Balvu novada pašvaldības autoceļu saraksts

A grupas ceļu saraksts

N.p.k.	Ceļa nosaukums	Ceļi				Zemes vienības kadastra apzīmējums
		Adrese (km)		Garums (km)	Seguma veids	
		no	līdz			
1.	Naudaskalns - Silamala	0	3,968	7	balts	38460060105
		3,968	4,436			
		4,436	7			38460020072; 38460010106
2.	Silamala - Dūrupe	0	0,293	3,2	balts	38460010106
		0,293	0,645			
		0,645	3,2			38460010085
3.	Reči - Balvi	0	5,5	5,5	balts	38460020074; 38460030132
4.	Naudaskalns - Ozolsala	0	0,05	5,1	a/b	38460070131
		0,05	5,1		balts	38460040079; 38460080101
5.	Naudaskalns Lemešava	0	5,9	5,9	balts	38460050121; 38460040078
6.	Balvi - Verpuļeva - Elkšņeva - Mūrova	0	1,8	7,11	balts	38460050123
		1,8	2,96			38480020135
		2,96	3,103			
		3,103	4,246			38480020099
		4,246	7,11			
7.	Naudaskalna ciemata ceļi	0	1,2	1,2	balts	38460070170
8.	Bērzkalne - Ploskena	0	4,274	4,274	balts	38480070038; 38480040203
9.	Bērzkalne - Užgova	0	1,71	1,71	balts	38480040243
10.	Bērzkalne - Taureskalns	0	1,6	1,6	balts	
11.	Silakrogs - Lazdukalns	0	2,4	2,4	balts	
12.	Vēja - Brieževa	0	1,61	1,61	balts	
13.	Silakrogs - Auzāji	0	2,93	2,93	balts	38480030117
14.	Elkšņeva - Brieževa	0	0,284	2,294	balts	
		0,284	2,08			38480020126
		2,08	2,294			
15.	Dubļeva - Priedaines kapi	0	0,8	0,8	balts	38480040204
16.	Pāliņi - Dārza iela	0	0,79	0,79	balts	38500020576
17.	Mūramuiža - Sola	0	5,08	5,08	balts	38500060127; 38500020540
18.	Dārza iela - Vecpils - Mūramuiža	0	2,094	2,094	balts	38500020475
19.	Dārza iela - Bēržu kapi	0	1,054	1,054	balts	38500020547
20.	Markova - Bērzieši - Augstari - Domopole	0	2,912	2,912	balts	38500020545
21.	Augstari - Polders	0	0,806	1,282	balts	
		0,806	1,081			38500020622
		1,081	1,282			
22.	Stacijas iela - Patmalnieki	0	2,983	2,983	balts	38500030254

23.	Līdumnieki - Zosuļi	0	3,785	3,785	balts	38500040162; 38500080134
24.	Golvari - Zosuļi	0	5,546	5,546	balts	38500080133; 38500050194
25.	Golvari - Kononi	0	4,36	4,36	balts	38500050195
26.	Saksmale - Atkritumu izgāztuve	0	1,12	1,12	balts	38500070121
27.	Viškuļi - vecais Ičas tilts	0	1,73	2,424	balts	38500070192
		1,73	2,424			
28.	Silamuiža - Dārza iela	0	3,239	3,239	balts	38500070193; 38500020540; 38500020544
29.	Dambergi - Ploskene - Augstasils	0	8,74	8,74	balts	38520030133; 38520040119; 38520010077; 38520020153
30.	Dukuļeva - Ostrālīdumi	0	3,2	3,2	balts	38520040181; 38520010132; 38520040258
31.	Dukuļeva - Cērpene	0	4,5	4,5	balts	38520040101; 3852001042; 38520020224
32.	Pūšļeva - Stouberova	0	0,32	3,7	balts	38520050114
		0,32	3,7			
33.	Augstasils - Čilipīne	0	1,68	1,68	balts	
34.	Krišjāņi - Krampiņas - Runcene - Krišjāņi	0	8,73	13,414	balts	38560040158; 38560010092; 38560020233
		8,73	9,011			
		9,011	12,459			38560040159; 38560020243
		12,459	12,577			
		12,577	13,414			38560040186
35.	Mežupe - Purviņas	0	3,253	3,253	balts	38560020236
36.	Sita - Briedīši	0	0,242	6,216	balts	38580010111; 38580020106
		0,242	6,216			
37.	Sita - Kozlova	0	1,713	1,713	balts	38580010109
38.	Stirnasala - Sita	0	3,348	3,348	balts	38580020105; 38580060491
39.	Stacija - Celmene	0	2,92	2,92	balts	38580060492
40.	Steķentava - Pērkoni	0	5,658	5,658	balts	38580080212
41.	Gobusala - Guznava	0	0,45	5,475	a/b	38580070167
		0,45	2,1		balts	38580070167
		2,1	2,252			
		2,252	5,475			38580040077; 38580070160; 38580080275
42.	Ķīļi - Orlovas vārti - Sudarbe	0	11,472	11,472	balts	38660010071; 38900010097; 38900020042
43.	Egluciems - Petrovka	0,352	2,717	2,365	balts	38660040210; 38660020088
44.	Šumkova - Priedes	0	0,727	0,727	balts	
45.	Nobrauktuve uz Ozolziļēm	0	0,59	0,59	balts	

46.	Nobrauktuve uz Mežalaukiem	0	1,003	1,003	balts	
47.	Nobrauktuve uz Liepām	0	1,242	1,242	balts	
48.	Nobrauktuve uz Zirgadobi	0	1,267	1,267	balts	
49.	Nobrauktuve uz Brinkeni 1	0	1,08	1,08	balts	38660040212
50.	Nobrauktuve uz Ošsalām	0	0,7	0,7	balts	
51.	Nobrauktuve uz Brinkeni 2	0	0,4	0,4	balts	
52.	Miza - Pakalnieši	0	3,391	3,391	balts	38860050115
53.	Pakalnieši - Baldonis	0	3,406	3,406	balts	38860050115
54.	Plēsums - Keiba	0	3,651	3,651	balts	38860050134
55.	Pakalnieši - Sīviņš	0	4,073	4,073	balts	38860060126
56.	Pauliņš - Barbāns	0	2,778	2,778	balts	3866006075
57.	Ločmelis - Kāpessila kapi	0	1,14	1,14	balts	38660060191
58.	Terentjevs - Pičukāns	0	0,82	1,181	balts	38660030183
		0,82	1,181			
59.	Graudumnieks - Deņisovs	0	3,745	3,745	balts	38860030185; 38860060073
60.	Ūdrenes ceļš	0	2,152	2,152	balts	38860010095; 38860040083
61.	Zelčs - I-Komplekss	0	1,84	1,84	balts	38860030175
62.	Tilžas kapi - Meteņi	0	1,25	1,25	balts	38860020088
63.	Plēsums - Toki - Keiba - Tilža	0	10,075	10,075	balts	38860050111; 38860020088
64.	Miza - Stalidzāns P.	0	0,463	1,053	balts	38860030176
		0,463	1,053			
65.	Pulksteņi - Sāvāni	0	2,405	2,405	balts	38900050135
66.	Sudarbe - Grūznis	0	5,195	5,195	balts	38900010122; 38900040019
67.	Sudarbe - Līvānu mājas	0	0,366	0,366	balts	38900010104
68.	Vīksna - Zaļmežnieki	0	5,052	5,052	balts	38940040209; 38940070102
69.	Ukraina - Kačupe	0	4,032	4,032	balts	38940010107; 38940020167
70.	Sprogas - Oknupe - Pokuļeva	0	5,203	6,341	balts	38940050095; 38940040207
		5,203	6,098			38940040217
		6,098	6,341			38940040208
	Kopā			0,5 236,59	a/b balts	

B grupas ceļu saraksts

N.p.k.	Ceļa nosaukums	Ceļi				Zemes vienības kadastra apzīmējums
		Adrese (km)		Garums (km)	Seguma veids	
		no	līdz			
1.	Uz lidlauku	0	0,45	0,45	a/b	38460070172
2.	Salmaņi - Salmaņu kapi - Romūkstī	0	0,408	6,81	balts	38460030211
		0,408	2,187			38580090070
		2,187	2,417			
		2,417	6,81			38580090057
3.	Lācupe - Dzeņulauza	0	1	1	balts	
4.	Balvi - Biči	0	1,05	1,05	balts	
5.	Naudaskalns - Jancīši	0	1	1	balts	

6.	Plītinava - Kadiķi	0	0,5	0,5	balts	
7.	Rubeņi Vistusala	0	1,7	1,7	balts	
8.	Rubeņi - Leišavnieki	0	0,57	0,57	balts	38480030118
9.	Sīļi - Auzāji	0	1,29	1,29	balts	
10.	Bērzieši - Dziļjaune	0	0,645	0,645	balts	
11.	Pāliņi - Domopole	0	1,05	2,155	balts	38500020542
		1,05	2,155			
12.	Paukle - Beļauski	0	1,328	1,328	balts	38500030275
13.	Ičas tilts - Klāni	0	3,527	3,527	balts	38500060128
14.	Višķuļi - Baka	0	2,755	2,755	balts	38500070191; 38500040190
15.	Beļauski - Višķuļi	0	2,169	2,169	balts	38500030274
16.	Baka - Javenieki	0	1,805	1,805	balts	38500040161
17.	Golvari - Keiba	0	2,085	2,085	balts	38500050197
18.	Dambergi - Kļavusala	0	1,8	1,8	balts	38520030134
19.	Dambergi - Lazdupe	0	1,33	1,33	balts	38520030107
20.	Bēliņi - Pužulova	0	2,8	2,8	balts	38520010041
21.	Pūšļeva - Kvašņeva	0	0,39	1	balts	38520050095
		0,39	0,61			
		0,61	1			38520050160
22.	Kvašņeva - Abriņas - Begunova	0	1,8	1,8	balts	38520050136
23.	Grūšļeva - Upmala	0	0,77	0,77	balts	
24.	Breksene - Iesalnieki	0	1,01	1,01	balts	
25.	Štikunova - Kalves	0	0,61	0,61	balts	
26.	Lazduleja - Kroni	0	0,63	0,63	balts	
27.	Runcene - Mežupe	0	2,57	2,57	balts	38560020243
28.	Mežupe - Zeltupe	0	2,41	2,41	balts	38560020239
29.	Olģina - Andrakalna kapi	0	1,116	1,116	balts	38580030187
30.	Vladimirova - Sita	0	1,68	1,68	balts	38580030136
31.	Druvenieki - Meirāni	0	0,815	0,815	a/b	38580060684
32.	Esmeraldova - Meirāni	0	0,73	2,99	balts	38580060493
		0,73	1,43			
		1,43	2,99			38580060691
33.	Guznava - Pelnupe	0	0,338	0,338	balts	
34.	Druvenieki - Zači	0	1,2	1,2	balts	38580070162
35.	Ceļš uz pansionātu	0	0,803	0,803	a/b	38580060685
36.	Petrovka - Lipukovka	0	2,248	2,248	balts	38660020123
37.	Petrovka - Marjevka	0	0,72	0,72	balts	38660020122
38.	Petrovka - Zaļčupe	0	0,32	0,32	balts	38660020124
39.	Nobrauktuve uz Vārpām	0	0,21	0,21	balts	
40.	Brinkene 1 - Akmeņkalni	0	0,6	0,6	balts	
41.	Egluciems - Zaķusala	0	0,48	0,48	balts	
42.	Nobrauktuve uz Avikšiem	0	0,32	0,32	balts	
43.	Jaujas - Degumnieki	0	0,47	1,78	balts	38860030432
		0,47	1,07			
		1,07	1,78			38860030333
44.	Krasta iela - Spirģu ceļš		1,925	1,925	balts	38860020256; 38860030432
45.	Kapi - Gabrāns	0	0,83	0,83	balts	38860060192
46.	Kapi - Timofejevs	0	0,8	0,8	balts	38860060191
47.	Stangas - Zelčs E.	0	1,981	1,981	balts	38860040082; 38860060082
48.	Brakovska - Ločmelis	0	2,198	2,198	balts	38860010096
49.	Ceļš uz Ūdrenes ezeru	0	0,752	0,752	balts	
50.	Berķi - Zelči	0	1,05	1,05	balts	
51.	Ceļš uz Ūdrenes ezera peldētavu	0	0,241	0,241	balts	
52.	Apses - Logins J.	0	0,53	0,53	balts	38900030129
53.	Ranguči - Ranguču kapi	0	0,091	0,11	a/b	

		0,091	0,11		a/b; balts	
54.	Vīksna -Valentinova	0	2,555	2,555	balts	38940040210
55.	Derdziņi - Derdziņu kapi	0	2,09	2,09	balts	38940010105; 38940040211
56.	Kačupe - Aizezere	0	1,72	2,28	balts	38940020168
		1,72	2,28			
57.	Dobudeksnis - Makšinava	0	1,995	1,995	balts	38940030234
58.	Strauti - Priēžu pļavas	0	1,405	1,405	balts	38940030235
59.	Smiltene - Oknupe	0	4,275	4,275	balts	38940070101; 38940050096
	Kopā			2,159 86,047	a/b balts	

C grupas ceļu saraksts

N.p.k.	Ceļa nosaukums	Ceļi				Zemes vienības kadastra apzīmējums
		Adrese (km)		Garums (km)	Seguma veids	
		no	no			
1.	Lemešava - Stepjugabali	0	0,656	0,656	balts	38460050124
2.	Kārklīnieki - Lilijas	0	0,65	0,65	balts	
3.	Krievkalns - Lielmežnieki	0	1,4	1,4	balts	
4.	Sīļi - Pulksteņu ferma	0	1,042	1,042	balts	38480030163
5.	Aizpurve - Moziņķi	0	1,509	3,86	balts	
		1,509	1,668			38480010109
		1,668	1,887			
		1,887	3,148			38480010107
		3,148	3,86			
6.	Rubeņi - Gaili	0	0,64	0,64	balts	
7.	Silakrogs - Brieževa	0	0,62	0,62	balts	
8.	Rubeņi - Rītausma	0	0,68	0,68	balts	
9.	Vistusala - Bitīši	0	0,75	0,75	balts	
10.	Bērzkalne - Mazmārtiņi	0	0,384	0,384	balts	
11.	Ičas tilts - Polders	0	3,386	3,386	balts	
12.	Līdumnieki - Liepnīte	0	0,485	0,97	balts	
		0,485	0,97			38500040189
13.	Golvari - Pelerijas - Līdumnieki	0	2,73	4,087	balts	38500040180
		2,73	3,746			
		3,746	4,087			38500050223
14.	Zosuļi - Auziņi	0	0,543	2,801	balts	38500080150
		0,543	0,721			
		0,721	2,801			38500080138
15.	Bērzpils Tilžas ceļš - Lāčauņieki	0	0,3	0,3	balts	
16.	Beļauski - Mičuļi	0	0,6	0,6	balts	
17.	Domopole - Toki	0	0,182	0,6	balts	38500020555
		0,182	0,6			
18.	Rēzeknes Gulbenes ceļš - Laiviņas	0	0,5	0,5	balts	
19.	Ostrālīdumi - Irbulāji	0	1	1	balts	
20.	Ausala - Papardes	0	0,41	0,41	balts	
21.	Dambergi - Bērzusala	0	1,11	1,11	balts	
22.	Ploskene - Ploskīnes kapi	0	1,1	1,1	balts	
23.	Nagliši - Iča	0	0,359	0,359	balts	38560030116
24.	Putrāni - Putrāņu kapi	0	0,264	0,264	balts	38560030105
25.	Vakšenieki - Vakšenieki	0	0,545	0,69	balts	38560040179
		0,545	0,69			
26.	Runcene - Runcenes kapi	0	0,22	0,22	balts	38560020228
27.	Krišjāņi - Krišjāņu kapi	0	0,347	0,347	balts	38560050047
28.	Kaupiņas - Kaupiņu kapi	0	0,695	0,695	balts	38560050052

29.	Mežupe - z/s Madaras	0	0,384	1,35	balts	
		0,384	0,854			38560020257
		0,854	1,35			
30.	Žogi - Saikavi	0	0,227	0,87	balts	
		0,227	0,87			38560040160
31.	Krišjāņi - Krišjāņi	0	0,375	0,375	balts	
32.	Pērkonu kapu ceļš	0	0,274	0,274	balts	38580080213
33.	Silaciems - Pordari	0	1,464	1,464	balts	38580050085
34.	Slūžu ceļš	0	0,267	1,476	balts	
		0,267	1,05			38580060686
		1,05	1,476			
35.	Celmenes kaltes ceļš	0	0,813	1,213	balts	38580060494
		0,813	1,213			
36.	Kārļu ceļš	0	0,698	0,698	balts	
37.	Apbraucamais ceļš	0	2,321	2,321	a/b	38580060688
38.	Bankas ceļš	0	2,165	3,487	balts	38580060490
		2,165	3,487			38580020104
39.	Steķentava - Zači	0	0,5	0,5	balts	38580070163
40.	Vasiljeva - Kalķu bāze - Zvirbulkalns	0	0,589	0,589	balts	38580040079
41.	Meirāni - Esmeraldova	0	2,634	2,634	balts	38580060691
42.	Paulāni - Sitasgārša	0	0,425	0,425	balts	
43.	Ruņģis - Višņakovs	0	0,679	0,679	balts	38860050113
44.	Indriks - Celmiņš	0	1,237	1,237	balts	38860050117
45.	Logins - J. Stalidzāns	0	1,65	1,65	balts	38860020091
46.	Lauzu tilts - Kronbergs	0	1,181	1,181	balts	
47.	Tilts - Tilžas pagasts	0	0,41	0,41	balts	
48.	Vectilža - Medņusala	0	1,414	1,414	balts	38900060160
49.	Krutova - Lutenānu kapi	0	0,358	0,358	balts	38900030088
50.	Sudarbe - Sudarbes kapi	0	0,423	0,423	balts	
51.	Kuprava - Kupravas kapi	0	0,282	0,282	balts	
52.	Dampadruva - Dampadruvas kapi	0	1,069	1,069	balts	38940010108
53.	Sprogas - Sprogu ezers	0	0,803	0,803	balts	38940020208
54.	Kačupe - Kačupes kapi	0	0,562	0,562	balts	38940020139
55.	Mežarija -Aizezere	0	1,905	1,905	balts	38940050094
56.	Pokuļeva - Miezāju kapi	0	0,258	0,483	balts	38940050152
		0,258	0,483			
57.	Makšinava - Ašusila karjers	0	3,902	3,902	balts	38940030237
	Kopā			2,321 61,834	a/b balts	

Avots: Balvu novada pašvaldības A grupas ceļu saraksts; Balvu novada pašvaldības B grupas ceļu saraksts; Balvu novada pašvaldības C grupas ceļu saraksts

Balvu novada pašvaldības ielu saraksts

Balvu pilsēta

N.p.k.	Ielas nosaukums	Ielu raksturojošie parametri					Zemes vienības kadastra apzīmējums
		Adrese (km)		Brauktuve		Seguma veids	
		no	līdz	Garums (km)	laukums (m)		
1	Alejas	0	0,287	0,287	1526	grants	38010030570
2	Baznīcas	0	1,01	1,01	8008	melnaiss	38010020181; 38010040435
3	Bērzu	0	0,695	0,695	4309	grants	38010040427; 38010040505; 38010040506
4	Brīvības	0	2,343	2,343	16649	melnaiss	38010030566;
5	Celtnieku	0	0,821	0,821	5254	grants	38010030568; 38010030657; 38010030658
6	Cejinieku	0	0,413	0,413	2685	grants	38010010385
7	Ceriņu	0	0,203	0,275	853	melnaiss	38010030578
		0,203	0,275		418	grants	
8	Dārza	0	0,528	0,528	4301	melnaiss	38010040561; 38010040431; 38010020180
9	Daugavpils	0	1,655	1,655	13736	melnaiss	38010030567; 38010040439
10	Draudzības	0	0,2	0,2	600	melnaiss	38010020184
11	Dzirnavu	0	0,19	0,19	855	melnaiss	38010030583
12	Ezera	0	1,645	1,645	12105	melnaiss	38010020178
13	J.Logina	0	1,125	1,125	7988	melnaiss	38010040426; 38010020179
14	Jaunatnes	0	0,738	1,01	4132	melnaiss	38010040432; 38010040508
		0,738	1,01		1224	grants	38010040233
15	Kalna	0	0,196	0,367	1627	melnaiss	38010020121;
		0,196	0,367		816	grants	38010020183
16	Kooperatoru	0	0,536	0,536	4342	grants	38010010384
17	Ķiršu	0	0,75	0,75	6075	grants	38010030579; 38010030656; 38010030660
18	Lauku	0	0,411	1,3	2466	melnaiss	38010010382
		0,411	0,603		1248	grants	
		0,603	1,3		4524	melnaiss	38010010468
19	Lauku un Tehnikas ielas šķērsiela	0	0,26	0,26	2106	melnaiss	38010010381
20	Līču	0	0,154	0,67	1236	melnaiss	38010020182
		0,154	0,67		3612	grants	
21	Liepu	0	0,555	0,555	4601	melnaiss	38010010386
22	Mazā	0	0,167	0,167	1369	grants	38010040436
23	Miera	0	0,296	0,296	1853	melnaiss	38010020177
24	Partizānu	0	0,36	1,612	1512	melnaiss	38010010388;
		0,36	0,438		328	grants	
		0,438	1,612		12082	melnaiss	38010030652; 38010030653;

							38010030572
25	Pelnupes	0	0,32	0,32	1920	grants	38010010463
26	Pīlādžu	0	0,24	0,24	1440	grants	38010010464
27	Pilsoņu	0	0,785	0,975	7222	melns	38010030571; 38010030654
		0,785	0,975		1539	grants	38010030655
28	Pļavu	0	0,738	0,738	5904	grants	38010040429; 38010040513; 38010040514
29	Raiņa	0	2,385	2,385	23611	melns	38010030577; 38010040434
30	Robežiela	0	0,194	0,194	1552	melns	38010010490
31	Rudens	0	0,437	0,437	2709	grants	38010040440
32	Rūpniecības	0	0,208	0,575	1706	melns	38010030714
		0,208	0,575		3120	grants	38010030569
33	Skolas	0	1,41	1,41	8742	melns	38010040535; 38010040433
34	Sporta	0	1,01	1,01	6868	melns	38010040428; 38010040518; 38010040523; 38010040264
35	Šķērsiela pie parka	0	0,079	0,079	632	melns	38010030575
36	Tautas	0	0,504	0,504	4437	melns	38010030576; 38010030661
37	Teātra	0	0,388	0,388	3143	melns	38010030574; 38010040437
38	Tehnikas	0	0,88	0,88	7392	melns	38010010380
39	Tirgus	0	0,211	0,211	2152	melns	38010030573
40	Vidzemes	0	1,399	1,399	10073	melns	38010010378; 38010010426
41	Zaļā	0	0,53	0,53	4028	grants	38010040430; 38010040515; 38010040516
42	Ziedu	0	0,248	0,59	1488	melns	38010030659
		0,248	0,59		2394	grants	38010030580
43	Tālā	0	0,28	0,28	2268	grants	38010030706
	Kopā			31,855	180252	melns	
					58528	grants	

Balvu novada pagasti

N.p.k.	Ielas nosaukums	Ielu raksturojošie parametri					Zemes vienības kadastra apzīmējums
		Adrese (km)		Brauktuve		Seguma veids	
		no	līdz	Garums (km)	Laukums (m³)		
Bērzkaines pagasts							
1	Bērzu iela	0	0,12	0,12	720	grants	38480040302
2	Ūdru iela	0	0,248	0,248	1740	melns	38480040243
3	Liepu iela	0	0,32	0,32	1920	grants	38480040302
4	Pļavu iela	0	0,279	0,279	1980	melns	38480040302
5	Meža iela	0	0,161	0,161	600	grants	38480040203

	Kopā:			1,128	3720/3240	melnaiss/grants	
Bērzpils pagasts							
1	Dārza iela	0,79	1,255	1,315	2790	grants	38500020544
		1,255	1,885		3780	melnaiss	
		1,885	2,105		1320	grants	
2	Stacijas iela	0	1,701	1,701	10206	grants	38500020543; 38500030255
3	Līvānu 1. šķērsiela	0	0,264	0,264	924	melnaiss	38500020596
4	Līvānu 2. šķērsiela	0	0,141	0,141	494	melnaiss	38500020596
5	Līvānu iela	0	0,202	0,902	808	grants	38500020596
		0,202	0,7		2450	melnaiss	
	Kopā:			4,323	7648/15124	melnaiss/grants	
Briežuciema pagasts							
1	Apkārtiela	0	0,084	0,470	3760	melnaiss	38520040201
		0,084	0,47		2925	grants	
2	Pasta iela	0	0,105	0,33	840	grants	38520040202; 38520040200
		0,105	0,330		916	melnaiss	
3	Briežu iela	0	0,110	0,18	330	grants	38520040199
		0,11	1,180		490	melnaiss	
	Kopā:			0,980	5166/4095	melnaiss/grants	
Krišjāņu pagasts							
1	Jaunatnes iela	0	0,345	0,345	2760	melnaiss	38560040158
2	Līvānu iela	0	0,239	0,859	5154	melnaiss	38560040023
		0,239	0,859				
	Kopā:			1,204	7914	melnaiss	
Kubulu pagasts							
1	Krasta iela	0	0,508	0,508	3160	grants	38580060694
2	Dārza iela	0	0,874	0,874	7500	grants	38580060695
3	Zaļā iela	0	0,101	0,101	808	grants	
4	Balvu iela	0	0,851	0,851	4680	melnaiss	38580060703; 38580060492
5	Pasta iela	0	0,132	0,132	726	grants	38580060706
6	II Šķērsiela	0	0,288	0,288	2048	grants	38580060693
7	Ķiršu iela	0	0,094	0,094	284	grants	38580060697
8	Pļavu iela	0	0,088	0,088	528	grants	38580060707
9	Ceļinieku iela	0	0,689	1,163	3790	grants	38580060710; 38580060696
		0,689	0,758		380	grants	

		0,758	1,163		2227		38580060697
10	Kastaņu iela	0	0,553	0,553	3318	grants	38580060711
11	Bērzu iela	0	0,057	0,057	402	grants	38580060712
12	Pansionāta apbraucamā iela	0	0,491	0,491	2115	melns	
					1651		
13	Pansionāta šķērsiela	0	0,168	0,168	767	melns	
14	Egļu iela	0	0,207	0,207	1035	grants	38580060691
15	Tehnikas iela	0	0,196	0,196	1470	melns	38580070167
	Kopā:			5,771	9032/23599/ 380	melns/grants/ grunts	
Lazdulejas pagasts							
1	Draudzības iela	0	0,285	1,025	1704	melns	38660040252
		0,285	1,025		4080	grants	
2	Bērzu iela	0	0,280	0,28	1680	melns	38660040252
3	Miera iela	0	0,245	0,245	1470	grants	38660040252
4	Kalna iela	0	0,266	0,437	2404	grants	38660040252
		0,266	0,437				
5	Jasmīnu iela	0	0,515	0,515	3090	melns	38660040210
	Kopā:			2,502	6474/7954	melns/grants	
Tilžas pagasts							
1	Pārupes iela	0	1,23	2,495	7380	grants	38860030334;
		1,23	1,555		1950	grants	38860030181
		1,555	2,305		3000	melns	38860030181
		2,305	2,495		760	melns	
2	Krasta iela	0	0,05	0,834	200	melns	38860030432; 38860030550
		0,05	0,834		7380	grants	
3	Liepu iela	0	0,18	0,18	2250	grants	38860030275
4	Mežniecības iela	0	0,238	0,238	1980	grants	38860030514
5	Pirts iela	0	0,137	0,137	1440	grants	38860030516
6	Kalna iela	0	0,65	0,65	3060	grants	38860030509
7	Skolas iela	0	0,784	0,784	6660	grants	38680030515
8	Dārza iela	0	0,275	0,275	2880	grants	38860030515; 38860030509
9	Sporta iela	0	0,209	0,209	2880	grants	38860030629
10	Lazdu iela	0	0,356	0,356	3330	grants	38860030518
11	Meža iela	0	0,265	0,265	2610	grants	

	Kopā:			6,423	3960/43800	melnais/grants	
Vecilžas pagasts							
1	Pārupes iela	0	0,201	0,201	1106	grants	38900060245
2	Garāžu iela	0	0,227	0,227	1368	grants	38900060248
3	Sporta iela	0	0,145	0,145	928	melnais	38900060246
4	Melderu iela	0	0,091	0,091	610	melnais	38900060158
5	Garā iela	0	0,149	0,468	968	melnais	38900060190
		0,149	0,468		3725	grants	
	Kopā:			1,132	2506/6199	melnais/grants	
Vīksnas pagasts							
1	Jaunā iela	0	0,412	0,943	2060	melnais	38940040293
		0,412	0,943		3186	grants	
	Kopā:			0,943	2060/3186	melnais/grants	

Avots: Balvu novada pašvaldības ielu saraksts Balvu pilsētā; Balvu novada pašvaldības ielu saraksts

11.pielikums

Potenciāli piesārņotās vietas Balvu novadā

N.p.k.	Vietas nosaukums	Piesārņojums (vielas nosaukums)	Reģistrācijas Nr.	Koordinātas	Kopējais aktīvā laika periods (gadi)	Platība (m²)	Kadastrs
Balvu pilsēta							
1.	SIA "Balvi-Holm"	Spirti un fenoli	38015/2543	57°8'8" 27°13'32"	10 g. (kopš 1993.g.)	59216	38010010376 38010010377
2.	Bijušā gaļas kombināta teritorija, DUS un katlu māja	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38015/2542	57°7'21" 27°13'23"	30-50 g. (līdz 1995.g.)	11846	38010030004
3.	AS "Virši-A" naftas bāze	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38015/2540	57°8'19" 27°13'52"	10-30 g. (kopš 1975.g.)	7858	38010010065
4.	PU "Balvu Enerģija" bijušā katlu māja	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38015/2537	57°8'36" 27°14'27"	10-30 g. (no 1972-1991.g.)	10325	38010010059
5.	PU "Balvu Enerģija" katlu māja	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38015/2534	57°7'51" 27°16'2"	10-30.g (darbojās līdz 2001.g.)	2377	38010020059
Balvu pagasts							
6.	SIA "Harta" DUS	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38468/2546	57°7'39" 27°17'18"	8 g. (1996.- nedarbojas)	2500	38460050364
7.	Plītinavas ķīmikāliju noliktava	Agroķīmijas produktu atkritumi	38468/2545	57°4'53" 27°16'21"	10-30 g. (ķīmikāliju noliktava darbojās līdz 1994.g.)	600	38460080035
Bērzkalnes pagasts							
8.	Taureskalna degvielas noliktava	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38488/2548	57°5'48" 27°22'7"	22 g. (1970.-1992.)	2000	38480040047
9.	Atkritumu izgāztuve Krievkalnā	Sadzīves un tiem līdzīgi (mājsaimniecības) atkritumi	38488/2547	57°5'43" 27°21'30"	11 g. (1992.-2003.)	15000	38480040202
Bērzpils pagasts							
10.	DUS Beļevskos	Agroķīmijas produktu atkritumi	38508/2550	56°50'46" 27°6'58"	19 g. (1974.-1993.)	2000	38520040087
11.	Atkritumu izgāztuve Saksmalē	Sadzīves un tiem līdzīgi (mājsaimniecības) atkritumi	38508/2549	56°48'55" 27°6'27"	26 g. (1974.-2000.)	15000	38500070123
Briežuciema pagasts							
12.	Cūku fermas Zīleskalnā	Dzīvnieku izkārnījumi, urīns un kūtsmēsli	38528/2558	57°0'53" 27°33'3"	10-30 g. (cūku ferma darbojās līdz 1993.g.)	13000	38520010098

13.	Palejas liellopu fermas	Dzīvnieku izkārņījumi, urīns un kūtsmēsli	38528/2557	56°58'55" 27°36'59"	10-30 g. (cūku ferma darbojās līdz 1993.g.)	45000	38520050142
14.	Dambergu lopu komplekss	Dzīvnieku izkārņījumi, urīns un kūtsmēsli	38528/2556	56°57'20" 27°31'40"	10-30 g. (cūku ferma darbojās līdz 1993.g.)	40000	38520030156
15.	Minerālmēslu noliktava Dambergos	Agroķīmijas produktu atkritumi	38528/2555	56°57'59" 27°32'40"	10-30 g. (lopu komplekss darbojās līdz 1993.g.)	5000	38520030077
16.	Ploskines minerālmēslu noliktava	Agroķīmijas produktu atkritumi	38528/2554	57°0'15" 27°32'23"	10-30 g. (lopu komplekss darbojās līdz 1993.g.)	3000	38520010056
17.	Minerālmēslu noliktava Bēlīņos	Agroķīmijas produktu atkritumi	38528/2553	56°59'20" 27°35'9"	13 g. (1980.-1993.)	3000	38520010024
18.	Dukuļevas DUS	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38528/2552	56°58'24" 27°35'31"	10-30 g. (DUS darbojās līdz 1993.g.)	12000	38520040236
19.	Pesticīdu noliktava Dukuļevā		38528/2551	56°58'24" 27°35'29"	13 g. (1980.-1993.)		
Krišjāņu pagasts							
20.	Vārpas	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38568/2563	56°48'22" 27°17'15"	23 g. (1968.-1991.)	8000	38560040156
21.	Laukakmeņi	Dzīvnieku izkārņījumi, urīns un kūtsmēsli	38568/2562	56°48'19" 27°16'33"	15 g. (1975.-1990.)	6000	38560020197
22.	Ferma Mežupes ciemā	Dzīvnieku izkārņījumi, urīns un kūtsmēsli	38568/2561	56°50'49" 27°22'58"	18 g. (1972.-1990.)	8000	38560020230
23.	Aptekas	Agroķīmijas produktu atkritumi	38568/2560	56°50'18" 27°21'28"	15 g. (1978.-1993.)	6000	38560020042
24.	Garumi	Agroķīmijas produktu atkritumi	38568/2559	56°48'44" 27°20'38"	10 g. (1980.-1990.)	5000	38560050006
Kubulu pagasts							
25.	Balvu rajona padome, Pansionāts "Balvi", katlu māja	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38588/4781	57°7'35" 27°13'29"			
Lazdulejas pagasts							
26.	DUS Egluciemā	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38668/2567	57°2'28" 27°30'21"	17 g. (1976.-1993.)	1000	38660040157

27.	Petrovskas izgāztuve	Sadzīves un tiem līdzīgi (mājsaimniecī bas) atkritumi	38668/2566	57°4'0" 27°30'20"	5 g. (1995.- 2000.)	16000	38660020103
28.	Ķīmikāliju noliktava Mežkalnos	Agroķīmijas produktu atkritumi	38648/2565	57°2'22" 27°29'24"	10 g. (1984.- 1994.)	500	38660040057
Veztilžas pagasts							
29.	Ķīmikāliju noliktava Sāvānos	Agroķīmijas produktu atkritumi	38908/2524	56°57'31" 27°20'18"	10-30 g.	1000	38900050125
30.	Vectilžas DUS	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38908/2523	56°57'27" 27°23'22"	10-30 g.	3000	38900060156
Vīksnas pagasts							
31.	Makšinovas naftas produktu glabātuve	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38948/2529	57°14'54" 27°28'44"	10-30 g. (degviel as glabātuve darbojās līdz 1992. gadam)	15000	38940030006
32.	Makšinovas ferma	Dzīvnieku izkārnījumi, urīns un kūtsmēsli	38948/2528	57°15'9" 27°28'52"	10-30g.	15000	38940030249
33.	Jaunlopu ferma Kačupē	Dzīvnieku izkārnījumi, urīns un kūtsmēsli	38948/2527	57°14'37" 27°22'20"	10-30 g. (nedarboja s no 1992.g.)	30000	38940020061
34.	Minerālmēslu noliktava	Agroķīmijas produktu atkritumi	38948/2526	57°13'32" 27°20'20"	10-30 g. (minerālmē sli glabāti līdz 1992.g.)	6000	38940040223
35.	Mehāniskais sektors Sprūgās	Ogļūdeņraži (naftas produkti)	38948/2525	57°13'27" 27°20'26"	10-30 g. (bijušais mehāniskai s sektors darbojās līdz 1992.g.)	6000	38940040041

Avots: LVGMC reģistrs

12.pielikums

Valsts ģeodēziskā tīkla atbalsta punkti Balvu novadā

N.p.k.	Nosaukums	Klase	Koordinātes(LKS 92)		Augstums virs jūras līmeņa (m)*	Norm. augstums (m)
			x	y		
1.	0831	G3	312743.598	704913.121		113.305
2.	100	G3	327456.470	712190.466		129.216
3.	101	G3	328128.109	712389.121		129.18
4.	112	G3	317395.111	705794.913		119.137
5.	113	G3	318374.787	706672.375		118.902
6.	114	G3	319307.024	707006.587		123.201
7.	130	G3	307592.912	706912.689		109.089
8.	1302	G3	341725.307	687527.701		105.342
9.	131	G3	311093.239	703832.920		115.276
10.	132	G3	309704.214	705622.159		111.139
11.	136	G3	304004.423	689431.868		97.273
12.	137	G3	304164.686	687407.153		96.414
13.	145	G3	333843.844	697391.785		110.35
14.	146	G3	329326.057	696313.194		114.75
15.	147	G3	331009.184	695267.180		114.541
16.	151	G3	304667.390	699626.498		109.474
17.	152	G3	318920.011	717581.176		113.186
18.	153	G3	320613.118	717607.571		117.606
19.	154	G3	320847.084	719338.486		109.27
20.	159	G3	340681.365	694434.261		116.065
21.	310	G3	329306.567	706834.333		127.396
22.	311	G3	329022.802	707198.677		128.332
23.	312	G3	346836.699	695605.813		121.847
24.	3127	G3	339246.930	694478.112	117.52 +	117.565
25.	313	G3	346641.596	695629.128		120.816
26.	314	G3	346020.382	707340.861		119.295
27.	331	G3	304673.098	705587.484		104.873
28.	332	G3	304415.392	705396.689		102.131
29.	333	G3	304398.693	693567.073		100.177
30.	405	G3	311172.516	698807.641		114.282
31.	406	G3	310810.705	698542.299		114.891
32.	412	G3	340271.623	689982.643		110.404
33.	413	G3	340070.827	690026.985		113.465
34.	429	G3	337553.101	690872.133		110.744
35.	430	G3	338407.986	693878.798		
36.	431	G3	335558.615	694361.039		107.978
37.	432	G3	335802.476	694769.708		106.213
38.	433	G3	339736.100	700615.349		114.283
39.	434	G3	339867.781	700461.392		114.351
40.	506	G3	343202.654	704488.133		118.76
41.	507	G3	343551.969	704674.707		121.107
42.	508	G3	349751.417	705316.048		130.832
43.	509	G3	349145.577	702860.815		128.211
44.	522	G3	343121.862	700196.247		124.65
45.	523	G3	348832.405	702838.561		127.557
46.	5456	G3	330637.258	696439.414	111.686	111.716
47.	600	G3	299976.575	700010.549		100.919
48.	604	G3	324721.689	702192.012		121.06
49.	640	G3	316505.445	702725.598		121.558
50.	641	G3	312318.887	701552.765		119.198
51.	642	G3	308350.842	699693.639		110.369
52.	645	G3	312850.618	708957.715		116.843
53.	678	G3	320998.901	707997.290		124.648
54.	679	G3	331649.125	705019.631		124.618

55.	680	G3	317956.376	714712.999		116.087
56.	683	G3	343088.448	695821.544		118.585
57.	684	G3	340799.856	696976.203		118.079
58.	685	G3	341196.630	702604.680		113.139
59.	687	G3	336867.389	706131.099		126.066
60.	688	G3	336623.970	705608.714		122.494
61.	705	G3	302342.044	694626.966		96.611
62.	706	G3	302326.270	688823.369		96.654
63.	76	G3	345720.714	700497.982		126.302
64.	77	G3	346337.603	699873.226		127.682
65.	82	G3	335882.457	700237.089		114.796
66.	83	G3	336919.848	699159.300		103.45
67.	84	G3	337704.526	700061.956		106.657
68.	85	G3	334321.780	702787.758		114.904
69.	86	G3	334402.026	703912.332		118.305
70.	87	G3	340078.371	706413.597		122.239
71.	88	G3	339874.119	705813.631		123.046
72.	Aizpures	T3	341624.216	706190.630	122.4 +	
73.	Apsekalns	T1	311302.843	711553.522	115.1 +	
74.	Apšenieki	T3	304002.636	681816.007	92.9 +	
75.	Augstari	T3	306359.683	686703.448	106.7 +	
76.	Augstsils	T3	325258.753	717768.885		
77.	Auški	T1	323027.160	702116.011	125.1 +	
78.	Aņšimavs	T1	328415.773	708140.610	135.2 +	
79.	Babāni	T1	333361.760	703740.431	126.4 +	
80.	Baltupe	T1	335474.883	684696.837	117.9 +	
81.	Balvi	T2	335540.598	695021.375	107.4 +	
82.	Balvi, l.b.	T3	336399.596	697760.485	155.5 -	
83.	Bikaviņa	T2	305486.452	694769.276	104.6 -	
84.	Birži, k.b.	T3	302705.045	687293.822		
85.	Briežava	T3	336824.035	704480.543	122 +	
86.	Brūklāji	T3	331413.013	705142.264	129.4 +	
87.	Bērzpils	T1	304734.656	688276.881	118.8 +	
88.	Celmenieki	G2	341223.128	692747.908		118.557
89.	Celmukalns	T3	305270.178	704339.790	110.8 +	
90.	Cērpiņa	T3	324104.694	719853.532		
91.	Dekšņi	T3	340074.046	696455.997	125.4 +	
92.	Deničeva	T3	317048.579	712368.200	123.7 +	
93.	Dvorupe	T3	347606.311	695323.511	122.9 +	
94.	Dzirkstele	T3	310967.191	702792.357	120.2 +	
95.	Dzirla	T1	345690.150	697708.493	124.1 +	
96.	Dzērves	T3	328324.185	703309.950	126.5 -	
97.	Dūrupe	T2	331718.289	689846.237	105.7 +	
98.	Eglīši	G2	307916.134	701706.604		108.149
99.	Egļova	G2	327196.839	713324.121		125.579
100.	20297	Gr2	336674.119	697140.160		114.1
101.	Egluciems	T1	327676.597	713287.540	130.2 +	
102.	Gabrāni	T1	301540.599	694824.656	108.7 +	
103.	Gobusala	T3	342473.168	697479.501	123.7 +	
104.	Grusleja	T1	318392.159	718922.102	127.7 +	
105.	Gusaki	T1	320993.835	715175.120	122 +	
106.	Kadiševa	G2	315641.831	708755.763		119.8
107.	Kaķupe	T1	348909.805	702169.777	130.1 +	
108.	Kaķupe	T3	349492.893	703391.648	131.7 +	
109.	Kozlova	T3	340615.693	690083.828	112.9 +	
110.	Kubuļi	T1	339776.320	693198.020	120.1 +	
111.	Kuprava	G2	350713.428	710072.705		121.357
112.	Kāpessils	T3	307385.359	707795.972	122.1 -	
113.	Kļaviņi	T1	306986.597	697611.744	115.7 +	
114.	Kļavusala	T1	315197.191	707241.193	121.7 +	
115.	Lazduļi	T1	324896.964	717577.168	136 +	

116.	Maļinovka	T3	331532.275	711348.194	134.5 +	
117.	Meķi	T3	334739.744	693133.489	111.3 +	
118.	Nagliši	T3	299318.088	697301.032	101 +	
119.	Nauduševa	T3	331700.447	697013.019	122.2 +	
120.	Orlava	T3	325871.928	710230.278	136.5 +	
121.	Paliņi	G2	306946.271	688133.389		96.48
122.	Pilskalns	T1	330543.763	693877.940	125.3 +	
123.	Plaskina	T3	323326.363	716605.038		
124.	Pērkoņi	T1	340666.623	700932.536	121 +	
125.	Rakava	T3	350091.360	707607.557	133.5 +	
126.	Rubeņi	G2	340847.403	706078.774		123.078
127.	Sala	T1	300114.259	685631.912	107.9 +	
128.	Savāni	T3	317481.178	703122.118	126.9 +	
129.	Silamala	G2	333034.393	692301.460		107.408
130.	Silciems	T3	338581.355	690459.307	111.6 +	
131.	Skujāni	T1	308887.919	706105.422	113.8 +	
132.	Somi	T2	304322.168	691943.780	103.4 -	
133.	Sproģi	T3	351683.435	703373.456	135.2 +	
134.	Sprūgas	G2	346809.491	701376.915		125.418
135.	Stiga	T1	321775.863	708905.980	125.5 +	
136.	Strauti	T3	353349.351	709522.563	144.9 +	
137.	Sudarbe	G3	322421.004	701684.827		122.994
138.	Sudrabi	T3	322262.754	701885.205	124.9 +	
139.	Taureskalns	G2	333183.451	702740.667		116.371
140.	Tilža, l.b.	T3	312359.590	705544.515		
141.	Tole	T3	348428.062	698946.514	130 +	
142.	Torņakalns	T3	343659.863	692797.131	118.9 +	
143.	Tropava	T1	336972.381	688955.311	109.7 -	
144.	Upmaji	T3	300886.634	688361.664	101.2 +	
145.	Vuškusala	G2	321487.802	702196.301		120.518
146.	Vārti	T3	324907.802	704645.779	133.7 +	
147.	Vērde	T1	303506.553	679445.569	93 +	
148.	Vīksna, p.b.	T3	346535.864	700729.706		
149.	Vīksna, p.b., n.c.	T3	346141.960	699864.330	126.6 +	
150.	Zīleskalns	T3	324603.917	717006.185	134.2 +	
151.	sr756	N1	324279.674	719359.526	111.285 +	
152.	Ābeļkalns	T1	345913.142	706899.734	125.4 +	
153.	Ūdrene	T3	314719.261	707801.828	122 +	

* Augstums ir noteikts ar trigonometrisku nivelēšanu

Avots: Valsts ģeodēziskā tīkla datu bāze; LĢIA